

ВІСНИК

Національного банку України

Щомісячний науково-практичний журнал
Національного банку України

Видається з березня 1995 року

Журнал "Вісник Національного банку України"
внесено до нового "Переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата наук" (економічні науки).
Підстава: постанова президії ВАК України від 10.02.2010 р. № 1-05/1

Журнал рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана
(протокол від 02.12.1999 р. № 4)
та Вченою радою Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)
(протокол від 13.03.2009 р. № 7)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Петрик Олександр Іванович (голова)
Бажал Юрій Миколайович
Барановський Олександр Іванович
Боровецький Ришард
Вовчак Ольга Дмитрівна
Вожжов Анатолій Павлович
Гальчинський Анатолій Степанович
Геєць Валерій Михайлович
Кірсев Олександр Іванович
Коваленко Олена Іванівна
Козьменко Сергій Миколайович
Круглик Сергій Вікторович
Лютій Ігор Олексійович
Мітнік Стефан
Міщенко Володимир Іванович

Мороз Анатолій Миколайович
Патріац Людмила Миколаївна
Раєвський Костянтин Євгенійович
Ричаківська Віра Іванівна
Савлук Михайло Іванович
Сенищ Павло Миколайович
Смуженко Тамара Степанівна
Стельмах Володимир Семенович
Тридід Олександр Миколайович
Федосов Віктор Михайлович
Шаров Олександр Миколайович
Шевчук Анатолій Васильович
Шульга Наталія Петрівна
Щербак Олена Анатоліївна

РЕДАКЦІЯ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ НБУ

Головний редактор
Заступник головного редактора
Начальник відділу з випуску журналу "Вісник НБУ"
Заступник начальника відділу
Редактор
Відповідальний секретар
Головний художник
Дизайн і верстка:
Коректор
Оператор
Переклад:
Розповсюдження:
Фото:
Черговий редактор

ПАТРИКАЦ Л.М.
КРОХМАЛЮК Д.І.
ПІДВИСОЦЬКИЙ Р.В.
МАТВІЙЧУК Ю.Г.
ПАЦЕРА М.М.
ЛІПІНЬСЬКА С.М.
КОЗИЦЬКА С.Г.
ХАРУК О.В., НЕВСЬКИЙ Д.О.
ТРИФОНОВА О.М.
ЛИТВИНОВА Н.В.
МАРЧЕНКО О.В., ОСЬМАК О.Г.
ТРИКИША А.І.
КОЗИЦЬКА С.Г., МАТВІЙЧУК Ю.Г.,
НЕГРЕБЕЦЬКИЙ В.С., РЯБІНІНА В.Р.
МАТВІЙЧУК Ю.Г.

Електронна версія цього номера журналу буде доступна
у розділі "Публікації" Офіційного інтернет-представництва
Національного банку України
у грудні 2014 року

№ 6 (220)
Червень 2014

Здано до друку 30.05.2014 р.

Засновник і видавець:
Національний банк України

Адреса: вул. Інститутська, 9, Київ-601, 01601, Україна

Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 20467-10267 ПР від 06.12.2013 р.

Видається у комплекті з електронною версією
на CD-диску додатка "Законодавчі і нормативні акти
з банківської діяльності"

Дизайн: редакція періодичних видань
Національного банку України

Надруковано з готового оригінал-макета
відділом організації видавничого забезпечення
Головного господарського управління
Національного банку України

КОНТАКТИ

Адреса редакції:
просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна
(адреса для листування:
Редакції періодичних видань,
вул. Інститутська, 9, Київ-601, 01601, Україна)
Тел./факси: (044) 524-96-25, 525-38-25
Тел.: (044) 527-39-44, 527-38-06, 527-31-77
E-mail: litvinova@bank.gov.ua
http: //www.bank.gov.ua

Адреса друкарні:
просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна

Формат 60 × 90 / 8
Друк на цифровому обладнанні
Фіз. друк. арк. 10
Умовн. друк. арк. 10
Обл.-вид. арк. 9.9

При передруку матеріалів, опублікованих у журналі,
посилання на "Вісник Національного банку України"
обов'язкове.

Редакція може публікувати матеріали
в порядку обговорення, не поділяючи думку автора.
Відповідальність за точність викладених фактів несе автор,
а за зміст рекламних матеріалів – рекламодавець.

Передплатний індекс 74132

© Національний банк України, 2014

**No. 6 (220)
June 2014**

**Authorized publication:
30 May 2014**

**Founder and publisher:
National Bank of Ukraine**

Address:

9 Instytutska Street, Kyiv, 01601, Ukraine

Registration certificate:

KB No. 20467-10267 ПП of 6 December 2013

The journal comes with a CD supplement
"Legislative and Normative Acts on Banking"

Designed by the Editorial Board
of NBU Periodicals

Printed by the Printed Materials Division
of the NBU Main Administrative Office

CONTACTS

Address of the Editorial Office:
7 Nauky Avenue, Kyiv, 03028, Ukraine

Address for correspondence:
Editorial Board of NBU Periodicals,
9 Instytutska Street, Kyiv, 01601, Ukraine
Tel./fax: (+38 044) 524-96-25, 525-38-25
Tel.: (+30 044) 527-39-44, 527-38-06, 527-31-77

E-mail: litvinova@bank.gov.ua
<http://www.bank.gov.ua>

Address of the Printing House:
7 Nauky Avenue, Kyiv, 03028, Ukraine

Format 60 × 90 / 8

Digital printing

Physical printed sheets: 10

Conventional printed sheets: 10

Publisher's sheets: 9.9

For reprinting materials published herein
the reference to the journal
"Herald of the National Bank of Ukraine"
is compulsory.

The Editorial Board can publish materials
being under discussion, not sharing the author's opinion.
The author bears responsibility for the accuracy of the materials;
the advertiser bears responsibility
for the content of promotional materials.

Subscription index: 74132

© National Bank of Ukraine, 2014

ISSN 2310-2624

ВІСНИК

Національного банку України

*Monthly scientific and practical journal
of the National Bank of Ukraine*

Published since March 1995

The journal "Herald of the National Bank of Ukraine" is registered in the new
"List of scientific professional editions of Ukraine, in which results
of theses for obtaining of a PhD degree (Economics) can be published".
Grounds: Resolution of the Higher Attestation Commission of Ukraine
No. 1-05/1 of 10 February 2010

The journal was recommended for publication
by the Academic Council
of the Vadym Hetman National Economic University (Minutes No.4 of 2 December 1999)
and by the Academic Council
of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Minutes No. 7 of 13 March 2009)

EDITORIAL STAFF:

Oleksandr Petryk (the Chairman)
Yurii Bazhal
Oleksandr Baranovskyi
Ryszard Borowiecki
Olha Vovchak
Anatolii Vozhzhov
Anatolii Halchynskyi
Valerii Heiets
Oleksandr Kirieiev
Olena Kovalenko
Serhii Kozmenko
Serhii Kruhlyk
Ihor Liutyi
Stefan Mittnik
Volodymyr Mishchenko

Anatolii Moroz
Liudmyla Patrikats
Kostiantyn Raievskyi
Vira Rychakivska
Mykhailo Savluk
Pavlo Senyshch
Tamara Smovzhenko
Volodymyr Stelmakh
Oleksandr Trydid
Viktor Fedosov
Oleksandr Sharov
Anatolii Shevchuk
Nataliia Shulha
Olena Shcherbakova

EDITORIAL BOARD OF NBU PERIODICALS:

Editor-in-Chief:	LIUDMYLA PATRIKATS
Deputy Editor-in-Chief:	DMYTRO KROKHMALIUK
Head of the Division for Issue of the "Herald of the NBU":	ROMAN PIDVYSOTSKYI
Deputy Head of the Division:	YURII MATVIICHUK
Editor:	MYKOLA PATSERA
Responsible Secretary:	SVITLANA LIPINSKA
Chief Designer:	SVITLANA KOZYTSKA
Designers:	OKSANA KHARUK, DMYTRO NEVSKYI
Proofreader:	OLENA TRYFONOVA
Computer-aided composition:	NATALIYA LYTUVNOVA
Translators:	OLENA MARCHENKO, OLEKSANDR OSMAK
Distribution Agent:	ANDRII TRYKISHA
Photos:	SVITLANA KOZYTSKA, YURII MATVIICHUK, VLADYSLAV NEHREBETSKYI, VIKTORIYA RIABININA
Duty Editor:	YURII MATVIICHUK

The electronic version of the publication will be available
in the Publications section of the official web-site
of the National Bank of Ukraine
in December 2014

ЗМІСТ

МАКРОЕКОНОМІКА

Основні засади грошово-кредитної політики на 2014 рік	5
---	---

Т.Богдан

Глобальні ризики боргового “нависання” у розвинутих країнах і засоби їх мінімізації	39
---	----

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК

М.Пацера

Діти малюють майбутнє банку	9
-----------------------------------	---

З.Кудрявцева

Вивчаємо історію Національного банку	19
--	----

Хроніка найважливіших подій і рішень. Квітень 2014 року	79
---	----

МІЖДЕРЖАВНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

О.Петрик, В.Батковський

Фінансові програми Міжнародного валютного фонду для надання фінансової допомоги країнам	11
---	----

БАНКИ УКРАЇНИ

О.Барановський

Безпека банківської сфери	20
---------------------------------	----

“Банк, якому довіряють – 2014”	47
--------------------------------------	----

Зміни і доповнення до Державного реєстру банків, внесені у квітні 2014 р.	53
--	----

Банки, яким змінено або в яких відкликано банківську ліцензію у квітні 2014 року	53
--	----

Структура активів банків України станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)	56
---	----

Структура зобов'язань банків України станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)	62
---	----

Прибутки і збитки банків України станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)	68
---	----

Структура власного капіталу банків України станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)	74
---	----

Основні показники діяльності банків України на 1 травня 2014 року	77
---	----

СВІТОВА ЕКОНОМІКА

О.Костюк, О.Костюк

Іноземний капітал у банківському секторі України в контексті трансформації моделі бізнесу європейських банків	28
---	----

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА

Ю.Матвійчук

Молоді дослідники проблем банківництва	35
--	----

М.Пацера

Як підготувати конкурентоспроможного банкіра	48
--	----

НАГЛЯД, АУДИТ, КОНТРОЛЬ

О.Берегуля

Банківські групи України. Перші кроки до запровадження консолідованого нагляду	37
--	----

БАНКНОТИ І МОНЕТИ

Про введення в обіг пам'ятної монети “Володимир Сергєєв”	46
--	----

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у квітні 2014 року	52
---	----

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України один раз на місяць (за квітень 2014 року)	53
---	----

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється Національним банком України щоденно (за квітень 2014 року)	54
--	----

Ринок державних цінних паперів України у квітні 2014 року	78
---	----

Вимоги до авторів щодо оформлення та подання творів	III стор. обкладинки
---	----------------------

CONTENTS

MACROECONOMICS

Main Principles of the Monetary Policy for 2014	5
---	---

Tetiana Bohdan

Global risks of a debt overhang in developed countries and ways of their minimization	39
---	----

CENTRAL BANK

Mykola Patsera

Children paint the future of the bank	9
---	---

Zoia Kudriavtseva,

We are learning the history of the National Bank	19
--	----

Chronicle of the most important events and resolutions. April 2014	79
--	----

INTERSTATE ECONOMIC RELATIONS

Oleksandr Petryk, Vitalii Batkovskiy

Financial programs of the International Monetary Fund for providing financial assistance to countries	11
---	----

BANKS OF UKRAINE

Oleksandr Baranovskyi

Security in the banking area	20
------------------------------------	----

"Most Trustworthy Bank – 2014"	47
--------------------------------------	----

Amendments to the State Register of Banks, which were made in April 2014	53
--	----

Banks whose banking licenses were revoked or suspended in April 2014	53
--	----

Structure of assets of banks of Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)	56
---	----

Structure of liabilities of banks of Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)	62
--	----

Profits and losses of banks of Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)	68
--	----

Structure of equity capital of banks of Ukraine

as of 1 April 2014 (by banks)	74
-------------------------------------	----

Basic indices of banks of Ukraine activities

as of 1 May 2014	77
------------------------	----

WORLD ECONOMY

Oleksandr Kostiuk, Olena Kostiuk

Foreign capital in the banking sector of Ukraine in the context of transformation of the business model of European banks	28
---	----

ECONOMIC EDUCATION

Yurii Matviichuk

Young researchers of banking problems	35
---	----

Mykola Patsera

Training of a competitive banker	48
--	----

SUPERVISION, ACCOUNTING, CONTROL

Oleksandr Berehulia

Banking groups of Ukraine. First steps towards implementation of the consolidated supervision	37
---	----

BANKNOTES AND COINS

Putting into circulation the commemorative coin

"Volodymyr Serhieiev"	46
-----------------------------	----

FINANCIAL MARKET

Main parameters of the monetary market of Ukraine

in April 2014	52
---------------------	----

Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies, which is established by the National Bank of Ukraine monthly (for April 2014)

53

Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies, which is established by the National Bank of Ukraine daily (for April 2014)

54

Government securities of Ukraine market in April 2014	78
---	----

Requirements to authors concerning materials presentation	3rd page of the cover
---	-----------------------

Основні засади грошово-кредитної політики на 2014 рік

Main Principles of the Monetary Policy for 2014

Основні засади грошово-кредитної політики на 2014 рік визначають завдання грошово-кредитної політики та показники діяльності Національного банку України (далі – Національний банк) у середньостроковій перспективі для забезпечення стабільності грошової одиниці України та досягнення цілей, визначених Законом України “Про Національний банк України”, і враховують тенденції та прогноз розвитку економіки, бюджетної сфери та грошово-кредитного ринку.

1. ЦІЛІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА 2014 РІК ТА СЕРЕДНЬОСТРОКОВУ ПЕРСПЕКТИВУ

Пріоритетною метою грошово-кредитної політики відповідно до законодавства України є досягнення та підтримка цінової стабільності в державі. Головним критерієм успішності проведення грошово-кредитної політики розглядається підтримання в середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін.

Економічні та політичні виклики, яких зазнала Україна на початку року, вимагають вжиття радикальних та нестандартних заходів у напрямі відновлення макроекономічної та фінансової стабільності в державі, а також проведення економічних і соціальних реформ. Структурні зрушення в економіці, приведення окремих цін і тарифів у відповідність до економічно обґрунтованих рівнів, здійснення масштабної підтримки банківської системи та інші заходи в короткостроковому періоді матимуть наслідком тимчасове підвищення темпів інфляції. Разом із цим такі кроки створять надійне підґрунтя для відновлення економічного зростання та стабільної роботи фінансової системи, що буде запорукою забезпечення цінової стабільності в державі в середньостроковій перспективі.

За таких умов у 2014 році зусилля Національного банку спрямовуватимуться на сприяння утриманню приросту індексу споживчих цін у межах, що не перевищують значення прогнозу Уряду – 12% (у розрахунку грудень порівняно із груднем попереднього року). У середньостроковій перспективі Національний банк прагнучиме досягти та утримувати показник індексу споживчих цін у межах 3–5% на рік.

Відповідно до законодавства України у межах, що не перешкоджатимуть забезпеченню стабільності грошової одиниці, грошово-кредитна політика також спрямовуватиметься на сприяння стабільності банківської системи (як ключової умови забезпечення фінансової стабільності в державі), а також на сприяння додержанню сталих темпів економічного зростання та підтримку економічної політики Кабінету Міністрів України. Успішність роботи Національного банку за наведеними напрямками визначатиметься в комплексі з результативністю заходів економічної та фінансової політики Уряду на підставі критеріїв, що містяться у відповідних прогнозних і програмних документах економічного та соціального розвитку.

2. РЕАЛІЗАЦІЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ У 2013 РОЦІ ТА І КВАРТАЛІ 2014 РОКУ

Характерною особливістю макроекономічної динаміки 2013 року була стабілізація споживчої інфляції на майже нульовому рівні. Показник приросту індексу споживчих цін у річному вимірі коливався в межах від “мінус” 0.8% (у березні та квітні) до 0.5% (у грудні). Така цінова динаміка значною мірою зумовлювалася збільшенням пропозиції продовольчих товарів та відносно незначним зростанням адміністративно регульованих цін і тарифів.

Також одним з основних факторів

підтримки низької інфляційного середовища у 2013 році була прогнозована динаміка обмінного курсу гривні до долара США, який на міжбанківському ринку знизився на 1.2% – до 8.1508 грн./дол. США.

Стабільність гривні сприяла її домінуванню як засобу заощадження. Так, загальний обсяг депозитів у національній валюті минулого року збільшився на 32.1% (у 2012 році – на 16.1%), тоді як в іноземній валюті зменшився на 0.8% (у 2012 році зріс на 19.2%). У результаті показник доларизації депозитів за цей період знизився із 43.7% до 36.8%.

За таких умов відбувався прискорений приріст грошових агрегатів, який за наведених вище обставин не мав інфляційних наслідків. Монетарна база за 2013 рік збільшилася на 20.3%. З урахуванням дії механізму мультиплікації це сприяло розширенню грошової маси на 17.6%.

Одночасно, попри низькі темпи інфляції, відбувалося накопичення зовнішніх та внутрішніх дисбалансів в економіці. Так, у 2013 році дефіцит поточного рахунку платіжного балансу сягнув 9.0% ВВП, який не повною мірою покривався залученням боргових коштів на міжнародних ринках. Це відповідним чином позначалося на динаміці міжнародних резервів, обсяг яких у 2013 році зменшився на 4.1 млрд. дол. США – до 20.4 млрд. дол. США (в еквіваленті).

Вплив несприятливої зовнішньоекономічної кон'юнктури на реальний сектор економіки не був компенсований здійснюваними заходами щодо структурних зрушень в економіці. Так, у 2013 році зафіксовано нульовий приріст реального ВВП порівняно з 2012 роком. Рецесія в економіці погіршувала стан державних фінансів – дефіцит Державного бюджету України у 2013 році становив 4.4% ВВП.

Несприятливі макроекономічні тренди продовжилися і в 2014 році на тлі соціально-політичного напруження в країні. Обсяги промислового ви-

робництва у I кварталі 2014 року знизилися на 5.0%. Найбільше зниження було зафіксовано в експортоорієнтованих галузях.

Погіршення ситуації в економічній та фінансовій сферах зумовлювало погравлення цінової динаміки, стримуючим чинником якої залишалася достатня насиченість ринку продовольчих товарів. У результаті темп приросту індексу споживчих цін у річному вимірі в березні 2014 року прискорився до 3.4% порівняно із 0.5% за 2013 рік.

Уповільнення економічної активності та девальвація гривні сприяли скороченню дефіциту поточного рахунку платіжного балансу до 0.3 млрд. дол. США у січні – лютому 2014 року порівняно з 1.6 млрд. дол. США у відповідному періоді минулого року. Водночас економічна та політична нестабільність у країні спричинила відплив капіталу за фінансовим рахунком платіжного балансу. Його дефіцит у січні – лютому становив 3.7 млрд. дол. США. Зазначене призвело до зниження міжнародних резервів у січні – березні 2014 року на 5.3 млрд. дол. США – до 15.1 млрд. дол. США.

З метою посилення конкурентоспроможності національної економіки та спроможності фінансової системи протистояти зовнішнім шокам у лютому було запроваджено перехід до системи гнучкого обмінного курсу, що позначилося на його динаміці. У I кварталі 2014 року обмінний курс гривні до долара США на міжбанківському ринку знизився на 34.9% – до 10.9981 грн./дол. США, а за операціями з продажу готівкового долара США населенню – на 37.6% – до 11.3971 грн./дол. США.

Напружена економічна та суспільно-політична ситуація спричинила відплив коштів з банківських рахунків. Так, у січні – березні 2014 року обсяг депозитів населення в національній валюті зменшився на 32.3 млрд. грн., в іноземній – на 3.1 млрд. дол. США.

Дії Національного банку в умовах відпливу коштів з банківських рахунків зумовлювалися насамперед необхідністю підтримки ліквідності банків на належному рівні з метою уникнення кризи платежів та забезпечення вчасного виконання зобов'язань банків перед вкладниками. З цією метою були розроблені додаткові спеціальні механізми підтримки ліквідності банків, що зазнали відпливу депозитів. Усього за I квартал обсяг наданих кредитів рефінансу-

вання становив 63.1 млрд. грн. Зазначене зумовлювало випереджаюче зростання монетарної бази (на 7.4%) порівняно з грошовою масою (на 3.8%) у цей період.

Крім того, у цей період уживалися заходи щодо збільшення внутрішньої вартості гривні через інструменти процентної політики, а також запроваджувалися тимчасові стабілізаційні заходи адміністративного характеру в частині регулювання здійснення валютних операцій.

Також з метою стабілізації ситуації та створення надійних підвалин для забезпечення фінансової стабільності та відновлення економічного зростання Уряд і Національний банк розробили програму стабілізаційних заходів, яка могла би бути підтримана коштами міжнародних фінансових організацій.

3. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА 2014 РІК

Основним завданням грошово-кредитної політики в умовах впливу несприятливих зовнішніх та внутрішніх чинників є стабілізація ситуації в фінансово-банківській сфері як необхідної умови забезпечення цінової стабільності в середньостроковій перспективі.

Вони розроблені з використанням макроекономічного прогнозу Кабінету Міністрів України, згідно з яким номінальний ВВП у 2014 році становитиме 1 574.3 млрд. грн., приріст реального ВВП – мінус 3.0%, приріст індексу споживчих цін – 12.0% (у розрахунку грудень порівняно із груднем попереднього року).

У короткостроковій перспективі на динаміку цінових процесів може мати суттєвий вплив очікуване вжиття Урядом жорстких заходів щодо нівелювання макроекономічних дисбалансів. Національний банк обмежено реагуватиме монетарними засобами та методами на цінові зміни, які зумовлюватимуться рішеннями у сфері адміністративно регульованих цін і тарифів, структурного реформування економіки та впливу зовнішніх шоків – економічних і політичних. У цьому разі враховуватиметься те, що структурні реформи та адміністративне регулювання цін і тарифів хоча й можуть зумовлювати коливання цін у короткостроковій перспективі, у середньостроковому періоді, навпаки, сприятимуть ціновій стабільності через усунення дис-

пропорцій та покращення показників ефективності відповідних галузей економіки.

За таких умов Національний банк разом з Урядом докладатимуть зусиль, аби утримати показник приросту індексу споживчих цін у межах, що не перевищують значення прогнозу Уряду – 12% (у розрахунку грудень порівняно із груднем попереднього року).

Засоби та методи грошово-кредитної політики використовуватимуться насамперед для контролю за монетарними чинниками впливу на стабільність грошової одиниці через регулювання обсягу монетарної бази, яка розглядатиметься як операційний орієнтир грошово-кредитної політики. Приріст монетарної бази у 2014 році може бути в межах до 21%. Цей показник урахує як очікувану зміну попиту на гроші для здійснення господарських трансакцій (обраховану на підставі прогнозних макроекономічних показників Уряду), так і необхідність підтримки ліквідності банків через інструменти Національного банку в умовах тимчасового погіршення ринкових очікувань та зумовленого цим відпливу частини заощаджень з банківських рахунків. Також як операційні орієнтири грошово-кредитної політики розглядатимуться монетарні критерії ефективності та індикативні цілі програми “Стенд-бай” (підтримується Міжнародним валютним фондом) зі змінами, які встановлюватимуться під час здійснення її переглядів.

Регулювання обсягу монетарної бази відбуватиметься через використання визначених законодавством України засобів і методів грошово-кредитної політики шляхом впливу на обсяг ліквідних коштів у розпорядженні банків. Спрямованість такого впливу визначатиметься залежно від конкретних умов розвитку грошово-кредитного ринку.

У період підвищеної напруги на грошово-кредитному ринку основні зусилля спрямовуватимуться на підтримку ліквідності банків з метою забезпечення вчасного виконання ними всіх своїх зобов'язань перед клієнтами. Це, з одного боку, забезпечуватиме вчасне проведення розрахунків в економіці, а з іншого – сприятиме підтримці довіри до банківської системи та створенню сприятливих умов для подальшого повернення вкладниками коштів на банківські рахунки.

Підтримка ліквідності банків у цей період здійснюватиметься як через стандартні монетарні інструмен-

ти, так і через тимчасові механізми, розроблені для підтримки банків, що зазнали впливу вкладів. Одночасно з огляду на нерівномірний розподіл ліквідності в банківській системі проводитимуться активні операції з мобілізації коштів. Фактично в такий спосіб через Національний банк у період напруження відбуватиметься частковий перерозподіл коштів у банківській системі в умовах зниження довіри між учасниками ринку.

Водночас Національний банк виходитиме з того, що головні резерви стабілізації діяльності банків та подальшого зростання їх кредитної активності перебувають у площині повернення в банківську систему коштів, які були вилучені (насамперед населенням) у період посилення напруги. Враховуючи це, у період збереження напруги завданням процентної політики буде створення стимулів для повернення вкладів у банківську систему та сприяння збалансуванню валютного ринку. Це досягатиметься як за рахунок відповідного регулювання облікової ставки та ставок за стандартними монетарними інструментами, так і через надання "штрафного" характеру ставкам за тимчасовими механізмами, і стимулюватиме банки активніше працювати із клієнтами та вчасно або достроково повертати Національному банку кошти рефінансування.

У міру стабілізації ситуації на грошово-кредитному ринку та набуття сталого характеру процесами відновлення депозитної бази банків Національний банк відмовлятиметься від застосування тимчасових механізмів та переходитиме до стандартних процедур монетарного регулювання. Як основний інструмент регулювання ліквідності банків використовуватимуться щотижневі тендери з рефінансування. Структурні дисбаланси ліквідності нівелюватимуться за рахунок переважного використання механізмів довгострокової дії (обов'язкові резерви) та невідновних операцій (купівля-продаж державних цінних паперів). Якщо стан ліквідності буде близьким до рівноважного, то перевага надаватиметься короткостроковим інструментам.

Попит і пропозиція ліквідних коштів на ринку регулюватимуться через:

- вплив на вартість ресурсів із використанням інструментів процентної політики. Базовою ставкою, за якою переважно визначатиметься вартість ресурсів під час здійснення основних операцій з рефінансування, розгляда-

тиметься облікова ставка. Водночас вартість розміщення ресурсів за такими операціями може відрізнятися від облікової ставки в разі проведення процентних тендерів або різкої зміни ситуації на грошово-кредитному ринку. Для посилення дієвості процентних важелів впливу також використовуватиметься коридор процентних ставок за щоденними механізмами постійної дії, нижньою межею якого буде ставка за депозитним сертифікатом "овернайт", а верхньою — ставка за кредитом рефінансування "овернайт";

- визначення кількісних та якісних параметрів монетарних операцій, що може відбуватися шляхом обмеження обсягів регулярних операцій, регулювання переліку прийнятної застави, встановлення додаткових вимог до банків, що матимуть намір підтримувати ліквідність через інструменти рефінансування, проведення позачергових тендерів тощо.

Подальшому вдосконаленню процентних важелів впливу, поліпшенню роботи трансмісійних механізмів та протидії зовнішнім шокам сприятиме використання системи гнучкого (плаваючого) обмінного курсу гривні. У рамках цієї системи офіційний курс гривні до долара США встановлюється на рівні середньозваженого курсу за операціями з купівлі та продажу безготівкового долара на внутрішньому ринку країни. Така система курсоутворення передбачає мінімізацію участі Національного банку на міжбанківському ринку з валютними інтервенціями, які здійснюватимуться переважно з метою купівлі іноземної валюти для підтримки міжнародних резервів в умовах необхідності значних обсягів виплат за борговими зобов'язаннями держави. Національний банк пильно стежитиме за стабілізаційним потенціалом міжнародних резервів, підтримуючи та посилюючи його, у тому числі шляхом їх диверсифікації з урахуванням кон'юнктури міжнародних валютних ринків і ринків дорогоцінних металів.

Одночасно вживатимуться заходи щодо посилення ефективності контролю за добросовісністю здійснення валютних операцій, попередження операцій, що можуть порушити рівновагу на валютному ринку, розвитку наглядового потенціалу центрального банку в сфері валютного контролю.

У міру досягнення основної цілі грошово-кредитної політики підтримуватиметься діяльність Уряду щодо

відновлення економічного зростання. Така робота концентруватиметься насамперед у площині створення умов для активізації кредитної підтримки банками реального сектору економіки та зниження процентних ставок. Зокрема, залежно від стану грошово-кредитного ринку розглядатиметься питання щодо надання відповідних монетарних стимулів через використання засобів і методів грошово-кредитної політики. Активізації кредитної діяльності банків також сприятимуть заходи, спрямовані на підтримку стабільності банківської системи, а саме: вдосконалення законодавства України в частині покращення корпоративного управління та систем управління ризиками в банках; подальше посилення захисту прав кредиторів та сприяння зменшенню обсягів проблемних активів банків; підвищення рівня капіталізації банків.

З метою підвищення спроможності фінансової системи акумулювати ресурси для забезпечення потреб економічного зростання розширюватиметься та вдосконалюватиметься сфера безготівкових платежів. Уживатимуться заходи щодо поширення безготівкових розрахунків з використанням електронних платіжних засобів, запровадження сучасних технологій забезпечення надійного та ефективного обслуговування учасників розрахунків, створення уніфікованої інфраструктури та реалізації супутніх проєктів у соціальній сфері. Належне виконання функцій нагляду (оверсайта) платіжних систем і систем розрахунків сприятиме безперервному їх функціонуванню та прозорості проведення фінансових операцій.

Підтримуватиметься тісна взаємодія Національного банку з Урядом у питаннях щодо узгодження грошово-кредитної та фінансової політики, у тому числі в частині впливу на стан грошово-кредитного ринку випуску державних боргових зобов'язань, а також активна співпраця в питаннях щодо забезпечення стійкості фінансової системи та вдосконалення її механізмів та інструментів. Також спільно з усіма гілками влади вживатимуться заходи в напрямі макроекономічної стабілізації, удосконалення законодавства України із захисту прав кредиторів і споживачів фінансових послуг, поліпшення інвестиційного клімату, покращення судової практики розгляду кредитних спорів тощо.

4. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОВЕДЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В СЕРЕДНЬОСТРОКОВОМУ ПЕРІОДІ

Стратегія грошово-кредитної політики в середньостроковій перспективі передбачатиме застосування режиму інфляційного таргетування, повне запровадження якого має відбутися в другій половині 2015 року. Реалізація цього монетарного режиму ґрунтуватиметься на дотриманні таких основних принципів:

- безумовної пріоритетності цілі щодо цінової стабільності та підпорядкування їй усіх інших цілей і завдань грошово-кредитної політики. Відповідно до законодавства як критерій оцінки досягнення головної цілі грошово-кредитної політики використовуватиметься показник індексу споживчих цін у річному вимірі. Одночасно з метою здійснення всебічного аналізу інфляційної ситуації також відстежуватиметься динаміка інших цінових індексів (базовий індекс споживчих цін, індекс цін виробників промислової продукції, індекс-дефлятор ВВП);

- тактичної гнучкості та орієнтації на досягнення середньострокових цілей. Допускатиметься тимчасове відхилення показників приросту індексу споживчих цін у річному вимірі від установлених цільових орієнтирів, якщо такі відхилення будуть результатом структурних зрушень в економіці, приведення окремих цін і тарифів у відповідність до економічно обґрунтованих рівнів, впливу значних зовнішніх чинників тощо. Підставами для коригування грошово-кредитної політики розглядатимуться насамперед чинники, які містять потенціал для зміни середньострокових інфляційних трендів;

- відсутності зобов'язань Національного банку щодо утримання на певному рівні або в певних межах обмінного курсу гривні до іноземних валют. Офіційний курс гривні до долара США встановлюватиметься на підставі її котирувань на міжбанківському ринку, сприяючи формуванню в суспільстві об'єктивної оцінки валютних ризиків. Водночас, ураховуючи те, що динаміка обмінного курсу гривні має значний вплив на показники інфляції та якість балансів банків, показники динаміки обмінного курсу гривні та реального ефективного обмінного курсу розглядатимуться як важливі індикатори під час прийняття регулюючих рішень;

- перспективності прийняття рішень. Потреба у вжитті монетарних регулюючих заходів визначатиметься насамперед на підставі інфляційного прогнозу, а також прогнозних оцінок розвитку реального сектору економіки, платіжного балансу та грошово-кредитного ринку, який робитиметься на підставі аналізу широкого спектра макроекономічних, бюджетних і монетарних показників, їх взаємозв'язку та впливу на стабільність гривні з урахуванням можливих змін у майбутньому;

- прозорості діяльності Національного банку перед суспільством. Детальне пояснення мотивів і дій Національного банку у сфері регулювання грошово-кредитного ринку надаватиметься як одразу після прийняття відповідних рішень (прес-релізі, відеозвернення, брифінги тощо), так і в узагальненому вигляді — в офіційних аналітичних та прогнозних документах Національного банку, які регулярно публікуватимуться на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку.

Підготовка до запровадження інфляційного таргетування передбачає вжиття заходів за такими основними напрямками:

- удосконалення інституційної основи діяльності Національного банку. Основні зусилля в цьому аспекті концентруватимуться на посиленні його незалежності (у тому числі в питаннях визначення інфляційних цілей та розроблення грошово-кредитної політики на власних прогнозних розрахунках), а також організаційному вдосконаленні процесу ухвалення монетарних рішень. За потреби ініціюватимуться зміни до законодавства України;

- поліпшення операційної структури грошово-кредитної політики. Основні зусилля щодо цього спрямовуватимуться на посилення процентних важелів впливу на стан грошово-кредитного ринку і перетворення процентної ставки на основний інструмент та операційний орієнтир грошово-кредитної політики, чому сприятиме застосування режиму гнучкого обмінного курсу гривні. Ефективне досягнення цієї мети передбачає забезпечення більш високого рівня розвитку фінансової системи та ефективнішої роботи трансмісійних механізмів. У період до набуття інструментами процентної політики належного ступеня дієвості важлива роль у процесі грошово-кредитного

регулювання відводитиметься кількісним показникам обсягу грошової пропозиції. До повного запровадження інфляційного таргетування як основний операційний монетарний орієнтир розглядатиметься динаміка показника монетарної бази;

- удосконалення комунікаційної складової. Основні зусилля в цьому напрямі спрямовуватимуться на посилення транспарентності процесу ухвалення рішень, що передбачатиме забезпечення доступу громадськості до більшого обсягу інформації стосовно мотивів та підстав ухвалення регулюючих рішень.

Забезпечення макроекономічної стабільності в довгостроковій перспективі потребує формування системних передумов для підтримки сталого низькоінфляційного середовища та посилення стійкості гривні до внутрішніх та зовнішніх потрясінь. Ця робота, зокрема, проводитиметься за такими основними напрямками:

1. Сприяння розвитку внутрішнього фінансового ринку та забезпеченню його стійкості. Це даватиме змогу зменшити залежність економіки та грошово-кредитної сфери від зовнішніх запозичень, створуватиме надійні та стабільні джерела довгострокових фінансових ресурсів і поліпшуватиме дію монетарних трансмісійних механізмів.

3. З урахуванням визначених законодавством України повноважень діяльність Національного банку в цій сфері насамперед концентруватиметься на сприянні стабільності банківської системи та посиленні її кредитного та інвестиційного потенціалу. Також у співпраці з Урядом та іншими фінансовими регуляторами проводитиметься робота із запровадження системи моніторингу фінансової стабільності на підставі оцінки системних ризиків, проведення макропруденційного аналізу та розбудови системи макрострес-тестування. Передбачається активна участь Національного банку й у вирішенні питань щодо розвитку фондового ринку, у т. ч. в стимулюванні його організованого сегмента й забезпеченні ефективного функціонування національної депозитарної системи. Також уживатимуться заходи в напрямі розвитку механізмів хеджування валютних ризиків, у т. ч. через удосконалення законодавства України, що регулює випуск та обіг похідних фінансових інструментів.

2. Ефективне управління міжнародними резервами та гнучке використання їх стабілізаційного потенці-

алу. Враховуючи значний рівень зовнішнього боргу (у т. ч. державного), є потреба надалі збільшувати обсяг міжнародних резервів та утримувати їх на рівні, що забезпечує належний захист національної економіки та грошової одиниці від негативних зовнішніх шоків. Водночас використання системи гнучкого обмінного курсу надалі зменшуватиме потенційну потребу в міжнародних резервах.

З огляду на свою стабілізаційну роль рівень міжнародних резервів перебуватиме в постійній динаміці: у періоди покращення кон'юнктури відбуватиметься їх зростання, у періоди посилення зовнішнього тиску — можливе їх використання з метою поглинання дестабілізуючих впливів. Також міжнародні резерви за потреби використовуватимуться для згладжування пікових навантажень на валютний ринок у період настання термінів виконання зовнішніх зобов'язань держави та суб'єктів господарювання.

3. Оптимізація системи валютних обмежень та забезпечення їх адекватності рівню внутрішніх і зовнішніх загроз стабільності грошової одиниці України. Напрями вдосконалення системи валютних обмежень ґрунтуватимуться на принципах розумної достатності з урахуванням стану розвитку економіки та фінансових ринків. Спрямованість регулюючих заходів у цій сфері визначатиметься з урахуванням основних чинників, які формують фінансову базу погашення та обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань держави та суб'єктів господарювання, основними з яких є темпи економічного зростання, зростання попиту на грошову одиницю України, зниження доларизації економічних відносин тощо. Відновлення економічного розвитку та зростання попиту на національну грошову одиницю створюватимуть підґрунтя для подальшої лібералізації валютного ринку. Проте в разі несприятливої макроекономічної динаміки та погіршення стану платіжного балансу може виникати необхідність у тимчасовому посиленні валютних обмежень. Такі заходи за потреби можуть уживатись як у разі реалізації тих або інших ризиків, так і превентивно — з метою завчасного попередження виникнення небажаного розвитку подій.

Ефективна реалізація завдань зі створення системних передумов для забезпечення стабільності грошової одиниці в довгостроковій перспективі передбачає активну співпрацю та координацію дій Національного банку з усіма гілками влади. Це стосується, зокрема, питань підтримки макроекономічної стабільності, захисту прав вкладників й інших кредиторів, створення сприятливого інвестиційного клімату тощо. Відповідна робота передбачає активну роль Національного банку під час підготовки загальнодержавних прогнозних і програмних документів, проектів законів і нормативно-правових актів, а також участі в практичній реалізації відповідних заходів.

Також уживатимуться заходи щодо посилення довіри населення до політики Національного банку та підвищення рівня її підтримки суспільством. З цією метою Національний банк продовжуватиме вдосконалювати систему комунікацій із громадськістю. З використанням усіх наявних каналів інформування відбуватиметься роз'яснення цілей грошово-кредитної політики та заходів щодо їх досягнення і формування на ринку позитивних очікувань. Триватиме також робота з підвищення рівня фінансової грамотності населення. У міру поступового підвищення інформованості громадян з питань функціонування фінансових ринків акцент робитиметься на популяризації новітніх фінансових інструментів інвестування та безготівкових розрахунків. Це сприятиме розвитку внутрішнього фінансового ринку та в перспективі — зменшенню залежності економіки України від зовнішніх джерел фінансових ресурсів.

□

□

Хроніка/

Діти малюють майбутнє банку Children paint the future of the bank

До Дня банківських працівників за традицією відбулося підбиття підсумків Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків “Національний банк майбутнього” та нагородження його переможців і номінантів. Цей захід проводиться Національним банком уже втретє. Мета його — підвищення рівня фінансової грамотності, поглиблення знань дітей про центральний банк, виявлення їхніх творчих здібностей.

On the eve of the Day of Bank Employees, winners and laureates of the All-Ukrainian competition of children's paintings “National Bank of the Future” were awarded. The National Bank holds the competition for the third time. It is aimed at increasing the level of financial literacy, deepening of children's knowledge about the central bank, and revealing their creative abilities.

У приміщенні Національного банку України на столичній вулиці Інститутській на деякий час розмістилася справжня дитяча картинна галерея, кожен експонат якої так і випромінював доброту та політ творчої фантазії юних художників. Ось картина виконана в стилі старовинних лубочних

малюнків XVII століття: дужий козак із пишним оселедцем на голові й розкішними вусами надійно тримає на руках милолицю довгокосу красуню у вінку зі стрічками, вишиванці та спідниці, на якій зображена карта України. Підпис над молодятами гласить: “Ти, козаче наш Нацбанк, будь міц-

ним, і тільки так! Ти тримаєшся, вартуєш — Україну нам врятуєш!”. Це так глибоко символічно зобразила головний банк країни 13-річна школярка із Зінькова на Полтавщині Валерія Земцова, яка й стала переможницею III Всеукраїнського конкурсу “Національний банк майбутнього”.

На іншій картині дуже симпатична курочка-чубатурочка сидить на гнізді серед дивовижно гарних квітів, над якими пурхає метелик, і міцно тримає у дзьобі металеву гривню. Так зобразила “золоту несучку банківської системи – Національний банк” також 13-річна Євгенія Березюк із Житомира, яка посіла в конкурсі друге місце.

Володарка “бронзи” – 12-літня Анастасія Сушко з Донецька художньо переосмислила традиційний сюжет, зобразивши замість рогу достатку розмальований глиняний глечик із написом: “НБУ”, з якого символічна дівчина-українка, схожа на фігуру Незалежності на головному майдані Києва, проливає згори благодатний струмок, що розтікається повноводною рікою між розташованими на її берегах містом і селом. Свою роботу дівчина назвала “Джерело живої води”.

У таких же оптимістичних, яскравих і теплих тонах виконані й роботи переможниць у номінаціях: “За національний колорит” Аліні Бурлаки (14 років) із с. Антонівка Херсонської області, “За філософський підхід” Яни Жердевої (15 років) із міста Ніжин на Чернігівщині та “За оптимізм” Вікторії Євстафіївої (13 років) із Бердянська Запорізької області. Всі переможці конкурсу, а ними цього року стали самі дівчата, отримали цінні подарунки та дипломи Національного банку України.

– Нинішній конкурс дитячих малюнків “Національний банк майбутнього”, який традиційно проводився серед учнів загальноосвітніх шкіл України, проходив у два тури із 19 березня до 16 травня, – розповіла кореспонденту нашого журналу координатор цього заходу, радник Голови Національного банку України Зоя Кудрявцева. – У першому турі комісії територіальних управлінь НБУ визначили по три кращі дитячі малюнки від свого регіону, у другому комісія центрального банку країни вибрала переможців та номінантів конкурсу. Нинішнього року в ньому взяло участь 2 240 школярів із різних куточків України віком від шести років, тоді як у минулому році наймолодшими учасниками були дев’ятирічки. Звісно, що роботи були різного рівня – від початківців до випускників художніх шкіл, але всі вони, зважаючи на нинішню ситуацію в країні, буквально були пронизані тематикою миру, єдності та цілісності України. Якщо минулого

року учасники конкурсу пов’язували тематику своїх картин здебільшого з космосом, то нинішнього вони більш приземлені, присвячені нетлінним цінностям нашого народу. Родзинкою конкурсу можна вважати те, що найбільша кількість дітей, які взяли участь у ньому, була саме зі східних регіонів нашої країни – Запорізької, Донецької та Дніпропетровської областей, де зараз склалася напружена ситуація, і їхні малюнки – здебільшого на патріотичну тематику. Картини вражають неординарністю мислення та полетом фантазії юних художників, глибиною і своєрідністю розкриття теми, майстерністю володіння пензлем та відчуттям кольору.

Учасники конкурсу розповіли, що для написання своїх картин їм довелося багато прочитати та переглянути різноманітної інформації про діяльність НБУ, тож таким чином вони пізнають банківництво, до якого прямо чи опосередковано долучатися у дорослому житті. Дехто працював над своїми шедеврами усією сім’єю, що, безперечно, сприятиме ще й зміцненню родини.

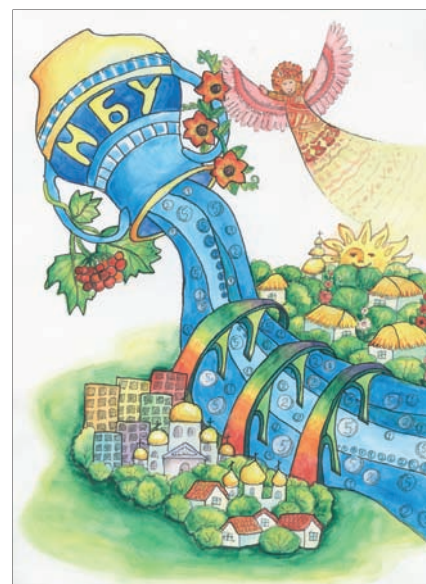
Членам комісії Національного банку України було нелегко визначити найкращі серед відібраних у регіонах малюнків, зізналася Зоя Кудрявцева. Вони й стали тимчасовою окрасою центральної будівлі Національного банку України. Також їх розмістили на сторінках Офіційного інтернет-представництва НБУ. Після “гостин” у столиці ця пересувна картинна галерея відвідає всі обласні управління Національного банку. В кожному регіоні вона експонуватиметься по два тижні, а щоб її могли побачити якомога більше відвідувачів, виставлятиметься також у школах, музеях, відображатиметься у місцевих ЗМІ, зокрема й демонструватиметься на регіональних телеканалах. Потім малюнки учасників конкурсу Національний банк зможе передати до дитячих будинків, реабілітаційних центрів, соціальних закладів, а також використає для випуску календарів та спеціального альбому. Зважаючи на значний інтерес молодого покоління до цього конкурсу, Національний банк України і надалі планує його проводити.

Валерія Земцова.
“Ти, козаче наш Нацбанк...”,
I місце.

Євгенія Березюк.
“Золота несучка банківської системи –
Національний банк”,
II місце.

Анастасія Сушко.
“Джерело живої води”,
III місце.

Микола Пацера,

Mykola Patsera,

“Вісник Національного банку України”.

“Herald of the National Bank of Ukraine”.

УДК: 339.732.4: 336.774

■ **Олександр Петрик**
Oleksandr Petryk

Заступник виконавчого директора Голландського офісу Міжнародного валютного фонду від України, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України

Alternate Executive Director of the Netherlands Office of the International Monetary Fund on behalf of Ukraine, Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine

■ **Віталій Батковський**
Vitalii Batkovskiy

Заступник начальника управління організації статистичної звітності та економічної статистики – начальник відділу організації статистичної звітності Національного банку України департаменту статистики, аналізу та прогнозування Генерального економічного департаменту Національного банку України, кандидат економічних наук

Deputy Head of the Division for Organizing of Statistical Reporting and Economic Statistics, Head of the Unit for Organizing of Statistical Reporting of the National Bank of Ukraine of the Department of Statistics, Analysis and Forecasting of the General Economic Department of the National Bank of Ukraine, Ph.D. (Economics)

Фінансові програми Міжнародного валютного фонду для надання фінансової допомоги країнам

Financial programs of the International Monetary Fund for providing financial assistance to countries

У статті розглянуто фінансові програми, за допомогою яких країни – члени Міжнародного валютного фонду можуть отримати фінансову допомогу на загальних або пільгових умовах кредитування. Розглядаються програми фонду, у межах яких Україна отримала фінансування. Надається оцінка перспектив отримання Україною доступу до ресурсів Міжнародного валютного фонду.

The article considers financial programs for providing financial assistance to the countries – members of the International Monetary Fund on terms of either general or concessional lending. The authors discuss arrangements with the Fund in the context of which Ukraine has received the financing and give their own vision on the prospects of gaining access to IMF resources by Ukraine.

Ключові слова: фінансова програма, фінансовий інструмент, кредитна лінія, програма “стенд-бай”, платіжний баланс, фінансова стабільність.

Key words: financial program, lending facility, credit line, stand-by arrangement, balance of payments, financial stability.

ВЗАЄМОДІЯ УКРАЇНИ З МВФ

Україна впродовж усіх років незалежності підтримує взаємодію з міжнародними фінансовими організаціями, насамперед Міжнародним валютним фондом (МВФ), у межах програм кредитування, проектів тех-

нічної допомоги, консультацій на вищому рівні та на рівні експертів.

Зацікавленість нашої країни у доступі до ресурсів МВФ обґрунтована такими ключовими факторами.

По-перше, розбудова ринкової економіки супроводжується незбалансованістю зовнішніх розрахунків вна-

слідок сезонних коливань обсягів експорту та імпорту, зміни попиту на експорт та імпорт, циклічних дисбалансів, лібералізації руху капіталу, впливу глобальних перетворень світової економіки. При цьому фінансова допомога МВФ дає змогу вирішити тимчасові проблеми платіжного балансу та

сприяє створенню необхідних передумов для фінансової стабільності та макроекономічного розвитку [3, 4].

По-друге, співробітництво із фондом у межах програм фінансової допомоги слугує каталізатором для отримання країною фінансових ресурсів інших донорів та залучення іноземних інвестицій у країну.

По-третє, адекватної альтернативи щодо отримання фінансових ресурсів на подібних вигідних умовах немає, адже ставка за кредитами фонду є завжди набагато меншою від ринкової.

Із вересня 1992 року, коли Україна отримала статус країни – члена Міжнародного валютного фонду, для неї затверджувалася фінансова допомога у рамках семи програм “стенд-бай” і однієї програми розширеного кредитування (див. таблицю 1).

У грудні 2012 року завершилася програма “стенд-бай” для України на загальну суму 10 млрд. спеціальних прав запозичення (СПЗ), у рамках якої у 2010 році було отримано два транші кредиту від МВФ на загальну суму 2.250 млрд. СПЗ, після чого кредитування було тимчасово призупинено. Незважаючи на те, що між Україною та МВФ проводилися регулярні консультації, пауза у кредитуванні тривала до кінця терміну реалізації програми. Основною причиною призупинення кредитування було невиконання офіційними органами України низки рекомендацій фонду щодо проведення необхідних економічних реформ. Насамперед експерти МВФ наполягали

на тому, щоб пакет заходів зі стабілізації економіки України обов’язково включав збільшення тарифів на енергоносії. Такі заходи, як зміна тарифної політики разом з активізацією інвестицій у внутрішнє виробництво енергоносіїв, на думку експертів, мали ліквідувати державні енергетичні субсидії, які погіршували стан платіжного балансу та бюджет країни. Не виконавши рекомендації фонду, Україна фактично потрапила у групу країн, структура економіки яких у кризових умовах погіршилася, а офіційні органи з тих чи інших причин виявилися неспроможними ефективно керувати економічними процесами [1].

У 1995–2010 роках Україна отримала доступ до ресурсів МВФ за затвердженими програмами на загальну суму 25.326 млрд. СПЗ, але лише 35% від цієї суми було фактично видано. Враховуючи, що всі кредити надавалися лише за умови реалізації програм економічних реформ, це свідчить про високі ризики невиконання кількісних критеріїв програм, а також порушення досягнутих домовленостей із фондом. Низький показник використання зарезервованих ресурсів МВФ негативно позначився і на кредитній історії нашої країни.

Навесні 2014 року було успішно проведено новий раунд переговорів між Україною та МВФ, і наприкінці квітня фонд підтримав програму економічних реформ України та затвердив нову дворічну кредитну програму “стенд-бай” в режимі надзвичайного

доступу на загальну суму 10.976 млрд. СПЗ (приблизно 17.1 млрд. доларів США). Очікується, що 1.290 млрд. СПЗ (шістдесят відсотків обсягу першого траншу на суму 2.058 млрд. СПЗ) буде спрямовано на підтримання бюджету України. Решта коштів поповнять міжнародні резерви Національного банку. Отримання наступних траншів традиційно залежатиме від виконання критеріїв реалізації програми. Передбачається, що участь у програмі “стенд-бай” також сприятиме залученню додаткових ресурсів інших міжнародних кредиторів на загальну суму приблизно 10 млрд. доларів США.

МВФ запропонував офіційним органам України безпрецедентну консультативну підтримку для розроблення програми економічних реформ, яка базується на рекомендаціях фонду. Основні заходи програми зосереджені на проведенні реформ за такими напрямками: грошово-кредитна і курсова політика, фінансовий сектор, податково-бюджетна політика, паливно-енергетичний сектор, управління, прозорість і діловий клімат.

Очікується, що в результаті реалізації заходів у 2015 році темпи зростання ВВП сягнуть 2%, у середньостроковій перспективі – 4.5%, рівень безробіття до 2016 року зменшиться до 7.5%, темпи щорічного зростання експорту у 2015–2016 роках становитимуть 6% на рік, до кінця 2016 року, темпи зниження інфляції становитимуть 6% на рік [11].

Таблиця 1. Програми кредитування та фінансової допомоги Україні від МВФ

Млн. СПЗ

№ п/п	Назва програми	Основні цілі кредитування	Дата затвердження програми	Дата завершення програми	Сума затверджена	Сума видана
1	Програма “стенд-бай”	Підтримання платіжного балансу	07.04.1995 р.	06.04.1996 р.	997.30	538.65
2	Програма “стенд-бай”	Підтримання курсу національної валюти і забезпечення фінансування дефіциту платіжного балансу	10.05.1996 р.	23.02.1997 р.	598.20	598.20
3	Програма “стенд-бай”	Регулювання платіжного балансу, підтримання курсу національної валюти	25.08.1997 р.	24.08.1998 р.	398.92	181.33
4	Розширене кредитування	Поповнення міжнародних резервів з метою регулювання платіжного балансу	04.09.1998 р.	03.09.2002 р.	1 919.95	1 193.00
5	Програма “стенд-бай”	Підтримання економічного зростання, контроль за інфляцією, поліпшення обслуговування заборгованості, відновлення обсягів міжнародних резервів, скорочення кредитного ризику, поліпшення інвестиційного клімату, проведення реформи системи оподаткування	29.03.2004 р.	28.03.2005 р.	411.60	0.00
6	Програма “стенд-бай”	Усунення ризику втрати платоспроможності під час фінансово-економічної кризи, адаптація економіки до змін в умовах торгівлі	05.11.2008 р.	27.07.2010 р.	11 000.00	4 000.00
7	Програма “стенд-бай”	Консолідація державних фінансів, відновлення стійкості банківської системи, удосконалення грошово-кредитної політики щодо контролю за ціновою стабільністю, підвищення гнучкості валютного курсу	28.07.2010 р.	27.12.2012 р.	10 000.00	2 250.00
8	Програма “стенд-бай”	Підтримання гнучкого обмінного курсу для відновлення конкурентоспроможності, стабілізація фінансової системи, поступове зниження неприйнятно високого рівня бюджетного дефіциту, мінімізація збитків у паливно-енергетичному секторі, удосконалення системи державного управління	30.04.2014 р.	29.04.2016 р.	10 976.00	–
УСЬОГО					36 301.97	8 761.18

Джерело: підготовлено авторами за матеріалами [5, 6].

Нині Україна сумлінно виконує всі зобов'язання перед МВФ щодо обслуговування попередньої заборгованості. У 2012 і 2013 роках Україна сплатила на користь МВФ 7.016 млрд. СПЗ і 3.359 млрд. СПЗ відповідно за раніше отриманими кредитами, у тому числі відсотки за користування ними. Станом на кінець березня 2014 року заборгованість України перед МВФ становила 2.578 млрд. СПЗ [5].

Національний банк України брав активну участь у розробленні програми економічних реформ, а також здійснив необхідні заходи для її успішної імплементації. У лютому цього року запроваджено політику гнучкого курсоутворення, розроблено методологічні підходи для переходу до оптимального режиму монетарної політики — таргетування інфляції, реалізуються елементи макропруденційної політики, яка має ефективно впливати на якість та надійність фінансових інструментів, інституціональні основи функціонування фінансових ринків. Нині є всі підстави стверджувати, що банківська система сприятиме реалізації програми економічних реформ і виконанню зобов'язань перед МВФ у повному обсязі [2].

ОГЛЯД ФІНАНСОВИХ ПРОГРАМ МВФ

Відповідно до Статей Угоди Міжнародного валютного фонду [7] фонд розпоряджається загальними ресурсами для надання допомоги країнам-членам у вирішенні проблем платіжного балансу. Водночас МВФ вимагає від країн-членів дотримуватися зобов'язань щодо виправлення диспропорцій у національних платіжних балансах та уникати дій, які можуть завдати шкоди добробуту на національному або міжнародному рівні.

З моменту створення МВФ 80% країн-членів отримали фінансування. Обсяги, суб'єкти та цілі кредитування постійно змінювалися. У перші десятиліття своєї діяльності фонд спрямовував фінансування на вирішення короткострокових проблем торговельного балансу переважно індустріально розвинутих країн. Коливання цін на нафту у 1970-ті роки та боргові кризи 1980-х років загострили необхідність кредитування країн із ринками, що розвиваються. Потреби в зовнішньому фінансуванні таких країн розширилися внаслідок кризових подій 1990-х років у

Центральній та Східній Європі. На початку XXI століття кризи в Латинській Америці і Туреччині знову спричинили зростання попиту на кредити МВФ. Для ліквідації наслідків глобальної фінансової кризи 2008 року МВФ надав фінансову допомогу п'ятдесятьом постраждалим країнам на загальну суму понад 325 млрд. доларів США.

Поступово фонд переорієнтується на вирішення специфічних проблем платіжного балансу групи країн із низькими доходами, які пов'язані зі зміною умов торгівлі, природними катастрофами, конфліктами, економічними реформами, заходами щодо подолання бідності та стимулюванням економічного розвитку, реструктуризацією суверенної заборгованості, банківськими та валютними кризами тощо.

У наш час МВФ відіграє ключову роль у забезпеченні глобальної фінансової стабільності. У цьому контексті фонд визначив три основні цілі фінансування:

- мінімізацію цінових шоків та сприяння належному обслуговуванню заборгованості;
- створення сприятливих умов для залучення фінансування від інвесторів та донорів;
- раннє запобігання виникненню криз [5].

Низька процентна ставка є основною перевагою кредитів МВФ. Реальна процентна ставка за кредитом МВФ завжди є нижчою від середньої ринкової ставки на ринках капіталу. Ефективна процентна ставка становить 1.9–2.5% у разі отримання кредитування в обсязі до 1 000% квоти країни-члена і зростає до 2.3–3.2% для більших обсягів кредитування.

МВФ постійно переглядає та адаптує фінансові інструменти, що використовуються для потреб країн. Для надання фінансової допомоги цим країнам, а також забезпечення загальної фінансової стабільності фонд розробив гнучку систему фінансових інструментів (див. таблицю 2). Окрема група фінансових інструментів призначена для здійснення кредитування на пільгових умовах країн з низьким рівнем доходів. Фінансові інструменти диференційовані за платоспроможністю країн-позичальників, строками кредитування, обсягами (див. схему).

Ефективність виконання програм кредитування ретельно перевіряється. Відповідно до ст. IV Статей Угоди

Міжнародного валютного фонду МВФ проводить регулярні консультації та здійснює постійний моніторинг стану виконання взятих позичальником зобов'язань та проведення фінансово-економічних реформ у межах програми. Після закінчення програми кредитування у разі, якщо заборгованість країни перевищує 200% її квоти, проводиться місія з моніторингу результатів завершеної програми фонду (Post-Program Monitoring). Так, у другій половині 2013 року в Україні працювала місія МВФ для проведення моніторингу результатів завершеної програми “стенд-бай”.

МВФ також проводить додатковий аналіз ефективності програм кредитування в рамках дослідницьких програм, регулярних опитувань керівництва країн-позичальників тощо. Ефективність діяльності МВФ як у цілому, так і за видами діяльності (вплив на монетарну стабільність та ефективність нагляду) оцінюється Офісом незалежної оцінки МВФ.

З метою забезпечення належного рівня прозорості діяльності та підтримання комунікацій фонд надає доступ до аналітичних документів, рекомендацій, даних шляхом їх розміщення на сторінках офіційного вебсайта МВФ [5]. Висновки і рекомендації експертів фонду, рішення Ради виконавчих директорів МВФ, прийняті за результатами проведених консультацій відповідно до ст. IV Статей Угоди з Міжнародним валютним фондом, оприлюднюються у періодичних звітах (Article IV Staff Reports).

Програма “стенд-бай” (Stand-By Arrangements, SBA)

МВФ запровадив програми “стенд-бай” у 1952 році, відтоді вони є основним інструментом кредитування як за обсягами, так і за частотою використання. За програмами “стенд-бай” забезпечується швидкий доступ країн-членів до ресурсів фонду для сприяння реалізації економічних реформ і забезпечення сталого економічного зростання. Фінансова допомога МВФ за цими програмами мала важливе значення для подолання наслідків фінансових криз 1990-х і 2000-х років.

Головна мета цієї програми полягає у наданні фінансової допомоги для вирішення короткострокових проблем платіжного балансу. Всі країни-члени мають змогу отримати

Таблиця 2. Фінансові програми для підтримки країн – членів МВФ

№ п/п	Назва	Повна та скорочена назва англ. мовою	Умови кредитування	Вимоги програми	Термін надання кредитування, місяців	Процентна ставка	Обсяг кредитування, у відсотках від квоти	Термін повернення позики, років
1	Програма “стенд-бай”	Stand-By Arrangements (SBA)	Загальні	Досягнення програмних цілей	12–24	Ринкова	100–600	3.25–5
2	Розширене кредитування	Extended Fund Facility (EFF)	Загальні	Досягнення програмних цілей	36	Ринкова	600	4.5–10
3	Превентивна кредитна лінія для підтримання ліквідності	Precautionary and Liquidity Line (PLL)	Загальні	Виконання критеріїв ефективності	6–24	Ринкова	250–500	3–5
4	Гнучка кредитна лінія	Flexible Credit Line (FCL)	Загальні	Виконання критеріїв ефективності	12–24	Ринкова	500–1000	3.25–5
5	Інструмент прискореного фінансування для надання екстреної допомоги	Rapid Financing Instrument (RFI)	Загальні	Усунення негативних факторів	39–60	Ринкова	100	3.25–5
6	Інструмент “стенд-бай”	Standby Credit Facility (SCF)	Пільгові	Досягнення програмних цілей	12–24	0.25%	120–300	4–8
7	Інструмент розширеного кредитування	Extended Credit Facility (ECF)	Пільгові	Досягнення програмних цілей	36–60	0%	120–300	5.5–10
8	Інструмент прискореного кредитування	Rapid Credit Facility (RCF)	Пільгові	Усунення негативних факторів	Одноразова виплата	0%	75–100	5.5–10

Джерело: підготовлено авторами за матеріалами [5].

кредитування за цією програмою, але переважно кредити отримують країни з доходами меншими від середнього рівня, рідше – економічно розвинуті країни.

Останній перегляд програми відбувся у 2009 році: вимоги щодо отримання кредитування було спрощено, обсяги – збільшено удвічі, зроблено акцент на попереджувальній функції програми. Термін реалізації програ-

ми залишився гнучким і за стандартних умов становить 12–24 місяці, в окремих випадках – більше, але не може перевищувати 36 місяців.

Обсяги кредитування залежать від потреб країни щодо фінансування, спроможності виконувати зобов'язання перед фондом та кредитної історії країни. МВФ визначив чотири варіанти доступу до ресурсів фонду за програмою “стенд-бай”:

1) **звичайний доступ**: обсяги кредитування становлять 200% від квоти країни впродовж 12 місяців, або 600% від квоти країни впродовж усього терміну реалізації програми накопичувальним підсумком;

2) **надзвичайний доступ**: обсяги кредитування можуть перевищувати встановлені ліміти, але водночас посилюються заходи контролю щодо їх використання;

Схема. Логічна модель вибору фінансової програми

Джерело: підготовлено авторами за матеріалами [5].

3) **безпосередній доступ**: кредит надається у повному обсязі, якщо це виправдано достатньою спроможністю офіційних органів реалізовувати економічну політику країни і значенням потреб щодо фінансування;

4) **швидкий доступ**: термінове фінансування у разі необхідності подолання наслідків кризи.

У деяких випадках, якщо країна через невиконання критеріїв не може отримати необхідний обсяг кредитування, фонд пропонує укласти спеціальні домовленості, які є гарантією повернення отриманого кредиту. Процентна ставка є ринковою і визначається з урахуванням базової ставки кредитування, яка, в свою чергу, пов'язана з процентною ставкою за СПЗ. Наразі базова процентна ставка дорівнює процентній ставці за СПЗ плюс 100 базисних пунктів і може зростати у разі порушення строків повернення позики. Передбачено також комісію за невидані суми позики та збір за обслуговування.

На повернення позики надається термін від 3 років і 3 місяців до 5 років; платежі здійснюються вісьмома рівними щоквартальними платежами через 3 роки і 3 місяці після дати видачі відповідного траншу.

Основною умовою отримання кредитування є розроблення і погодження з фондом програми щодо усунення фіскального та зовнішнього дисбалансів, а також здійснення структурних реформ. МВФ звертає особливу увагу на готовність офіційних органів країни-позичальника вжити всіх необхідних заходів для мінімізації ризиків неплатоспроможності, а також на економічну спроможність країни-позичальника здійснити структурні реформи та виконати взяті зобов'язання.

Формальна процедура затвердження нової програми починається із офіційного звернення керівництва країни до МВФ щодо проведення переговорів з питань нової програми кредитування. Наступним етапом є прибуття в країну місії фонду для оцінки її потреб у фінансуванні, проведення консультацій з представниками офіційних органів і обов'язково центрального банку, у рамках яких обговорюється майбутня програма економічних реформ.

Зобов'язання країни щодо реалізації програми економічних реформ наводяться у Листі про наміри, до якого у багатьох випадках додається Меморандум про економічну і фінансову політику та Технічний ме-

морандум про взаєморозуміння.

У Меморандумі про економічну і фінансову політику наводиться, по суті, програма економічних реформ. У Технічному меморандумі про взаєморозуміння викладається взаємоузгоджена позиція керівництва країни та МВФ щодо визначення змінних параметрів, на основі яких встановлюються цільові орієнтири (критерії ефективності та індикативні цілі) виконання програми економічних реформ. Також у Технічному меморандумі наводиться перелік критеріїв для оцінки ефективності виконання програми, вимоги до надання інформації для здійснення моніторингу за дотриманням цільових показників.

Рада виконавчих директорів МВФ за результатами розгляду Листа про наміри, меморандумів і звіту експертної місії фонду схвалює рішення щодо обсягів та порядку надання кредитування.

Програмою передбачається проведення регулярних консультацій з метою перевірки виконання досягнутих домовленостей.

Узагальнення досвіду країн із ринками, що розвиваються, дає змогу визначити такі особливості взаємодії з МВФ за програмами "стенд-бай":

1) початок нової програми потребує тривалих переговорів з МВФ щодо розроблення програми економічних реформ, яка відповідає рекомендаціям фонду;

2) до програми економічних реформ можуть бути включені заходи, що суперечать інтересам деяких соціальних груп, і це потребуватиме додаткових соціальних гарантій, офіційних роз'яснень;

3) непопулярні заходи, що здійснюються відповідно до рекомендацій фонду, можуть суперечити передвиборним зобов'язанням правлячої політичної еліти та потребуватимуть пошуку широкого політичного компромісу;

4) фінансування надається поетапно траншами відповідно до виконання офіційними органами країни взятих зобов'язань, але може бути призупинено у разі відмови від виконання програми реформ або невиконання кількісних критеріїв, цільових орієнтирів;

5) важливе значення мають постійні комунікації з фондом на всіх етапах реалізації програми: затвердження, аналізу прогресу щодо виконання цільових орієнтирів, повернення позики та сплати відсотків,

моніторингу результатів завершеної програми;

6) реалізація програми або успішно завершені програми кредитування є важливим сигналом для інвесторів щодо надійності позичальника.

Зокрема, фінансова допомога МВФ відіграла важливу роль у запобіганні дефолту Греції у 2010 році. Фонд разом із шістнадцятьма країнами ЄС розробив пакет фінансової допомоги загальним обсягом 110 млрд. євро. Програма "стенд-бай" і розширене кредитування на загальну суму понад 50 млрд. СПЗ стало основною частиною цього пакета допомоги. Фактично за допомогою програми "стенд-бай" фонд розблокував фінансову допомогу ЄС. Водночас реалізація програми економічних реформ, яка включала жорсткі вимоги щодо скорочення державних видатків, зменшення заробітної плати, збільшення пенсійного віку, підвищення податків, мала негативні соціальні наслідки для населення Греції та спричинила хвилю соціального невдоволення у вигляді страйків, акцій протесту і заворушень. Проте у 2014 році МВФ прозвітував про позитивні результати фінансової підтримки реформ. Уперше після кризи, у 2014 році, прогноуються позитивні темпи зростання ВВП на рівні 0.6%, профіцит платіжного балансу — на рівні 0.9%, інфляція — близько 0% [9].

Разом з цим наслідки фінансової допомоги **Аргентині** є неоднозначними. Кредитна історія Аргентини з 1984 року включає вісім програм "стенд-бай" і дві програми розширеного кредитування на загальну суму 38.6 млрд. СПЗ. Економіка Аргентини зазнала найбільших втрат під час кризи, що почалася наприкінці 1990-х та тривала до початку 2000-х років, у 2001 році Аргентина оголосила рекордний дефолт на суму 132 млрд. доларів США. У 2002 році кризовий період завершився і позитивні темпи зростання були відновлені. Першопричинами кризи в Аргентині стали значні бюджетні витрати, прив'язка курсу національної валюти до долара США та надання переваги іноземним інвесторам, недосконала податкова система, корупція, криза неплатежів, популістська соціальна політика, зовнішні фактори, які призвели до погіршення умов торгівлі.

Критики політики МВФ наголошують, що у випадку Аргентини саме непослідовна політика фонду призвела до дефолту країни з успіш-

ною економікою. МВФ вимагав від уряду Аргентини проведення жорсткої бюджетної політики і надавав фінансову допомогу для проведення реформ до 1998 року, після чого зробив паузу і відновив фінансування лише після дефолту.

Нині Аргентина не має заборгованості перед МВФ, у 2006 році завершилася остання програма кредитування, і з того часу не проводяться консультації з фондом. Припинення консультацій з МВФ негативно позначилося на економіці Аргентини. З 2006 року спостерігається висока волатильність темпів зростання ВВП, а в останні три роки темпи зростання ВВП постійно зменшуються і, за прогнозами МВФ, у 2014 році становитимуть 0.5%. Також останні три роки Аргентина має дефіцит платіжного балансу, який, за прогнозами МВФ, у 2014 році становитиме 0.5%. Упродовж 2006–2013 років спостерігається зростання інфляції, яка у 2006 та 2013 роках перевищувала рівень 10% [9].

Туреччина активно використовувала ресурси МВФ для регулювання платіжного балансу з 1984 року і отримала кредити за п'ятьма програмами “стенд-бай” на загальну суму 35.4 млрд. СПЗ. Особливе значення для відновлення економіки країни мали останні три програми на початку 2000-х років, які дали змогу подолати наслідки фінансово-економічної кризи та відновити економічне зростання. Кредитування МВФ також сприяло залученню фінансової допомоги Світового банку та ЄС. Зовнішня фінансова допомога посприяла здійсненню офіційними органами країни важливих структурних реформ в орієнтованих на експорт галузях промисловості, зокрема дала змогу провести масштабну приватизацію підприємств легкої та обробної промисловості, здійснити реформу ринку праці, забезпечити динамічний розвиток сфери послуг, зупинити масштабний відплив капіталу з економіки після кризи. Завдяки реформам зросла конкурентоспроможність турецьких товарів, відновлено обсяги експорту, підвищено продуктивність праці та зменшено рівень безробіття.

Впродовж 2006–2013 років у Туреччині спостерігається висока волатильність темпів зростання ВВП та інфляції. За прогнозом МВФ, у 2014 році триватиме зменшення темпів зростання ВВП до рівня 2.3%, інфля-

ція буде на рівні 7.8%, дефіцит платіжного балансу – на рівні –6.3% [9].

Розширене кредитування (Extended Fund Facility, EFF)

Розширене кредитування було запроваджене МВФ у 1974 році для надання середньострокової та довгострокової фінансової допомоги країнам-членам і багаторазово застосовувалося під час криз. Фінансова допомога надається для врегулювання платіжного балансу в разі виникнення суттєвих порушень платоспроможності через структурні недоліки економіки або сповільнення темпів економічного розвитку, зростання негативного сальдо платіжного балансу.

Порівняно з програмою “стенд-бай” розширене кредитування не розглядається як попереджувальний фінансовий інструмент, воно надається на довший термін для підтримання середньо- та довгострокових структурних реформ та з подовженням терміном повернення позики. Термін розширеного кредитування становить 3 роки, який може бути подовжений до 4 років. На повернення позики надається термін від 4.5 до 10 років. Процентна ставка визначається аналогічно до програми “стенд-бай”. Також передбачена комісія за затверджені і невидані транші позики. Обсяг розширеного кредитування сягає 600% квоти, проте за надзвичайних обставин його може бути збільшено.

МВФ здійснює моніторинг за дотриманням країною-позичальником узятих зобов'язань та виконанням кількісних і структурних критеріїв для доступу до розширеного кредитування.

Гнучка кредитна лінія (Flexible Credit Line, FCL)

Фінансова допомога фонду за гнучкою кредитною лінією надається з метою запобігання виникненню кризи або пом'якшення її наслідків. Кредитування у межах гнучкої кредитної лінії надається виключно тим країнам, які мають стабільні макроекономічні умови, ефективну грошово-кредитну та фінансову політику і високу спроможність її реалізувати, позитивну кредитну історію взаємодії з фондом. МВФ встановив відповідні кваліфікаційні критерії для країн-позичальників.

Основні переваги гнучкої кредитної лінії такі:

- гнучкі умови отримання кредиту;
- відсутність додаткових вимог щодо видачі коштів, крім критеріїв ефективності;
- кредитування може бути відновлене у разі виконання критеріїв ефективності;
- немає обмежень на доступ до ресурсів фонду, обсяг кредитування відповідає потребам країни-позичальника.

Видача коштів у рамках гнучкої кредитної лінії може бути здійснена відразу після її затвердження або відкладена на певний час – для протидії викликам у майбутньому.

Умови користування кредитами, що надаються у межах гнучкої кредитної лінії, подібні до програми “стенд-бай”. Фонд встановлює додаткову комісію на суму затверджених, але не виданих траншів. Термін повернення позики є подібним до програми кредитування “стенд-бай” і становить 3–5 років, але контроль за спроможністю країною-позичальником виконувати зобов'язання є менш суворим порівняно з вимогами програми “стенд-бай”.

МВФ залишає за собою право через рік з моменту видачі позики здійснити перевірку ефективності використання коштів країною-позичальником та її відповідність встановленим критеріям.

Наразі лише три країни використовували цей фінансовий інструмент: **Колумбія, Мексика і Польща**. Хоча жодна з цих країн не отримала кошти, відкрита гнучка кредитна лінія є вагомою гарантією платоспроможності зазначених країн в умовах високої ймовірності реалізації загроз фінансовій стабільності.

Превентивна кредитна лінія для підтримання ліквідності (Precautionary and Liquidity Line, PLL)

Доступ до превентивної кредитної лінії мають країни зі стабільними макроекономічними умовами, яким потрібно компенсувати недостатню ліквідність під час тимчасових загроз фінансовій стабільності. Для доступу до ресурсів фонду країна-позичальник має задовольняти норми і встановлені критерії, які подібні до критеріїв гнучкої кредитної лінії. Додатково експерти фонду оцінюють зовнішню позицію і можливості доступу на зовнішні ринки, бюджетну політику, монетарну політику, стійкість фінансового сектору та ефективність нагляду, макроекономічні показники.

Країни не можуть отримати фінансування, якщо не мають доступу до міжнародних ринків капіталу, потребують широких макроекономічних та структурних реформ, мають значний дефіцит бюджету і неспроможні його фінансувати у середньостроковій перспективі, а також мають неплатоспроможний банківський сектор.

Процентна ставка є ринковою і визначається аналогічно до умов програми “стенд-бай”. За залишком невикористаної суми позики встановлена комісія. Превентивна кредитна лінія відкривається на термін від 6 місяців до 2 років на суму від 250 до 500 відсотків квоти країни — учасниці МВФ. Термін повернення позики становить 3–5 років.

Ефективність превентивної кредитної лінії визначається за результатами порівняння умов на початок кредитування та щопіврічного моніторингу факторів нестабільності, котрі усуваються.

Наразі лише дві країни отримали фінансування у межах превентивної кредитної лінії для підтримання ліквідності: **Македонія** та **Марокко**. Використання цих програм в обох країнах у цілому оцінюється позитивно, але потребує подальшого здійснення офіційними органами країни структурних реформ і створення буферів безпеки.

Інструмент прискореного фінансування для надання екстреної допомоги (Rapid Financing Instrument, RFI)

Інструмент прискореного фінансування був запроваджений МВФ у 2011 році на заміну двох фінансових програм екстреної допомоги — Програми екстреної допомоги для подолання наслідків природних катастроф (Emergency Natural Disaster Assistance, ENDA) та Програми екстреної допомоги для подолання наслідків конфліктів (Emergency Post-Conflict Assistance, EPCA).

Загалом надання екстреної фінансової допомоги є завжди актуальним питанням для МВФ. У 2007 році фонд надавав її 34 рази, у 2010 році — 13 разів. Із 2001 року екстрена фінансова допомога надавалася не лише країнам групи з низькими доходами, а також країнам із ринками, що формуються: **Іраку** (2004 р.), **Лівану** (2007, 2008 рр.), **Пакистану** (2010 р.), **Шрі-Ланці** (2005 р.), **Мальдівам** (2005 р.) та іншим.

Прискорене фінансування може бути надано всім країнам-членам у широкому діапазоні випадків, найчастіше — для термінового регулювання платіжного балансу, а також для мінімізації цінових шоків, наслідків природних катастроф та політичних конфліктів. Для отримання прискореного фінансування від позичальника не вимагається розроблення цільової програми кредитування, оскільки враховується, що загроза є тимчасовою і обмеженою у часі, а економічна спроможність країни реалізовувати повноцінну цільову програму кредитування може бути недостатньою.

Обсяг прискореного фінансування обмежується річним лімітом у розмірі 50% квоти і загальним лімітом у розмірі 100% квоти впродовж усього терміну кредитування. Фінансування надається на строк від 3 років і 3 місяців до 5 років, тобто подібно до таких фінансових інструментів, як гнучка кредитна лінія, превентивна кредитна лінія для підтримання ліквідності та інструмент “стенд-бай”.

Прискорене фінансування може надаватися повторно, якщо виникають нові зовнішні ризики платіжного балансу і макроекономічна динаміка країни є позитивною. Експерти МВФ вважають, що інструмент прискореного фінансування створює попередні умови для отримання повноцінної цільової програми кредитування.

Для закріплення позитивного ефекту від надання екстреної допомоги МВФ надає технічну допомогу країні-позичальнику, яка спрямовується на розбудову спроможності фінансової, монетарної та регулятивної політики, розвиток платіжної системи, активізацію кредитування, валютно-обмінних операцій.

Донині МВФ не застосовував новий інструмент прискореного фінансування, але, базуючись на позитивному досвіді надання екстреної допомоги, Рада виконавчих директорів МВФ позитивно оцінює перспективи цього інструменту.

Разом із зазначеними вище програмами фінансової підтримки фонд розробив спеціальні **фінансові програми з пільговими умовами кредитування** для групи країн із низькими рівнем доходу (валовий національний дохід яких становить менше 1 500 доларів США на душу населення). Спільним для таких інструментів є те, що вони надаються, як правило,

за нульовою процентною ставкою або процентною ставкою значно нижчою за ринкову, з пільговим періодом виплати позики. Перегляд процентних ставок за пільговими кредитами МВФ здійснює кожні два роки.

МВФ визначив два основні канали впливу на фінансову стабільність країн із низькими доходами: у короткостроковому періоді фінансування фонду сприяє пом'якшенню наслідків шоків ліквідності, у довгостроковому — сприяє макроекономічній стабільності [10].

Впродовж 2000–2012 років показник валового національного доходу на душу населення України, за винятком 2009 року, демонструє неухильне зростання — з 700 доларів США до 3 500 доларів США (у доларовому еквіваленті). У 2005 році цей показник уперше перетнув позначку 1 500 доларів США, і Україна, згідно з критерієм Світового банку, перейшла з групи країн із низькими доходами до групи країн з доходами нижче середнього рівня [8]. Враховуючи вищезазначене, наша країна не має змоги отримувати фінансову допомогу МВФ за програмами пільгового кредитування. Проте для ознайомлення з повним набором фінансових інструментів МВФ нижче буде розглянуто основні їх особливості.

Інструмент “стенд-бай” (Standby Credit Facility, SCF) для країн із низьким рівнем доходу

Кредитний інструмент “стенд-бай” розроблено для країн з низькими доходами з метою регулювання платіжного балансу у короткостроковій перспективі. Він передбачає сприяння у реалізації економічної політики, спрямованої на відновлення стабільних макроекономічних умов для забезпечення сталого зростання та зменшення рівня бідності.

Інструмент використовується у широкому діапазоні обставин, у тому числі для усунення ризиків платіжного балансу. Він також є каталізатором для отримання зовнішньої допомоги від інших донорів.

Кредит МВФ надається впродовж 1–2 років за процентною ставкою 0.25%. Термін повернення позики становить 8 років з пільговим періодом 4 роки. При цьому встановлено комісію — 0.15% річних за невикористану суму позики впродовж 6 місяців.

МВФ здійснює моніторинг реалізації програми економічних реформ,

виконання затверджених кількісних та структурних критеріїв.

Інструмент розширеного кредитування (Extended Credit Facility, ECF) для країн з низьким рівнем доходу

Інструмент розширеного кредитування спрямований на забезпечення країн з низькими доходами необхідним фінансуванням у середньостроковій перспективі для регулювання платіжного балансу. Основна мета розширеного кредитування — сприяння реалізації економічних програм, що спрямовані на створення стабільних макроекономічних умов для скорочення бідності та забезпечення економічного розвитку. Також розширене кредитування є каталізатором для отримання зовнішньої допомоги інших донорів.

Розширене кредитування надається на термін від 3 до 5 років за нульовою процентною ставкою. Термін повернення позики становить 10 років із пільговим періодом 5.5 років.

У рамках надання кредитування за допомогою цього інструменту передбачається періодична перевірка фондом стану дотримання узятих офіційними органами країни домовленостей щодо реалізації політики, спрямованої на усунення факторів, які призвели до проблем платіжного балансу.

Інструмент прискореного кредитування (Rapid Credit Facility, RCF) для країн з низьким рівнем доходу

Інструмент прискореного кредитування дає змогу терміново отримати доступ до ресурсів фонду за надзвичайних обставин з метою регулювання платіжного балансу. Зокрема, у разі природних катастроф, кризових подій, політичних конфліктів, що мають економічні наслідки. Інструмент також сприяє отриманню кредитування інших донорів.

Кредит МВФ надається одноразовою виплатою за нульовою процентною ставкою. У разі повторення загроз платіжному балансу можливо отримати новий транш прискореного кредитування, але не раніше, ніж через 6 місяців. Термін повернення позики становить 10 років з пільговим періодом 5.5 року.

ВИСНОВКИ

Фінансові програми МВФ завжди були предметом численних дискусій з причини необхідності виконання програми економічних реформ, яка у багатьох випадках включає непопулярні заходи, що стосуються інтересів різних соціальних груп. Але при цьому фінансова допомога МВФ має багато переваг порівняно з іншими джерелами фінансування, зокрема це:

- низька вартість користування коштами;
- стислі терміни затвердження програми і надання кредитування;
- створення позитивного кредитного рейтингу позичальнику;
- розблокування доступу до зовнішніх фінансових ринків;
- врахування специфічних потреб країни-позичальника та цільова орієнтація на її економічний розвиток.

МВФ розробив гнучку систему фінансових інструментів для надання країнам-членам фінансової допомоги відповідно до їх потреб. Кожен із цих фінансових інструментів має свої переваги і недоліки, тому їх необхідно розглядати в контексті визначених для досягнення пріоритетних цілей.

Україна має значний досвід співпраці з фондом, а потреба щодо залучення зовнішнього фінансування на вигідних умовах є завжди актуальною для нашої країни. Проте Україна також має відносно низький показник ефективності використання ресурсів МВФ, що негативно позначається на кредитній історії країни.

На сьогодні фінансова допомога МВФ є найприйнятнішим джерелом фінансування для забезпечення фінансової стабільності та сприяння сталому економічному розвитку. Україна мала можливість отримати доступ до ресурсів МВФ за трьома фінансовими інструментами: програмою “стенд-бай”, інструментом прискореного фінансування та шляхом розширеного кредитування. Відповідно до потреб було обрано програму “стенд-бай”. У разі забезпечення очікуваної динаміки макроекономічних показників та наявності позитивної кредитної історії Україна може розширити доступ до ресурсів фонду і отримати фінансування за превентивною кредитною лінією та гнучкою кредитною лінією.

Нині Україна має історичний шанс разом із отриманням фінансової підтримки фонду та інших фінансових інституцій, а також країн-донорів здійснити низку структурних реформ і стати на шлях стійкого економічного зростання, забезпечивши завдяки цьому цінову та фінансову стабільність у довгостроковій перспективі. □

Література

1. Петрик О. І. Криза довіри // Вісник Національного банку України. — 2010. — № 5 (171). — С. 6–11.
2. Петрик О. І. Основні аспекти макропруденційної політики в сучасних умовах // Вісник Національного банку України. — 2013. — № 9 (211). — С. 3–5.
3. Батковський В. А. Реструктуризація банківської системи України у контексті стратегії подолання наслідків світової фінансової кризи // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. — 2009. — Випуск 112. — С. 39–43.
4. Батковський В. А., Любкіна О. В. Сучасні тенденції розвитку банківського сектора та нові виклики глобальній фінансовій стабільності // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. — 2012. — Випуск 138. — С. 13–18.
5. Офіційний веб-сайт Міжнародного валютного фонду. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.imf.org>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Articles of Agreement of the International Monetary Fund (1944) — Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2011.
8. База даних показників світового розвитку Світового банку. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://data.worldbank.org>.
9. Світовий економічний прогноз World Economic Outlook. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>.
10. Review of Facilities for Low-Income Countries // International Monetary Fund, 2012.
11. Ukraine: Request for Stand-by Arrangement — Staff Report; Supplement; Staff Statement; Press Release; and Statement by the Executive Director for Ukraine // International Monetary Fund, 2014.

Вікторина/

Вивчаємо історію Національного банку

We are learning the history of the National Bank

Уже другий рік поспіль у центральному банку України з метою підвищення рівня та актуалізації знань працівників з історії Національного банку та банківської системи України проводиться он-лайн вікторина “Сторінки історії Національного банку України та банківської системи України”. Цього року вона проходила у два тури: перший тур – 13 травня, другий – 20 травня 2014 року. Тестові завдання з історії Національного банку та банківської системи України підготувала головний експерт Музею грошей Алла Гуляй.

Учасникам (427 осіб) необхідно було дати відповіді на 25 тестових завдань, до яких пропонувалося три варіанти відповіді, наприклад такі:

В Українському державному банку на початку XX ст. працював відомий український поет:

- а) Павло Тичина¹;
- б) Володимир Сосюра;
- в) Микола Зеров.

Надбудову у два поверхи Контори Держбанку на вулиці Інститутській у Києві здійснено:

- а) 1934 року;
- б) 1947 року;
- в) 1933 року.

У стародавні часи операції з вкладми та обмін грошей здійснювалися зазвичай у:

- а) храмах;
- б) бібліотеках;
- в) на ринкових площах.

Кожна правильна відповідь учасника оцінювалася в чотири бали. Максимальна кількість балів, яку можна було набрати, – 100. Після заповнення тесту кожен учасник отримував інформацію про кількість набраних балів.

Під час проведення другого туру вікторини учасники повинні були дати відповідь на 20 тестових завдань упродовж лімітованого часу – до однієї години. До тестових завдань також було запропоновано три варіанти відповіді, з яких потрібно було вибрати один правильний.

Найбільший інтерес викликали запитання з історії Національного банку:

В Україні не було центральної банківської установи впродовж:

- а) 1941–1948 рр.;
- б) 1936–1948 рр.;

¹ Тут і надалі пізнішим шрифтом виділено правильні відповіді.

Зведені дані про переможців першого туру он-лайн вікторини Національного банку України, які посіли перше місце у своєму підрозділі				
№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові учасника	Назва підрозділу	Кількість хвилин, витрачених на тестування	Кількість набраних балів
1	Шумейко Ярослав Євгенович	Управління ризик-менеджменту	1 хв. 50 сек.	100
2	Кудрявцев Сергій Ігорович	Управління НБУ у Вінницькій області	5 хв. 58 сек.	100
3	Севко Тетяна Євгенівна	Управління НБУ у Волинській області	11 хв. 1 сек.	96
4	Тютюнник Руслан Леонідович	Управління НБУ в Дніпропетровській області	7 хв. 33 сек.	100
5	Гладкий Юрій Володимирович	Управління НБУ в Донецькій області	13 хв. 36 сек.	100
6	Іщенко Максим Олександрович	Управління НБУ в Житомирській області	3 хв. 51 сек.	100
7	Яворський Костянтин Костянтинович	Управління НБУ в Закарпатській області	2 хв. 33 сек.	100
8	Шкрум Олена Володимирівна	Управління НБУ в Запорізькій області	4 хв. 18 сек.	100
9	Синоверська Ольга Ярославівна	Управління НБУ в Івано-Франківській області	2 хв. 31 сек.	100
10	Золотухіна Наталія Леонідівна	Головне управління НБУ по м. Києву і Київській області	1 хв. 44 сек.	100
11	Шкуренко Ігор Володимирович	Управління НБУ в Кіровоградській області	44 хв. 14 сек.	100
12	Васил'єва Тетяна Андріївна	Управління НБУ в Луганській області	7 хв. 4 сек.	100
13	Довгунь Любомир Ярославович	Управління НБУ у Львівській області	2 хв. 13 сек.	96
14	Черба Наталя Володимирівна	Управління НБУ в Миколаївській області	38 хв. 8 сек.	96
15	Сагайдак Світлана Вікторівна	Управління НБУ в Одеській області	2 хв. 19 сек.	96
16	Христич Анна Сергіївна	Управління НБУ в Полтавській області	4 хв. 48 сек.	96
17	Скаржинець Андрій Юрійович	Управління НБУ в Рівненській області	3 хв. 16 сек.	100
18	Волик Володимир Геннадійович	Управління НБУ в Сумській області	9 хв. 22 сек.	100
19	Владимир Олег Михайлович	Управління НБУ в Тернопільській області	6 хв. 22 сек.	100
20	Селезньова Марина Валеріївна	Управління НБУ в Харківській області	2 хв.	100
21	Тостановська Олена Михайлівна	Управління НБУ в Херсонській області	5 хв. 34 сек.	100
22	Когут Руслан Романович	Управління НБУ у Хмельницькій області	1 хв. 44 сек.	100
23	Лапигін Михайло Олександрович	Управління НБУ в Черкаській області	6 хв. 58 сек.	100
24	Песлар Руслан Петрович	Управління НБУ в Чернівецькій області	6 хв. 59 сек.	100
25	Романова Ольга Євгенівна	Управління НБУ в Чернігівській області	1 хв. 40 сек.	100
26	Омельченко Олена Анатоліївна	Центральне сховище	6 хв. 29 сек.	100
27	Нагірняк Оксана Василівна	Група управління проектами міжнародних кредитних ліній	12 хв. 33 сек.	92
28	Симоненко Наталія Миколаївна	Центральна розрахункова палата	16 хв. 43 сек.	100
29	Космина Максим Федорович	Державна скарбниця України	4 хв. 49 сек.	100
30	Мустильова Євгенія Романівна	Головне управління господарського забезпечення	3 хв. 56 сек.	100
31	Недашківський Іван Миколайович	Банкнотно-монетний двір	19 хв. 12 сек.	96
32	Аврамчук Андрій Павлович	Фабрика банкнотного паперу	29 хв. 4 сек.	84
33	Чепелюк Ганна Миколаївна	Університет банківської справи	2 хв. 21 сек.	100
34	Башлай Сергій Вікторович	Українська академія банківської справи	5 хв. 6 сек.	96

в) 1948–1955 рр.

Першим управляючим Української республіканської контори Держбанку РСРР був:

- а) Костін Костянтин Микитович;
- б) Коваленко Григорій Степанович;
- в) Павленко Григорій Григорович.

Статут Українського державного банку (1917–1920 рр.) затверджено:

- а) Центральною Радою;
- б) гетьманом Павлом Скоропадським;
- в) Директорією.

Переможцями другого туру стали: **Ярослав Шумейко** (управління ризик-менеджменту Національного банку), який посів перше місце та набрав 100

балів зі 100 за 40 хв. 36 сек.; **Світлана Сагайдак** (Управління Національного банку України в Одеській області), яка посіла друге місце та набрала 100 балів зі 100 за 43 хв. 46 сек.; **Руслан Песлар** (Управління Національного банку України в Чернівецькій області), який посів третє місце та набрав 90 балів зі 100 за 19 хв. 31 сек.

Усі переможці нагороджені дипломами Національного банку та цінними подарунками.

Зоя Кудрявцева,
Zoia Kudriavtseva,

координатор он-лайн вікторини.
on-line quiz coordinator.

Дослідження/

■ **Олександр Барановський**
Oleksandr Baranovskyi

Доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, проректор з наукових досліджень та інноваційної роботи Університету банківської справи Національного банку України
 Sc.D. (Economics), Professor, Honored Economist of Ukraine, Vice-Rector on Scientific Researches of the University of Banking of the National Bank of Ukraine

Безпека банківської сфери

Security in the banking area

Визначено значущість безпеки в банківській сфері. Наведено підходи до тлумачення сутності банківської безпеки і безпеки банківської діяльності, інформаційної і кадрової безпеки комерційних банків. Виявлені недоліки наукового забезпечення формування системи фінансової безпеки комерційних банків в Україні.

The article shows the importance of security in the banking area. There are given approaches to interpretation of the essence of the banking security, security of banking activities, and information and human resources security of commercial banks. The author reveals shortcomings of the scientific background of creation of the financial security system of Ukraine's commercial banks.

Ключові слова: безпека в банківській сфері, економічна безпека, інформаційна безпека, кадрова безпека.

Key words: security in the banking area, economic security, information security, human resources security.

Постановка проблеми, винесеної в назву статті саме в такому ракурсі, зумовлена необхідністю розгляду цього багатоаспектного явища в різних площинах:

по-перше, на рівні окремого комерційного банку;

по-друге, — на рівні сукупності комерційних (таких, що мають на меті збільшення ринкової капіталізації/прибутку) банківських інститутів, тобто банківського сектору національної економіки як одного з найбільш значущих соціально-економічних утворень, що функціонує в умовах динамічності суспільних процесів;

по-третє, — на рівні “банку банків” /кредитора останньої інстанції (lender of last resort) — Національного банку України (НБУ);

по-четверте, — вітчизняної дворівневої банківської системи, що складається з банківського сектору і регулятора — НБУ.

При цьому, справедливості заради, слід зазначити, що комплексний підхід до розгляду безпеки в банківській сфері буде неповним без виявлення специфічних особливостей формування її системи на мезорівні не ли-

ше в галузевому, а й в територіальному аспекті, а також на метарівні (риннок банківських послуг економічних і валютних союзів) і мегарівні (світовий ринок банківських послуг).

Вітчизняні науковці виокремлюють банківське безпекознавство як комплексну наукову систему знань про теорію і практику діяльності суб'єктів забезпечення безпеки банківської системи шляхом виявлення, запобігання і усунення загроз та небезпек у банківській діяльності. Воно вивчає, узагальнює і пояснює основні її поняття, принципи, цілі, методи, форми, зміст, засоби і закономірності розвитку цієї діяльності [33, с. 5].

Однак у становленні сучасної науки про банківську безпеку, зокрема про особливості організації та функціонування системи захисту банку, забезпечення безпеки нових напрямів банківської діяльності і нових банківських технологій, є певні ускладнення. Останніми роками вчені провели чимало досліджень, що стосуються злочинів проти комерційних банків. Проте більшість праць, як і раніше, адресовано правоохоронним органам, і вони не тор-

каються питань участі в боротьбі зі злочинами самих банків і створення ними адекватних систем безпеки. Ситуація, що склалася, відображає суперечність між реальним станом справ і об'єктивними потребами практики. Широка сфера фактичної діяльності банків щодо забезпечення захисту свого майна й інфраструктури від кримінальних посягань не має достатньо повного наукового і методичного обґрунтування. Особливо помітною є потреба в практичних рекомендаціях стосовно побудови системи безпеки банків, включаючи основи її формування, правового забезпечення, концептуального і робочого проектування, а також управління службою безпеки [11, с. 9–10].

ЗНАЧУЩІСТЬ БЕЗПЕКИ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Значущість підвищеної уваги до проблематики забезпечення безпеки в банківській сфері зумовлена унікальністю банків, їх особливим місцем і роллю у фінансовій системі. Так, комерційні банки — найбільш активна і мобільна ланка сфери обігу, це

також високопрофесійні учасники різних сегментів фінансового ринку. Вони не лише формують ринки кредитів, цінних паперів і валютний ринок країни, беруть активну участь у створенні та функціонуванні товарних, фондових і валютних бірж, а й мають необхідну інформацію про фінансовий стан підприємств і організацій, кон'юнктуру фондового, кредитного і валютного ринків [12, с. 38].

У країнах з *банкоорієнтованими (bank-based system, or bank-oriented system)* фінансовими системами (до яких належить і Україна — *О.Б.*) банки відіграють більш значущу роль — завдяки їх унікальності вони часто є локомотивами економічного зростання. Унікальність банків полягає в тому, що вони одночасно є грошово-кредитними інститутами (разом із центральним банком й іншими депозитними інститутами), фінансовими посередниками (разом зі страховими компаніями, пенсійними й інвестиційними фондами) і посередниками ринку цінних паперів (разом із професійними учасниками). Вони також є провідними гравцями на валютних ринках і у сфері міжнародних розрахунків. В основі їх активності лежать традиційні посередницькі, кредитні за своїм змістом операції, що дає підставу розглядати банки саме як особливий вид фінансових посередників (див. таблицю 1).

Таким чином, основою унікальності банків є виконання ними трьох **взаємопов'язаних функцій** [16]:

1) емісія і забезпечення обігу депозитних платіжних засобів (регулювання обсягу і швидкості обігу грошової маси, а також обслуговування внутрішнього товарного обороту);

2) трансформація заощаджень в інвестиції (забезпечення формування, накопичення і перерозподілу капіталу);

3) конверсія національної валюти і обслуговування міжнародних платежів (забезпечення інтернаціоналізації зв'язків і руху товарів та капіталу).

О.Я.Озерова наголошує, що **гло-**

бальна фінансова криза змінила розуміння економічної природи банку — нині, крім акумуляції вільних фінансових ресурсів, їх перерозподілу між суб'єктами економіки і отримання максимального прибутку, сучасний банк має зберігати оптимальний запас фінансової стійкості до системних ризиків. Інакше банку в сучасних умовах слід здійснювати контрциклічну політику: накопичувати капітал (буферні резерви і провізії) в періоди економічного зростання і витрачати його в періоди економічного спаду, долаючи таким чином зменшення своєї кредитної й інвестиційної активності в реальному секторі. При цьому банки повинні гарантувати схоронність взятих зобов'язань, зберігати ліміти між наданими кредитами та їх забезпеченням, ліміти в розривах строковості між активами і пасивами, гарантуючи завдяки цьому свою надійність, платоспроможність і довіру перед інвесторами (кредиторами), у тому числі вкладниками [25].

Оскільки банківська система є основним елементом фінансово-кредитної системи, її економічна безпека всебічно впливає на життєдіяльність суспільства загалом. Вона не лише забезпечує механізм безпечного й ефективного міжгалузевого і міжрегіонального перерозподілу грошового капіталу, але також є ключовим елементом розрахункового і платіжного механізмів у країні.

Підвищення економічної безпеки банківської системи необхідне насамперед тому, що банківська діяльність, по-перше, стосується майнових інтересів необмеженої кількості суб'єктів, а, по-друге, внаслідок своєї специфіки спроможна впливати на економічні процеси в країні загалом. Зазначені обставини є цілком аргументованою передумовою для встановлення щодо банків більш жорстких методів правового і економічного регулювання, державного управління з метою забезпечення економічної безпеки порівняно з іншими суб'єктами підприємницької діяльності.

Від стану банківської системи дер-

жави суттєво залежить *стійкість національної валюти, її купівельна спроможність*, що має першочергове значення для державного суверенітету. *Безперерйне й ефективне функціонування державних органів і установ, розвиток суверенної держави загалом* також безпосередньо залежать від стану банківської системи країни, її стійкості та надійності. **Без забезпечення необхідного рівня економічної безпеки банківської системи неможливо здійснити державні економічні, соціальні, політико-правові, екологічні й інші програми і проекти. Вирішення перелічених завдань можливе лише за умови здійснення ефективного й безпечного державного управління банківською системою [9, с.25].**

У *“Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері”*, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.08.2012 р. № 569-р, наголошується, що *національна безпека у фінансовій сфері* включає питання безпеки в бюджетній сфері, у сфері управління державним боргом, гарантованим державою боргом та боргом корпоративного сектору, в податковій сфері, сфері фінансів реального сектору економіки, **банківській сфері, сфері валютного ринку та у сферах функціонування фондового ринку та небанківського фінансового сектору [19].**

При цьому функціональна залежність банківської системи від економіки зумовлює її специфіку, котра полягає в тому, що її стан, показники динаміки, а отже, безпека визначаються рівнем і темпами розвитку соціально-економічного потенціалу економіки країни, тобто зовнішнім щодо банківського сектору чинником [9, с. 26].

СУТНІСТЬ БЕЗПЕКИ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Про **безпеку в банківській сфері** здебільшого говорять як про:

- банківську безпеку, безпеку банківської діяльності [33, с. 43];
- економічну безпеку банків і банківської системи [22, с. 291; 18], банківського сектору [3];
- безпеку банків, економічну безпеку діяльності банків [39], безпеку банківського бізнесу [21];
- економічну безпеку банківської діяльності [18];
- економічну безпеку банківського підприємництва [16], економічну безпеку банківської сфери [9, с. 29];

Таблиця 1. Місце і роль банків у фінансовій системі

Статус банку	Види активності
Грошово-кредитний інститут	Є носієм грошово-кредитного суверенітету: бере участь у централізованій емісії і депозитно-кредитній мультиплікації, в передачі імпульсів монетарної політики центрального банку; обслуговує функціонування грошово-платіжного обороту
Елемент банківської системи	Сприяє підтримці безперервності грошово-платіжного обороту: є суб'єктом платіжно-розрахункової системи і валютного ринку; обслуговує національний і міжнародний товарний обороти; бере участь в операціях на ринку міжбанківських і синдикованих кредитів
Фінансовий посередник	Забезпечує стійкість процесу трансформації заощаджень в інвестиції, що є передумовою формування і розподілу сукупного капіталу; забезпечує інвесторів і зберігачів, а також інших посередників ліквідними коштами; підтримує ліквідність фінансових ринків

Джерело: [16].

– банківську безпеку (безпеку в банківській сфері, безпеку кредитної організації) [28];

– регіональну банківську безпеку [30, с. 7];

– банківську безпеку держави [31];

– безпеку банківської системи [35];

– безпечний розвиток банківської системи [23];

– безпеку в сфері кредитно-банківської системи [36, с. 111];

– фінансову безпеку банків [6; 8];

– фінансову безпеку банківської системи [6; 30];

– безпеку іпотеки [10];

– безпеку життєдіяльності працівників банківської сфери [27].

В економічній та правовій літературі щодо банківської системи розглядається кілька різновидів безпеки: *банківської безпеки* як такої, *безпеки банківської діяльності* тощо, які зустрічаються здебільшого в *практичному*, а не *теоретичному* обігу. З урахуванням об'єкта і предмета дослідження насамперед з'ясовується *феномен безпеки банківської системи*, оскільки в першому випадку поняття банківської безпеки може сприйматись у надто вузькому розумінні – лише щодо одного банку чи групи банків. А безпека банківської діяльності охоплює переважно її функціональну складову – і здебільшого може стосуватися окремих банків [33, с. 43].

Як вважає В.Шурпаков, *банківська безпека є одним з основних елементів банківського менеджменту, а тому має включати організацію заходів із запобігання можливим загрозам діяльності банку* [37]. *Від ефективності організації банківської безпеки залежать практично всі сторони і напрями банківської діяльності. Банківська безпека має багатофункціональний і комплексний характер.*

Під банківською безпекою розуміється організація заходів із запобігання можливим загрозам діяльності банку. Розмір цих загроз, тобто наслідки їх реалізації, часто завчасно математично не визначені.

О.А.Кириченко і Т.В.Сусуловська зазначають, що, узагальнюючи відомі наукові підходи до безпеки банківського бізнесу, можемо дійти висновку, що банківська безпека складається з безпеки технологічно вивірених і організаційно побудованих систем контролю і аналізу банківських операцій [17].

Виокремлюються в економічній літературі і такі дві важливі сфери банківської безпеки, як безпека банківської інформації і безпека банку

як такого, тобто особиста безпека співробітників і його матеріальних і фінансових активів [5, с. 151].

В.І.Соловійов використовує термін *“банківська безпека держави”* як *такий стан діяльності банківської системи країни, за якого забезпечується: стабільне кредитування реального сектору економіки, висока доступність та ефективне використання кредитних ресурсів банківських установ, незалежність банківського капіталу від учасників-нерезидентів* [31, с. 80].

А.Р.Алавердов виокремлює три основних компоненти *безпеки сучасної кредитно-фінансової організації* [1, с. 6]:

– *інформаційна безпека банку*, що передбачає його захищеність від будь-яких загроз розголошення чи втрати інформації, яка має комерційну чи іншу цінність;

– *безпека персоналу банку*, що передбачає його захищеність від будь-яких загроз персоналу, насамперед, висококваліфікованій його частині;

– *майнова безпека банку*, що передбачає його захищеність від будь-яких загроз грошовим коштам, цінним паперам, товарно-матеріальним цінностям й іншим елементам активів.

В.Аленін наголошує, що найважливішим аспектом *банківської безпеки є економічний*, оскільки він виражає наріжні інтереси людей, господарюючих суб'єктів, суспільства і держави, саме тому багато в чому визначає характер і напрями їх дій, а всі інші аспекти безпеки мають у ньому непряме відображення [2, с. 21]. При цьому аналіз змісту економічної безпеки банківської системи як наукової категорії передбачає з'ясування принаймні її об'єкта, суб'єкта і взаємозв'язків між ними.

Слід відокремлювати економічну безпеку банківської діяльності у вузькому (на рівні конкретного банку) і в широкому сенсі (на рівні банківської системи загалом на загальнонаціональному і регіональному рівнях, а також різних сегментів банківської діяльності). Причому економічна безпека комерційного банку не може бути цілком забезпечена без гарантування економічної безпеки на рівні банківської системи загалом. Тому діяльність комерційних банків у сфері забезпечення економічної безпеки на мікрорівні повинна бути взаємопов'язана з комплексом відповідних заходів на макрорівні.

На макрорівні центробанк здійснює контроль за діяльністю банків за такими напрямками:

– банківське регулювання (встановлення ставки рефінансування і норми обов'язкових резервів, курсова політика, контроль за рівнем процентних ставок, установлюваних комерційними банками);

– реєстрація і ліцензування банківської діяльності;

– організація контролю і аудиту звітності банків, перевірок відповідності банківських операцій податковому законодавству тощо;

– створення і розвитку системи страхування вкладів населення;

– організація моніторингу діяльності банків, контроль виконання встановлених нормативів банківської діяльності;

– створення системи бюро кредитних історій і централізованої системи інформаційної підтримки їх діяльності;

– сприяння організації і впровадженню автоматизованих інформаційних систем.

Перераховані заходи має доповнювати і супроводжувати законо- і нормотворча діяльність з внесення пропозицій і доповнень до законодавства та випуску інструкцій, положень й інших нормативних актів, що регламентують діяльність банківської системи.

На мікрорівні банки вживають ряд заходів із запобігання правопорушенням та боротьби з криміналом і махінаціями. Слід акцентувати увагу на організації охоронних заходів, розробці внутрішніх нормативів, установі різних систем захисту від розкрадань інформації та злову платіжно-розрахункових систем, створення та розвитку служб внутрішнього контролю, до компетенції яких належить перевірка бізнес-процесів, забезпечення власної безпеки.

При дослідженні аспектів, пов'язаних із забезпеченням *безпеки банківської діяльності*, необхідно пам'ятати, що вона є складним і багаторівневим поняттям, що охоплює макрота мікрорівень, і пов'язана не лише з економічними, а й з правовими аспектами.

У працях, присвячених проблемі забезпечення безпеки банківської діяльності, вона розглядається з таких принципових позицій:

1) *забезпечення банківської безпеки шляхом припинення протиправних дій і криміналу* (шахрайства, злову електронних систем, крадіжки грошей і документів, розбою тощо);

2) *аналіз ризиків банківських опе-*

рацій (активних, пасивних, кредитних, із цінними паперами, на міжбанківському ринку тощо) і шляхи їх зменшення (ризик-менеджмент);

3) **дотримання розробленої центрально-банком системи нормативів**, на підставі якої здійснюється моніторинг поточної діяльності банків, а також рекомендацій щодо стійкості відповідно до вимог Базеля II;

4) **забезпечення безпеки банківської сфери в макроекономічному середовищі з позицій визначення рівня загроз за допомогою системи індикаторів і їх порогових значень**, що відображають її рівень та дають змогу сформулювати рекомендації щодо подальшого розвитку і управління банківською системою чи окремими групами банків.

Усі перераховані підходи і проблеми банківської діяльності на мікро- і макрорівні взаємозалежні. Стан і особливості проблем, іманентно властивих конкретному банку і банківській системі країни, пов'язані зі структурою її економіки, особливостями розвитку, рівнем економічної і правової культури тощо. Країна, що досягнула вищого рівня економічного розвитку, має диверсифіковані потреби, більш чіткі й налагоджені механізми господарювання і, як правило, розвинутіші й потужніші фінансові структури та інститути. **Тому природа й особливості ризиків і проблем фінансово-банківських систем розвинутих, таких, що розвиваються, і транзитивних економік різні** [18].

Досягнення мети **дотримання безпеки банківської діяльності** забезпечується шляхом розв'язання таких основних завдань:

- профілактика та запобігання правопорушень і злочинних посягань на власність, персонал та імідж банку;
- своєчасне виявлення реальних і потенційних загроз банку, вжиття заходів щодо їх нейтралізації;
- оперативне виявлення змін і негативних тенденцій у ключових сферах діяльності, прояв інтересів та інформаційної уваги до банку, своєчасне реагування на зміни;
- виявлення та формування умов, сприятливих для реалізації банком своїх інтересів;
- виховання та навчання персоналу банку з питань безпеки;
- послаблення шкідливих наслідків від акцій конкурентів або злочинців з підриву безпеки банку;
- збереження й ефективне використання фінансових, матеріальних

та інформаційних ресурсів банку.

М.Зубок [14, с. 7] трактує *безпеку банківської діяльності* як такий стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація мети банку та основних його інтересів, захист від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих чинників незалежно від умов функціонування; на думку вченого, це також властивість своєчасно й адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього і зовнішнього середовища банку; спроможність протистояти різним посяганням на власність, діяльність та імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Як *критерій ефективності безпеки банківської діяльності розглядається стабільність фінансового й економічного розвитку банку*. При цьому *метою дотримання безпеки банківської діяльності визнається насамперед виключення можливості заподіяння банку збитків або упущення вигоди, а також забезпечення ефективної діяльності банку та якісної реалізації ним операцій і угод*. А серед завдань *безпеки банківської діяльності* виокремлено [14, с. 8]:

- захист законних інтересів банку і його працівників;
- профілактику та запобігання просягам правопорушень і злочинних посягань на власність і персонал банку;
- своєчасне виявлення реальних і потенційних загроз банку, проведення заходів щодо їх нейтралізації;
- оперативне реагування елементів структури банку на загрози, що виникають, та негативні тенденції розвитку зовнішньої і внутрішньої ситуації;
- виявлення внутрішніх і зовнішніх причин і умов, які можуть сприяти заподіянням банку, його працівникам, клієнтам і акціонерам матеріальної та іншої шкоди, перешкоджати їх нормальній діяльності;
- виявлення та формування причин і умов, сприятливих для реалізації банком своїх основних інтересів;
- виховання та навчання персоналу з питань безпеки;
- послаблення шкідливих наслідків від акцій конкурентів або злочинців, спрямованих на підрив безпеки банку;
- збереження й ефективне використання фінансових, матеріальних та інформаційних ресурсів банку.

Безпека банківської діяльності визначається як *одна з функцій діяльності центробанків*. Так, зокрема, Банків-

ським кодексом Республіки Білорусь визначено, що однією з цілей діяльності Національного банку цієї держави є розвиток і зміцнення банківської системи, а однією з найважливіших функцій центрального банку — здійснення регулювання діяльності банків і небанківських кредитно-фінансових організацій з метою їх *безпечної* та ліквідної діяльності та здійснення нагляду за нею.

М.Зубок [14, с. 10] розрізняє такі види *безпеки банківської діяльності: особисту, колективну, економічну та інформаційну*. При цьому:

— **особиста безпека** — це забезпечення ритмічної роботи, вільного пересування і відпочинку кожного працівника банку. Досягається виконанням усіма працівниками застережних заходів, передбачених умовами та правилами роботи і нормами особистої поведінки, проведенням спеціальних охоронних заходів, вивченням і дотриманням кожним працівником правил поведінки в екстремальних умовах;

— **колективна безпека** — забезпечення планового й ефективного ритму роботи підрозділів банку. Досягається створенням доброзичливих, сприятливих умов у колективах, дотриманням принципів справедливості, правильними підходами до стимулювання праці, постійним вивченням психологічного стану колективів банку, своєчасним виявленням напруженості у взаєминах працівників, клієнтів і акціонерів банку, запобіганням конфліктним ситуаціям і швидким вирішенням їх, виконанням режимних та охоронних заходів;

— **економічна безпека** — забезпечення умов для ефективного проведення банком операцій і здійснення угод, зберігання і раціонального використання кредитних та фінансових ресурсів банку, надійного зберігання і транспортування готівки та цінностей, правильної експлуатації техніки й обладнання установ банку. Досягається виваженою політикою керівництва банку в усіх сферах банківської діяльності, яка забезпечує виправданий рівень допустимого ризику та ефективне вкладення коштів; розширений аналіз інформації та врахування особливостей ситуації у регіонах, країні та за її межами, прогнозування динаміки її розвитку; наявність інформації про внутрішнє та зовнішнє середовище діяльності банку, ділову, фінансову і виробничу активність клієнтів; створенням ефективного комплексу заходів захисту електрон-

ної системи платежів банку і запобіганням відпливу коштів шляхом фальсифікації фінансових документів; наявністю таких, що відповідають встановленим вимогам, місць зберігання готівки, цінностей, технічних засобів, транспорту та обладнання установ банку, вмілою їх експлуатацією, грамотною організацією виконання режимно-охоронних заходів; забезпеченням ощадливого ставлення до майна банку, суворості і неминучості відповідальності за посягання на матеріальні засоби та за їх псування, ефективним плануванням і дотриманням правил пожежної безпеки;

— **інформаційна безпека** — формування інформаційних ресурсів банку та організація гарантованого їх захисту. Досягається створенням у банку системи збору та обробки інформації, проведенням відповідних заходів щодо її зберігання та розподілу, визначенням категорій і статусу банківської інформації, порядку і правил доступу до неї, дотриманням усіма працівниками, клієнтами та акціонерами банку норм і правил роботи з банківською інформацією, своєчасним виявленням спроб і можливих каналів витоку інформації та їх перекриванням.

Серед *об'єктів захисту* науковець виокремлює [15, с. 13]: *фінансові ресурси, персонал банку, матеріальні засоби, інформаційні ресурси з обмеженим доступом.*

Водночас дослідження й публікації вітчизняних і зарубіжних науковців щодо проблем безпеки банківської діяльності присвячені здебільшого організаційним, технічним і правовим аспектам безпеки. Відсутність чіткої класифікації компонентів банківської безпеки розмиває її сутність і тягне за собою абстрактні міркування про механізми її забезпечення. Ситуація, що склалася в науковому забезпеченні формування системи фінансової безпеки комерційних банків в Україні, свідчить про прорахунки концептуального характеру. Банківська сфера, що реально є цілісним явищем, не має адекватного теоретичного і методологічного системного відображення. Немає й повноцінної методологічної бази і для вирішення окремих завдань захисту банківських установ. Бракує досліджень, присвячених з'ясуванню базових понять. Так, досі недостатньо досліджені поняття “безпеки банку” (“безпеки банківської діяльності”, “банківська безпека”), “економічна безпека банку” та “фі-

нансова безпека комерційного банку”, “безпека банківської групи”, “безпека банківського сектору національної економіки”, “безпека центрального банку”, “безпека банківської системи”, також немає науково обгрунтованої концепції та механізмів забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності, системних описів видів і змісту загроз фінансовій безпеці банківських інститутів, банківського сектору і банківської системи, бракує ґрунтовної характеристики фінансових регуляторів безпеки та стабільності функціонування банківської системи.

Проведене ж автором дослідження фінансової безпеки банківської системи довело безперспективність епізодичної і кон'юнктурно зорієнтованої уваги до фінансової безпеки, виявило об'єктивну потребу в розробці концепції її формування і реалізації в системі економічних перетворень сучасної України для забезпечення стійкого і динамічного розвитку економіки країни. **Отже, від чіткого визначення сутності фінансової безпеки комерційного банку, банківського сектору, центрального банку і банківської системи загалом залежить визначення і класифікація загроз, формування системи забезпечення їх фінансової безпеки, з'ясування місця і ролі різних суб'єктів у цій системі, обґрунтоване формулювання їх завдань і функцій.**

Деякі дослідники ототожнюють поняття “банківська безпека” і “безпека банку”, визначаючи їх як сукупність зовнішніх і внутрішніх умов банківської діяльності, за яких потенційно небезпечні для банківської системи (окремого банку) дії чи обставини — попереджені, припинені або зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати збитків установленому порядку банківської діяльності (функціонуванню банку, збереженню і відтворенню майна й інфраструктури банківської системи чи окремого банку) і перешкодити досягненню банком статутних цілей [11, с. 16–17]. Інші ж зазначають, що висвітлення питання про банківську безпеку в спеціальній літературі має дві особливості:

— по-перше, досліджуються різні аспекти грошово-кредитної політики країни з позиції забезпечення її безпеки, тобто аналіз цієї проблеми проводиться на макрорівні;

— по-друге, розглядається безпека банку як окремо взятої кредитної установи, інакше кажучи, проблема в

цьому випадку вивчається на мікрорівні [2, с. 20].

Серед проблем захисту банківської діяльності від загроз зовнішнього та внутрішнього характеру дедалі більшої актуальності набуває необхідність забезпечення охорони фінансових ресурсів, захист інформації, майна й персоналу комерційного банку, створення дієвих механізмів фінансового захисту банківської системи [4]. Для комерційних банків особливо значущими є такі умови ефективної та безпечної діяльності, як забезпечення повернення кредитів, підвищення прибутковості, підтримання ліквідності, зниження банківських ризиків, гарантування депозитів.

ІНФОРМАЦІЙНА І КАДРОВА БЕЗПЕКА БАНКІВ

Як зазначав відомий швейцарський банкір Х.-У.Деріг, “краща і продумана інформація скорочує число проблем і дає змогу приймати рішення для клієнтів і банку. Краща і стандартизована інформація про клієнтів — засіб обмеження ризику і складова частина сучасного управління ризиком. Краща та реалізована інформація сприяє проведенню надійної інтерпретації й — у поєднанні з інтуїцією і досвідом — надійнішому прогнозуванню майбутнього в нестабільних умовах. Краща і спеціалізована інформація — вирішальна додаткова перевага для клієнтів, особливо якщо вона має власну стратегічну цінність”.

Інформаційна безпека є найважливішою умовою надійності, стійкості, конкурентоспроможності комерційного банку. Проте на сьогодні відсутнє однозначне трактування поняття “інформаційна безпека”. Так, в Законі Республіки Казахстан “Про національну безпеку Республіки Казахстан” зазначається, що інформаційна безпека — стан захищеності державних інформаційних ресурсів, а також прав особистості й інтересів суспільства в інформаційній сфері.

Під інформаційною безпекою загалом часто розуміють:

1) комплекс організаційно-технічних заходів, що забезпечують цілісність даних і конфіденційність інформації в поєднанні з її доступністю для всіх авторизованих користувачів;

2) показник, що відображає статус захищеності інформаційної системи. Окремі сфери діяльності (системи державного управління, банки, ін-

формаційні мережі тощо) потребують спеціальних заходів забезпечення інформаційної безпеки і регламентують особливі вимоги до надійності функціонування відповідно до характеру і важливості вирішуваних завдань. Ці вимоги досягаються шляхом реалізації комплексу заходів і засобів захисту, що базуються на внутрішньофірмовій політиці безпеки й аналізі ризиків, можливих для певної компанії в конкретний період часу [29].

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА – ЦЕ СИСТЕМНИЙ ПРОЦЕС, ТОМУ НИМ НЕОБХІДНО УПРАВЛЯТИ

Під інформаційною безпекою в банківській сфері розуміють систему заходів захисту банку від витоку конфіденційної інформації, насамперед про клієнтів. Ця мета досягається за рахунок забезпечення пріоритетів безпеки: доступності; цілісності; конфіденційності. Інструментарій включає технічні роботи, процеси управління персоналом, організаційну й адміністративну підтримку, регулярну оцінку ризиків.

Під безпекою банківської електронної системи необхідно розуміти таку її властивість, яка виражається в спроможності протидіяти спробам завдання збитків власникам і користувачам системи при різних впливах на неї (навмисних і ненавмисних), що її збурюють. Природа впливу може бути різною: спроби проникнення зловмисника, помилки персоналу, стихійні лиха (буревій, пожежа), вихід з ладу окремих ресурсів.

Під безпекою автоматизованих систем обробки інформації банку (АСОІБ) необхідно розуміти таку їх властивість, що полягає у спроможності протидіяти спробам завдання збитків власникам і користувачам системи при різних (навмисних і ненавмисних) діях. Тобто захищеність від випадкового чи навмисного втручання в процес функціонування цієї системи, а також від спроб розкрадання чи руйнування її компонентів. Безпека АСОІБ забезпечується шляхом гарантування конфіденційності оброблюваної нею інформації, а також цілісності й доступності компонентів і ресурсів системи [33, с. 341].

Конфіденційність інформації АСОІБ – це властивість інформації бути відомою тільки допущеним і перевіреним суб'єктам системи (користувачам, програмам, процесам тощо). Для інших суб'єктів системи ця інформа-

ція недоступна. Цілісність компонента (ресурсу) системи – властивість компонента (ресурсу) бути незмінним (у семантичному змісті) при функціонуванні системи.

Доступність компонента (ресурсу) системи – його властивість бути доступним для використання авторизованими суб'єктами системи в будь-який час [34, с. 57].

Розрізняють зовнішню і внутрішню безпеку АСОІБ [13, с. 182]. Зовнішня безпека включає захист АСОІБ від стихійних лих (пожежа, повінь тощо) і від проникнення зловмисників ззовні з метою розкрадання, отримання доступу до носіїв чи інформації, виводу системи з ладу. Предметом внутрішньої безпеки є забезпечення надійної роботи системи, цілісності її програм і даних. Усі зусилля із забезпечення внутрішньої безпеки АСОІБ фокусуються на створенні надійних та зручних механізмів регламентації діяльності всіх її користувачів і обслуговуючого персоналу.

Безпека банківської електронної системи – це не тільки захист від крадіжок. Наприклад, відмова від обслуговування клієнта або несвоєчасне надання клієнту важливої інформації, що зберігається в системі, з причини непрацездатності її є за своїми наслідками рівноцінними втраті інформації. Отже, під час створення власних електронних систем безпеки банку необхідно значну увагу приділяти безпеці їх функціонування [7, с. 9–10, 12].

Особливості комп'ютерних злочинів у банківській сфері такі:

1) Більшість комп'ютерних злочинів є дрібними. Середній збиток від них становить 10 000–5 000 доларів США [24, с. 144];

2) Комп'ютерні злочини, як правило, потребують великої кількості банківських операцій (до кількох сотень), але не завжди високотехнологічні;

3) Багато шахраїв пояснюють свої дії тим, що вони начебто беруть позику в банку з наступним поверненням.

Оцінки збитків від злочинів, що пов'язані з втручанням у діяльність банківських електронних систем, вельми різняться – від 150 млн. доларів США до 40 млрд. доларів США щороку, причому зберігається стійка тенденція до зростання обсягів таких збитків [7, с. 11].

У цьому ж контексті доцільно вести мову про **безпеку промислової та комерційної інтелектуальної власності банківської установи**. До сфери промислової інтелектуальної власності

банку можуть бути віднесені розробки методів захисту фінансових операцій, електронні схеми пристроїв захисту інформаційних систем і комп'ютерної техніки, програмне забезпечення електронно-обчислювальної техніки, технологія банківських операцій.

Комерційну інтелектуальну власність становить інформація банку про стратегію і тактику отримання прибутку, методологію банківського виробництва, знання і навички працівників банку у сфері банківського бізнесу. Її предметом можуть бути властиві цьому банку або працівнику особливості, індивідуальні деталі комерційної діяльності чи діяльності з виконання своїх обов'язків (ділові зв'язки, відомості про клієнтів, плани щодо отримання прибутку, методики встановлення величини відсоткових ставок тощо). Комерційну інтелектуальну власність банку можуть становити: інформація про кредити і різноманітні банківські операції, відомості про укладені контракти, договори, угоди або пропозиції щодо їх укладення, списки клієнтів, аналіз конкурентоспроможності, система заходів з маркетингу, ділове листування, заробітна плата співробітників, бухгалтерські та фінансові звіти, інформація особистого (приватного) характеру, яка може бути використана проти того чи іншого працівника.

Враховуючи ці чинники, можемо зробити висновок, що зміст відомостей банківської і комерційної таємниці, конфіденційна інформація банку значною мірою належить до його інтелектуальної власності.

Система інформаційної безпеки банку є сукупністю окремих захисних заходів, захисних засобів і процесів їх експлуатації, включаючи ресурсне й адміністративне (організаційне) забезпечення [32]. Система забезпечення інформаційної безпеки банку – це сукупність систем інформаційної безпеки і системи менеджменту інформаційної безпеки [20].

Окреме і дуже значуще місце в безпеці функціонування як окремого банку, так і банківського сектору національної економіки належить дотриманню банківської таємниці. Банківська таємниця – обов'язок банку зберігати у таємниці дані про стан рахунків клієнтів і виконувати ними операції. Згідно із законодавством більшості країн банки не мають права відмовляти у наданні цих відомостей адвокатським фірмам, що ведуть справи з усадкування в разі смерті клієнта [38, с. 18].

Банківська таємниця захищає інтереси власників коштів, які не бажають афішувати свої капітали, від різних зловживань державних інстанцій при отриманні таємних відомостей про операції банківських клієнтів (наприклад, в особистих цілях конкретних посадових осіб або компаній). Разом із цим обмежений режим доступу до інформації сприяє її зберіганню і здійсненню діяльності без публічного контролю і, зокрема, для легалізації “брудних” грошей. Тобто банківська таємниця – категорія багатогранна. Її притаманні правові, соціально-економічні, політичні, міжнародні, психологічні та етичні аспекти. Свій відбиток на неї накладає специфіка країни, чинні законодавство і міжнародні угоди, наявність або відсутність правових колізій, ділові та банківські звичаї, система диференціації банківських рахунків, особливості конкретної банківської установи тощо. Наприклад те, що в одній юрисдикції розглядається як “огидне шахрайство”, яке підлягає кримінальному покаранню, в іншій цілком може вважатися гідним прикладом для похвали і проявом професіоналізму в бізнесі. Передусім, прикладом настільки протилежного за змістом трактування є факти ухилення фізичних та юридичних осіб від сплати податків. З огляду на це **ступінь зберігання банківської таємниці у різних куточках світу суттєво відрізняється один від одного.**

Питання, пов’язані з банківською таємницею, виникають як в межах окремих країн, так і між суб’єктами різних країн. При цьому “діючими особами” і “виконавцями” є банківські установи, а також уряди держав, державні службовці, судові, слідчі і податкові органи, адвокатські фірми. Окрім того, роблять спроби будь-що отримати конфіденційну інформацію про банківські рахунки тих чи інших власників конкуренти, а також представники злочинного світу. Зазначимо, що в арсеналі засобів для отримання інформації, що становить банківську таємницю, – офіційні запити, вклучення до податкових угод країн з тим чи іншим міжнародним фінансовим центром положень про обмін інформацією, а часом і такі незаконні прийоми, як підкуп державних чиновників, службовців банків і компаній, шантаж, впровадження своїх агентів, економічне шпигунство, перлюстрація кореспонденції, використання технічних засобів тощо. Втрата конфіденцій-

ної інформації відбувається і через її надання деякими посадовими особами під тиском і умовляннями сильних світу цього або ж внаслідок нехтування необхідними запобіжними заходами з її витоку завдяки надмірно балакучим клеркам.

Після підписання і ратифікації “Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин”, яка визнала недобросовісне використання банківської таємниці як умову, що сприяє відмиванню “брудних” грошей, держави – учасниці цієї угоди взяли на себе зобов’язання, спрямовані на пом’якшення режиму банківської таємниці. Зокрема, держави зобов’язалися надавати одна одній юридичну допомогу, насамперед пов’язану з наданням інформації, незважаючи на банківську таємницю. Проте це зобов’язання стосується виключно справ, пов’язаних з оборотом наркотичних і психотропних речовин. Операції з “брудними” грошима, що впливають з інших неправових дій, згаданої конвенції не стосуються. Не беруться до уваги і будь-які епізоди, пов’язані зі сплатою податків.

Ширші повноваження для урядів держав щодо отримання інформації, котра становить банківську таємницю, надає право ЄС. Скажімо, згідно зі Страсбурзькою угодою – “Конвенцією Ради Європи про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму”, держави зобов’язалися пом’якшити режим банківської таємниці у зв’язку з відмиванням “брудних” грошей не лише в сфері наркоторгівлі, а й в усіх інших сферах кримінальної діяльності. Та в цій угоді не бере участь Швейцарія, зі значними виключеннями вона застосовується в Люксембурзі та Ліхтенштейні. Причому обов’язок з розкриття банківської таємниці в зазначених ситуаціях не діє, якщо мова йде про підозру в протиправних вчинках, пов’язаних з обрахуванням і сплатою податків, тобто таких, що розслідуються податковими та фінансовими відомствами.

Важливе місце в загальній системі безпеки банку належить кадровій безпеці, що є системою, комплексом заходів із запобігання ризикам, пов’язаним з персоналом, його інтелектуальним потенціалом і трудовими відносинами загалом.

Під кадровою безпекою банку розуміють і захищеність від можливих ма-

теріальних та фінансових втрат, пов’язаних із несанкціонованими діями персоналу, завдяки якій втрати є меншими від встановлених норм.

При цьому зазначається, що захист має бути активним, тобто таким, що ґрунтується на випередженні небезпечних подій. Якщо заходи із захисту ухвалюються після настання небезпечної події, то це – пасивний захист [26].

Заходи щодо забезпечення кадрової безпеки доцільні при: підборі кандидатів на вакантні посади; роботі з трудовим колективом; службових розслідуваннях у зв’язку з надзвичайними подіями; плануванні звільнення співробітників.

Фахівці також називають цю підсистему безпекою кадрової політики банку.

Таким чином, нині значущість і сутність безпеки в банківській сфері та її окремих різновидів визначаються неоднозначно, що негативно впливає на її формування як дієвої, цілісної системи. Отже, дослідження цієї проблематики потребує продовження.

Література

1. Алавердов А. Р. Организация и управление безопасностью в кредитно-финансовых организациях: Учебное пособие. – М.: Московский государственный университет экономики, статистики и информатики, 2004. – 82 с.
2. Аленин В. В. Банковский сектор региона и его экономической безопасности / В. В. Аленин // Деньги и кредит. – 2000. – № 10. – С. 20–21.
3. Аленин В. В. Стратегия обеспечения экономической безопасности регионального банковского сектора: методология, методика, практика: автореф. дис. на соискание учен. степени д-ра экон. наук: спец. 08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит / В. В. Аленин. – Иваново, 2007. – 32 с.
4. Артёменко Д. А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит / Д. А. Артёменко. – Ростов-на-Дону, 1999. – 32 с.
5. Банковский портфель-2 / Отв. ред. Коробов Ю. И., Рубин Ю. Б., Солдаткин В. И. – М.: СОМИНТЕК, 1994. – 752 с.
6. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.

7. Білошапка В. С. Практичні аспекти безпеки банківських електронних систем / В.С.Білошапка // *Фінанси, облік і аудит: зб. наук. праць* // відп. ред. А.М.Мороз, — К.: — КНЕУ. — 2010. — Вип. 15. — С. 9–16.
8. Болгар Т. М. Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.08 — гроші, фінанси і кредит / Т.М.Болгар. — Суми, 2008. — 21 с.
9. Бриштєлев А. Теоретико-методологические основы экономической безопасности банковской системы / А.Бриштєлев // *Банковский вестник*. — 2009. — № 4. — С. 23–30.
10. Буханевич А. Д. Основні напрями реалізації безпеки іпотеки в Україні: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 — гроші, фінанси і кредит / А.Д.Буханевич. — К.: Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, 2011. — 30 с.
11. Гамза В. А., Ткачук И. Б. Концепция и система безопасности банка. — М.: Изд-ль Шумилова И. И., 2003. — 109 с.
12. Горелова Л. В. Управление финансовыми рисками как фактор стабильности экономики / Л.В.Горелова, С.Н.Косов // *Вестник Екатеринбургского института*. — 2011. — № 3. — С. 38–43.
13. Демин В. С. и др. Автоматизированные банковские системы. — М.: Менапел-Информ, 1997. — 325 с.
14. Зубок М. І. Безпека банків: навч. посіб. / М.І.Зубок. — К.: КНТЕУ, 2002. — 306 с.
15. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності: навч. посіб. / М.І.Зубок. — К.: КНЕУ, 2002. — 190 с.
16. Канаев А. В. Стратегическое управление как инструментом обеспечения экономической безопасности национальной банковской системы (теоретико-методологические основы): автореф. дис. на соискание учен. степени д-ра экон. наук: спец. 08.00.10 — финансы, денежное обращение и кредит; 08.00.05 — экономика и управление народным хозяйством (экономическая безопасность) / А.В.Канаев. — СПб., 2008. — 35 с.
17. Кириченко О. А. Фінансова безпека кредитних спілок України / О.А. Кириченко, Т.В.Сусуловська // *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. — 2009. — № 1. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvldu_e/2009_1/09koaksu.pdf)
18. Кольцов Д. А. Индикаторы экономической безопасности банковской системы России: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 — финансы, денежное обращение и кредит / Д.А.Кольцов. — М., 2007. — 26 с.
19. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р “Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері”. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80>.
20. Курило А. П. О новой редакции Стандарта Банка России “Обеспечение информационной безопасности организации банковской системы Российской Федерации. Общие положения” / А.П.Курило // *Деньги и кредит*. — 2009. — № 2. — С. 3–7.
21. Ларионова И. В. Стабильность банковской системы в условиях переходной экономики: дис. д-ра экон. наук: спец. 08.0010 — финансы, денежное обращение и кредит / И.В.Ларионова. — М., 2001. — 419 с.
22. Лепешкина М. Влияние роста проблемной задолженности на повышение риска угрозы экономической безопасности банков и банковской системы / М.Лепешкина // *Ресурсы. Информация. Снабжение. Конкуренция*. — 2010. — № 3. — С. 291–295.
23. Магомедов Б. А. Организационно-экономический механизм безопасного развития банковской системы: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05, 08.00.10 / Б.А.Магомедов. — Махачкала, 2003. — 23 с.
24. Міщенко В. І., Шаповалов А. В., Юрчук Г. В. Електронний бізнес на ринку фінансових послуг: практич. посібн. — К.: Знання, 2003. — 278 с.
25. Озерова Е. Я. Особенности кризисов банковской системы России 1998 и 2008 годов: причины и последствия: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 — финансы, денежное обращение и кредит / Е.Я.Озерова. — М., 2012. — 26 с.
26. Петрович Й. М. Класифікація ризиків та оцінка ефективності менеджменту персоналу банку / Й.М.Петрович, Л.Г.Кльоба, В.Л.Кльоба // *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О.Є.Кузьмін. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. — С. 111–118.*
27. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник наукових праць. Т. 15. — Суми: УАБС НБУ, 2006. — С. 43–48.
28. Семенов В. А. Модель и метод формирования комплексной системы банковской безопасности: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. техн. наук: спец. 05.13.19 — методы и системы защиты информации, информационная безопасность / В.А.Семенов. — СПб., 2008. — 20 с.
29. Словарь банковских терминов. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bankir.ru/slovar/226/292>.
30. Соколов Ю. А. Обеспечение финансовой безопасности банковской системы / Ю.А.Соколов // *Наука и экономика*. — 2010. — № 1. — С. 5–11.
31. Соловйов В. І. Сучасний стан банківської безпеки України / В.І.Соловйов // *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. — 2011. — № 4. — С. 79–82.
32. Стандарт Банка России СТО БР ИББС-1.0-2008 // *Вестн. Банка России*. — 2009. — № 2. — 38 с.
33. Стрельбицька Л. М., Стрельбицький М. П., Гіжевський В. К. Банківське безпекознавство: навч. посібник. — К.: Кондор, 2007. — 602 с.
34. Титоренко Г. А. Компьютеризация банковской деятельности. — М.: Финстатинформ, 1997. — 304 с.
35. Тихонков К. С. Обеспечение устойчивости и безопасности банковской системы России при переходе к модернизационному развитию: автореф. дис. на соискание учен. степени д-ра экон. наук: спец. 08.00.10 — финансы, денежное обращение и кредит / К.С.Тихонков. — М., 2010. — 47 с.
36. Чернова В. В. Особенности обеспечения экономической безопасности в сфере кредитно-банковской системы Российской Федерации / В.В.Чернова // *Социально-экономические явления и процессы*. — 2009. — № 2. — С. 111–115.
37. Шурпак В. А. Проблемы методологии анализа банковской безопасности. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.fact.ru/www/shurpakov11.htm.
38. Экономика и право. Энциклопедический словарь Габлера. — М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. — 218 с.
39. Яременко С. М. Забезпечення економічної безпеки діяльності банків: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 — гроші, фінанси і кредит. — К., 2010. — 23 с.

УДК 336.71

■ **Олександр Костюк**
Oleksandr Kostiuk

Доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки
Української академії банківської справи Національного банку України (м. Суми)
Sc.D. (Economics), Professor of the International Economics Department
of the Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine (City of Sumy)

■ **Олена Костюк**
Olena Kostiuk

Кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки
Української академії банківської справи Національного банку України (м. Суми)
Ph.D. (Economics), Associate Professor of the International Economics Department
of the Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine (City of Sumy)

Іноземний капітал у банківському секторі України в контексті трансформації моделі бізнесу європейських банків

Foreign capital in the banking sector of Ukraine in the context of transformation of the business model of European banks

Стаття присвячена аналізу системних причин та факторів, що визначають подальший розвиток тенденцій на вітчизняному банківському ринку у зв'язку з присутністю іноземного капіталу; узагальнено чинники, що зумовлюють активізацію процесу виведення іноземного капіталу з банківського сектору України в контексті трансформації моделі бізнесу європейських банків під впливом регуляторних вимог Базеля III.

The authors discuss systemic reasons and factors determining further development of trends on the domestic banking market in connection with the presence of foreign capital. There are summarized factors intensifying the withdrawal of foreign capital from the banking sector of Ukraine in the context of transformation of the business model of European banks being influenced by the Basel III regulatory requirements.

Ключові слова: європейські банки, банківська система України, трансформація моделі бізнесу, Базель III.
Key words: European banks, banking system of Ukraine, transformation of the business model, Basel III.

Присутність іноземного капіталу на вітчизняному банківському ринку вже тривалий час викликає гарячі дискусії серед вітчизняних науковців щодо характеру впливу на економіку України. Досліджуючи основні мотиви і ризики участі іноземного капіталу в банківському секторі країни, вітчизняні вчені (В.Гець, О.Дзюблук, А.Шаповалов та ін-

ші), наголошуючи на позитивній ролі іноземних банків у підвищенні капіталізації вітчизняної банківської системи в період економічного зростання, неодноразово звертали увагу на великий ризик відпливу іноземного капіталу в періоди потрясінь і випробувань кризовими явищами фінансового характеру. Але специфіка інтегрованості вітчизняної еконо-

міки до глобалізованого економічного простору виявилася такою, що під час світової фінансової кризи 2008–2010 рр. іноземні банки не лише не пішли з банківської системи України, а й забезпечили їй фінансову стійкість завдяки збереженню припливу дефіцитних капітальних і кредитних коштів та використовуючи свої конкурентні переваги. Хоча

саме специфіка вітчизняного ринку зумовила мотивацію іноземних банків щодо активізації роботи на ринку України навіть у кризовий період, а саме: недостатня глибина ринку банківських послуг (у т. ч. роздрібного сектору); перспективність формування надприбуткового кредитного портфеля в умовах високих кредитних ставок на ринку України порівняно з ЄС; незначна частина населення, охопленого кредитуванням; мінімальні ризики у контексті валютної політики Національного банку України.

Проблематикою впливу іноземних банків на вітчизняну банківську систему займаються І.Лютій, В.Мищенко, Є.Осадчий, Ю.Прозоров, Р.Корнилюк, В.Подчесова, С.Шумська, активно досліджуючи позитивні та негативні наслідки присутності іноземного капіталу. В умовах глобалізованого світового економічного простору питання входження іноземного капіталу на національні ринки повинно розглядатися не з точки зору “доцільності” цього явища, а в площині формування передумов для підвищення ефективності його присутності для національної економіки та сприяння фінансовій стабільності. У цьому контексті актуалізуються не лише питання аналізу глибинних причин активізації процесу виведення іноземного капіталу з банківського сектору України, а й дослідження передумов, які можуть сприяти ефективній роботі іноземного капіталу на вітчизняному ринку.

ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ У ВІТЧИЗНЯНІЙ БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ: ЗАГАЛЬНІ ТРЕНДИ

Вітчизняна статистика нині зафіксувала скорочення активності іноземних банків на українському ринку. На початку 2014 року в Україні діяло 49 банків з іноземним капіталом. У повній власності (100% статутного капіталу) іноземних інвесторів перебувало 10,6% (19 банків) від загальної кількості банків, котрі отримали ліцензію НБУ. В цілому частка іноземного капіталу зменшилася до 34%, повернувшись до рівня початку 2008 року (див. графік 1).

Зокрема з українського ринку протягом останніх років вийшла низка іноземних інвесторів, які мали частку в банках України, серед яких: Байєрише Ландесбанк (Bayेरische Landesbank, Німеччина), Кредит-Європа-

банк (Credit Europe Bank, Нідерланди), Фольксбанк (Volksbank, Австрія), СЕБ-банк (SEB Bank, Швеція), Банк “Форум” (Bank Forum, Німеччина), “Сосьєте Женераль” (Societe Generale, Франція), Ерсте банк (Erste Bank, Австрія), Астра-банк (Astra Bank, Греція), Хоум-кредит-банк (Home Credit Bank, Чехія), Дрезднер-банк (Dresdner Bank, Німеччина), “Пекао” (Pekao, Польща), Правекс-банк (Intesa Sanpaolo, Італія) та інші. Європейські банки йдуть не тільки шляхом продажу, а й шляхом скорочення або закриття ризикованих ринкових позицій, виведення коштів для погашення заборгованості перед материнськими банками. Заборгованість українських банків перед зарубіжними за 9 місяців 2013 року скоротилася на 9,4 млрд. гривень – до 13 млрд. доларів США (див. таблицю 1). Ці процеси зумовлюються оптимізацією присутності європейських банків на визначених опорних ринках країн Центральної та Східної Європи, які можна вважати ризикованими, а також трансформацією моделі бізнесу банків у контексті виконання рекомендацій Базеля III, що змушує європейські банки скорочувати портфель активів та зменшувати капітал на суму вкладень у певні території.

Аналізуючи умови входження та виходу окремих іноземних банків із ринку України (див. таблицю 2), можемо зробити висновок, що перспективність подальшої їхньої присутності у вітчизняному банківському секторі визначалася насамперед такими мотивами входження на ринок України:

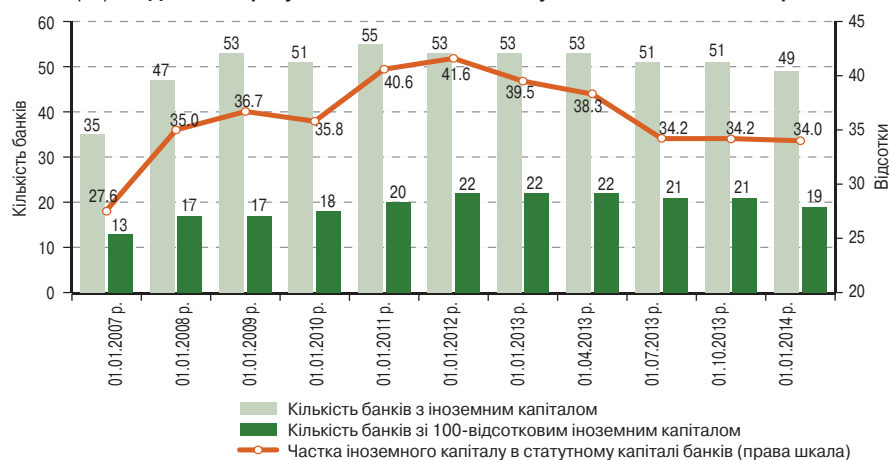
1) добудова і формування східно-європейської регіональної філіальної структури, що абсолютно відповідало сценарію інтеграційного розвитку країни;

2) ставка на недостатню глибину ринку банківських послуг в умовах недосконалої конкуренції, перспективи збільшення обсягів роздрібного кредитування за рахунок підтримки материнських структур в умовах надприбуткових ставок та мінімальних валютних ризиків.

Домінування другого мотиву в стратегії окремих іноземних банків та наступна зміна тенденцій ринкової кон’юнктури зумовили масштабний вплив капіталу з банківської системи України із наступною ротацією власників банків.

Згорання діяльності банків з іноземним капіталом у вітчизняному банківському секторі триває під впливом кумулятивної дії низки факторів (суб’єктивних і об’єктивних):

Графік 1. Динаміка присутності іноземного капіталу в банківській системі України

Джерело: побудовано авторами за даними НБУ [4].

Таблиця 1. Банки – лідери з виведення коштів шляхом погашення заборгованості перед материнськими банками

Банк	На 01.01.2013 р., млрд. грн.	На 01.10.2013 р., млрд. грн.	Зміни, млрд. грн.
ВТБ-банк	12.1	7.8	-4.3
Райффайзен-банк “Аваль”	9.0	5.0	-4.0
ОТП-банк	5.7	3.2	-2.5
ФКБ-банк (Ерсте банк)	2.3	0.0	-2.3
Укрсоцбанк	10.2	8.1	-2.1
ІНГ-банк Україна	4.7	2.6	-2.1
Омега-банк (Сведбанк)	1.7	0.0	-1.7
Кредитпромбанк	0.9	0.2	-0.7
Універсал-банк	0.5	0.0	-0.4
Промінвестбанк	15.9	15.6	-0.3
По банківській системі	113.1	103.8	-9.4

Таблиця 2. Умови входження/виходу окремих європейських банків із ринку України

№ п/п	Банк та країна базування материнської компанії	Рік купівлі	Рік продажу	Активи у володінні	Сума угоди з купівлі	Сума угоди з продажу	Мультиплікатор покупки	Мультиплікатор продажу	Активи викуплено
1	Райффайзен-банк Інтернаціональ АГ (Raiffeisen Bank International Int. AG), Австрія	2005	–	Банк “Аваль” (93%)	1 млрд. 28 млн. доларів	–	3.7	–	–
2	Бі Ен Пі Париба (BNP Paribas), Франція	2005	–	Укрсиббанк (81%)	347 млн. доларів	–	3.5	–	–
3	“Креді Агриколь” (Credit Agricole SA), Франція	2006	–	Індекс-банк (100%)	260 млн. доларів	–	6.5	–	–
4	Група компаній “Уні Кредит Груп” (UniCredit Group), Італія	2008	–	Укрсоцбанк (95.48%)	2.07 млрд. доларів	–	5.36	–	–
5	Скандинавіска Еншильда банкен (СЕБ). (Skandinaviska Enskilda Banken (SEB)), Швеція	2005 2007 2011	2012	Банк “АЖІО” (94%) Банк “Факторіал” (100%) Акцепт-банк (100%)	27.5 млн. доларів 120 млн. доларів немає даних	20–30 млн. доларів	1.5 4.5	0.2–0.3	Фідобанк
6	Група компаній “Хоум Кредит Груп” (Home Credit Group), Чехія	2006	2009, 2013	Агробанк (100%)	40–65 млн. доларів	43 млн. доларів + 20 млн. доларів	3–4	1.3–1.5	Платинум-банк
7	Комерцбанк (Commerzbank), Німеччина	2007 2010	2012	Банк “Форум” (60%) + + Банк “Форум” (20%)	600 млн. доларів + 1 млрд. доларів у розвиток	80–150 млн. доларів	4.91	0.5	Смарт-холдинг
8	Фольксбанк (Volksbank), Австрія	2007	2012	Банк “Електрон” (98%)	57 млн. євро	немає даних	3.8	немає даних	Сбербанк Росії
9	“Сосьєте Женераль” (Societe Generale), Франція	2006	2012	Ікар-банк (100%),	25–35 млн. доларів	25–30 млн. доларів	2–3	немає даних	Альфа-банк (Кіпр, Росія)
10	Компанія “Ерсте Груп” (Erste Group), Австрія	2006 2007	2012	Банк “Престиж” (50.5%) + + (49.5%)	35.3 млн. + 104 млн. доларів	83 млн. доларів	1.75	0.39	Фідобанк
11	Сведбанк (Swedbank), Швеція	2007– 2008	2013	ТАС-комбанк ТАС-інвестбанк	735 млн. доларів	175 млн. доларів	4.6	0.44	Альфа-банк (Кіпр, Росія)
12	“Інтеза Санпаоло” (Intesa Sanpaolo), Італія	2008	2013	Правекс-банк (100%)	750 млн. доларів	74 млн. доларів	6.5	0.85	Group DF

1) відсутності в найближчій перспективі суттєвих передумов для поліпшення ділового клімату в Україні (негативні тенденції щодо зростання економіки, очікування девальвації національної валюти);

2) запровадження змін на законодавчому рівні щодо заборони кредитування населення у валюті;

3) неясного кредитного портфеля: традиційно висока для вітчизняного банківського ринку частка негативно класифікованих активів та недостатньо прозора система їхнього моніторингу й ідентифікації (за оцінками Фітч (Fitch) та Стендерд енд Пурс (Standard & Poor's) частка негативно класифікованих активів у балансах українських банків суттєво занижена) [7];

4) непрозорості судової системи та відсутності інституту захисту прав кредиторів;

5) складної посткризової ситуації у єврозоні та впровадження підвищених вимог щодо достатності капіталу європейських банківських груп у рамках виконання положень Базеля III;

6) поступової трансформації бізнес-моделей європейських банків у контексті оптимізації (скорочення) географічної присутності в окремих регіонах Східної, Центральної та Південно-Східної Європи і більш зваженої політики щодо інвестування до обраних опорних ринків.

Останні два чинники особливо впливові, оскільки вони визначають перспективи присутності дочірніх структур європейських банків у вітчизняній банківській системі та посилюють їхню роль у процесі трансформації моделі бізнесу європейських банків.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БАНКІВ У КОНТЕКСТІ РЕГЛАМЕНТУ БАЗЕЛЯ III

З 2014 року формально розпочався новий етап упровадження рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду¹. Згідно з цим документом потреба в капіталі західних банків повинна збільшитися (щонайменше на 354 млрд. євро для відповідності вимогам Базеля III [8]), а резерви під ризикові активи мають зрости. Передусім це стосується системно важливих банків світу (за визначенням Ради з фінансової стабільності²), банкрутство яких може загрожувати світовій економіці (див. таблицю 3).

У 2013 році на основі критеріїв формування списку системних банків сві-

¹ Відстрочення з 1 січня 2014 року повної імплементації Базеля III і проведення стрес-тестування 124 банків ЄС є тимчасовим і зваженим заходом, виходячи зі складнощів ринкової докапіталізації банків унаслідок стагнації фондових ринків єврозони.

ту було здійснено аналогічні спроби формалізувати перелік системно важливих банків Європи. Науково-дослідна група під керівництвом Лііканена (Liikanen, Erkki) запропонувала список 29 системних банків Європи [8], до якого ввійшли: Дойче-банк (Deutsche Bank), “Ейч-Ес-Бі-Сі” (HSBC), Бі Ен Пі Париба (BNP Paribas), Група “Креді Агриколь” (Credit Agricole Group), “Барклиз” (Barclays), Королівський банк Шотландії (RBS, Royal Bank of Scotland), “Сантандер” (Santander), “Сосьєте Женераль” (Société Générale), Банківська група Ллойда (Lloyds Banking Group), об’єднання груп Народний банк та Кес д’Еpargne (Groupe BPCE), “ІНГ” (ING), “Уні-кредит” (Unicredit), Група Рабобанк (Rabobank Group), “Нордеа” (Nordea), Комерцбанк (Commerzbank), “Інтеза” (Intesa), Бі Бі Бі Ей (BBVA, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria), Стендерд Чартед” (Standard Chartered), Данске-банк (Danske Bank), Дойче Централ-банк АГ (DZ Bank AG), Ландесбанк Баден-Вюртемберг (Landesbank Baden-Württemberg), КБК Банк (KBC Bank), Хандельсбанк (Handelsbanken), СЕБ (SEB), Банка Монте дей Пачи (Banca Monte dei P.S.), Ерсте-банк (Erste

² Рада з фінансової стабільності (Financial Stability Board, FSB) – інституція, заснована на саміті G-20 у Лондоні (2009 р.) з метою координації діяльності та розробки детальних пропозицій із реформування фінансового сектору.

Bank), Сведбанк (Swedbank), Райффайзен-банк (RZB AG), “Ю-Бі-Ай” (UBI, Unione di Banche Italiane Scpa).

Відповідно до звіту Ліканена як рекомендаційної розробки щодо Директив ЄС до 2015 року частка активів, зважених за ризиком (RWA), має зменшитися на 17% (близько 5 трлн. євро). А щорічне скорочення операційних витрат повинно відбуватися на рівні 6% для досягнення докризового рівня окупності власного капіталу в номіналі 12% [8]. Для банків Європи ці вимоги виявилися більш жорсткими, оскільки, як свідчать дані дослідження компанії МакКінсі (McKinsey), банки Японії протягом 2011–2015 років мають скоротити операційні витрати на 14%, банки США – на 20%, а банки Європи – на 26% [6]. Таким чином, можна передбачити поступову трансформацію існуючих бізнес-моделей європейських банків від масштабного диверсифікованого розширення і розвитку філіальної та представницької мережі до оптимізації географії присутності в регіонах Центральної та Східної Європи зі скороченням додаткового інвестування до обраних опорних ринків.

Україна належить до країн із низьким суверенним рейтингом, тому сам факт наявності дочірнього банку в нашій країні може підвищувати вимоги до достатності капіталу материнського банку та актуалізувати проблему його докапіталізації. Для банківських систем зазначених регіонів це може мати негативні наслідки. Щодо України, то наприкінці 2011 року в банківській системі функціонували дочірні структури 11 банків із європейського аналога списку “G29”: Бі Ен Пі Париба (BNP Paribas), Група “Креді Агриколь” (Crédit Agricole Group), “Сосьєте Женераль” (Société Générale), “ІНГ” (ING), “Унікредит” (Unicredit), Комерцбанк (Commerzbank), “Інтеза” (Intesa), СЕБ (SEB), Ерсте-банк (Erste Bank), Сведбанк (Swedbank), Райффайзен-банк (RZB AG), сукупно володіючи активами у розмірі 19,4% активів банківської системи України і суттєво впливаючи на формування тенденцій розвитку окремих сегментів ринку банківських послуг України (Укрсиббанк – ринок інвестиційного банкінгу³, Укрсоцбанк (Unicredit) – ринок факторингу⁴). На

³ Згідно з номінацією Сі Бондс Авардс (CBonds Awards) 2012.

⁴ У 2009 році АКБ “Укрсоцбанк” увійшов до авторитетного рейтингу міжнародної організації факторингу ФСІ (FCI), де є єдиною фінансовою установою, що представляла Україну.

Таблиця 3. Системно важливі банки світу і вимоги Ради з фінансової стабільності щодо додаткового капіталу

Вимоги щодо збільшення капіталу	Системно важливі банки світу
5 (3.5%)	-
4 (2.5%)	• “Ейч-Ес-Бі-Сі” (HSBC) • “Джей Пі Морган Чейз” (JP Morgan Chase)
3 (2.0%)	• “Барклиз” (Barclays) • Бі Ен Пі Париба (BNP Paribas) • “Сітігруп” (Citigroup) • Дойче-банк (Deutsche Bank)
2 (1.5%)	• Бенк оф Америка (Bank of America) • “Креді Свіс” (Credit Suisse) • Група “Креді Агриколь” (Group Crédit Agricole) • Фінансова група “Міцубіші” (Mitsubishi UFJ FG) • “Морген Стенлі” (Morgan Stanley) • Королівський банк Шотландії (Royal Bank of Scotland) • Ю-Бі-Ес (UBS)
1 (1.0%) 1 (1.0%)	• Бенк оф Чайна (Bank of China) • Бенк оф Нью-Йорк Меллон (Bank of New York Mellon) • Бі Бі Бі Ей (BBVA) • Група Бі Пі Сі І (Groupe BPCE) • Індастріел енд Комершіел Банк оф Чайна Лімітед (Industrial and Commercial Bank of China Limited) • ІНГ Банк (ING Bank) • “Міцухо” ФГ (Mizuho FG) • “Нордеа” (Nordea) • “Сантандер” (Santander) • “Сосьєте Женераль” (Société Générale) • “Стендерд Чартед” (Standard Chartered) • “Стейт Стріт” (State Street) • “Сумітомо Міцуй ФГ” (Sumitomo Mitsui FG) • “Унікредит Груп” (Unicredit Group) • “Веллс Фарго” (Wells Fargo)

Джерело: [12].

початок 2014 року в Україні із зазначеного переліку залишилися шість системних європейських банків.

Можна передбачити, що рішення щодо подальшого розвитку дочірніх структур системних європейських банків на теренах України вплине на поточний стан та перспективи розвитку банківської системи країни в цілому і залежатиме не так від тенденцій ринку банківських послуг України (внесок дочірніх структур зарубіжних банків у формування загального фінансового результату материнського банку навіть у докризові часи становив не більше 4%), як від того, як змінюватиметься стратегія розвитку банків щодо основних складових – політики управління власним капіталом, управління активами та управління операційними витратами на виконання регламенту Базеля III.

На сучасному етапі європейські банки демонструють чітко сформульовані проміжні плани щодо реалізації зазначеної вище політики, зважаючи на їхній поточний фінансовий стан, що має сприяти оптимізації балансів та забезпечити привабливу рентабельність власного капіталу на рівні 10–13%. Приклад такої стратегії представив ІНГ-банк (ING Bank) у 2012 році як комплекс заходів з оптимізації балансу банку в контексті регламенту Базеля III (див. схему).

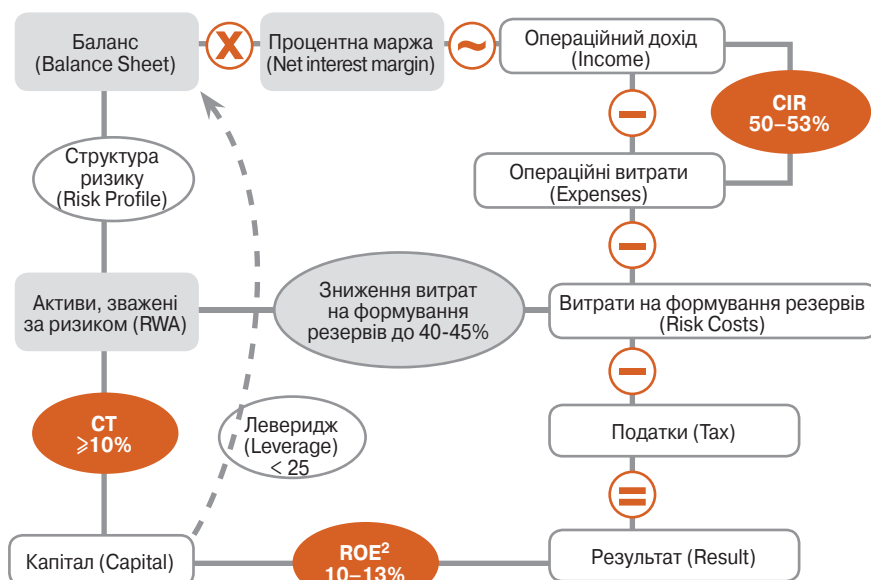
Нова модель бізнесу європейських банків передбачає таргетування показників ефективності управління витратами (CIR), показників адекватності капіталу (CT) та результуючого показника прибутковості (ROE), при цьому необхідно дотримуватися раніше встановлених показників леввериджу та частки ризикових активів (RWA) в балансі банку.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДЕКВАТНОСТІ КАПІТАЛУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БАНКІВ

Проблема управління капіталом передусім пов’язана з підвищенням якості капіталу, структура якого може гарантувати безпосередній і повний доступ та використання для поглинання збитків і мінімізації наслідків криз. Формуючи жорсткіші вимоги до мінімальної достатності та якості капіталу (формування за рахунок звичайних акцій, емісійного доходу, нерозподіленого прибутку та звичайних акцій, які випускаються дочірніми компаніями, що знаходяться у третьої сторони), Базель III фактично визначив основні джерела і напрями докапіталізації банків: емісія акцій та прибуток банків (у т. ч. як мотивуючий фактор для потенційних інвесторів).

Вирішення цих проблем для євро-

Схема. Стратегія оптимізації балансу ІНГ-банку (ING Bank)

Джерело: [14].

пейських банків частково ускладнюється відсутністю на поточному етапі диверсифікованих джерел докапіталізації банків та їхньою дивідендною політикою. У 2009 році частка капіталу, що залучалася європейськими банками на фондових ринках, у сукупному розмірі щорічної докапіталізації становила більше 80% (84.942 млрд. євро). У 2011 році цей показник зменшився до 10% (3.299 млрд. євро), що свідчить про складність використання потенціалу фондового ринку в процесі докапіталізації банків [6]. Більше того, протягом 2009–2011 рр. обсяги дивідендів, виплачених банками Європи своїм акціонерам, збільшилися з 12.414 до 18.489 млрд. євро (див. графіки 2, 3), тоді як динаміки збільшення прибутків банків майже не спостерігалось.

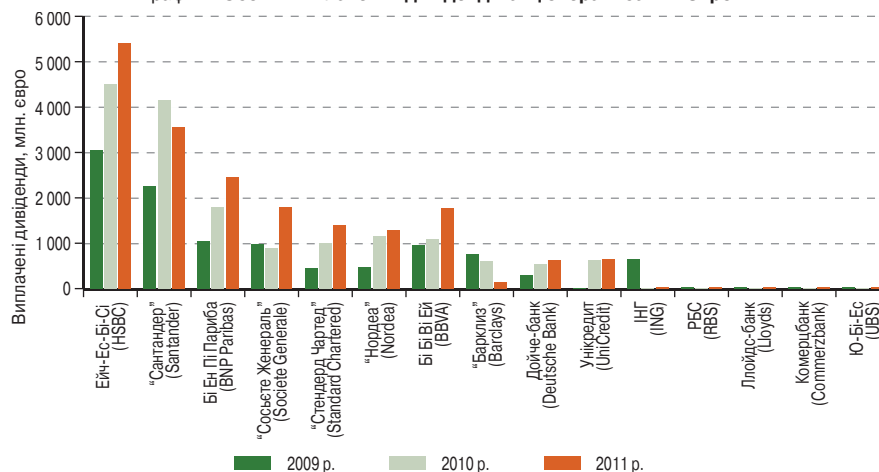
За останні роки норматив капіталу першого рівня (Tier 1) європейських банків збільшився в середньому на 1.2% — із 9% у грудні 2010 року до 10.7% у червні 2013 року. Тож можна стверджувати, що глибина проблеми докапіталізації в різних країнах суттєво відрізнялася: потреба в капіталі банків Скандинавії наприкінці 2011 року становила 0.4 млрд. євро, банкам Франції потрібно було 25.6 млрд. євро, банкам Іспанії — 33.5 млрд. євро, банкам Італії — 36.1 млрд. євро, банкам Німеччини — 55.5 млрд. євро [6]. Ці тенденції вплинули на рішення щодо виходу з вітчизняного ринку деяких європейських банків: Комерцбанк АГ (Commerzbank AG),

“Сосьєте Женераль” (Societe Generale), Ерсте-банк (Erste Bank). У всіх випадках саме збитковість українських дочірніх банків та високий рівень недокапіталізації материнських структур стали причинами того, що європейські банки залишили ринок банківських послуг України. Коментуючи свій вихід з України, Ерсте Груп (Erste Group) заявив про наміри згорнути власний банківський бізнес до меж кордонів ЄС, трансформуючи модель банківського бізнесу на регіонально-європейську.

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МОДЕЛІ БІЗНЕСУ БАНКІВ ЄВРОПИ

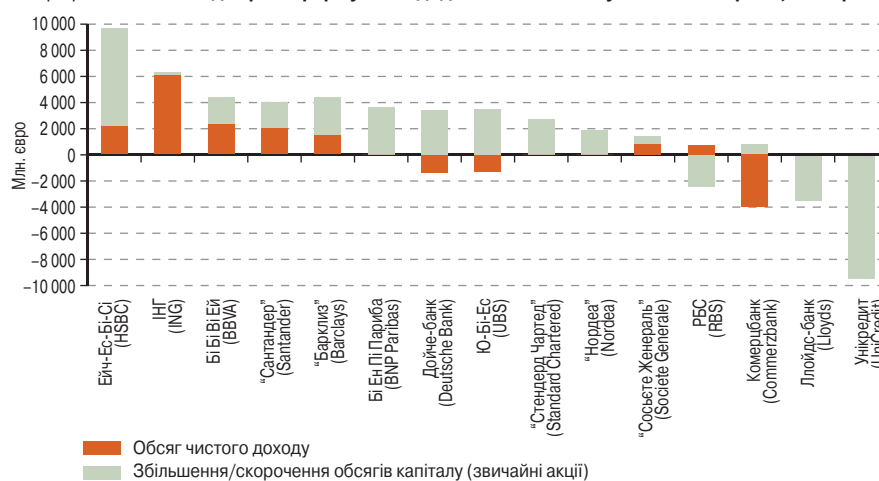
Важливою складовою стратегії оптимізації балансів банків є політика управління активами, якістю яких через показник зважених за ризиком активів (RWA, risk-weighted assets) впливає на параметри адекват-

Графік 2. Обсяги виплачених дивідендів акціонерам банків Європи

Джерело: побудовано авторами за даними [15].

Графік 3. Обсяги та джерела формування додаткового капіталу банками Європи, 2011 р.

Джерело: побудовано авторами за даними [15].

ності (достатності) капіталу. Протягом 2010–2013 рр. частка ризикованих активів у структурі активів європейських банків мала тенденцію до скорочення. Так, згідно з даними Європейської банківської організації (European Banking Authority, EBA) збільшення показника адекватності капіталу в європейських банках відбулося не за рахунок нарощування обсягів капіталу, а через просте зменшення активів, зважених на ризик, причому третину цього зменшення було досягнуто за допомогою “рекалібрацій” внутрішньобанківських моделей оцінки RWA, а якщо говорити простіше – банкіри підлаштували свої методики оцінки ризиків у бік їхнього заниження для досягнення планових нормативів капіталом першого рівня (Tier 1 capital ratio) [16]. Висока частка проблемних кредитів (NPLs, Non-Performing Loans) залишається однією з головних проблем банків ЄС [16].

Водночас окремі європейські банки, представлені в Україні відповідними дочірніми підрозділами (Бі Ен Пі Париба, “Унікредит”, “ІНГ”) протягом 2010–2012 років демонстрували вищу толерантність до ризику (частка RWA у балансах вища за середній показник по системі), що пояснює менш жорстку та прямолінійну політику щодо українських підрозділів і продовження їхнього перебування на українському ринку. Частка негативно класифікованих активів Укрсоцбанку (дочірній банк “Унікредиту”) становила на 01.04.2013 р. 37.8%, Райффайзен-банку “Аваль” – 22.65%, внаслідок чого вони потрапили до сімки банків України з найбільшою часткою негативно класифікованих активів (NPL).

Виходячи з цих даних, можна припустити, що чим вища частка RWA в балансах материнських структур європейських банків, тим менш жорстку та прямолінійну політику щодо українських підрозділів варто очікувати від них. Логічним у цьому сенсі є вихід протягом останніх двох років з вітчизняного ринку через продаж дочірніх структур таких європейських банків, як СЕБ (SEB), Комерцбанк (Commerzbank AG), Сведбанк (Swedbank), і продовження перебування на українському ринку Райффайзен-банку “Аваль” (RZB AG) та “Унікредит” (UniCredit).

Крім того, треба зазначити, що існує певна відмінність у результатах оцінки якості активів вітчизняної банківської системи з боку Національного банку України та міжнародних рейтингових агенцій. Відповідно до класифікації НБУ безнадійними вважаються активи, за якими 50% боргу прострочено більш як на 90 днів. На початок 2014 року розмір таких активів становив менше 14% загальної кредитної заборгованості, що є цілком прийнятним. За оцінками ж міжнародного рейтингового агентства Мудіс (Moody’s), рівень безнадійних кредитів у банківській системі України становить близько 40%, що пояснюється зарахуванням до негативно класифікованих активів і тих, які знаходяться у процесі реструктуризації. Така розбіжність формує передумови для розвитку репутаційних ризиків, а занадто високий показник проблемної заборгованості залишається однією з основних причин виходу з українського ринку іноземних банківських груп.

Вочевидь, ефективність внутрішнього корпоративного контролю і

здатності материнського банку вчасно та у повному обсязі отримувати об’єктивну інформацію про діяльність дочірніх банків в Україні дасть змогу приймати правильні рішення та формувати ефективні пропозиції щодо подальшого розвитку підрозділів європейських банків за кордоном, у тому числі й в Україні.

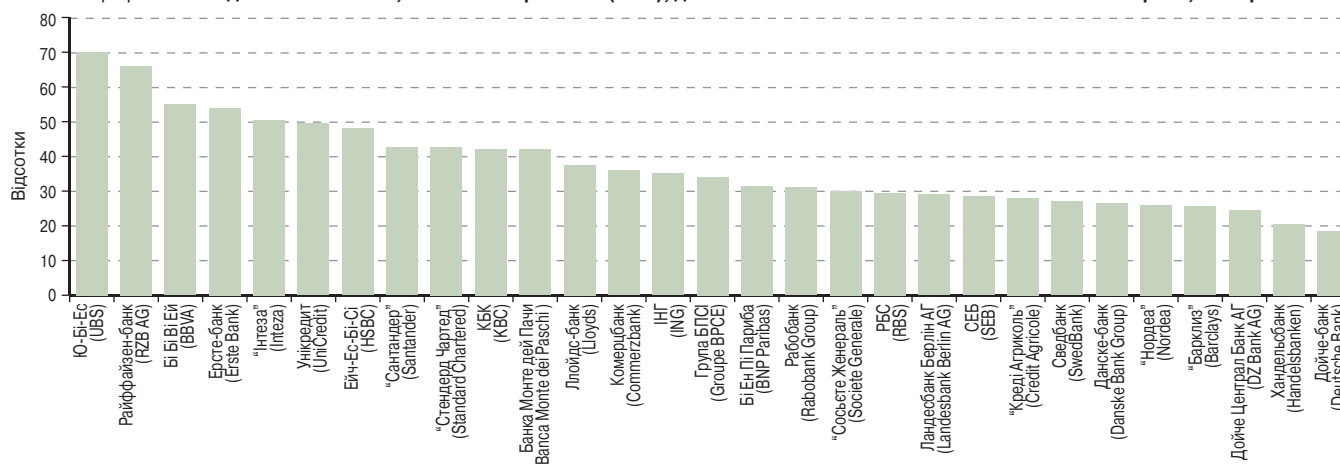
УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ

Важливою складовою стратегії оптимізації балансів банків є політика управління витратами. Прагнення акціонерів отримувати дивіденди навіть в умовах негативного впливу наслідків фінансової кризи створює потужні стимули для керівництва європейських банків активно працювати над масштабним скороченням операційних витрат. За результатами 2011 року майже всі європейські банки з групи “G29” мали незадовільні результати щодо управління операційними витратами, які у більшості випадків перевищували оптимальний рівень 50% (див. таблицю 4).

Традиційно вищими за середні є показники операційних витрат у банках Франції, Італії, Німеччини та Австрії, нижчими – у банках Швеції. Усвідомлення актуальності цієї проблеми змушує європейські банки скорочувати кількість працівників. Так, із 2000-го до 2007 року в країнах Європи ринок праці для працівників банків зріс на 12.3%. Фінансова криза та масштабне скорочення витрат протягом 2008–2012 рр. спричинили скорочення персоналу банків у країнах ЄС у середньому на 6% [11].

Українські дочірні фінансові уста-

Графік 4. Співвідношення активів, зважених за ризиком (RWA), до загальних активів системно важливих банків Європи, 2011 р.

Джерело: побудовано авторами за даними [8].

нови також активно зменшували операційні витрати в рамках програми управління витратами та оптимізації організаційної структури. Так, змінивши на початку 2014 року іноземного власника, Правекс-банк протягом 2012 року зменшив операційні витрати на 12.8%, адміністративні витрати – на 3.6%, проте так і не вирішив системних проблем банку.

Комплексний підхід до управління активами та витратами дав позитивний результат у 2012 році Укрсиббанку (дочірня структура Бі Ен Пі Паріба). Оптимізація оргструктури (скорочення на 5%) з одночасним удосконаленням структури активів (скорочення частки негативно класифікованих активів із 15.5% до 9%) дали змогу за результатами 2012 року отримати прибуток на рівні 69 млн. грн.

Активність українських дочірніх банків європейських фінансових установ щодо скорочення операційних витрат повністю відповідає стратегічним планам розвитку материнських банків. Так, італійський “Унікредит” заявив про намір скоротити персонал банку на 6 150 працівників до кінця 2015 року, зменшити офісні площі на 15% та реалізувати активи в країнах, які не належать до стратегічних із точки зору генерування прибутковості.

У планах найбільших європейських банків до 2016 року заявлено скорочення операційних витрат на 10% (за оцінками – 40 млрд. євро) з метою виходу на показник CIR на рівні 55%. Половину витрат планується зменшити за рахунок скорочення персоналу та коштів на його утримання.

ВИСНОВКИ

Під впливом нової архітектури банківського нагляду та регулювання, яка вибудовується на основі Базеля III, а також в умовах великих очікувань акціонерів щодо дивідендів відбувається трансформація моделі бізнесу європейських банків, у якій його масштаби за показником частки ринку втрачають актуальність. На перший план виходить ефективність банківського бізнесу з акцентом на показнику окупності акціонерного капіталу (ROE), стала позитивна динаміка якого є: 1) чітким індикатором для регуляторів ринку щодо створення передумов для забезпечення належного рівня адекватності капіталу банку та зменшення системних ризиків; 2) позитивним сигналом для ак-

Таблиця 4. Показники ефективності діяльності системно важливих банків Європи

Банк	Рентабельність активів (ROA)		Рентабельність капіталу (ROE)		CIR 2011 р.
	2011 р.	2007 р.	2011 р.	2007 р.	
Банка Монте дей Пачи (Banca Monte dei P.S.)	-1.95	0.91	-28.42	17.35	76.08
“Барклиз” (Barclays)	0.23	0.39	6.20	17.02	62.34
Бі Бі Бі Ей (BBVA, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria)	0.61	1.39	9.04	25.53	50.86
Бі Ен Пі Паріба (BNP Paribas)	0.35	0.53	8.05	14.55	61.46
Група БПСІ (Groupe BPCE)	0.28	–	6.04	–	66.67
Комерцбанк (Commerzbank)	0.11	0.31	2.76	12.27	60.64
“Креді Агриколь-банк” (Crédit Agricole Bank)	0.06	0.44	1.46	9.79	55.57
Данске-банк (Danske Bank)	0.05	0.49	1.46	14.91	58.89
Дойче-банк (Deutsche Bank)	0.21	0.37	8.28	17.89	75.50
Дойче Централ-банк АГ (DZ Bank AG)	0.15	0.21	5.66	8.21	72.63
Ерсте-банк (Erste Bank)	-0.26	0.81	-3.44	13.90	54.26
Хандельсбанк (Handelsbanken)	0.53	0.85	13.78	22.04	47.13
Ейч-Ес-Бі-Сі (HSBC)	0.65	0.97	10.98	16.34	54.28
ІНГ Банк (ING Bank)	0.43	0.39	11.82	14.89	58.13
“Інтеза” (Intesa)	-1.25	1.70	-14.43	20.61	65.97
КБК-банк (KBC Bank)	0.02	1.00	0.26	18.42	59.90
“Ландесбанк Баден-Вюртемберг” (Landesbank Baden-Württemberg)	0.02	0.08	0.89	3.14	51.63
Ллойдс-банк (Lloyds Bank)	-0.28	0.94	-5.94	27.75	67.43
“Нордеа” (Nordea)	0.43	0.85	10.61	19.27	54.91
Рабобанк (Rabobank)	0.38	0.48	6.13	8.87	64.07
Райффайзен-банк (Raiffeisen Bank)	0.69	1.51	9.24	17.36	60.77
Королівський банк Шотландії (RBS, Royal Bank of Scotland Plc.)	-0.13	0.69	-2.56	11.27	69.73
“Сантандер” (Santander)	0.50	1.10	7.68	18.42	51.02
СЕБ (SEB)	0.50	0.64	10.81	18.95	60.52
“Сосьєте Женераль” (Société Générale)	0.24	0.16	5.37	4.96	65.47
“Стендерд Чартед” (Standard Chartered)	0.87	0.98	12.30	15.39	56.16
Сведбанк (Swedbank)	0.66	0.80	12.20	18.87	55.35
Ю-Бі-Ай (UBI, Unione di Banche Italiane Scpa)	-1.41	1.00	-15.43	10.71	71.58
“Унікредит” (Unicredit)	-0.95	0.72	-13.97	12.59	67.36

Джерело: [8].

ціонерів щодо дивідендів; 3) свідченням ефективного управління капіталом, активами та витратами банку.

Для України така ситуація в європейському банківському секторі означає підвищення вимог материнських банків до своїх дочірніх структур, подальшу стагнацію кредитування з боку західних банків, а також згортання діяльності не надто фінансово стійких банків, материнські компанії яких потерпають від високої частки негативно класифікованих кредитів (NPLs) і схильні до зниження зважених за ризиком активів (RWA) шляхом продажу поганих активів закордонних дочірніх структур.

Таким чином, оцінюючи та попереджаючи вплив іноземного капіталу з вітчизняного банківського сектору, регулятори вітчизняного ринку повинні чітко усвідомлювати мотивацію і давати оцінку системоутворюючим чинникам формування стратегії бізнесу материнських структур європейських банків, до яких належать:

1. Низька ліквідність фондового ринку єврозони, що суттєво ускладнює процес докапіталізації європейських банківських структур і спроможність здійснювати залучення капіталу в достатніх обсягах;

2. Потенційна можливість докапіталізації банків (на виконання вимог

Базеля III) у контексті відносин менеджменту банків та їхніх акціонерів (удосконалення політики управління прибутком та дивідендною політикою);

3. Оптимізація політики управління активами з метою зменшення частки активів, зважених за ризиком, як у балансах дочірніх структур, так і материнських компаній. На цій основі на вітчизняному ринку серед дочірніх структур європейських банків відбулося чітке структурування за ступенем толерантності до ризику відповідно до бізнес-стратегій материнських банків, що змусило окремі материнські структури продати активи в Україні;

4. Забезпечення прибутковості бізнесу як материнського банку, так і дочірніх структур на рівні, не нижчому від докризового (за оцінками Базельського комітету з банківського нагляду – 12.5% на початок 2015 року), що на нинішньому етапі функціонування банківської системи Європи можна досягнути за рахунок скорочення операційних витрат.

Література

1. Подчесова В. Іноземний капітал на банківському ринку України / В.Подчесова, Ю.Сидоренко // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – Вип. 2 (7). – С. 257–263.

2. Корнилюк Р. В., Сікорська Є. Е. Іноземні банки в Україні: вихід європейських інвесторів / Р.В.Корнилюк, Є.Е.Сікорська // *Фінанси, облік і аудит: зб. наук. пр.*, – КНЕУ, 2013. – №2(22). – С. 68–76.

3. Аналітичний огляд банківської системи України за 9 місяців 2013 року / Національне рейтингове агентство “Рюрік”. – 2013. – 51 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_3_kv_2013_review.

4. Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

5. Blanchard, Frederic. Credit Strategies of European Banks // A Kurt Salmon Associates report. – 2012. – 28 pp.

6. Financial Institutions Group. The triple transformation: Achieving a sustainable business model // 2nd McKinsey Annual Review on the banking industry. – October 2012. – 51 pp.

7. Lewis, Steven. Time for bold action: Global banking outlook 2013 // Ernst & Young Report – 2012. – 40 pp.

8. Liikanen, Erkki. High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector // Report, Bank of Finland. – 2012. – 139 pp.

9. Tondi, Francesca. European Banks: 2012 Outlook – Deleveraging remains the key theme // Morgan Stanley outlook – 2011. – 132 pp.

10. The Boston Consulting Group. Facing new realities in global banking // The Risk report. – 2011. – 30 pp.

11. Soriano, Carlos Vacas. Recession and social dialogue in the banking sector: a global perspective // Report for European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. – 2012. – 60 pp.

12. Bank for International Settlements. Global systemically important banks: updated assessment methodology and the higher loss absorbency require-

ment /Bank for International Settlements // BIS. – July 2013.

13. 2013 update of group of global systemically important banks (G-SIBs). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_131111.htm.

14. Timmermans, Koos. Balance sheet optimisation under Basel III / Amsterdam. – 13 January 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ing.com>.

15. Focus on Transparency – Financial reporting of European banks in 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/focus-on-transparency/Pages/financial-reporting-european-banks-2011.aspx>.

16. Nadege Jassaud, Heiko Hesse, Balance-sheet repairs in European banks. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.voxeu.org/article/balance-sheet-repairs-european-banks>.

Нотатки з конференції/

Молоді дослідники проблем банківництва Young researchers of banking problems

16 травня в Університеті банківської справи Національного банку України (м. Київ) відбулася IV науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених “Проблеми забезпечення ефективного функціонування та стабільного розвитку банківської системи України”, приурочена до Дня банківських працівників.

On 16 May, IV scientific and practical conference “Problems in maintenance of effective operation and stable development of the banking system of Ukraine” was held in the University of Banking of the National Bank of Ukraine (City of Kyiv). Students, postgraduates, and young scientists took part in it. The conference was timed to the Day of Bank Employees.

Із року в рік цей науково-практичний форум стає дедалі потужнішим, залучає усе більше молоді до вивчення й обговорення актуальних проблем розвитку фінансово-кредитної та банківської систем. Цьогоріч тези своїх доповідей надіслали більше 130 молодих науковців із 14 навчальних закладів та інших установ різних регіонів України. До організації конференції разом з Університетом банківської справи НБУ долучилися представники Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

“Зрозуміло, що конференція проходить у непростий для України час. Але саме молодь, яка розпочала прогресивні зміни в нашому суспільстві

й яка завжди була провідником креативної наукової думки, нині подає старшим приклад того, як потрібно вести дискусію, діалог, аргументовано відстоювати свою позицію чи достойно поступатися власними амбіціями (науковими у даному випадку) перед конструктивною позицією опонентів”. На цьому наголосила, вітаючи присутніх від імені ректора УБС НБУ Тамари Смовженко, проректор з науково-педагогічної роботи Анжела Кузнецова. Члени організаційного комітету конференції – директор Інституту магістерської та післядипломної освіти УБС НБУ Тетяна Гірченко, завідувачі кафедр банківської справи і фінансів цього ВНЗ Ольга Вовчак та Олена Лапко, завідувач кафедри менеджменту банківської діяльності Київського на-

ціонального економічного університету імені Вадима Гетьмана Людмила Примостка наголосили на важливості студентської наукової роботи як невід’ємної складової якісної підготовки сучасних фахівців, побажали молодим науковцям не втратити прагнення до нових досліджень та відкриттів, збагатитися новими знайомствами, ідеями, досвідом, налагодити й підтримувати тривалі науково-професійні контакти.

Пленарне засідання конференції розпочалося з аналізу сучасної інституційної структури банківської системи України. У своїй доповіді студентка 5-го курсу Інституту магістерської та післядипломної освіти УБС НБУ Ірина Гасюк акцентувала на суперечностях і диспропорціях, якими характеризується інституційна структура банків-

У президії конференції (зліва направо):
Ольга Вовчак, Олена Лапо, Тетяна Гірченко,
Анжела Кузнєцова, Людмила Примостка,
Ганна Карчева.

ського ринку України. Так, станом на 1 березня поточного року зі 181 банку України, що мають ліцензії, 175 — приватні підприємства, а загалом усі вони за організаційно-правовою формою є комерційними, тобто здійснюють свою фінансово-економічну діяльність передусім задля отримання прибутку. Натомість в Україні зовсім немає кооперативних банків, існування яких передбачено вітчизняним законодавством. Скажімо, у Європі саме кооперативні банки найбільше фінансують малий і середній бізнес, вони стійкіші до криз, свою діяльність провадять на основі пайової участі, керуючись критеріями взаємодопомоги і соціальної справедливості. Тобто банківський сектор нашої держави насамперед є основним джерелом отримання доходів бенефіціарними власниками, для яких задоволення потреб споживачів у банківських послугах є другорядним, зробила висновок доповідачка. Стратегічним пріоритетом розвитку банківництва в Україні, на її переконання, має стати децентралізація фінансової системи, що можна розглядати в актуальному нині руслі децентралізації влади.

Новостворюваний Європейський банківський союз став об'єктом дослідження Анастасії Левко зі Львівського інституту банківської справи УБС НБУ. Передбачається, що нова структура включатиме в себе взаємозалежні банківський, фінансовий, економічний і політичний союзи, сформує єдиний механізм банківського нагляду, єдиний механізм роботи з проблемними банками і спільну систему захисту вкладів. Проаналізувавши аргументи “за” і “проти”, доповідачка дійшла висновку, що створення банківського союзу має

важливе стратегічне значення, оскільки в разі виникнення нової фінансової кризи тягар банкрутства банків не лягатиме на плечі платників податків, що, звісно, збільшує ризики, які нести будуть банки Європи, проте це змусить їх вести більш виважену політику. Створення союзу також є важливим кроком на шляху стабілізації євро, а можливість залучення до нього не лише країн єврозони відкриває нові перспективи для України, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності функціонування банківського сектору України.

Грунтовними й актуальними були й інші доповіді, озвучені на пленарному засіданні. Так, представник Інституту магістерської та післядипломної освіти УБС НБУ Віталій Лях у своєму дослідженні визначив набір індикаторів, інструментів і механізмів прогнозування, раннього оповіщення, а також превентивні заходи для запобігання системному ризику ліквідності в контексті забезпечення стабільності банківської системи. Економічний зміст і структурну взаємопов'язаність функціональних ризиків банку, зокрема операційного, комплаєнс-ризиків та ризику репутації, дослідив Владислав Гелеверя з Черкаського інституту банківської справи УБС НБУ та окреслив власне бачення ефективних методів їх мінімізації. Ірина Дрозд, яка також представляла Інститут магістерської та післядипломної освіти УБС НБУ, проаналізувала тенденції розвитку ринку банківських платіжних карток в Україні, наголосивши на необхідності модернізації та оновлення національної карто-

Молоді науковці жваво обговорювали доповіді колег.

вої платіжної системи НСМЕП, аби вона стала лідером на цьому ринку.

Цікавими і змістовними були доповіді молодих банкірів-практиків з Укргазбанку: Алла Дем'яненко досліджила вплив трендів на розвиток банківського бізнесу. Адже для того, щоб знайти свою нішу на ринку банківських послуг, банку потрібно по-

стійно досліджувати мінливе середовище, передбачати запити і поведінку споживачів, тенденції утворення нових сегментів клієнтів, аби вже сьогодні запропонувати банківські продукти та послуги, яких клієнти потребуватимуть завтра. Ще один молодий фахівець з Укргазбанку Вікторія Меченко на конкретних прикладах довела, що важливим і перспективним фактором зростання комісійних доходів банку є операції з банками-партнерами щодо агентського продажу споживчих кредитів. У 2013 році партнерські програми банків стали тенденцією в банківському секторі, і нині взаємовигідна кооперація та співпраця банківських установ на фінансовому ринку України продовжує розвиватися.

Секційні засідання конференції було присвячено обговоренню теоретичних і практичних проблем розвитку та ефективності функціонування банківських систем і фінансових ринків, напрямкам розвитку банківського бізнесу та шляхам підви-

Робочий момент конференції.

щення ефективності менеджменту банків, удосконалення банківського регулювання та нагляду, обліку та аудиту, використання економіко-математичних методів та Ай-Ті-технологій в діяльності банків.

У рамках науково-практичної конференції відбулося нагородження студентів — переможців I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук у 2013/2014 навчальному році. Дипломами також були відзначені кращі доповідачі та активні учасники конференції.

Юрій Матвійчук,
Yurii Matviichuk,

“Вісник Національного банку України”.
“Herald of the National Bank of Ukraine”.

Фото автора.
Photos by the author.

■ **Олександр Берегуля**
Oleksandr Berehulia

Кандидат економічних наук, головний економіст департаменту реєстрації, ліцензування та реорганізації банків Національного банку України

Ph.D. (Economics), Chief Economist of the Department of Banks' Registration, Licensing and Reorganization of the National Bank of Ukraine

Банківські групи України. Перші кроки до запровадження консолідованого нагляду

Banking groups of Ukraine. First steps towards implementation of the consolidated supervision

Одним із дієвих нормативних інструментів щодо контролю та відповідного нагляду за банками є Положення "Про порядок ідентифікації та визнання банківських груп", затверджене постановою Правління Національного банку України від 09.04.2012 р. №134 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.04.2012 р. за № 708/21021. Аналізуючи його норми, автор розкриває основні напрями роботи регулятора та банків з метою вдосконалення системи консолідованого нагляду.

The Regulation "On the Procedure for the Identification and Designation of Banking Groups" No. 134, which was approved on 9 April 2012 by the NBU Board and registered on 28 April 2012 by the Ministry of Justice of Ukraine (registration number 708/21021) is one of the effective instruments of banking control and supervision. Analyzing the Regulation the author shows directions of activities of the regulator and banks for the purpose of improving the consolidated supervision system.

Загальновідомо, що глобалізація світової економіки, інтеграційні процеси та динамічне входження банківського сектору України у світовий економічний простір зумовлюють необхідність прийняття та впровадження Національним банком України відповідних заходів і рішень щодо контролю та нагляду за банками.

Із 1 січня 2014 року Національний банк України почав контролювати виконання економічних нормативів усіма створеними банківськими групами. Станом на 01.05.2014 р. регулятор зареєстрував 13 таких груп. Деякі інші банківські установи все ще

перебувають у процесі групування, який триває.

Створення банківських груп, їхня ідентифікація і реєстрація дадуть змогу Національному банку України здійснювати нагляд за банківськими установами на якісно новому рівні. Зокрема регулятор зможе запобігти виведенню грошових коштів із банку, наприклад обмежити розмір фінансування, наданого пов'язаним із банком фінансовим структурам.

В Україні є чимало фінансових установ, які реально належать одному власнику. Часто до таких груп входять банківські установи, страхові, лізингові, факторингові та колек-

торські компанії, компанії з управління активами.

Нині при багатьох банках функціонують небанківські та допоміжні фінансові установи, тому таких груп мало б бути чимало. Однак власники не поспішають офіційно групувати свої активи. Навіть ті банківські групи, які вже визнані Національним банком України, не поспішають розкривати інформацію про повний склад таких об'єднань. Процес ідентифікації та визнання банківських груп триває. Причини такого затягування полягають у тому числі й у специфіці ведення бізнесу по-українськи, яка призводить до того, що

виявити кінцевого бенефіціара фінансової установи вельми складно.

Щоб обійти вимоги законодавства, власнику достатньо вилучити установу із банківської групи — не вказувати її як пов'язану установу або визначити її як установу, котра не здійснює діяльність із надання фінансових послуг. Таку установу можна вилучити зі складу банківської групи, якщо вона не відповідає хоча б одній із вимог закону. Наприклад, якщо власник вважає, що компанія із надання допоміжних фінансових послуг не є пов'язаною юридичною установою з точки зору податкового та антимонопольного законодавства, а також якщо підприємства групи мають різних фактичних акціонерів.

Згідно з чинним законодавством контролери банківських груп мали до 19 березня 2012 року визначитися з приналежністю фінансової групи до банківської, а також визначити відповідальну юридичну особу від групи та забезпечити надання до Національного банку України інформації про її структуру власності. Відповідальною юридичною особою банківської групи до її погодження Національним банком України є банк — учасник банківської групи з найбільшим розміром активів за останній звітний період (квартал).

А вже з 1 квітня 2013 року відповідальні особи таких банківських груп мали здійснювати розрахунок достатності регулятивного капіталу, інших нормативів, встановлених для банківських груп, на основі проміжної консолідованої звітності.

Із 1 січня 2014 року Національний банк України контролює дотримання банківськими групами економічних нормативів. Так, наприклад, загальний обсяг операцій, які потенційно можуть генерувати кредитний ризик між учасниками банківської групи та їхніми пов'язаними юридичними особами, котрі не є фінансовими установами, не повинен перевищувати 20% від консолідованого статутного капіталу банківської групи. А загальний обсяг операцій між учасниками банківської групи та однією пов'язаною юридичною особою банківської групи не повинен перевищувати 5% від консолідованого статутного капіталу банківської групи. Саме такі обмеження — основна причина того, що бенефіціари затягують процедуру ідентифікації банківських груп або «тимчасово не ідентифікують»

частину підприємств як учасників такої групи.

Якщо група не дотримується нормативів, Національний банк України може застосовувати санкції — підвищити для неї ліміти, обмежити окремі види операцій. Наприклад, заборонити проводити операції між банком та іншим учасником фінансового об'єднання. Регулятор навіть має право поставити перед банком вимогу щодо продажу дочірньої компанії або розірвання з нею договорів.

У разі виявлення відомостей, що свідчать про належність підприємства до банківської групи, фінансові установи зобов'язані впродовж 20 днів поінформувати про це Національний банк України. Але регулятор і сам може ідентифікувати банківську групу та її учасників на основі інформації, отриманої під час здійснення банківського нагляду, від інших державних органів, іноземних органів нагляду. Законодавство не обмежує Національний банк України в ідентифікації банківської групи за власною ініціативою. Водночас законодавство не передбачає періодичності перегляду складу учасників банківської групи і не зобов'язує Національний банк України переглядати склад уже визнаної групи.

Загалом ініціативу створення і визнання банківських груп фінансовий ринок України оцінив вельми позитивно. Адже за правильного підходу від створення банківських груп переваги здобувають обидві сторони. Споживачі фінансових послуг — перш за все завдяки зростанню рівня прозорості ринку, оскільки зможуть отримати вичерпну інформацію про конкретну фінансову установу, знатимуть, які компанії входять до складу групи, рівень її платоспроможності, а також, які ризики вони потенційно несуть.

За оцінками експертів, вітчизняна банківська система ще близько п'яти років працюватиме над розширенням прозорості свого бізнесу. Оприлюднювати реальних власників бізнесу конче необхідно для поліпшення репутації банківської установи. Це дає змогу залучати додаткові фінансові ресурси на зовнішніх ринках. Нова форма нагляду, безумовно, має сенс, оскільки концентрація ризиків у кількох установах не поліпшить якості їхніх активів. Після створення банківських груп може статися перерозподіл маржинальних доходів — компанії, котрі залучали кредити у

пов'язаних банків, тепер мають шукати позичкові кошти в інших банківських чи фінансових установах.

Відповідно до чинного законодавства банківська група може складатися не менш як із двох фінансових установ, при цьому банківська діяльність має формувати понад 50% від загальних активів учасників групи за останні чотири звітних квартали. Група може включати материнську установу, дочірні структури та асоційовані фінансові установи на території України та за її межами. До банківської групи також можуть входити і компанії з надання допоміжних послуг, котрі мають спільного контролера з учасниками групи. Це компанії з управління майном, обробки даних та надання інших подібних послуг, які необхідні для здійснення банком фінансової діяльності.

Залежно від переважного виду діяльності банківської групи закон передбачає розмежування повноважень між держрегуляторами щодо здійснення нагляду. Національний банк України контролює банківські групи, а Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку і Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг — небанківські установи. Регулятор банківської групи має право встановлювати вимоги щодо системи корпоративного управління та управління ризиками, достатності регулятивного капіталу, тобто здійснювати нагляд на консолідованій основі. Крім того, затверджувати економічні нормативи і ліміти щодо окремих видів діяльності. Консолідований нагляд має допомогти регулятору контролювати фінансові потоки групи. Ці інструменти допоможуть запобігати виведенню коштів через дочірні установи, сприятимуть обмеженню кредитування через пов'язаних осіб, завдяки цьому зменшаться потенційні ризики банківської системи і вкладників.

Отже, важливою передумовою подальшого розвитку банківського сектору України є здійснення Національним банком України нагляду за банківськими групами на консолідованій основі, що передбачає регулювання, моніторинг та контроль ризиків банківських груп у визначеному регулятором порядку. Це дасть змогу забезпечити стабільність банківської системи та мінімізувати ризики, на які наражається банк унаслідок участі в банківській групі.

■ **Тетяна Богдан**
Tetiana Bohdan

Доктор економічних наук, головний науковий співробітник, завідувач сектору міжнародних фінансових досліджень Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України
Sc.D. (Economics), Chief Research Officer, Head of the Section for International Financial Research of the Institute for Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine

Глобальні ризики боргового “нависання” у розвинутих країнах і засоби їх мінімізації

Global risks of a debt overhang in developed countries and ways of their minimization

Автором досліджено причини виникнення боргових проблем у розвинутих країнах, висвітлено макроекономічні наслідки існування боргового “нависання”, розглянуто поточні та перспективні методи зменшення боргового навантаження, обґрунтовано оптимальні часові рамки і набір заходів бюджетної консолідації.

The article investigates causes of debt problems in developed countries and macroeconomic effects of a debt overhang. The author analyzes current and future methods of decreasing the debt burden and grounds the optimal time frame and a set of budget consolidation instruments for this aim.

Ключові слова: державний борг, бюджетна консолідація, глобальні ризики, розвинуті країни, реструктуризація боргу, фискальний мультиплікатор.

Key words: public debt, budget consolidation, global risks, developed countries, debt restructuring, fiscal multiplier.

Модель кредитно-боргової економіки, яка впродовж кількох десятиліть сформувалася у розвинутих країнах світу, внаслідок світової фінансово-економічної кризи суттєво трансформувалася. Глобальну кризу 2007–2009 років чимало експертів називають борговою кризою, оскільки головною її передумовою було надмірне збільшення обсягів приватних боргів. Уже на її початку відбувалися масові банкрутства позичальників. У вир кризових потрясінь спочатку потрапили іпотечні фонди та їхні клієнти, потім інвестиційні фонди і комерційні банки, домашні господарства, а через деякий час — і цілі держави. Уряди багатьох країн для стабілізації фінансових систем змушені були перекласти тягар приватних боргів на суверенні баланси, а згодом самі опинилися на межі платоспроможності. Нині оцінка боргової ситуації у розвинутих країнах, аналіз впливу боргових процесів на міжнародні фінанси і динамізм економічного розвитку,

пошук методів розв’язання боргових проблем та визначення оптимального набору заходів бюджетної консолідації належить до найактуальніших проблем світової економіки.

БОРГОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИНУТИХ КРАЇН: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ

Державний борг розвинутих країн світу відносно їх ВВП за останні 6 років збільшився на 33 в. п. і вже перевищив 108% від ВВП цих країн (див. таблицю 1). Найвищий рівень боргового навантаження мають Японія — 243.5% від ВВП, Греція — 175.7%, Італія — 132.3%, Ірландія — 123.3%, Португалія — 123.6%, США — 106%, Бельгія — 100.9%, Іспанія — 93.7%, Франція — 93.5%, Ісландія — 93.2%, Канада — 87.1% від ВВП.

Найвагомішою компонентою збільшення обсягу державного боргу розвинутих країн відносно ВВП у кризовий період стала фінансова підтримка

державою фінансового сектору, яка збільшила тягар державного боргу в середньому на 10% від ВВП.

Очікується, що розмір державного боргу розвинутих країн у середньому стабілізується на рівні 108–109% від ВВП у період 2013–2016 років. Фактично це означатиме досягнення історичного максимуму обсягів державного боргу для розвинутих країн у цілому, що наражатиме їх на ризики рефінансування боргу і шоків зниження довіри, а також уповільнить потенційні темпи економічного зростання. Таким чином, зменшення тягара державного боргу для розвинутих країн залишатиметься вкрай важливим завданням на найближчі десятиліття.

Майже всі розвинуті країни, починаючи з 2010 року, вдалися до значних бюджетно-податкових коригувань. За оцінками МВФ, у 2013 році дефіцит загального уряду в розвинутих країнах у середньому зменшиться на 1.4% від ВВП. Такий показник є свідченням найбільшого прогресу, досягнутого у

Таблиця 1. Обсяг загального урядового боргу в різних групах країн (середній рівень)

Група країн	Відсотки від ВВП								
	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р. (оцінка)	2014 р. (прогноз)
Розвинуті країни	76.7	75.4	81.5	93.0	99.3	103.5	106.5	108.5	109.2
Країни з ринками, що формуються	36.9	35.5	33.5	36.0	40.3	37.8	36.5	35.3	34.1
Країни єврозони	68.6	66.4	70.2	79.9	85.7	88.2	93.0	95.7	96.1
Країни "Великої сімки"	85.5	84.7	91.8	105.0	113.1	118.3	122.5	121.9	122.4
Країни "Великої двадцятки"	65.0	63.5	66.0	72.8	77.9	77.7	77.5	77.1	76.2

Джерело: МВФ, Fiscal Monitor. – 2013. – October. – Р. 72.

Таблиця 2. Обсяги державної підтримки фінансового сектору та її вплив на зростання боргового навантаження у розвинутих країнах

Країна	Відсотки від ВВП		
	Збільшення обсягу державного боргу внаслідок надання фінансових ресурсів на підтримку	Відшкодування втрат розвинутих держав (на середину 2013 року)	Збільшення обсягу державного боргу розвинутих держав унаслідок надання фінансових ресурсів на підтримку за вирахуванням відшкодування
Бельгія	7.6	2.5	5.1
Кіпр	10.0	0.0	10.0
Німеччина	12.8	1.9	10.9
Греція	21.8	6.4	15.4
Ірландія	40.4	5.7	34.7
Нідерланди	15.6	10.7	4.9
Іспанія	7.6	3.1	4.5
Великобританія	6.6	2.2	4.4
США	4.6	4.6	0.0
У середньому, % від ВВП	6.9	4.1	2.9
У середньому, млрд. доларів США	1 752	1 029	722

Джерело: МВФ, Fiscal Monitor. – 2013. – October. – Р. 16.

справі бюджетної консолідації, починаючи з 2011 року. Але, за деякими прогнозами, темпи бюджетної консолідації розвинутих країн у наступні роки дещо уповільняться.

В умовах слабкої економічної активності бюджетна консолідація не мала значного позитивного впливу на зниження розміру державного боргу відносно ВВП. Заходи бюджетно-податкового коригування за наявності кредитних обмежень не компенсувалися зростанням економічної активності приватного сектору. В результаті зазначених процесів у розвинутих країнах стагнували внутрішній попит і економічна активність. МВФ прогнозує, що проведення послідовної і тривалої бюджетної консолідації в цих країнах створить необхідні передумови для зниження розміру державного боргу в середньому до 70% у 2030 році. Однак непевні перспективи глобальної економіки, повільне відновлення економічного зростання у розвинутих країнах і відсутність чітких середньострокових планів бю-

джетної консолідації в США та Японії стануть на заваді досягненню такого цільового орієнтира.

Водночас негативний вплив на боргову стійкість розвинутих країн може спричинити зростання рівня відсоткових ставок, які до початку 2014 року залишалися дуже низкими у зв'язку з проведенням центральними банками м'якої монетарної політики. Відомо, що в середині 2013 року Федеральна резервна система (ФРС) США почала поступово згортати програму "кількісного пом'якшення", зменшивши обсяги викупу фінансових активів на ринку. Якщо аналогічні рішення приймуть центральні банки інших розвинутих країн, рівень відсоткових ставок на ринках цих країн зростатиме.

Зростання боргового навантаження у розвинутих країнах поки що не мало суттєвого впливу на рівень відсоткових ставок більшості країн, крім периферійних країн єврозони. Проте у майбутньому поведінка інституційних інвесторів та регулятор-

ні заходи центральних банків, вірогідно, матимуть негативний вплив на рівень відсоткових ставок, що збільшить вартість обслуговування боргу для урядів розвинутих країн. Розглянемо основні чинники впливу.

По-перше, спроможність внутрішніх інвесторів абсорбувати боргові зобов'язання держави у деяких країнах знижуватиметься внаслідок скорочення обсягу сукупних заощаджень, спричиненого старінням населення (особливо в Японії).

По-друге, центральний банк Китаю зменшуватиме попит на облігації Казначейства США внаслідок зниження профіциту поточного рахунку та проведення політики диверсифікації міжнародних резервів Китаю.

По-третє, для ефективного стримування інфляційного тиску центральним банком розвинутих країн необхідно зменшувати обсяги викупу ними державних цінних паперів на відкритому ринку, що призведе до зростання рівня відсоткових ставок.

Певні ризики для боргової стійкості розвинутих країн спричиняють і умовні зобов'язання урядів. Особливо вразливими у цьому відношенні є країни з фінансовим сектором, що швидко зростає, або значною часткою державних підприємств у реальному секторі економіки. Наприклад, Ісландія та Ірландія до 2008 року мали дуже пристойні показники бюджетного дефіциту і державного боргу, однак за кілька років величина державного боргу у цих країнах збільшилася на 60–70% від ВВП у зв'язку з наданням масштабної підтримки фінансовому сектору. МВФ оцінює обсяг боргових зобов'язань державних підприємств у розвинутих країнах, які можуть бути перекладені на державний бюджет у кризових умовах, на рівні 16% від ВВП [1].

Вельми нестійкою і тривожною є ситуація у країнах так званої групи GIPS – Греції, Ірландії, Італії, Португалії та Іспанії. В період 2008–2009 років вони значно збільшили розмір державного боргу внаслідок великих бюджетних дефіцитів і низьких показників економічного зростання. Проте фінансові ринки безболісно абсорбували додаткові обсяги емісії суверенних боргових зобов'язань цих країн. Ситуація різко змінилася на початку 2010 року: іноземні банки почали масово позбуватися боргових зобов'язань периферійних країн єврозони – спочатку Греції, потім Португалії та Італії, а згодом Ірландії та

Іспанії. При посиленні негативних тенденцій на ринках периферійних країн у 2011 році іноземні інституційні інвестори також масово почали виводити свої капітали.

Ерозію бази капіталовкладень іноземних інвесторів у суверенні боргові зобов'язання країн GIPS фінансові аналітики пояснюють впливом таких факторів:

- зростання кредитних ризиків і волатильності ринку відлякувало інвесторів, які орієнтуються на високонадійні, стабільні вкладення, — центральних банків, страхових компаній, пенсійних фондів;
- зниження кредитних рейтингів урядів країн GIPS та виключення їхніх цінних паперів зі складу еталонних цінних паперів. Чимало великих міжнародних інвесторів почали виводити зі складу своїх інвестиційних портфелів суверенні зобов'язання GIPS, які більше не відповідали критеріям низького кредитного ризику і низької волатильності.

Унаслідок виведення іноземного капіталу спреди суверенних позичальників країн GIPS різко збільшилися, досягнувши значень 400—800 б. п. (крім Греції). З початку глобальної кризи в цих країнах також збільшилося співвідношення позик, наданих уряду, і позик приватному сектору — нефінансовим підприємствам і домогосподарствам. Динаміка цього співвідношення була такою: з 15% на 01.07.2007 р. до 40% на кінець 2012-го в Італії, з 8% до 23% у Іспанії, з 4% до 16% у Португалії за аналогічний період. Вартість залучення позичкових коштів зростала як для держави, так і для приватного сектору. При цьому зростання відсоткових ставок на ринках проблемних позичальників єврозони збільшувало доходи кредиторів держави, однак негативно впливало на розвиток національних економік унаслідок витіснення державними позиками внутрішніх інвестицій.

Реагуючи на розгортання боргової кризи, керівні органи ЄС прийняли рішення про розширення кредитного потенціалу Європейського фонду фінансової стабільності, ЄФФС (англ.: European Financial Stability Facility, EFSF) та заснували Європейський механізм стабільності, ЄМС (англ.: European Stability Mechanism, ESM). Функціонування таких інститутів дало змогу профінансувати надання екстреної допомоги Греції обсягом 110 млрд. євро у травні 2010 року та

130 млрд. євро у березні 2012-го. Перша позика була оформлена через двосторонні угоди уряду Греції з урядами країн єврозони та шляхом започаткування програми МВФ. Друга позика для Греції фінансувалася МВФ та ЄФФС. Ірландія отримала офіційну позику в сумі 67.5 млрд. євро у листопаді 2010 року, а Португалія — в сумі 78 млрд. євро у квітні 2011-го. Обидві програми фінансувалися спільними зусиллями МВФ і ЄФФС. ЄМС став постійно діючою інституцією, діяльність якої спрямована на розв'язання кризових ситуацій. Наприкінці 2012 року ЄМС надав фінансування для стабілізації банківської системи Іспанії та став основним донором для фінансування пакета допомоги Кіпру.

Для запобігання виникненню боргових ускладнень у майбутньому та утримання під контролем бюджетних дефіцитів керівними органами ЄС було прийнято рішення щодо розробки і впровадження країнами — членами єврозони Фіскального пакту. В царині грошово-кредитної політики ЄЦБ проводив операції з довгострокового рефінансування та знижував рівень облікової ставки. Такі заходи сприяли зменшенню на першому етапі короткострокових відсоткових ставок, а згодом ця тенденція поширилася і на довгострокові інструменти.

Незважаючи на оперативні заходи антикризового реагування, державні фінанси країн ЄС досі перебувають під значним тиском і зазнають несприятливого впливу високих рівнів бюджетних дефіцитів, значного обсягу боргового навантаження та низьких темпів економічного зростання. Суверенні баланси країн єврозони залишаються вразливими до настроїв учасників фінансового ринку, які можуть перемістити їх зі стану позитивної рівноваги (яка характеризується низькими відсотковими ставками і прийнятним рівнем державного боргу) до стану негативної рівноваги, за якого вартість позичкового фінансування різко зростає, що створює проблему дефолтів урядів. Дещо оптимістичнішою є ситуація на ринках боргових зобов'язань урядів США і Японії. Фінансові ринки цих країн усе ще сприймаються міжнародними інвесторами як “тихі гавані”, які гарантують безпеку вкладень, незважаючи на тягар накопичених фіскальних проблем у цих країнах.

Загалом вразливість державних фінансів розвинутих країн фахівці оцінюють як досить високу, що зумовлюється високим рівнем борго-

вого навантаження (108.6% від ВВП), можливістю підвищення рівня відсоткових ставок і непевністю економічних перспектив цих країн, а також неспроможністю стримувати видатки держави, пов'язані зі старінням населення. МВФ прогнозує, що до 2030 року видатки, пов'язані зі старінням населення, зростуть більш як на 4% від ВВП у розвинутих країнах і на 3% від ВВП у країнах із ринками, що формуються [2]. Рефінансування рекордно високих рівнів державного боргу, а також збільшення державних видатків на медичне обслуговування і пенсійне забезпечення є основними джерелами ризиків для стійкості державних фінансів розвинутих країн у середньостроковій перспективі.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ЕФЕКТИ ФОРМУВАННЯ БОРГОВОГО “НАВИСАННЯ”

Ключовим елементом програм післякризового відновлення економік у розвинутих країнах стала політика бюджетної економії та зниження рівня державного боргу, покликана забезпечити відновлення довіри фінансових ринків. Така політика ґрунтується на тому, що високий рівень державного боргу врешті-решт може призвести до загального “несприйняття” суверенного боргу, що матиме своїм наслідком збільшення “премії за ризик” у складі відсоткових ставок і додатково збільшить боргове навантаження на державні фінанси.

На думку експертів Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД)¹, стратегія опори на фінансові ринки і пріоритетність бюджетної консолідації не принесли бажаних результатів. Скорочення бюджетних витрат мало негативний вплив на темпи економічного зростання і рівень зайнятості, оскільки очікуваного збільшення приватного попиту, який міг би компенсувати скорочення державних витрат, не сталося. Крім того, одночасне запровадження режиму суворої економії низкою країн, які підтримують тісні торговельні відносини одна з одною, посилило дефляційний ефект політики бюджетної економії [3]. “Для стимулювання економічного зростання по-

¹ Орган Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, основне завдання якого — сприяння розвитку міжнародної торгівлі, рівноправної взаємовигідної співпраці між державами. (англ.: United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)).

трібна політика, спрямована на стимулювання внутрішнього попиту”, — зазначають експерти ЮНКТАД. Вони ж наголошують: “Бюджетної консолідації можна досягти лише через декілька років сталого економічного зростання”.

Така критика, хоча й має раціональне зерно, не враховує, що стимулювання сукупного попиту і збільшення боргового навантаження понад рівень, який є прийнятним для учасників фінансового ринку, може спричинити зростання відсоткових ставок за новими позиками й ускладнити процедуру рефінансування боргів. Такий стан справ, у свою чергу, з високою ймовірністю порушить фінансову стабільність у країні, знизить сукупний попит і призведе до падіння виробництва.

Результати багатьох емпіричних досліджень свідчать про те, що значний державний борг спричиняє збільшення відсоткових ставок і гальмує темпи економічного зростання. Високий рівень державного боргу поглиблює вразливість державних фінансів до впливу майбутніх шоків і обмежує спроможність уряду використовувати антициклічну бюджетну політику. Більший розмір державного боргу потребує більшої величини первинного профіциту бюджету, яка необхідна для стабілізації рівня боргу на випадок дії негативних шоків. За високих обсягів державного боргу уряд ризикує увійти в стан хистої рівноваги під впливом очікувань, що самореалізуються.

К.Рейнхарт, В.Рейнхарт і К.Рогофф розглянули 26 випадків перевищення урядами розвинутих країн економічно безпечного рівня державного боргу — 90% від ВВП у часовому інтервалі 1946–2011 років. Вони з’ясували, що в період боргового “нависання” економіка країни в середньому зростала на 1.2% повільніше, ніж у період, коли боргового “нависання” не було. А середня тривалість періоду боргового “нависання” становила 23 роки [4]. Хоча достовірність результатів досліджень К.Рейнхарта і К.Рогоффа нещодавно піддали сумніву Т.Херндон, М.Еш і Р.Поллін [5], гострота дебатів від цього не стала меншою.

С.Чекетті та інші довели, що за рівня державного боргу понад 96% від ВВП він стає гальмом для економічного зростання, тому першим пріоритетом для таких країн є вирішення фінансальних проблем [6]. Схожі висновки отримали А.Баум, К.Чечеріта і Ф.Роузер: на прикладі країн Єврозони вони довели, що при перевищенні

державним боргом позначки в 95% від ВВП темпи економічного зростання уповільнюються [7].

Більшість економістів погоджується з тим, що залучення внутрішніх державних позик справляє підвищувальний тиск на рівень відсоткових ставок (унаслідок звуження обсягу сукупних заощаджень) і негативно впливає на внутрішній інвестиційний процес. При цьому зменшення обсягів виробничих інвестицій і зменшення внаслідок цього запасу капіталу негативно впливають на рівень майбутніх доходів нації.

Р.Форд і Д.Лекстон, розглядаючи дані для дев’яти країн Організації економічного співробітництва та розвитку (Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD), стверджують, що збільшення державного боргу країн OECD з початку 1970-х років було основним фактором зростання рівня реальних відсоткових ставок у період 1980-х — початку 1990-х років [8]. С.Ардагна, Ф.Каселі і Т.Лан, проаналізувавши панельні дані для 16 країн OECD, наголошують на тому, що збільшення величини державного боргу в країнах із високим рівнем заборгованості спричиняє значний вплив на рівень довгострокових відсоткових ставок [9]. Що ж до кількісних оцінок впливу, то більшість дослідників отримала такі результати: збільшення дефіциту бюджету на 1% від ВВП призводить до зростання довгострокових відсоткових ставок на 0.3–0.6 в. п., тоді як аналогічне зростання рівня державного боргу — на 0.02–0.07 в. п. [10].

У країнах ЄС боргова залежність державних фінансів та гіпертрофованний банківський сектор сформували “петлю зворотних зв’язків”. Початкове перенесення тягаря фінансової підтримки банків на державний бюджет згодом обернулося негативним впливом ринку державних облігацій на банківський сектор. Зниження довіри інвесторів до стійкості державних фінансів стало причиною переоцінки ринкової вартості суверенного боргу на фінансових ринках і зростання спредів за державними облігаціями. Падіння ціни державних облігацій, у свою чергу, негативно позначалося на балансах банків — утримувачів державних облігацій. Вартість оптового фінансування для банків різко збільшилася, а рівень їхньої кредитоспроможності знизився. Виникли побоювання, що реструктуризація державного боргу або дефолт держави підірве стабільність банків-

ського сектору (у випадку реструктуризації до активів зараховуються збитки від вкладень у державні цінні папери, а до пасивів належить зростання ризиків втечі вкладників і закриття кредитних ліній).

Нині в Єврозоні економічна непевність і проблеми банківського сектору гальмують процес банківського кредитування, що могло б стати драйвером стимулювання приватного попиту. З другого боку, сукупний попит стримує бюджетна консолідація. Експерти ЮНКТАД зазначають, що економіки країн Єврозони найбільше постраждали від глобальної кризи і нині продовжують функціонувати в аварійному режимі [3].

Основними причинами кволого економічного зростання та стагнації економік країн Єврозони є:

- фрагментація фінансових ринків і зменшення припливу іноземного капіталу до периферійних країн;
- низький рівень банківського кредитування приватного сектору, що пояснюється як нестійким фінансовим станом банків, так і зменшенням попиту на кредити приватних суб’єктів в умовах економічної непевності;
- продовження програм бюджетної консолідації, які, з одного боку, сприяють розв’язанню проблем надмірного боргового навантаження, а з другого — скорочують державний попит і негативно позначаються на темпах зростання економіки в короткостроковому періоді.

Виведення міжнародних капіталів із ринків країн GIPS і збільшення частки нерезидентів на ринках суверенних боргів Німеччини, Нідерландів, Люксембургу стало причиною фрагментації фінансових ринків країн “ядра” Єврозони і країн її периферії. У ширшому контексті фрагментація фінансових ринків у межах Єврозони була спричинена бажанням банків, підприємств і навіть домогосподарств зменшити свої вимоги до урядів і резидентів країн периферії. Сумарний обсяг вимог німецьких банків до периферійних країн ЄС зменшився майже вдвічі: з 600 млрд. євро у 2007 році до 300 млрд. євро у 2012 р. Деякі європейські банки на 30–40% скоротили обсяги власних вимог до банків периферійних країн [3, с. 143].

В економіці США формується сприятливіша ситуація. Це викликано тим, що після реформування національного банківського сектору приватний попит у США віднов-

люється швидкими темпами. Водночас програма бюджетної консолідації, яка реалізується в США, не дає змоги розраховувати на попит держави як рушійну силу економічного зростання.

ОПТИМАЛЬНІ ПАРАМЕТРИ БЮДЖЕТНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ АКТИВНІСТЬ

У стандартних неокласичних моделях допускається, що зростання державного боргу понад “вільний від ризиків” граничний рівень призводить до зростання відсоткових ставок у результаті включення до їхнього складу премії за кредитний ризик. Наслідком цього згодом є скорочення обсягу приватних інвестицій та уповільнення економічного зростання. Збільшення податкового навантаження як невід’ємний атрибут високого рівня державного боргу також негативно впливає на економічне зростання. В цьому контексті бюджетна консолідація, яка спричиняє зниження ризикових премій і зменшення податкових ставок у тривалій перспективі, ймовірно, матиме стимулюючий вплив на економічне зростання. У цьому випадку є підстави твердити про експансійні ефекти жорсткішої фіскальної політики впродовж тривалого часового інтервалу [11].

Загалом учені одностайні в тому, що в умовах надмірного боргового навантаження фіскальні коригування позитивно впливають на зростання економіки в середньостроковому періоді. Наприклад, Т.Херндон, М.Еш і Р.Поллін обґрунтовують: якщо скорочення бюджетного дефіциту дає змогу зменшити розмір боргового навантаження, така політика зменшує рівень непевності щодо перспектив утримання боргової стійкості і породжує очікування зменшення податкового тиску. Це позитивно впливає на залучення приватних інвестицій і збільшення обсягу споживчих витрат (у такому разі включаються механізми низьких відсоткових ставок і підвищення зайнятості населення) [5]. Однак взаємозв’язок між обсягом державного боргу і темпами економічного зростання є вельми складним. Експерти МВФ обґрунтовано вказують на те, що за величини фіскального мультиплікатора, близького до одиниці, фіскальна консолідація у короткостроковому періоді, найімовірніше, призведе не до скорочення, а до збіль-

шення відношення державного боргу до ВВП. Однак такий ефект не може бути довготривалим і відносна величина державного боргу через деякий час почне знижуватися [12].

Е.Балдассі, С.Гупта й інші дослідники розглянули 160 епізодів зниження розміру державного боргу в 107 розвинутих країнах і країнах із ринками, що формуються, упродовж 1980–2012 рр. Результати емпіричного дослідження засвідчили, що після започаткування бюджетної консолідації темпи економічного зростання мали негативну кореляцію з величиною зменшення бюджетного дефіциту, але при цьому кореляція між зростанням реального ВВП і тривалістю бюджетної консолідації є позитивною. Тобто поступова і тривала бюджетна консолідація позитивно впливає на зростання обсягів випуску продукції.

Структура бюджетних витратків або тип витратків, які підлягають скороченню, також впливають на економічну динаміку. Захист державних інвестицій у період бюджетної консолідації (особливо у сфері інфраструктури) має надзвичайно важливе значення для зростання продуктивності і потенційного випуску продукції. Якщо ж зменшення витратків стосується витрат держави на товари і послуги, включаючи заробітну плату в бюджетній сфері, то суттєвого негативного впливу на економічне зростання не спостерігається [13].

Е.Балдассі та інші дослідники обґрунтовують, що в умовах зниження доступності банківських кредитів бюджетна консолідація має бути поступовою і ґрунтуватися на комбінації заходів податкової та витраткової політики держави. У частині державних витратків уряду варто спрямовувати зусилля на скорочення неперіоритетних витрат і захист державних інвестицій. Основними завданнями податкової політики мають стати стимулювання зайнятості населення, приватного споживання та посилення справедливості податкової системи. Для цього необхідно зменшити перелік і обсяг податкових пільг, мінімізувати економічні стимули для ухилення від сплати податків і перекладення податкового тягаря з трудових доходів на доходи від власності, а також на широкую групу споживчих товарів із низьким ступенем еластичності за ціною.

С.Пеннінгс і Е.Руїз побудували регресію за даними 17 розвинутих країн, які проводили бюджетні консолідації

у період 1978–2009 років тривалістю більше одного року, і дійшли висновку про те, що епізоди швидкої консолідації мають більший фіскальний мультиплікатор, ніж епізоди поступової консолідації [14]. Оцінені авторами значення фіскальних мультиплікаторів перебували в межах від 0.2 до 1.8 і найменші мультиплікатори були властиві періодам поступової та виваженої консолідації. Стійкий курс фіскального коригування, розтягнутий на кілька років, зменшує його негативний вплив на економічну активність. Проте якщо країна вже перебуває на порозі боргової кризи, адекватним виходом із такої ситуації є швидка і масштабна консолідація, яка дає змогу відновити довіру інвесторів і змогу уряду рефінансувати державний борг.

Експерти МВФ оцінили, що під час поточних бюджетно-податкових коригувань середнє значення фіскального мультиплікатора для розвинутих країн становить близько 1 (тобто зменшення дефіциту бюджету на 1 в. п. від ВВП призводить до скорочення реального ВВП на 1%) [12]. Таке значення набагато більше від середніх показників фіскальних мультиплікаторів, які обчислювалися дослідниками до початку глобальної кризи 2007–2009 рр. У нинішніх умовах посилення депресивного впливу бюджетно-податкових коригувань визначають такі чинники: стагнація банківського кредитування і значна частина ринкових агентів з низьким рівнем кредитоспроможності; кволий зовнішній попит, що не дає змоги збільшувати обсяги виробництва товарів і послуг на експорт.

Експерт МВФ А.Гуерсон довів, що структура бюджетного коригування (конкретні види податків, надходження від яких зростають, або види державних витратків, які підлягають скороченню) має значний вплив на економічне зростання, зайнятість населення, інвестиційну активність та інші ключові макроекономічні змінні [15]. Дослідник наголошує, що бюджетна консолідація має мінімальний негативний вплив на економічне зростання в короткостроковому періоді, якщо вона зменшує обсяги *державного споживання* або зменшує обсяги *приватного споживання*. Зокрема, якщо програма бюджетної консолідації впроваджується через скорочення витрат держави на товари і послуги (включно із заробітною платою в бюджетній сфері), то сукупний попит зменшується на 0.25% у коротко-

строковому періоді і повністю відновлюється у середньостроковому.

Збільшення розміру *податків на споживання* і зменшення бюджетного дефіциту на 1% від ВВП призводить до скорочення ВВП на 0.2% у перший рік консолідації і до певного відновлення обсягів ВВП у наступні роки. Але сумарно, внаслідок скорочення споживчих витрат, обсяг ВВП дещо зменшиться.

Збільшення *корпоративних податків* має рестрикційний вплив на виробництво як у короткостроковому, так і в середньостроковому періоді. Деструктивні наслідки підвищення корпоративних податків поступають лише наслідкам скорочення державних інвестицій. Кількісно вони виражаються таким чином: у перший рік бюджетної консолідації ВВП зменшується на 0.4%, а згодом упродовж кількох років — на 1.5%. Основною рушійною силою таких змін є скорочення приватних інвестицій, що позначається на обсягах реального ВВП.

Збільшення розміру *податків на працю* на 1% від ВВП призводить до зменшення обсягів виробництва на 0.3% у перший рік бюджетної консолідації та на 0.6% упродовж п'яти років. Таке скорочення виробництва є вагомим порівняно з іншими наслідками консолідації, яка набуває форми зменшення державного споживання або соціальних трансфертів [15].

Загалом отримані дослідниками МВФ результати свідчать про те, що бюджетна консолідація, яка фокусується на поточних витратах держави, більше сприяє економічному зростанню. Досягнення цілей бюджетної консолідації через скорочення капітальних видатків є найменш доцільним рішенням, яке призводить до значного і тривалого зменшення приватних інвестицій, випуску продукції і реальної заробітної плати. Скорочення капітальних видатків держави на 1% від ВВП у середньостроковому періоді призводить до зменшення реального ВВП на 2%, а в довгостроковому періоді фискальний мультиплікатор може збільшитися до трьох.

МЕТОДИ РОЗВ'ЯЗАННЯ БОРГОВОЇ ПРОБЛЕМИ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ

Нині у розвинутих країнах домінує переконання, що їхні уряди зможуть розв'язати накопичені боргові проблеми, не вдаючись до таких “непристойних” методів, як реструк-

туризація державного боргу, його інфляційне знецінення або ж адміністративне управління фінансовим ринком — так званих “фінансових репресій”. Політичні діячі у розвинутих країнах часто стверджують, що багаті країни принципово відрізняються від країн із ринками, що формуються, і при управлінні своїми фінансами не використовують сумнівні і завуальовано конфіскаційні методи, котрі можуть підірвати довіру, яка завойовувалася десятиліттями.

Відомі американські вчені Кармен Рейнхарт і Кеннет Рогофф довели, що проблеми боргового “нависання” в розвинутих країнах є одними з найгостріших і стримують економічне зростання. На їхню думку, бюджетна економія до певної межі є необхідною, однак виключно з її допомогою в багатьох країнах неможливо буде зменшити тягар державного і приватного боргів до прийнятного рівня [16]. Для остаточного подолання наслідків глобальної фінансової кризи, очевидно, необхідно застосовувати комбінацію таких заходів, як фінансові репресії чи приховані податки на заощадження, а також пряму реструктуризацію державного і приватного боргу, конверсію боргу, припинення стримування інфляції.

Фінансові репресії — це адміністративні важелі управління фінансовою системою, які забезпечують перерозподіл ресурсів на користь певних секторів, заниження рівня відсоткових ставок, скорочення боргових зобов'язань тощо. Поняття фінансових репресій поширюється на такі процеси, як пряме кредитування уряду афілійованими фінансовими установами, встановлення прямих чи непрямих лімітів на рівень відсоткових ставок, регулювання транскордонного руху капіталів, підпорядкування уряду діяльності певних банків.

Американські фінансисти Дж. Модлін і Дж. Теппер також вельми песимістично оцінюють боргові перспективи розвинутих країн. Вони називають поточну боргову ситуацію у розвинутих країнах кінцевою стадією “глобальної гри”. На їхню думку, для одних країн цей кінець означатиме дефолт, для інших — гіперінфляцію або значну девальвацію. Хоча деякі країни ще мають можливість повернути цю “гру” назад, перспективи інших країн — доволі похмурі. Дж. Модлін і Дж. Теппер вважають, що “борговий суперцикл” походить від некерованого нарощування боргів приват-

ними суб'єктами, однак кінцева стадія гри розгортатиметься у сфері державних фінансів, і завершиться вона тоді, коли уряд втратить спроможність залучати позики за помірними ставками. Таких проблем уже зазнає Греція, на черзі — інші країни [17].

Як справедливо вказують К.Рейнхарт і К.Рогофф, зважаючи на масштаби боргового “нависання”, мало ймовірно, що бюджетна економія (навіть у поєднанні з фінансовими репресіями) буде вичерпною та достатньою умовою для подолання боргових проблем у всіх країнах. Навпаки, глибина таких проблем і сумнівні успіхи заходів, які вживалися до цього часу, свідчать про необхідність використання такого екстраординарного методу, як реструктуризація чи списання боргів. Особливо це завдання є актуальним для країн на периферії єврозони [16]. Історичний досвід підтверджує, що в світі під час періодів пікового боргового навантаження відбувалося суттєве зростання кількості випадків реструктуризації боргів.

Реструктуризація як метод вирішення боргової проблеми призводить до порушення зобов'язань уряду перед кредиторами, тому вона завжди має репутаційні наслідки і негативно впливає на інвестиційний процес та економічне зростання. Проте за надмірного рівня боргового навантаження реструктуризація боргу є неминучою.

Криза суверенних боргів у єврозоні спонукала розвиток ряду важливих процесів. По-перше, у березні 2011 року Рада Європи своїм рішенням встановила, що всі випуски суверенних облігацій у єврозоні терміном понад один рік повинні містити стандартизовані положення про колективні дії (Collective Action Clauses, SACs), що дає змогу проводити реструктуризацію боргу за умови отримання згоди кваліфікованої більшості кредиторів. По-друге, застосування положення про колективні дії на практиці під час обміну боргових зобов'язань Греції в березні — квітні 2012 року засвідчило, що воно є надзвичайно корисним засобом врегулювання боргових проблем уряду неплатоспроможної країни.

У цьому контексті американські вчені К.Рейнхарт і К.Рогофф аргументовано наголошують на тому, що в сьогоденних умовах уряди розвинутих країн мають активно вивчати підходи і методи розв'язання боргових проблем, які практикуються в

країнах із ринками, що формуються, а також методи, які вони застосовували самі в недалекому минулому [16].

У будь-якому випадку вагомою складовою процесу врегулювання боргових проблем розвинутих країн має бути продовження бюджетної консолідації. При цьому структура бюджетного коригування має включати складові скорочення бюджетних видатків і мобілізації додаткових доходів, які не мають негативного впливу на економічне зростання і забезпечують досягнення цілей соціальної справедливості.

Експерти МВФ обґрунтовано зазначають, що акцент політики бюджетної консолідації необхідно зробити на скороченні поточних видатків бюджету. Потенціал для залучення до бюджетів додаткових доходів у багатьох розвинутих країнах є обмеженим, оскільки відношення бюджетних доходів до ВВП є вельми значним. Проте в деяких країнах, які постають перед гострими викликами бюджетної консолідації (наприклад, у США і Японії), існує деякий простір для залучення додаткових доходів при мінімізації їх деформуючого впливу і негативних ефектів, що стримують економічне зростання. Зокрема, розширення бази ПДВ дасть змогу збільшити економічну ефективність і захистити малозабезпечені прошарки населення. А в країнах із низьким рівнем податкового адміністрування ключовим завданням є збільшення рівня збору податків.

Чимало розвинутих країн мають значний потенціал для проведення структурних реформ, які можуть активізувати економічну діяльність і зменшити рівень боргового навантаження шляхом поліпшення бюджетного балансу та досягнення "ефекту знаменника" (більший розмір ВВП зменшує відносну величину державного боргу). Крім того, динамічне економічне зростання зменшує соціальні втрати від бюджетної консолідації та забезпечує політичну стійкість процесу реформ.

Важливим чинником, що сприяє зменшенню боргового навантаження, є утримання низького рівня відсоткових ставок упродовж тривалого періоду часу. Основними інструментами для вирішення цього завдання є підтримання довіри громадськості до процесу бюджетної консолідації та проведення стимулюючої монетарної політики, яка не створює загроз для фінансової стабільності.

ВИСНОВКИ

Отже, рекордний за всю історію рівень боргового навантаження розвинутих країн (108.5% від ВВП) поєднується з непевністю економічних перспектив цих країн і неспроможністю стримувати обсяги державних видатків, пов'язаних зі старінням населення. Рефінансування рекордно високих рівнів державного боргу, а також стримування зростання бюджетного дефіциту в умовах старіння населення розвинутих країн є основними джерелами ризиків для стійкості державних фінансів у середньостроковій перспективі. Високе боргове навантаження гальмує темпи економічного зростання розвинутих країн, спричиняє тиск на рівень відсоткових ставок, зростання ризиків ліквідності і платоспроможності держави, зумовлює зростання вразливості державних фінансів до впливу шоків ситуацій і звуження потенціалу фінансового розвитку держави в майбутньому.

Нині в Єврозоні й без того кволий внутрішній попит додатково обмежується за каналами як державного, так і приватного споживання (банківське кредитування не є драйвером приватного попиту). Загалом стагнація і повільне відновлення економіки Єврозони пояснюється дією таких основних чинників:

- відбувається поступова фрагментація фінансових ринків і зменшення припливу іноземного капіталу до периферійних країн;
- рівень банківського кредитування приватного сектору є недостатнім;
- програми бюджетної консолідації в більшості країн тривають, негативно впливаючи на темпи зростання економіки.

Учені одностайні в тому, що в умовах надмірного боргового навантаження фіскальні коригування позитивно впливають на зростання економіки в середньостроковому періоді. Однак якщо величина фіскального мультиплікатора близька до одиниці, у короткостроковому періоді бюджетна консолідація здебільшого призведе не до скорочення, а до збільшення відношення державного боргу до ВВП. Під час поточних бюджетно-податкових коригувань середнє значення фіскального мультиплікатора більше порівняно з аналогічними показниками, які були оцінені до початку глобальної кризи 2007–2009 рр. Посилення де-

пресивного впливу бюджетно-податкових коригувань у нинішніх умовах зумовлюється стагнацією банківського кредитування і слабким зовнішнім попитом.

Подолання боргових проблем європейських країн ускладнюється формуванням "петлі зворотних зв'язків" між станом суверенного боргу і стабільністю банківського сектору: зниження рівня довіри інвесторів до стійкості державних фінансів після покладання на них тягаря банківських проблем стало причиною зростання спредів за державними облігаціями, що негативно позначалося на балансах банків — утримувачів державних облігацій; вартість оптового фінансування для банків суттєво зросла, а рівень їхньої кредитоспроможності знизився.

Актуальною проблемою також є ризики, пов'язані зі зростанням рівня відсоткових ставок і збільшенням вартості обслуговування боргу, що виникають унаслідок стримування інфляційного тиску центральними банками розвинутих країн, а також скорочення попиту Китаю на казначейські зобов'язання США і зниження сукупних заощаджень у розвинутих країнах в умовах старіння населення.

Оцінюючи перспективи боргової ситуації в розвинутих країнах, слід зазначити, що після 2014 року тягар боргового навантаження у середньому, ймовірно, зменшиться. Бюджетна консолідація та відновлення економічного зростання допоможуть пом'якшити гостроту боргових проблем у більшості країн. Проте в країнах із найвищим рівнем боргового навантаження і повільним прогресом консолідації фінансового сектору та/або проведення структурних реформ вирішення боргових проблем буде неможливим без проведення таких заходів, як запровадження системи стягнення прихованих податків на заощадження, штучне зниження відсоткових ставок, інфляційне знецінення вартості боргу, реструктуризація державного боргу і його конверсія в майнові чи фінансові активи. Такі процеси, очевидно, не сприятимуть глобальній фінансовій стабільності і породжуватимуть нові виклики для установ глобального фінансового регулювання і національних урядів.

Література

1. *International Monetary Fund. Fiscal Monitor. — 2013. — April. — [Електрон-*

ний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fm/2013/01/fmindex.htm>.

2. International Monetary Fund. *Fiscal Monitor*. — 2013. — October. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fm/2013/02/pdf/fm1302.pdf>.

3. ЮНКТАД. Доклад о торговле и развитии, 2013 год. Обзор / Организация Объединенных Наций, 2013. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/tdr2013_ru.pdf.

4. Reinhart, Carmen M., and Vincent R. Reinhart, and Kenneth S. Rogoff, 2012, “Public Debt Overhangs: Advanced-Economy Episodes since 1800,” *Journal of Economic Perspectives*, Vol. 26, No. 3, pp. 69–86.

5. Herndon, Thomas, Michael Ash, and Robert Pollin, 2013, “Does High Public Debt Consistently Stifle Economic Growth? A Critique of Reinhart and Rogoff,” *Political Economy Research Institute, Working Paper No. 322*.

6. Cecchetti, S. G., Mohanty, M.S., and F. Zampolli, 2011, “The Real Effects of Debt,” *Federal Reserve Bank of Kansas*

City, Economic Symposium 2011: Achieving Maximum Long-Run Growth, pp. 145–96.

7. Baum, Anja, Cristina Checherita and Philipp Rother, 2013, “Debt and Growth: New Evidence from the Euro Area,” *Journal of International Money and Finance*, Vol. 32, pp. 809–21.

8. Ford, Robert, and Douglas Laxton, 1999, “World Public Debt and Real Interest Rates,” *Oxford Review of Economic Policy*, Vol. 15, No. 2, pp. 77–94.

9. Ardagna, Silvia, Francesco Caselli, and Timothy Lane, 2004, “Fiscal Discipline and the Cost of Public Debt Service: Some Estimates for OECD Countries,” *NBER Working Paper No. 10788* (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research).

10. Reinhart, Vincent and Brian Sack, 2000, “The Economic Consequences of Disappearing Government Debt,” *Brookings Papers on Economic Activity*: 2, (Washington: Brookings Institution).

11. Alesina, Alberto, and Silvia Ardagna, 2010, “Large Changes in Fiscal Policy: Taxes Versus Spending,” in: *Tax Policy and the Economy*, ed. by Jeffrey R. Brown, Vol. 24, pp. 35–68.

12. IMF Working Paper, *Fiscal Affairs*

Department. “The Challenge of Debt Reduction during Fiscal Consolidation” / Prepared by Luc Eyraud and Anke Weber. — 2013. — March.

13. IMF Working Paper. “Debt Reduction, Fiscal Adjustment, and Growth in Credit-Constrained Economies” / Prepared by Emanuele Baldacci, Sanjeev Gupta, and Carlos Mulas-Granados. — 2013. — November.

14. IMF Working Paper. “Fiscal Consolidations and Growth: Does Speed Matter?” / Prepared by Steven Pennings and Esther Perez Ruiz. — 2013. — November.

15. IMF Working Paper. “The Composition of Fiscal Consolidation Matters: Policy Simulations for Hungary” / Prepared by Alejandro Guerson. — 2013. — October.

16. IMF Working Paper. *Financial and Sovereign Debt Crises: Some Lessons Learned and Those Forgotten* / Prepared by Carmen M. Reinhart and Kenneth S. Rogoff. — 2013. — December.

17. J. Mauldin, J. Tepper. “Endgame. The end of the debt supercycle and how it changes everything”. — John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2011.

Монети України/

Про введення в обіг пам'ятної монети “Володимир Сергєєв” Putting into circulation the commemorative coin “Volodymyr Serhieiev”

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, 11 квітня 2014 року ввів в обіг пам'ятну монету номіналом 2 гривні, присвячену 100-річчю від дня народження Володимира Григоровича Сергєєва — академіка Національної академії наук України, головного конструктора систем управління ракет і космічних апаратів та керівника науково-виробничого об'єднання “Електроприлад” (нині — “Хартрон”), двічі Героя Соціалістичної Праці.

Монету виготовлено з нейзильберу. Категорія якості карбування — спеціальний анциркулейтед, маса — 12.8 г, діаметр — 31.0 мм, тираж — 20 000 штук. Гурт монети — рифлений.

На аверсі розміщено: вгорі малий Державний герб України та напис півколом — **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**; в центрі — стилізовану композицію: на тлі друкованої плати мікро модуля зо-

бражено орбітальний комплекс “Мир”; праворуч зазначено рік карбування монети — **2014**, ліворуч — логотип Монетного двору Національного банку України; внизу номінал — **2 / ГРИВНІ**.

На реверсі зображено портрет Володимира Сергєєва, багаторазову космічну систему “Енергія-Буря”, ліворуч розміщено напис півколом — **ВОЛОДИМИР СЕРГЄЄВ**, праворуч — роки його життя: **1914 / 2009**.

Художники — Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.

Скульптори — Анатолій Дем'яненко, Святослав Іваненко.

Пам'ятна монета номіналом 2 гривні “Володимир Сергєєв” є дійсним платіжним засобом України й обов'язкова до приймання без будь-яких обмежень за її номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Від довіри – до визнання! /

“Банк, якому довіряють – 2014” “Most Trustworthy Bank – 2014”

22 травня 2014 року в готельному комплексі “Роял конгрес готель” відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів II Міжнародного конкурсу “Банк, якому довіряють – 2014” за версією журналу “Банкір”.

On 22 May 2014, laureates of the II International competition “Most Trustworthy Bank – 2014” according to the “Banker” magazine were awarded during the solemn ceremony held in the hotel complex “Royal Congress Hotel”.

Довіра клієнтів – головний актив будь-якого банку і банківської системи в цілому, який важко здобути та важливо не розгубити намарно. Конкурс, який уже став традиційним, проводиться для визначення кращих банків відповідно до аналізу якості професійної діяльності фінансово-кредитних установ, рівня довіри клієнтів. Комплексна система оцінювання, врахування позицій експертів, а також прозорість, об'єктивність та достовірність аналізу фінансових результатів забезпечили репрезентативність досліджень та цінність підсумків конкурсу для широкої банківської спільноти. Також враховувалися оцінки, надані банкам Національним банком України, регуляторними органами, закордонними експертами, рейтинговими агенціями.

Все це дало змогу максимально об'єктивно підійти до оцінювання фінансово-кредитних установ та врахувати не лише кількісні, а й якісні характеристики лідерів банківської галузі, тенденції розвитку фінансових інститутів у найближчому майбутньому.

“Сьогодні, коли фінансові інститути діють у стресових умовах, проблема їхньої конкурентності вже не тільки питання ділової репутації та іміджевої привабливості, а й питання виживання. Тому якісні показники діяльності банків, готовність до змін в контексті переходу на європейські стандарти надзвичайно важливі, – наголосив голова оргкомітету конкурсу, директор видавництва “КБД-Видав”, головний редактор журналу “Банкір” Олег Капралов. – І ще затребуванішими стають такі характеристики банківських установ, як прозорість діяльності, надійність банку, підвищення рівня довіри клієнтів, а також дотримання норм бізнес-етики”.

Спеціальною номінацією “Банкір, якому довіряє Майдан” – за активну участь у формуванні єдиної держави було відзначено голову правління ПАТ “КБ “Хрещатик” (II група) Дмитра Гриджука. З листопада 2013-го до лютого 2014 року банк “Хрещатик” запровадив чимало заходів, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності країни.

Також лауреатами конкурсу “Банк, якому довіряють – 2014” стали:

- ПАТ “Укрінбанк” (II група банків) у номінації “Банк, що зберіг високий рівень довіри клієнтів”;
- ПАТ “Ідея-банк” (IV група) одразу в двох номінаціях: “Найбільш надійний та стійкий банк” і “Банк – лідер за надійністю депозитів для фізичних осіб”;
- ПАТ “АБ “Південний” (II група) в номінації “Кра-

Лауреати II Міжнародного конкурсу “Банк, якому довіряють – 2014” і директор видавництва “КБД-Видав”, головний редактор журналу “Банкір” Олег Капралов, та Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Генрик Літвін.

щий банк за якістю банківських продуктів, послуг та проєктів для клієнтів”;

– ПАТ “Юніон стандарт банк” (IV група) в номінації “Банк – лідер за інформаційною прозорістю та ступенем відкритості”;

– ПАТ “ОТП-банк” (II група) в номінації “Найбільш надійний та стійкий банк”;

– ПАТ “Всеукраїнський банк розвитку” (II група) в номінації “Банк – лідер за надійністю депозитів для фізичних осіб”;

– ПАТ “Кредобанк” (III група) в номінації “Банк, що зберіг високий рівень довіри клієнтів”;

– ПАТ “Комінвестбанк” (IV група) в номінації “Найбільш надійний банк для ведення бізнесу”;

– ПАТ “Вернум-банк” (IV група) у спеціальній номінації “Надійний партнер у створенні та веденні бізнесу”;

– ПАТ “АКБ “Львів” (IV група) у спеціальній номінації “Кращий регіональний банк”;

– ПАТ “Банк “Софійський” (IV група) у спеціальній номінації “За кращий банківський сервіс”;

– ПАТ “Радикал-банк” (IV група) у номінації “Банк, що зберіг високий рівень довіри клієнтів”;

– ПАТ “Ренесанс-капітал” (IV група) у спеціальній номінації “Найбільш надійний банк масового ринку”;

– ПАТ “ТАС-комбанк” (IV група) у спеціальній номінації “За чверть століття довіри клієнтів”;

– ПАТ “Банк “Русский стандарт” (III група) в номінації “Банк – лідер за надійністю депозитів для фізичних осіб”;

– ПАТ “КБ “Стандарт” (IV група) у номінації “Банк – лідер за рівнем позитивної ділової репутації”.

Лауреати отримали спеціальні відзнаки і дипломи. На церемонії нагородження були присутніми представники Національного банку України, профільних організацій, асоціацій, експерти, акредитовані в Україні дипломати, розробники та інтегратори інноваційних технологій, журналісти. Учасники заходу неодноразово наголошували на важливості проведення подібних конкурсів, які стають неабияким стимулом до вдосконалення, підвищення ефективності діяльності банків.

На урочистій церемонії того дня також було названо лауреатів II Міжнародного конкурсу “Банківська безпека – 2014” та I Міжнародного конкурсу “Лідер юридичних послуг у банківсько-фінансовій сфері”.

Нотатки з симпозиуму/

Як підготувати конкурентоспроможного банкіра

Training of a competitive banker

У погрозі травневі дні, коли, здається, сама природа святкує торжество весни свіжістю розкішної різнолистої зелені та буйноцвітом бузку і каштанів, Харківський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України відзначив свій поважний 70-літній ювілей. Відзначив, як і належить солідному вищому навчальному закладу, – в урочисто-діловій обстановці, провівши в рамках святкування 15–16 травня Міжнародний науково-практичний симпозиум “Кар’єра банкіра та освіта”, в якому взяли участь десятки науковців, банкірів-практиків та викладачів вищих навчальних закладів. Вони обговорили важливі проблеми підготовки конкурентоспроможних молодих фахівців банківської справи.

In warm May days, when the nature celebrates triumph of spring with fresh green leaves and lilac and chestnuts in bloom, the Kharkiv Institute of Banking of the University of the National Bank of Ukraine celebrated its 70-year anniversary. The celebration was held at a proper level being solemn and businesslike. On 15 – 16 May, the International scientific and practical symposium “Banker’s Career and Education” was held. A lot of scientists, bankers-practitioners, and lecturers of institutes of higher education took part in the meeting. They have discussed important problems in training competitive young bankers.

УРОЧИСТОСТІ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ ХІБСУ

Простора святково вбрана актовa зала інституту ледве вмістила всіх представників ювіляра та шанованих гостей, які прибули в цю банківську альма-матер, щоб привітати її викладачів і студентів зі славною датою. А від розмаїття квітів і радісних посмішок зала, здавалося, випромінювала справжні материнські тепло і ніжність, що створювало невимішену сімейну атмосферу. Тож коли несподівано погасло світло, враз запанувала насторожена тиша: що сталося? І тут на великому екрані з’явилися воєнні руїни Харкова з вікопомною для всіх присутніх датою: “1944” – роком визволення міста від фашистських загарбників. Саме в цей нелегкий для міста час і було створено Харківський обліково-кредитний технікум Держбанку СРСР на базі орендованого в обласній конторі цього банку корпусу, в якому не вистачало не лише столів та стільців для студентів, а й була всього лише одна рахівниця, на якій майбутні кредитні інспектори та бухгалтери для фінансово-кредитного сектору пізнавали премудрості банківської справи. Яскраві кадри документального кінофільму, створеного студентами інституту, наочно засвідчили, як із часом такий відсталий технікум перетворився на найсучасніший вітчизняний ВНЗ, що за роки свого існування підготував понад 40 тисяч висококваліфікованих спеціалістів банківської справи.

Чимало випускників цього інституту трудяться нині в банківській системі

Харківщини, представники якої сердечно вітали свою альма-матер та її працівників. Теплі слова на адресу ювілярів висловили на урочистому зібранні почесні гості: ректор Університету банківської справи НБУ Тамара Смовженко, провідний економіст управління підго-

Ректор Університету банківської справи Тамара Смовженко нагороджує викладачів інституту.

товки персоналу департаменту персоналу Національного банку України Наталя Ткаченко, начальник Управління НБУ в Харківській області Володимир Качук, заступник голови Держинської районної ради Харківської міської ради Микола Білоцерковський, виконавчий директор Харківського банківського союзу Ніна Гришина, ректори вищих навчальних закладів міста на чолі з заступником голови ради ректорів, ректором Харківського державного університету харчування та торгівлі Олександром Черевком, заступник директора Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України Юрій Іванов, випускники минулих років та інші. Вони називали інсти-

тут банківської справи перлиною освітньої науки Харківщини, вручали нагороди, подарунки, пам’ятні адреси, квіти директору цього ВНЗ Олександр Тридіду та працівникам ХІБСу. А студенти інституту на знак подяки виконали кілька хореографічних композицій.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ МІЖНАРОДНОГО СИМПОЗИУМУ

Відразу після короткої урочистої частини учасники Міжнародного науково-практичного симпозиуму “Кар’єра банкіра та освіта” безпосередньо в актовій залі провели пленарне засідання. Його відкрила ректор Університету банківської справи НБУ, до складу якого входить ХІБС, доктор економічних наук, професор Тамара Смовженко, котра проаналізувала сучасну економічну освіту крізь призму інновацій, традицій та досвіду. Професор зазначила, що західні науковці виокремлюють три основні загрози існуванню університетів у нинішній формі: Інтернет та експансія дистанційного навчання; глобалізація та світова конкуренція у вищій освіті; експансія комерційної прикладної освіти. Прикро, але нині знижується економічна доцільність університетських знань і дипломів – короткотермінові курси з манікюрного дизайну гарантують значно більший успіх на ринку праці. А професори університетів програють за обсягом знань Інтернет-пошуковим системам – студенти віддають їм перевагу, тому що вони пропонують більше безкоштовних і якісних знань та тренінгів, зауважила ректор.

Який же вихід із такого становища, в якому опинилися вищі навчальні заклади?

Відповідь на це запитання Тамара Смовженко дала, посилаючись на думку англійських учених М.Барбера, К.Донеллі, С.Різві, які бачать майбутнє університетів у збільшенні кількості моделей університетів та запровадженні нових методів навчання на базі розвитку власної вищої освіти. Україні також слід діяти по-європейськи, а пріоритетом розвитку має стати якість освіти. Адже при існуючих нині в країні понад 800 ВНЗ якість освіти, зокрема і економічних спеціальностей, яку надає більшість із них, на фоні дефіциту бюджетних коштів, має бути кращою. Це також підтверджують низькі показники працевлаштування випускників. У своїй діяльності вищі навчальні заклади повинні орієнтуватися на надання студентам загальної освіти, оскільки бути дослідницьким університетом – дуже дороге задоволення, яке можуть дозволити собі лише окремі ВНЗ (в Євросоюзі всього близько 2 тис. університетів відносяться до дослідницьких).

“Європейська асоціація університетів, членом якої ми стали у березні 2014 року, розробила директивний документ “Забезпечення якості у вищій освіті”, згідно з яким якість має визначальну роль і є основною складовою культури ВНЗ, – акцентувала Тамара Смовженко. – На жаль, нинішня комерціалізація змушує адміністрації вищих навчальних закладів приділяти більше уваги пошуку коштів та забезпеченню ринкового успіху, ніж підбору професорсько-викладацьких кадрів, оскільки вони здебільшого також керуються комерційним інтересом. Такі викладачі не завжди є кращими, а молоді й талановиті, котрі пропонують нове мислення і наукові розробки яких не вписуються у стереотипи, не можуть пробитися. Але ж треба пам’ятати: саме викладач є ключовою фігурою у підготовці сучасних фахівців. Адже він має зорієнтувати студентів на отримання базових знань і практичних навичок за принципом: “Студент – не той, кого навчають, а той, хто вчиться”. Тільки при такому підході до організації процесу навчання ми зможемо забезпечити конкурентоспроможність випускників і їх працевлаштування не лише в Україні, а й на світовому ринку праці. Наш університет сертифікувався у 2006 році за міжнародними стандартами системи управління якістю ISO – 900, тому що колектив розумів: навчальний заклад, який не має власного менеджменту, не може ефективно викладати нові знання і управляти ними. Ми створили систему менеджменту якості, постійно вивчаємо

кращий світовий досвід як через міжнародну співпрацю, так і через залучення іноземних фахівців до викладання у нашому ВНЗ та стажування своїх представників у іноземних фінустановах. Кафедри університету створюють інноваційні магістерські програми з корпоративного

На круглих столах обговорювали важливі питання підготовки банкірів.

управління в банках, фінмоніторинг, управління банківською безпекою тощо. Навчальний процес насичено інноваційними формами і методами, які викликають у студентів бажання вчитися, усвідомлення того, що в перспективі роль банків і банкірів буде більш значущою в житті країни і розвитку економіки. Ми гармонійно поєднуємо фундаментальність та фаховість освіти, наукові дослідження та виховання, інтеграцію у світове освітнє, наукове та економічне співтовариство. Наш ВНЗ є членом дев’яти потужних міжнародних університетських організацій, і, я впевнена, це лише початок. Ми розробили концепцію інноваційного розвитку до 2020 року, яка включає освіту, наукову діяльність, кадрову політику, міжнародне співробітництво, інформаційне забезпечення, матеріально-технічну базу. Реалізуючи цю концепцію на принципах інноваційності, системності та безперервності освіти, фаховості, науковості, корпоративного партнерства і мобільності, ми створимо нову модель університету, яка забезпечить творчу самореалізацію для викладачів, співробітників, студентів, аспірантів, докторантів”.

Заступник директора Харківського інституту банківської справи доктор економічних наук **Галина Азаренкова** на прикладі діяльності свого ВНЗ розкрила присутнім суть інноваційного вектора формування конкурентоорієнтованого банкіра. Доповідач зазначила, що з самого початку існування обліково-кредитного технікуму і донині формування випускника цього навчального закладу здійснювалось у тісному поєднанні навчальної та наукової роботи з обов’язковим урахуванням викликів часу. Цю концепцію вона розкрила за допомогою історичних віх розвитку ХІБСу.

Так, зокрема, у 1963 році тут було створено конструкторське бюро з розробки тренажерів із різних видів банківської діяльності, що давало змогу максимально адаптувати студентів ще в процесі навчання до практичної роботи. У 1987 році викладач Віра Каднічанська розробила першу програму для мікро-ЕОМ, призначену для дисципліни “Ощадна справа”. Із початком формування банківської системи незалежної України інститут активно впроваджував у навчальний процес імітаційні ділові ігри, виробничі ситуації. Почалося вивчення зарубіжного досвіду шляхом стажування працівників освітнього закладу за кордоном. Із 1998 року вперше викладачі навчального закладу надрукували наукові статті в журналі “Вісник Національного банку України”, і з того часу стали активними авторами цього видання, з якого й самі черпають чимало корисного для своїх наукових досліджень.

“Коли в 2000 році інноваційний розвиток навчального закладу очолив доктор економічних наук, академік Академії економічних наук, професор Олег Васюренко, то наукова та інноваційна робота стали системною складовою навчального процесу, – зазначила доповідач. – Із 2001 року наші викладачі захищають кандидатські дисертації, а з 2007 року – і докторські. Першу наукову роботу за кордоном надрукувала у 2001 році завідувач кафедри Світлана Гадецька. Відтоді ж у нас активно розвивається дистанційне навчання та проводяться заняття на базі навчально-тренувальної станції. З 2006 року інститут під керівництвом доктора економічних наук, професора Олександра Тридіда отримав, можна сказати, друге дихання, ввійшовши до складу Університету банківської справи Національного банку України. Розпочалося систематичне співробітництво з навчальними закладами за кордоном – студенти стажувалися в іноземних вузах та навчалися за програмою подвійного диплома, а інститут отримав ліцензію на підготовку іноземних фахівців. У 2010 році створено науково-дослідну лабораторію, в якій виконуються роботи на замовлення департаментів Національного банку України та інших установ. У навчальний процес запроваджено кредитно-модульну систему. За результатами міжнародного конкурсу “Наука і освіта”, який проходив під патронатом Оксфордського клубу ректорів, у 2013 році “Англо-український словник сучасних банківських термінологій” (за редакцією зав. кафедри Лариси Черняк) переміг у відповідній номінації. Завдяки підтримці Національного банку, його територіального управління, Хар-

ківського банківського союзу ми постійно співпрацюємо з нашими роботодавцями, готуючи фахівців відповідно до викликів часу. Наш ВНЗ має стійкі конкурентні переваги у підготовці банківського персоналу, зокрема за такими критеріями: “Ми – унікальні, здатні до розвитку”; “Впроваджуємо інновації в навчальний процес”; “Конкурентоорієнтовані та маємо кваліфікований викладацький склад”. Я впевнена, що цей симпозіум стане основою для подальших інноваційних змін у розвитку інституту”.

Заступник начальника управління НБУ в Харківській області **Сергій Толкачов** розповів про діяльність банківської системи регіону в умовах викликів нинішнього часу. Зокрема, доповідач зазначив, що нині в області функціонує 7 самостійних банків, 7 філій та 1 305 відділень. За підсумками I кварталу 2014 року залишки коштів на депозитних рахунках у банківських установах зменшилися на 1,2% та становили 30,8 млрд грн., що пов'язано зі зростанням негативних очікувань на фоні посилення соціально-політичної напруги. Нестабільна ситуація в країні породжує в свідомості людей страх та невпевненість у завтрашньому дні, що проявилось в ажіотажному попиті на кошти, розміщені в банках. А оскільки їхня ресурсна база на 60% складається зі вкладів фізичних осіб і по суті є основним джерелом для розвитку економіки країни, то вплив коштів із банківських вкладів ускладнює роботу реального сектору економіки. Незважаючи на те, що за підсумками січня – березня 2014 року відбувалося зменшення обсягів залишків коштів на депозитних рахунках, у банках області активізувалося кредитування реального сектору економіки в національній валюті. Зростання ж обсягів залишків за кредитами в іноземній валюті було пов'язане в основному з поступовим переходом Національного банку до політики гнучкого курсоутворення, акцентував Сергій Толкачов.

Водночас загальний обсяг кредитних вкладень банківських установ в економіку області на 1 квітня 2014 становив 34,0 млрд грн. та збільшився з початку року на 12,8%. Залишки за кредитами в національній валюті за три місяці 2014 року зросли на 1,3% – до 20,5 млрд грн. За розмірами кредитного портфеля банківська система Харківщини займає п'яту позицію в Україні після банків Києва і Київської області, Дніпропетровської, Донецької та Одеської областей. Основними споживачами кредитів традиційно залишалися суб'єкти господарської діяльності – найбільше корпорації торгівлі та переробної промисловості.

Також Сергій Толкачов відзначив плідну співпрацю обласного управління НБУ та Харківського інституту банківської справи, випускники якого працюють не лише в системі НБУ, а й у багатьох комерційних банках. Студенти цього ВНЗ у ході навчання набувають практичних навиків, тому його випускники є

Гості свята уважно слухають виступ ректора УБС НБУ.

конкурентоспроможними на ринку праці. Вони глибоко усвідомлюють свою велику корпоративну соціальну відповідальність, адже їм люди довіряють чи не найдорожче – свої гроші. Тож банкіри мають правильно і справедливо працювати з чужими коштами, бути не просто висококваліфікованими фахівцями в економічній галузі, а й фінансовими стратегами і аналітиками, психологами та й просто порядними і чесними людьми, зазначив Сергій Толкачов.

ГОСТРІ ПРОБЛЕМИ КРУГЛИХ СТОЛІВ

Актуальні питання та гострі проблеми підготовки кадрів для вітчизняного банківського сектору у вищих навчальних закладах учасники Міжнародного науково-практичного симпозіуму “Кар'єра банкіра та освіта” обговорили на засіданні чотирьох круглих столів. Зокрема, на одному з них розглядалося питання інформаційної та економічної безпеки. Доповідачі акцентували увагу на тому, що нині існує певна криза фінансової освіти, за якої банкіру вже недостатньо добре рахувати, а важливо знати і розуміти ринок, управляти людськими ресурсами, бути грамотним менеджментом, оцінювати ризики своєї роботи. Тож останнім часом особлива увага приділяється дослідженню безпеки діяльності як на рівні окремого банку, так і на рівні всієї банківської системи. Найгостріше постають проблеми економічної (фінансово-економічної) безпеки банку, а також інформаційної як її складової. Основні доповідачі – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки ХІБС

УБС НБУ Володимир Сословський, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри економічної кібернетики Львівського інституту банківської справи Олена Немкова, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту Інституту магістерської та післядипломної освіти Університету банківської справи НБУ Людмила Тринька, а також учасники дискусії зазначали, що нині молодий фахівець має володіти системними знаннями: економічними, юридичними, технічними, які дадуть змогу враховувати вплив різних факторів на економічне становище, оцінювати стан безпеки на поточний момент, розробляти та керувати комплексом заходів щодо забезпечення економічної захищеності. Тож головною метою навчання студентів є підготовка фахівців у галузі управління безпекою підприємництва, здатних професійно, грамотно та відповідно до закону виконувати свої функціональні обов'язки керівників різних структур щодо захисту господарюючих суб'єктів економіки України.

Університетська освіта повинна навчити майбутнього банківського працівника вмінню оперувати економічним та специфічним методичним інструментарієм як у стандартних, так і в нестандартних ситуаціях, використовувати синергії різних методів і прийомів у професійній діяльності. Поряд із такими складовими економічної безпеки підприємства, як фінансова, техніко-технологічна, інтелектуальна, кадрова, політико-правова, екологічна слід розглядати й інноваційну безпеку, яка може впливати на інші складові та підвищувати рівень їхньої економічної безпеки шляхом впровадження інновацій у виробництво та сферу управління. Зокрема, потрібно створювати системи превентивного діагностування фінансової безпеки. Тож кафедрою фінансів та економічної безпеки ХІБС УБС НБУ запропоновано методичний підхід щодо створення системи превентивного діагностування, який застосовується у процесі управління оперативними показниками діяльності суб'єктів господарювання, що найбільше впливають на їхній фінансовий стан і стабільність, про що розповів учасником круглого столу **Володимир Сословський**.

Доцільним є створення при банківських навчальних закладах бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, майданчиків співпраці освіти, науки та бізнесу тощо, зазначали доповідачі. Актуальним у підготовці фахівців банківської справи є створення підрозділів інновацій та підприємництва, функції яких передбачають активну співпрацю з державними

органами контролю та координації системи освіти для реалізації принципів віртуального підприємництва у навчальному процесі та створення підприємницьких обсерваторій – “бізнес-інкубаторів”. Адже європейський досвід свідчить про необхідність інституційних змін.

Особливий інтерес та жваве обговорення учасників цього зібрання викликала доповідь **Олени Немкової**, присвячена безпеці при обслуговуванні карткових рахунків та Інтернет-банкінгу. Адже, як свідчать звіти Центрального європейського банку, за останні роки рівень фрода (шахрайських операцій) Інтернет-банкінгу майже вдвічі перевищує сумарний рівень фрода для банкоматів та POS-терміналів. За 2012 рік він становив 60% від загального рівня фрода і за існуючої тенденції у 2014 році наблизиться до 70%. “Суттєвою складовою Інтернет-банкінгу є мобільний банкінг, кількість мобільних пристроїв для проведення якого зростає щороку майже вдвічі, – зазначила доповідач. – Користувачами мобільного банкінгу в основному є молоді люди, які активно спілкуються в соціальних мережах і дещо легковажно ставляться до безпеки поведінки в Інтернеті. До того ж, не всі з них обізнані в питаннях інформаційної безпеки. Але головною причиною можливості шахрайських операцій є те, що як операційні системи сучасних мобільних пристроїв, так і протоколи інформаційного обміну не призначені для підтримки безпеки платежів. Тож за нинішньої ситуації, коли стрімко збільшується кількість користувачів смартфонів та інших пристроїв, за допомогою яких можна здійснювати мобільний банкінг, неминуче зростає рівень шахрайських операцій”.

Європейський центральний банк запропонував рекомендації для безпеки мобільних платежів, кінцевий термін впровадження яких планується на лютий 2017 року. Такий великий строк пояснюється складністю завдань, які потрібно вирішити. Доповідач також зазначила, що необхідно проводити освітні навчання з роз'яснення заходів безпеки, навіть виділити спеціальний канал зв'язку для постійного спілкування з клієнтами, попередження їх про шахрайські операції, для передачі новин, роз'яснення процедури безпеки тощо. Таким чином, потрібен надійніший нормативно-законодавчий і технічний захист клієнтів мобільного банкінгу, адже загальна безпека мобільних платежів залежить, насамперед, від відповідальної поведінки всіх учасників.

Учасники круглого столу “Ключові компетенції сучасного банкіра та шляхи їх формування в системі вищої еконо-

мічної освіти” обговорили подальші питання модернізації підготовки висококваліфікованих фахівців і наукових кадрів для банківської системи в контексті інноваційних викликів сучасності. Зокрема, доктор філософських наук, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ХІБС УБС НБУ **Любов Юрченко** порушила актуальну в наш час проблему корпоративної соціальної відповідальності банкірів. Відомо, що зарубіжні банки вважають цей фактор одним із головних у своїй діяльності, тоді як у нашій країні соціальна відповідальність ще не набула такого важливого значення. Тому ВНЗ, які готують молодих фахівців, мають приділяти цьому напряму навчання значно більшу увагу і рівнятися на Університет банківської справи, який став піонером у вихованні корпоративної соціальної відповідальності.

Хореографічна композиція у виконанні студентів інституту.

Деякі виступаючі зробили низку зауважень щодо підготовки самих викладачів вищих навчальних закладів. Зокрема зазначалося, що подекуди їхні знання відстають від реалій розвитку банківництва, відсутня творча компетенція, яка має бути пріоритетною у їхній роботі, недостатньо розвинуте дистанційне навчання, програми не містять інноваційних технологій, теоретична частина відірвана від практичної – мало впроваджуються інтерактивні методи і тренінги. Щодо цієї критики кандидати економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Львівського інституту банківської справи УБС НБУ **Оксана Кундря-Висоцька** розповіла присутнім, як важливо, щоб навчальний процес був тісно пов'язаний із практикою. Зокрема, у ЛІБСі практична компонента є досить багатоваріантною. В інституті вже багато років функціонує студентський навчально-тренувальний банк та навчально-тренувальне підприємство, що охоплює мережу інститутів університету, налагоджено співпрацю з банками та підприємствами-партнерами. Минулого року тут було створено громадське товариство “Перспектива”, яке займається підготовкою студентів до роботи в фінустановах. Такі підходи забез-

печують практично стовідсоткове працевлаштування випускників.

Виступи та обговорення учасників цього круглого столу також узагальнили в резолюцію, в якій, зокрема, зазначається, що розвиток фінансово-кредитної системи України потребує постійної та динамічної модернізації підготовки фахівців і наукових кадрів для вітчизняного банківництва на базі компетентнісного підходу. Він передбачає перехід від дисциплінарної до системно-цілісної моделі змісту освіти, озброєння випускника інтегральною (міждисциплінарною) методологією професійної діяльності. Необхідно відмовитися від діючої нині вузької дисциплінарності в системі освіти, здійснювати структурування споріднених дисциплін на засадах міждисциплінарності, забезпечувати поступовий перехід на метадисциплінарний рівень – якісно нові міжпредметні освітні блоки. Також слід розробити професійну модель компетенцій сучасного банківського працівника, яка має складатися з багатьох структурних компонентів: фахового, інтелектуального, творчого, морального, комунікативного, інформаційного, вольового тощо. Ключовою компетенцією банкіра є інноваційність, яка включає мобільність, креативність, ініціативність, здатність до нестандартного мислення, генерації нових ідей, прогнозування. Викладач має створювати такі умови навчального процесу, які сприяли б розвитку особистості кожного студента, формування здатності до самовдосконалення та самоосвіти. Розроблена і впроваджена в Університеті банківської справи НБУ система професійної підготовки включає основні концептуальні підходи до конструювання компетентнісної моделі підготовки банківських працівників та методик її реалізації.

Сучасне інформаційне суспільство потребує також розвитку неперервної освіти, що актуалізує проблему диверсифікації форм і методів освітньої діяльності: короткострокові курси, навчання впродовж неповного дня, гнучкий розклад, модульні курси, одночасне навчання за декількома напрямками та дистанційне. Тож, працюючи на перспективу, вищі навчальні заклади мають забезпечувати широке різноманіття можливостей навчання за рівнями, терміном, змістом та формами, підбили підсумок дводенної роботи учасники симпозиуму.

Микола Пацера,
Mykola Patsera,

“Вісник Національного банку України”.
“Herald of the National Bank of Ukraine”.

Фото Валерії Рябіної.
Photos by Valeriia Riabinina.

Спеціально для "Вісника НБУ"/

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у квітні 2014 року

Main parameters of the monetary market of Ukraine in April 2014

Структура кредитів, наданих Національним банком для підтримання ліквідності банків України у квітні 2014 р.* (в розрізі інструментів)

Показники	Відсотки	
	2014 р.	У тому числі за квітень
Обсяги рефінансування банків, усього	100.00	100.00
У тому числі через:		
– кредити "овернайт", надані через постійно діючу лінію рефінансування	18.17	25.04
– кредити рефінансування, надані шляхом проведення тендера	26.58	32.67
– операції прямого РЕПО	20.69	–
– інші короткострокові кредити	25.57	38.01
– інші довгострокові кредити під програми фінансового оздоровлення	8.99	4.28

* З урахуванням округлення до двох знаків після коми.

Середньозважена процентна ставка за кредитами, наданими Національним банком для підтримання ліквідності банків України у квітні 2014 р.

Показники	Відсотки річні	
	2014 р.	У тому числі за квітень
Середньозважена процентна ставка за кредитами рефінансування, всього	13.41	15.54
У тому числі за:		
– кредитами "овернайт", наданими через постійно діючу лінію рефінансування	8.40	9.90
– кредитами, наданими шляхом проведення тендера	14.59	14.81
– операціями прямого РЕПО (розрахунково)	6.53	–
– іншими короткостроковими кредитами	19.50	19.50
– іншими довгостроковими кредитами під програми фінансового оздоровлення	18.58	19.00

Процентні ставки банків за кредитами та депозитами у національній валюті у квітні 2014 р.**

Показники	Відсотки річні	
	Квітень 2014 р.	
На міжбанківському ринку:		
за кредитами, наданими іншим банком***	9.08	
за депозитами, розміщеними в інших банках	3.35	
Фізичним та юридичним особам:		
за кредитами***	17.52	
за депозитами	12.60	

** За щоденною звітністю банків; відображено вартість кредитів (депозитів), фактично наданих (отриманих) банками.

*** Без урахування ставок за кредитами "овердрафт".

Темпи зростання грошової маси у 2014 р.

Агрегати грошової маси	01.01.2014 р.		01.02.2014 р.		01.03.2014 р.		01.04.2014 р.		01.05.2014 р.	
	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.
Готівка. Гроші поза банками										
M0, до початку року	117.0	34 531.6	99.2	–1 895.6	106.4	15 295.5	113.0	30 840.9	116.6	39 516.7
M0 + переказані кошти в національній валюті										
M1, до початку року	118.7	60 595.4	98.0	–7 818.6	101.2	4 537.9	104.8	18 481.1	107.6	29 356.8
M1 + переказані кошти в іноземній валюті та інші кошти										
M2, до початку року	117.5	135 110.2	98.2	–16 021.9	102.6	23 640.1	103.7	33 239.5	104.5	40 871.9
M2 + цінні папери власного боргу банків										
M3, до початку року	117.6	135 795.7	98.3	–15 047.6	102.8	25 122.3	103.9	35 834.0	104.7	42 630.0

Розміри діючої облікової ставки Національного банку України в 2005–2014 рр.

Дата введення у дію	Відсотки річні	
	Розмір діючої облікової ставки	
15.04.2014 р.	9.50	
13.08.2013 р.	6.50	
10.06.2013 р.	7.00	
23.03.2012 р.	7.50	
10.08.2010 р.	7.75	
08.07.2010 р.	8.50	
08.06.2010 р.	9.50	
12.08.2009 р.	10.25	
15.06.2009 р.	11.00	
30.04.2008 р.	12.00	
01.01.2008 р.	10.00	
01.06.2007 р.	8.00	
10.06.2006 р.	8.50	
10.08.2005 р.	9.50	

терміном обігу (відповідно до умов первинного випуску) понад 3 600 днів у розмірі 100% від їхньої балансової вартості; залишки коштів, які перебувають на рахунках банку № 1500 ГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ", у розмірі 100%.

З 02.10.2009 р. за залишками коштів обов'язкових резервів, що перераховані банками на окремий рахунок у Національному банку України, Національний банк нараховує проценти в розмірі 30% від облікової ставки Національного банку України за умови дотримання банком порядку формування та зберігання обов'язкових резервів (постанова Правління НБУ від 29.09.2009 р. № 567).

Матеріали підготовлено працівниками Генерального департаменту грошово-кредитної політики і департаменту статистики, аналізу та прогнозування Національного банку України.

Інформація з першоджерел/

Зміни і доповнення до Державного реєстру банків, внесені у квітні 2014 р.¹
Amendments to the State Register of Banks, which were made in April 2014

Назва банку	Вид товариства	Зареєстрований статутний капітал, грн.	Дата реєстрації банку	Реєстраційний номер	Юридична адреса	Банківська ліцензія:	
						номер	дата видачі
м. Київ і Київська область							
публічне акціонерне товариство "Державний ощадний банк України"	ПАТ	17 229 576 000	31.12.1991 р.	4	м. Київ, вул. Госпітальна, 12-г	148	05.10.2011 р.
Дніпропетровська область							
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КЛАСИКБАНК"	ПАТ	220 000 000	06.10.1995 р.	254	м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 62, нежитлове приміщення № 17	110	17.11.2011 р.
Донецька область							
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПІВДЕНКОМБАНК"	ПАТ	550 000 000	03.10.1991 р.	12	м. Донецьк, просп. Ватутіна, 33-а	44	26.10.2011 р.
Полтавська область							
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АВТОКРАЗБАНК"	ПАТ	265 000 000	07.07.1993 р.	179	м. Кременчук, вул. Київська, 8	147	27.10.2011 р.

¹ "Офіційний список банків України, включених до Державного реєстру банків" опубліковано у "Віснику НБУ" № 2, 2014 р. Зміни і доповнення, внесені до Державного реєстру банків, виділено червоним кольором. Назви банків подаються за орфографією статутів.

Банки, яким змінено або в яких відкликано банківську ліцензію у квітні 2014 року
Banks whose banking licenses were revoked or suspended in April 2014

Назва банку	Юридична адреса	Банківська ліцензія:		Примітка
		номер	дата видачі	
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ"	м. Київ, вул. Московська, 8, літера Б	210	25.10.2011 р.	Банківську ліцензію відкликано згідно з постановою Правління НБУ від 15.04.2014 р. № 217

Матеріали для "Вісника Національного банку України" підготувала головний економіст департаменту реєстрації, ліцензування та реорганізації банків Національного банку України Олена Сілецька.

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється
Національним банком України один раз на місяць (за квітень 2014 року)¹
Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies, which is established
by the National Bank of Ukraine monthly (for April 2014)

№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс	№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс
1	975 BGN**	100 левів (Болгарія)	770.6531	16	434 LYD	100 лівійських динарів	884.8627
2	986 BRL	100 бразильських реалів*	483.1136	17	484 MXN	100 мексиканських песо*	83.7860
3	051 AMD	10000 вірменських драмів	265.3088	18	496 MNT	10000 монгольських тугриків	61.3703
4	410 KRW	1000 вон Республіки Корея*	10.2528	19	554 NZD	100 новозеландських доларів	950.1629
5	704 VND	10000 в'єтнамських донгів	5.1911	20	586 PKR	100 пакистанських рупій	11.1913
6	981 GEL	100 грузинських ларі	626.8009	21	604 PEN	100 перуанських нових солів*	389.6354
7	344 HKD	100 доларів Гонконгу	141.2057	22	946 RON**	100 нових румунських лейв*	337.9242
8	818 EGP	100 єгипетських фунтів	157.2220	23	682 SAR	100 саудівських ріялів*	292.0915
9	376 ILS	100 ізраїльських нових шекелів	313.1049	24	760 SYP	100 сирійських фунтів	7.5706
10	356 INR	1000 індійських рупій	181.9248	25	901 TWD	100 нових тайваньських доларів	35.8797
11	364 IRR	1000 іранських ріалів	0.4312	26	972 TJS	100 таджицьких сомоні	228.1305
12	368 IQD	100 іракських динарів	0.9415	27	952 XOF	1000 франків КФА	22.9452
13	417 KGS	100 киргизьких сомів	20.1071	28	152 CLP	1000 чилійських песо	19.8162
14	414 KWD	100 кувейтських динарів	3890.1278	29	191 HRK	100 хорватських кун	196.9223
15	422 LBP	1000 ліванських фунтів	7.2788	30	255	100 доларів США за розр. із Індією	876.3680

* Згідно з Постановою Правління Національного банку України від 31.03.2014 р. № 180 "Про внесення змін до Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів" із 4 квітня 2014 року назви іноземних валют "вон Республіки Корея", "румунський лей", "бразильський ріал", "мексиканське нове песо", "перуанський новий сол", "саудівський ріал" змінено відповідно на такі: "вона Республіки Корея", "новий румунський лей", "бразильський реал", "мексиканське песо", "перуанський новий соль", "саудівський ріал".

** Також змінено коди деяких валют, зокрема: 100 BGL – на 975 BGN та 642 ROL – на 946 RON.

¹ Курс встановлено з 01.04.2014 року.

Підготовлено департаментом аналізу та прогнозування грошово-кредитного ринку Національного банку України.

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється

Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies, which is established

№ п/п	Код валюти	Назва валюти						
			01.04.2014 р.	02.04.2014 р.	03.04.2014 р.	04.04.2014 р.	05.04.2014 р.	
1	036 AUD	100 австралійських доларів	1014.9374	1025.8858	1040.4419	1071.3437	1071.3437	
2	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	1830.9805	1847.0152	1872.9212	1925.5005	1925.5005	
3	944 AZN**	100 азербайджанських манатів	1402.2823	1416.0653	1433.3291	1478.9778	1478.9778	
4	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0111	0.0112	0.0114	0.0117	0.0117	
5	208 DKK	100 данських крон*	203.1126	205.1497	207.7372	214.0161	214.0161	
6	840 USD	100 доларів США	1099.8100	1110.6200	1124.1600	1160.1102	1160.1102	
7	352 ISK	100 ісландських крон	9.7587	9.8512	9.9828	10.2828	10.2828	
8	124 CAD	100 канадських доларів	996.0053	1004.8848	1020.8536	1052.9843	1052.9843	
9	398 KZT	100 казахстанських тенге*	6.0409	6.1000	6.1757	6.3735	6.3735	
10	440 LTL	100 литовських литів*	439.1850	443.5661	449.1366	462.6934	462.6934	
11	498 MDL	100 молдовських лейв	81.7903	82.5513	83.6130	86.2747	86.2747	
12	578 NOK	100 норвезьких крон	183.6969	186.1608	188.7740	194.1176	194.1176	
13	985 PLN	100 польських злотих	363.4838	366.5825	371.2839	382.8667	382.8667	
14	643 RUB	10 російських рублів	3.0889	3.1710	3.1890	3.2665	3.2665	
15	702 SGD	100 сингапурських доларів	873.2109	881.2112	891.5083	918.4178	918.4178	
16	949 TRY**	100 турецьких лір	510.6988	516.3846	529.5290	541.6837	541.6837	
17	934 TMT**	100 туркменських манатів	385.8982	389.6912	394.4421	407.0562	407.0562	
18	348 HUF	1000 угорських форинтів	49.3658	49.7594	50.4663	52.0031	52.0031	
19	860 UZS	100 узбецьких сумів	0.4860	0.4908	0.4968	0.5127	0.5127	
20	203 CZK	100 чеських крон	55.2590	55.7960	56.4679	58.2381	58.2381	
21	752 SEK	100 шведських крон	169.4644	172.0798	174.1489	178.3938	178.3938	
22	756 CHF	100 швейцарських франків	1243.5772	1257.6326	1272.1729	1308.5328	1308.5328	
23	156 CNY	100 юанів женьміньбі (Китай)	176.8335	178.9355	181.2335	186.7715	186.7715	
24	392 JPY	1000 японських єн	106.4751	107.4542	108.4233	111.6258	111.6258	
25	978 EUR	100 євро	1516.4180	1531.5450	1550.7787	1597.5878	1597.5878	
26	960 XDR	100 СПЗ	1699.8977	1716.1789	1736.3985	1789.8709	1789.8709	
			16.04.2014 р.	17.04.2014 р.	18.04.2014 р.	19.04.2014 р.	20.04.2014 р.	
1	036 AUD	100 австралійських доларів	1070.2899	1053.0752	1049.4890	1049.4890	1049.4890	
2	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	1906.4417	1890.1415	1887.1194	1887.1194	1887.1194	
3	944 AZN**	100 азербайджанських манатів	1453.0295	1434.6651	1431.5151	1431.5151	1431.5151	
4	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0115	0.0113	0.0113	0.0113	0.0113	
5	208 DKK	100 данських крон*	210.6835	208.5728	208.3404	208.3404	208.3404	
6	840 USD	100 доларів США	1139.6110	1125.2078	1122.7373	1122.7373	1122.7373	
7	352 ISK	100 ісландських крон	10.1443	10.0546	10.0325	10.0325	10.0325	
8	124 CAD	100 канадських доларів	1036.8500	1024.5313	1019.8338	1019.8338	1019.8338	
9	398 KZT	100 казахстанських тенге*	6.2592	6.1814	6.1669	6.1669	6.1669	
10	440 LTL	100 литовських литів*	455.5738	451.0217	450.5192	450.5192	450.5192	
11	498 MDL	100 молдовських лейв	84.9644	83.9112	83.7645	83.7645	83.7645	
12	578 NOK	100 норвезьких крон	191.1422	188.9912	187.8142	187.8142	187.8142	
13	985 PLN	100 польських злотих	375.7058	371.1716	370.9260	370.9260	370.9260	
14	643 RUB	10 російських рублів	3.1688	3.1185	3.1249	3.1249	3.1249	
15	702 SGD	100 сингапурських доларів	910.1458	899.6462	898.3325	898.3325	898.3325	
16	949 TRY**	100 турецьких лір	535.6005	526.3240	526.3781	526.3781	526.3781	
17	934 TMT**	100 туркменських манатів	399.8635	394.8098	393.9429	393.9429	393.9429	
18	348 HUF	1000 угорських форинтів	51.1996	50.4990	50.5493	50.5493	50.5493	
19	860 UZS	100 узбецьких сумів	0.5016	0.4952	0.4942	0.4942	0.4942	
20	203 CZK	100 чеських крон	57.2856	56.7049	56.5614	56.5614	56.5614	
21	752 SEK	100 шведських крон	173.0441	171.2811	170.7691	170.7691	170.7691	
22	756 CHF	100 швейцарських франків	1293.3770	1279.7170	1277.6612	1277.6612	1277.6612	
23	156 CNY	100 юанів женьміньбі (Китай)	183.1887	180.8192	180.5654	180.5654	180.5654	
24	392 JPY	1000 японських єн	111.8621	110.0168	109.8787	109.8787	109.8787	
25	978 EUR	100 євро	1573.0051	1557.2876	1555.5525	1555.5525	1555.5525	
26	960 XDR	100 СПЗ	1764.1611	1744.1080	1741.5231	1741.5231	1741.5231	

* Згідно з Постановою Правління Національного банку України від 31.03.2014 р. № 180 "Про внесення змін до Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів" із 4 квітня 2014 року назви іноземних валют "датська крона", "казахстанський тенге", "литовський літ" змінено відповідно на такі: "данська крона", "казахстанський тенге", "литовський лит".

** Також змінено коди деяких валют: 031 AZM – на 944 AZN; 792 TRL – на 949 TRY; 795 TMM – на 934 TMT.

Національним банком України щоденно (за квітень 2014 року)

daily by the National Bank of Ukraine (for April 2014)

Офіційний курс

	06.04.2014 р.	07.04.2014 р.	08.04.2014 р.	09.04.2014 р.	10.04.2014 р.	11.04.2014 р.	12.04.2014 р.	13.04.2014 р.	14.04.2014 р.	15.04.2014 р.
	1071.3437	1077.7736	1086.1495	1108.4912	1181.8516	1183.1118	1183.1118	1183.1118	1218.6447	1165.6354
	1925.5005	1930.7884	1945.9030	1985.1165	2112.9139	2107.0603	2107.0603	2107.0603	2171.2483	2069.7988
	1478.9778	1485.3352	1495.1768	1514.3315	1608.6050	1602.3869	1602.3869	1602.3869	1654.3970	1579.1867
	0.0117	0.0118	0.0118	0.0120	0.0127	0.0127	0.0127	0.0127	0.0131	0.0125
	214.0161	213.8136	215.5772	219.1475	233.1252	233.4468	233.4468	233.4468	241.1109	229.3678
	1160.1102	1165.0969	1172.8167	1187.8416	1261.7898	1256.9123	1256.9123	1256.9123	1297.7090	1238.5561
	10.2828	10.2906	10.3679	10.5530	11.2389	11.2274	11.2274	11.2274	11.6272	11.0437
	1052.9843	1057.0747	1066.9957	1086.7705	1154.0332	1152.9040	1152.9040	1152.9040	1183.0849	1129.4279
	6.3735	6.3999	6.4430	6.5252	6.9302	6.9057	6.9057	6.9057	7.1295	6.8041
	462.6934	462.2865	466.1308	473.8569	504.0874	504.7962	504.7962	504.7962	521.3687	495.9892
	86.2747	86.6984	87.2722	88.3699	93.8797	93.5613	93.5613	93.5613	96.6499	92.2994
	194.1176	194.3602	195.3105	198.6563	211.7541	212.1422	212.1422	212.1422	217.9265	207.8339
	382.8667	383.2372	385.5355	392.3204	417.3091	417.9961	417.9961	417.9961	430.2847	409.4662
	3.2665	3.2819	3.3067	3.3416	3.5296	3.5348	3.5348	3.5348	3.6428	3.4415
	918.4178	921.2644	929.5693	947.7686	1008.9345	1006.5024	1006.5024	1006.5024	1038.0475	989.1137
	541.6837	544.9583	553.0208	567.0189	596.3724	599.1201	599.1201	599.1201	610.4381	582.3025
	407.0562	408.8059	411.5146	416.7865	442.7333	441.0219	441.0219	441.0219	455.3365	434.5811
	52.0031	52.0472	52.5108	53.5980	57.0286	57.1294	57.1294	57.1294	58.6455	55.6982
	0.5127	0.5149	0.5172	0.5238	0.5564	0.5543	0.5543	0.5543	0.5722	0.5451
	58.2381	58.1933	58.6451	59.6802	63.5085	63.5491	63.5491	63.5491	65.5756	62.3517
	178.3938	178.1494	179.3606	182.4962	193.4914	192.5540	192.5540	192.5540	198.3584	188.8399
	1308.5328	1304.6038	1319.0103	1341.0926	1428.5234	1431.0019	1431.0019	1431.0019	1480.2910	1409.0435
	186.7715	187.5457	188.7571	191.6902	203.5140	202.2864	202.2864	202.2864	208.9566	199.1408
	111.6258	112.1466	113.6221	116.1202	123.6775	123.6142	123.6142	123.6142	127.9538	121.5696
	1597.5878	1596.1828	1609.4564	1636.1330	1740.5129	1742.9603	1742.9603	1742.9603	1800.1819	1712.5515
	1789.8709	1794.4693	1808.1444	1836.0583	1953.7038	1950.8124	1950.8124	1950.8124	2014.8665	1919.2868
	21.04.2014 р.	22.04.2014 р.	23.04.2014 р.	24.04.2014 р.	25.04.2014 р.	26.04.2014 р.	27.04.2014 р.	28.04.2014 р.	29.04.2014 р.	30.04.2014 р.
	1049.4890	1051.3660	1078.2420	1056.6593	1054.6785	1054.6785	1054.6785	1055.4463	1058.8424	1056.8400
	1887.1194	1890.4945	1938.7331	1911.5799	1911.4926	1911.4926	1911.4926	1909.0001	1921.8221	1917.2739
	1431.5151	1434.0754	1467.9141	1451.5666	1451.3835	1451.3835	1451.3835	1448.0742	1454.5568	1453.7270
	0.0113	0.0113	0.0116	0.0114	0.0114	0.0114	0.0114	0.0114	0.0114	0.0114
	208.3404	208.7130	213.0547	210.9356	210.6956	210.6956	210.6956	210.4501	211.8337	211.1811
	1122.7373	1124.7453	1151.2850	1138.4637	1138.3201	1138.3201	1138.3201	1135.7246	1140.8089	1140.1581
	10.0325	10.0504	10.2711	10.1649	10.1636	10.1636	10.1636	10.1124	10.1758	10.1800
	1019.8338	1021.6578	1045.2954	1032.8223	1032.4594	1032.4594	1032.4594	1030.7899	1034.8660	1039.3503
	6.1669	6.1775	6.3250	6.2550	6.2542	6.2542	6.2542	6.2399	6.2675	6.2629
	450.5192	451.3249	460.7074	456.1372	455.6182	455.6182	455.6182	454.9411	457.9690	456.5520
	83.7645	83.9181	85.7849	84.8043	84.7223	84.7223	84.7223	84.5291	84.7133	84.5652
	187.8142	188.1501	192.5474	190.4069	190.0294	190.0294	190.0294	189.6096	190.1828	190.3614
	370.9260	371.5894	379.5949	375.6501	375.3301	375.3301	375.3301	373.7558	375.8766	375.3828
	3.1249	3.1533	3.2268	3.1923	3.1901	3.1901	3.1901	3.1610	3.1668	3.1939
	898.3325	899.9391	916.4778	905.6125	905.1544	905.1544	905.1544	903.3935	908.4134	907.6362
	526.3781	527.3195	537.9906	529.5910	534.1794	534.1794	534.1794	531.7786	535.2997	537.6292
	393.9429	394.6475	403.9596	399.4609	399.4106	399.4106	399.4106	398.4999	400.2838	400.0555
	50.5493	50.6397	51.8069	51.1713	51.1214	51.1214	51.1214	50.7371	51.0715	50.9859
	0.4942	0.4941	0.5058	0.5002	0.5001	0.5001	0.5001	0.4990	0.5012	0.5000
	56.5614	56.6626	57.8847	57.3564	57.3246	57.3246	57.3246	57.2040	57.5889	57.4609
	170.7691	171.0745	174.9497	173.3973	173.4655	173.4655	173.4655	172.7562	174.6879	174.0801
	1277.6612	1279.9463	1302.3829	1291.1548	1289.1571	1289.1571	1289.1571	1288.1915	1298.1489	1292.1169
	180.5654	180.8883	184.5930	182.5606	182.1186	182.1186	182.1186	181.5558	182.4078	182.1986
	109.8787	110.0752	112.2684	111.3354	111.0752	111.0752	111.0752	111.3662	111.4752	110.9894
	1555.5525	1558.3346	1590.7305	1574.9507	1573.1584	1573.1584	1573.1584	1570.8207	1581.2752	1576.3826
	1741.5231	1740.6337	1783.4532	1765.1695	1763.2791	1763.2791	1763.2791	1760.9034	1770.3428	1766.8926

Підготовлено департаментом аналізу та прогнозування грошово-кредитного ринку Національного банку України.

Структура активів банків України

Structure of assets of banks of

№ п/п	Назва банку ¹	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ	Торгові цінні папери	Інші фінансові активи ²	Кошти в інших банках			Кредити та заборгованість клієнтів						
						Усього	У тому числі:		Усього	У тому числі:					
							в іноземній валюті	резерви під знецінення		усього	юридичних осіб		фізичних осіб		
											із них:	із них:	усього	в іноземній валюті	резерви під знецінення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Група I (кількість банків у групі – 15)															
1	ПРИВАТБАНК	16 857 179	818 535	22	0	17 119 678	16 822 678	-256 831	148 728 892	124 748 796	39 782 580	-15 196 778	23 980 097	1 424 859	-8 482 145
2	ОЩАДБАНК	6 827 519	285 243	0	0	4 182 142	108 403	-391 437	58 266 835	55 716 583	22 357 519	-11 328 860	2 550 252	141 591	-2 215 869
3	УКРЕКСІМБАНК	8 723 476	346 154	5 283 769	0	938 783	338 538	-73 677	49 656 744	49 201 045	31 200 210	-11 262 600	455 699	248 541	-490 663
4	ДЕЛЬТА БАНК	6 074 337	266 246	0	14 813	700 347	423 307	-4 544	45 011 996	23 647 771	12 551 692	-1 063 438	21 364 224	3 554 446	-2 486 277
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	3 018 583	257 046	0	0	1 663 441	1 663 441	-1 726	35 404 807	35 288 621	25 366 533	-1 987 315	116 186	9 833	-9 875
6	УКРСОЦБАНК	2 104 429	1 451 751	269 369	716 133	32 299	21 909	-12 289	32 505 976	18 763 736	11 589 175	-1 971 781	13 742 241	9 341 122	-6 897 294
7	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	5 022 642	213 711	227 889	0	150 701	5 910	-19 105	29 666 836	21 176 286	9 311 105	-3 538 281	8 490 551	4 002 807	-7 969 844
8	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	3 289 096	342 058	0	0	184 736	0	-9 933	34 384 683	33 044 027	28 978 669	-1 910 946	1 340 655	53 412	-170 338
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	6 423 881	222 509	227 958	19	1 636 750	661 180	-63 884	23 674 606	19 705 731	11 760 802	-1 548 946	3 968 875	622 959	-1 781 046
10	АЛЬФА-БАНК	9 322 414	198 566	0	1 790 683	439 685	2 494	-15 428	22 149 492	16 920 348	9 924 297	-649 953	5 229 144	1 143 941	-1 751 953
11	"НАДРА"	1 380 225	130 843	423 187	0	2 275 340	1 396 564	-18 097	28 432 531	15 281 459	4 658 732	-2 571 723	13 151 072	11 204 473	-2 975 892
12	ВТБ БАНК	1 636 139	180 711	808 230	77 328	70 472	1 408	-37 146	24 387 661	21 622 897	16 641 769	-2 005 463	2 764 763	453 249	-1 089 815
13	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	2 242 927	130 617	734 727	0	12 846	12 846	-1 278	23 775 743	19 718 515	6 834 605	-1 209 777	4 057 228	2 814 111	-769 684
14	УКРСИББАНК	3 195 157	160 541	0	41 259	17 529	1 120	-813	14 579 850	6 848 266	2 882 461	-564 410	7 731 584	5 183 449	-734 367
15	УКРГАЗБАНК	1 562 561	67 506	621 668	0	628 595	185 337	-358 503	11 162 754	8 965 871	1 736 179	-2 779 697	2 196 883	329 923	-1 900 757
Група II (кількість банків у групі – 20)															
16	ВІЕЙБІ БАНК	2 652 494	66 212	634 175	109 056	643 397	643 397	-1 435	16 544 820	15 813 075	4 011 786	-427 170	731 746	562 037	-319 226
17	ОТП БАНК	2 467 677	138 705	0	0	222 349	-634	-27 680	15 897 079	9 531 390	6 560 892	-1 517 722	6 365 689	2 803 857	-1 892 480
18	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	2 831 188	81 198	0	0	77	77	-627	13 641 442	11 656 213	5 820 844	-321 838	1 985 229	203 419	-135 256
19	БРОКБІЗНЕСБАНК	130 353	100 000	0	39 691	62 483	62 483	-871 209	11 166 291	11 724 269	718 659	-538 837	-557 978	-119 067	-1 332 224
20	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	1 990 200	23 313	390	81 616	1 052	1 052	-11	11 867 092	11 802 609	324 769	-2 446 500	64 483	0	-4 726
21	"ПІВДЕННИЙ"	1 093 139	302 441	0	0	203 746	203 623	-9 868	9 734 170	9 398 509	5 214 900	-620 572	335 661	255 363	-63 615
22	ФІДОБАНК	885 260	46 164	0	445 384	4 779	0	-85	5 291 916	3 461 745	627 492	-319 213	1 830 172	1 306 438	-1 044 637
23	ІМЕКСБАНК	1 374 721	24 461	0	0	75 944	75 944	-14 073	9 935 612	9 523 401	775 296	-1 065 613	412 211	15 622	-335 076
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	1 207 378	84 190	13 440	0	103 402	4 013	-9 686	8 957 219	8 895 717	7 387 185	-254 047	61 502	27 559	-21 606
25	БАНК "ФОРУМ"	215 586	0	0	0	4 466	4 456	-46	7 653 032	6 048 335	2 264 934	-1 699 344	1 604 696	1 399 881	-1 201 702
26	РОДОВІД БАНК	263 160	0	81 520	0	0	0	0	241 386	181 524	0	-2 649 026	59 862	51 433	-1 768 409
27	"ХРЕЩАТИК"	1 098 557	26 363	0	378 805	21 381	21 371	-24	3 993 475	3 692 454	567 890	-267 499	301 021	7 955	-85 720
28	БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ"	1 054 957	35 398	0	0	338 303	175 353	0	5 863 590	5 351 520	550 642	-44 234	512 070	46 344	-99 515
29	ЗЛАТОБАНК	196 424	33 012	0	2 500	189 739	189 739	-10 215	6 777 456	6 657 513	3 657 873	-351 753	119 943	3 498	-156 050
30	УНІВЕРСАЛ БАНК	503 579	46 677	423 757	0	68 337	0	-1 772	4 240 855	2 283 382	1 640 976	-22 652	1 957 473	1 419 306	-262 203
31	УКРІНБАНК	225 562	22 467	0	0	585 981	470 933	-11 014	4 850 958	4 628 422	1 491 704	-115 172	222 536	26 209	-54 281
32	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	852 390	38 366	1 673 387	0	29 459	454	-693	3 644 947	3 029 387	968 542	-30 595	615 559	0	-26 742
33	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	468 129	41 028	0	0	612 762	609 737	-80	4 199 357	3 961 693	2 394 687	-129 717	237 664	78 965	-103 671
34	ПІВДЕНКОМБАНК	522 421	14 977	0	0	333 760	197 183	-26 650	4 273 923	4 266 344	322 236	-59 701	7 579	2 755	-71 904
35	БТА БАНК	739 533	13 934	0	0	0	0	0	889 791	843 911	387 661	-127 305	45 880	27 412	-8 735
Група III (кількість банків у групі – 23)															
36	СІТБАНК	1 453 756	29 071	1 600 346	1 514	13 476	12 222	-1 499	2 725 145	2 661 627	706 262	-68 760	63 518	0	-1 340
37	АКТАБАНК	2 006 702	38 611	0	9 908	118 453	118 525	-2 047	3 138 388	3 009 192	2 260 511	-70 742	129 196	45	-52 482
38	МЕГАБАНК	392 966	32 134	0	0	118 622	118 622	-41	5 068 563	4 610 926	2 735 321	-194 374	457 637	210 488	-106 409
39	ПЛАТИНУМ БАНК	233 105	17 207	0	2 327	71 291	1 831	0	5 110 630	896 088	884 401	-4 098	4 214 542	407 915	-1 054 194
40	ДІВІ БАНК	109 107	3 920	0	6 147	6 399	479	0	5 467 907	5 461 188	1 697 444	-815 231	6 719	0	-49
41	УКРБІЗНЕСБАНК	446 797	28 767	0	0	10 864	10 864	-73	3 808 230	3 461 696	1 248 746	-117 862	346 534	9 656	-42 666
42	ДІАМАНТБАНК	664 067	14 627	61 195	0	805 824	415 870	-1 820	2 817 291	2 768 867	818 042	-36 139	48 424	993	-15 994
43	КРЕДОБАНК	325 344	18 935	0	20 056	3 139	2 132	-62	2 645 429	1 676 592	674 503	-152 339	968 837	171 634	-133 540
44	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	1 160 080	17 662	0	4 004	807 238	736 746	-3 748	2 251 670	2 224 176	40 188	-58 108	27 494	143	-14 963
45	ПРАВЕКС-БАНК	877 941	74 284	0	5 425	200	0	0	2 665 523	606 614	186 349	-142 456	2 058 909	478 742	-793 859
46	"СОЮЗ"	642 289	6 282	0	0	172 536	132 536	-36 416	3 413 581	3 399 275	57 856	-446 623	14 306	0	-576
47	РЕАЛ БАНК	29 234	0	0	0	-75	0	-5 178	4 125 273	4 111 173	121 359	-681 962	14 101	235	-1 656
48	ТЕРРА БАНК	504 800	13 861	0	0	490 307	255 581	-62	2 520 119	2 326 016	509 650	-11 942	194 103	2 213	-73 110
49	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	387 661	17 851	0	7 725	400	0	0	3 389 976	2 890 177	858 627	-44 985	499 799	91 353	-120 178

¹ Назви банків подано за орфографією їхніх статутів.

² Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)

Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)

Тис. грн.

	Цінні папери в портфелі банку на продаж		Цінні папери в портфелі банку до погашення		Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Інвестиція нерухомість	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	Відстрочений податковий актив	Основні засоби та нематеріальні активи	Інші фінансові активи		Інші активи		Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	Загальні активи	
	Усього	У тому числі резерви під знецінення	Усього	У тому числі резерви під знецінення						Усього	У тому числі резерви	Усього	У тому числі резерви		Усього	У тому числі в іноземній валюті
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	561 453	-2 789	99 003	0	681 023	230 229	92 383	0	2 785 166	6 556 412	-110 369	610 105	-9 022	988 449	196 128 529	75 388 541
	36 990 455	-505 902	0	-753	50 590	0	43 079	47 448	3 524 638	228 408	-18 201	299 936	-53 212	10 257	110 756 551	30 669 285
	31 988 940	-406 157	1 403 097	-18 215	0	3 666 476	660 660	0	2 315 036	390 418	-22 239	365 790	-16 238	0	105 739 342	57 469 277
	6 502 543	-11 329	0	0	0	1 920 682	5 897	8 725	572 343	626 343	-473 329	77 322	-2 922	336 343	62 117 937	24 138 615
	3 773 212	-90 053	0	0	122	749 670	6 875	795 650	2 898 275	179 409	-7 973	188 730	-26 275	9 081	48 944 901	31 737 260
	2 435 822	-47 738	0	0	9 819	1 585 377	81 438	72 445	3 574 077	147 699	-85 419	1 137 073	-29 353	0	46 123 706	22 242 686
	4 963 429	-1 806	343 819	0	206 080	161 251	248 992	421 454	2 663 880	329 783	-24 067	114 244	-39 519	251 988	44 986 700	16 020 471
	3 200 779	-18 826	0	0	19 379	25 875	8 759	45 238	865 759	98 263	-145	64 155	-11 265	3 151	42 531 932	32 052 634
	2 389 053	-5 163	0	0	295 051	86 082	0	16 905	1 307 542	149 584	-8 081	22 596	-2 989	224 034	36 676 569	17 365 938
	1 020 321	0	0	0	0	119 397	46	61 685	397 016	242 023	-5 531	31 701	-1 588	0	35 773 030	18 516 426
	1 155	-151	0	0	0	298 328	1 567	82 993	1 583 994	316 139	-181 209	211 021	-23 950	440 583	35 577 907	17 641 584
	330 944	-2 203	0	0	0	744 412	53 051	206 450	861 855	49 380	-37 437	40 046	-5 146	13 741	29 460 420	17 872 553
	7 357	-1 487	296 847	-1 469	0	173 082	1 679	38 404	136 154	751 360	-2 185	42 413	0	28 709	28 372 866	11 501 552
	2 287 312	-31 969	0	0	346 658	65 373	83	1 127 401	1 172 942	324 089	-29 521	52 905	-8 077	1 437	23 372 537	9 970 320
	5 227 993	-151 114	0	0	0	13 112	486	118 023	637 103	522 533	-265 716	90 885	-48 343	1 076 446	21 729 666	3 392 420
	3 187	0	0	0	78 490	423 069	1 686	328 480	221 931	64 127	-58 377	74 191	-1 488	32 116	21 877 431	5 907 087
	257 236	-9 348	1 200 049	0	161 295	16 559	5 416	200 511	423 784	117 699	-10 768	66 079	-27 288	0	21 174 439	10 623 314
	910	0	0	0	0	7 721	0	39 416	399 796	92 346	-1 576	13 387	-819	41	17 107 520	6 813 933
	2 222 800	-850	0	0	0	4 769	4 200	0	689 834	318 030	-6 778	218 647	-8 026	0	14 957 098	949 006
	60	0	0	0	0	0	131	0	20 435	13 918	-1 025	6 181	-446	0	14 004 388	1 910 564
	580 567	-1 874	0	0	258 647	0	6 644	4 379	588 228	200 483	-199	18 565	-990	63 725	13 054 735	6 952 670
	3 157 048	-1 386	0	0	17 998	22 221	0	44 622	931 166	990 748	-19 228	20 478	-2 281	217 960	12 075 742	4 012 026
	0	0	0	0	0	0	812	0	388 477	31 229	-4 928	26 458	0	0	11 857 714	1 695 255
	700 091	0	0	0	0	0	262 667	2 506	6 076	2 133	-799	4 499	0	0	11 343 601	7 770 200
	961 846	-123 950	0	0	0	313 832	44	394 414	405 768	36 214	-12 261	31 225	0	10 402	10 026 828	3 766 897
	356 091	-278 393	0	0	0	3 966 970	0	9 808	473 345	3 286 546	-3 377 526	21 683	-182	156 980	8 857 490	190 232
	2 161 198	-25	171 099	0	0	99 875	5 478	42 251	276 292	218 320	-2 737	45 705	0	84 649	8 623 448	1 622 452
	811 546	0	0	0	0	6 081	684	653	127 581	72 947	-514	23 154	-106	240 572	8 575 466	2 090 231
	26 177	0	17 637	0	0	0	80	2 410	35 558	111 150	-342	26 781	-62	417	7 419 341	3 980 410
	1 044 446	-11	7 919	0	0	63 503	571	301 545	174 256	3 444	-7 581	103 557	-3 283	0	6 982 446	4 322 604
	294 682	-95	0	0	0	200 048	26	5 271	226 561	79 187	-11 026	17 154	-561	136 781	6 644 678	2 249 248
	0	0	0	0	0	0	9 891	1 585	113 090	41 791	-2 579	39 609	-1 308	0	6 444 514	2 827 948
	599 924	-50	0	0	0	85 195	1 939	10 113	170 969	107 379	-6 567	70 279	0	44 939	6 412 011	3 673 351
	555 010	-23 346	0	0	0	0	1 753	24	15 324	368 057	-17 886	45 634	-529	0	6 130 883	1 021 218
	482 600	0	0	0	0	1 357 158	2 086	7 691	73 154	19 295	-3 249	160 985	-5 583	20 043	3 766 271	1 488 886
	2 221 248	0	0	0	0	0	112 783	0	36 996	1 041	-90	12 056	-148	0	8 207 431	1 839 263
	0	0	0	0	0	0	569	0	332 090	92 880	-10 973	72 736	-697	290 413	6 100 750	3 884 344
	57 431	-420	0	0	0	0	288	0	187 117	5 771	-361	14 475	-125	35 278	5 912 644	3 255 013
	1 173	0	0	0	0	77 946	11 920	10 553	125 006	6 115	-87	11 820	-1 106	0	5 679 092	1 335 784
	0	0	0	0	0	0	972	5 335	16 010	322	-1	4 013	-306	0	5 620 132	1 781 630
	544 455	-7 310	0	0	0	0	2 554	704	103 683	30 243	-170	2 455	-94	427	4 979 180	2 078 172
	94 251	-23 485	0	0	0	0	2 216	0	93 081	20 761	-8 101	60 866	-253	156 644	4 790 823	1 769 905
	383 411	-3 108	666 077	0	4 084	15 537	5 602	22 016	540 273	26 844	-13 501	48 698	-10 605	0	4 725 445	1 860 599
	115 498	-7 933	0	0	0	0	850	0	112 789	86 924	-1 179	17 895	-2 619	0	4 574 610	1 798 268
	66 789	0	0	0	0	13 880	1 837	0	613 161	25 184	-18 538	43 421	-1 994	74 653	4 462 296	839 047
	164 208	0	0	0	0	0	3 242	268	8 060	7 885	-7	1 034	-3	0	4 419 385	580 217
	8 494	-23 489	0	0	0	254	185	2 209	19 603	220 178	-6 026	6 745	-38	0	4 412 103	143 003
	696 991	-10 625	0	0	0	7 374	603	0	54 782	37 892	-18 700	13 805	-554	6 358	4 346 893	1 349 555
	170 974	-1 042	0	0	0	0	1 117	145	3 935	3 133	0	1 401	-19	0	3 984 317	1 156 894

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
50	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	1 305 263	6 904	0	0	0	0	2 185 034	1 981 382	69 414	-465 297	203 653	52 321	-48 262	
51	АКТИВ-БАНК	345 190	16 902	0	0	7 197	7 197	0	2 806 053	1 831 373	1 116 998	-45 434	974 681	104 754	-36 164
52	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	433 786	11 633	0	0	288 524	51 004	-4 725	2 343 154	2 282 723	382 121	-118 032	60 431	33 729	-37 556
53	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	334 411	6 096	0	0	109 543	109 543	-3	2 659 055	17 256	0	0	2 641 799	0	-484 648
54	ЕКСПОБАНК	491 019	6 470	90 743	0	218 593	6 243	-63 622	1 317 308	1 045 498	94 054	-133 974	271 810	178 354	-150 131
55	ФІНБАНК	197 759	13 507	0	8 041	0	0	-100	2 566 339	2 529 449	1 297 416	-5 726	36 891	13 898	-9 329
56	ЄВРОГАЗБАНК	69 873	12 838	465 100	0	316 618	150 956	0	1 896 386	1 865 024	1 110 806	-40 974	31 362	5 585	-30 303
57	АВАНТ-БАНК	255 760	6 005	0	61 873	188 732	154 467	-349	1 016 613	994 712	7 208	-10 908	21 902	0	-1 511
58	БАНК "3/4"	207 743	18 594	0	388 451	557 391	428 983	-32 366	357 371	108 560	0	-2 859	248 811	0	-17 243
Група IV (кількість банків у групі – 123)															
59	ФОРТУНА-БАНК	71 020	14 379	0	0	26 877	26 877	-203	3 076 431	3 067 279	1 249 001	-232 653	9 152	2 541	-10 327
60	ТАСКОМБАНК	345 752	18 726	0	0	9 660	10 960	-2 938	2 307 123	2 160 565	1 241 507	-71 658	146 557	116 047	-9 094
61	БАНК "ВОСТОК"	548 200	23 604	0	0	0	0	0	2 386 005	2 359 952	1 272 825	-18 811	26 053	0	-2 270
62	ПРЕУС БАНК МКБ	852 113	16 857	0	0	17 669	7 614	-2	1 583 924	1 469 265	713 245	-226 220	114 659	50 779	-147 895
63	БАНК КІПРУ	206 532	15 789	0	0	180 805	180 805	0	1 855 167	1 408 025	1 213 357	-80 757	447 142	87 194	-38 072
64	ІДЕЯ БАНК	132 620	6 762	0	0	72 485	72 485	-1 268	2 271 584	91 998	77 772	-16 516	2 179 586	8 355	-228 534
65	БМ БАНК	112 166	15 626	115 516	0	0	0	-384	2 420 317	1 995 892	976 931	-209 460	424 425	150 217	-167 307
66	ПРОКРЕДИТ БАНК	423 597	16 652	47 375	0	0	0	0	2 206 171	1 609 870	733 178	-57 238	596 302	170 264	-45 273
67	ІНДУСТРІАЛБАНК	456 392	9 973	0	13 841	0	0	0	1 529 705	1 421 555	538 961	-79 337	108 150	85 550	-55 545
68	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	256 930	19 270	0	58 675	9 750	0	0	2 291 593	2 269 337	1 659 350	-39 918	22 256	0	-109
69	МАРФІН БАНК	333 197	20 409	0	0	19 401	0	-600	1 516 435	1 095 015	409 265	-118 094	421 419	312 069	-120 862
70	БАНК "КАМБІО"	134 471	13 774	17 730	17 721	0	0	0	1 767 735	1 664 644	667 928	-18 705	103 090	42 605	-22 242
71	ЕКСПРЕС-БАНК	929 649	3 237	216 616	0	1 087	1 087	-11	1 061 847	678 790	104 650	-100 284	383 057	12 232	-66 191
72	БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	483 926	9 183	42 626	287	379 176	1 088	-242	1 239 142	1 102 489	341 154	-43 087	136 654	2 324	-18 074
73	"АРКАДА"	33 637	34	0	0	0	0	0	2 002 105	1 902 293	0	-59 506	99 812	0	-19 731
74	ВІЕС БАНК	259 281	12 436	0	0	0	0	0	1 721 300	1 315 976	540 076	-65 884	405 324	280 421	-170 067
75	БАНК "ДЕМАРК"	374 610	3 766	0	0	281 111	281 111	0	1 421 339	1 400 950	130 363	-99 821	20 390	1 785	-52 884
76	ЕНЕРГОБАНК	282 754	9 660	0	0	249 090	199 574	-592	1 174 901	984 136	258 154	-10 629	190 765	13 647	-27 188
77	БАНК "ПЕРШИЙ"	15 533	10 174	93 113	0	187 548	187 498	-2 592	1 298 724	1 248 005	148 850	-27 955	50 719	28 197	-21 724
78	"КІІВ"	29 118	1 961	0	0	0	0	0	822 440	816 295	77 749	-1 066 636	6 145	0	-833 301
79	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	407 046	12 504	19 718	29	42 026	34 368	-1 475	1 253 752	1 224 583	900 733	-63 933	29 169	1 423	-2 001
80	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	580 209	15 666	0	3 297	10 273	0	0	1 206 981	1 146 201	1 070 225	-182 792	60 780	25 694	-34 246
81	ФІНРОСТБАНК	348 821	14 857	61 956	0	492 174	150 770	-2 234	992 820	975 795	308 539	-31 365	17 025	7 687	-22 540
82	АКЦЕНТ-БАНК	654 715	11 006	4 469	0	0	0	0	1 157 564	373 323	32 502	-11 570	784 241	148 513	-237 697
83	МІСТО БАНК	375 277	12 075	0	0	8 600	0	-1 400	1 241 408	924 051	330 506	-151 362	317 358	129 829	-17 496
84	БАНК "МЕРКУРІЙ"	7 045	3 440	391 881	0	12 067	12 067	0	1 070 453	888 099	67 442	-18 340	182 354	13 390	-37 632
85	"КАПІТАЛ"	252 606	5 316	188 648	0	217 115	217 290	-175	673 447	455 949	42 929	-3 604	217 498	59 398	-18 028
86	ЮНЕКС БАНК	235 746	7 717	27 000	10 471	0	0	-370	1 294 796	1 233 761	111 387	-37 656	61 035	58	-6 740
87	БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	112 794	6 647	0	0	0	0	0	1 423 128	1 117 851	361 039	-21 311	305 277	53 875	-19 084
88	ЄВРОБАНК	233 924	5 265	0	40 153	9 210	9 210	-91	855 964	771 110	128 466	-1 229	84 854	14 661	-13 172
89	"ТК КРЕДИТ"	806 204	12 088	0	0	182	138	0	725 342	711 513	0	-12 529	13 829	286	-11 979
90	"ПОРТО-ФРАНКО"	556 169	8 324	0	565	31 788	31 788	0	858 072	775 600	435 292	-756	82 472	28 939	-23 524
91	АВТОКРАЗБАНК	104 263	3 954	64 402	0	43 841	0	-292	1 163 716	1 145 776	131 150	-31 282	17 940	2 931	-14 785
92	"ГЛОБУС"	208 967	6 035	131 007	0	198 668	154 790	-3 005	636 685	626 296	35 740	-112 440	10 390	0	-15 743
93	БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	211 989	7 831	0	0	14 893	12 416	-152	708 575	693 409	508 665	-42 205	15 166	5 905	-45 110
94	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	26 555	8 093	0	0	2 016	2 016	-175	1 172 105	1 114 719	555 732	-71 261	57 387	1 688	-2 145
95	РАДІКАЛ БАНК	302 449	4 131	39 921	56	18 122	694	-183	876 237	552 224	167 171	-21 413	324 014	3 610	-5 285
96	ПОЛТАВА-БАНК	250 553	1 983	0	0	293	293	-3	864 819	777 795	33 669	-74 056	87 024	2 096	-11 658
97	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	131 868	6 277	0	2 576	127 068	127 068	-26	844 762	813 117	268 627	-5 702	31 644	7 288	-43 591
98	ІНТЕГРАЛ-БАНК	413 292	4 947	0	0	100 018	28 909	-5 684	593 012	568 004	29 543	-48 292	25 008	3 245	-4 227
99	КРЕДИТПРОМБАНК	117 569	3 487	0	0	4 173	0	0	214 122	211 427	20 750	-5 823	2 695	1	-1 679
100	БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	365 623	245	0	0	10 000	23	0	680 538	0	0	0	680 538	0	-147 120
101	УКРГАЗПРОМБАНК	226 078	4 633	27 858	0	57 677	39 112	-544	739 364	658 453	300 962	-31 304	80 910	22 764	-7 021
102	КОМІНВЕСТБАНК	154 145	5 974	0	0	314 859	308 699	-28	578 197	497 585	279 989	-22 787	80 612	1 532	-2 923
103	УНІКОМБАНК	4 103	32	0	0	0	0	0	621 953	621 753	0	-4 762	200	0	-14 713
104	"АКСІОМА"	64 912	361	6 977	0	0	0	0	1 024 428	1 018 322	3 914	-147 384	6 107	0	-2 142
105	"ЛЬВІВ"	25 018	20 641	22 005	0	143 630	116 976	-1	696 008	622 806	244 643	-61 309	73 202	21 931	-7 402
106	ПРОМЕКОНОМБАНК	1 093	1 019	0	0	83 985	11 714	-623	683 200	661 634	7 584	-19 016	21 566	4 484	-28 772
107	БАНК "МОРСЬКИЙ"	170 414	3 869	0	0	107 757	48 792	-232	543 432	468 590	83 607	-6 219	74 842	29 166	-6 693
108	БАНК "ЮНІСОН"	209 863	3 015	0	0	29 444	29 364	-7 361	378 586	340 824	112 072	-996	37 762	0	-165
109	СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	179 259	5 573	0	0	0	0	0	688 887	688 886	197 808	-70	1	0	0
110	ЄВРОПРОМБАНК	13 388	5 457	0	0	65 947	35 767	-293	784 879	782 416	436 810	-56 450	2 463	0	-1 512
111	БАНК "ГРАНТ"	113 769	3 630	0	0	2 070	165	0	731 161	660 871	266 604	-5 898	70 290	13 889	-1 658
112	ОМЕГА БАНК	572 414	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
113	БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	58 372	1 605	0	22	56 265	13 910	-546	682 168	617 931	79 685	-193	64 237	0	-6 220
114	"ПРЕМІУМ"	86 051	2 445	0	0	143 785	47 672	-17 922	587 923	551 414	159 788	-35 690	36 509	0	-900
115	"НОВИЙ"	163 229	3 459	1 780	0	2 192	2 192	0	508 950	501 719	55 779	-1 511	7 230	2 087	-1 957

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	144 639	-7	0	0	0	2 849	2 736	290	94 989	14 266	-211	2 781	-157	785	3 760 537	2 628 389
	169 475	-2	0	0	0	6 869	2 119	26 700	234 475	33 512	-442	3 925	-111	67 269	3 719 686	1 395 589
	269 153	-4 326	0	0	0	38 781	25 445	0	30 145	107 381	-2 871	4 765	-290	95 993	3 648 762	723 818
	9	0	0	0	0	0	3 402	6 156	167 365	45 610	-14 449	19 342	-556	0	3 350 990	196 815
	866 184	-3	0	0	0	91 263	1 702	5	78 837	1 387	-7 198	12 181	-1 254	81 791	3 257 484	1 399 911
	7 963	-68	0	0	0	3 890	7	0	355 307	12 399	-269	8 516	0	0	3 173 728	1 333 336
	0	0	0	0	0	0	9	1 220	260 003	10 236	-10 485	11 145	0	0	3 043 430	1 288 556
	222 317	0	0	0	0	0	247	638	243 117	101 426	-3 021	15 303	-4 762	0	2 112 032	353 847
	161 110	0	0	0	0	24 622	187	992	37 672	84 730	-3 268	7 610	-14 467	0	1 846 472	768 764
	60	0	0	0	0	0	350	102	176 797	532	-111	5 282	-1 348	1 078	3 372 908	1 284 753
	239 478	-10 928	100 000	0	0	65 121	620	5 780	56 049	14 314	-132	6 125	-921	32 328	3 201 076	1 638 999
	0	0	0	0	0	0	11 558	1 390	25 146	73 565	-12	6 871	-21	0	3 076 338	1 647 776
	117 308	-1 481	42 012	0	0	44 765	5 550	194 252	128 827	13 849	-1 881	9 756	-239	9 750	3 036 633	1 544 948
	12	-1	0	0	0	229 847	1 581	6 725	68 679	5 772	-588	44 757	-4 460	385 146	3 000 811	1 562 082
	84 910	0	0	0	0	144	1 732	3 773	121 098	183 836	-5 774	24 806	-942	11 816	2 915 566	311 775
	0	0	0	0	0	0	3	150 133	9 428	24 638	-14 432	9 846	-575	53 898	2 911 572	1 154 180
	499	0	0	0	0	13 248	10 205	9 173	83 820	19 343	-949	20 432	-3 977	37 926	2 888 440	1 124 048
	276 995	-21 793	0	0	0	195 115	4 194	1 884	167 032	35 433	-1 222	18 740	-1 449	2 916	2 712 220	916 279
	180	-604	0	0	0	0	303	987	20 731	5 896	0	3 061	0	0	2 667 375	1 693 979
	69 191	-3 414	153 944	0	0	24 716	2 181	0	132 979	34 729	-178	5 308	-365	166 413	2 478 903	811 579
	315 209	0	0	0	0	22 200	81	0	64 806	6 431	-37	33 348	-1 428	36 526	2 430 033	1 016 412
	51 122	-12 042	0	0	0	0	24 724	1 360	108 745	6 638	-714	11 007	-143	11 860	2 427 892	440 273
	0	0	0	0	0	0	465	1 236	90 227	30 135	-4 718	19 521	-593	38 495	2 334 420	758 452
	60	0	0	0	0	0	585	0	231 303	151	-32	646	-1 919	0	2 268 521	5 207
	52	0	110 197	0	0	1 908	6 469	32	125 820	13 450	-1 299	5 954	0	0	2 256 899	976 562
	11 179	0	0	0	0	25 079	12	0	17 602	910	-1 933	1 096	-1 185	0	2 136 703	761 071
	1 297	0	0	0	0	242 452	267	0	63 099	30 539	-2 083	2 478	-63	63 152	2 119 691	659 987
	241 693	-4	0	0	0	140 042	1 260	497	102 481	12 925	-300	11 840	-522	2 384	2 118 215	611 182
	101 952	-3 547	0	0	0	86 108	253	239 713	400 380	5 435	-4 852	13 633	-7 522	416 215	2 117 208	90 391
	140 006	0	0	0	0	0	702	0	12 119	67 043	-33	5 287	-7	63 006	2 023 237	1 260 401
	144 628	-34 515	0	0	0	288	17 458	0	11 968	10	-9	1 221	0	6 300	1 998 299	1 603 015
	0	0	0	0	0	0	479	783	22 852	8 723	-179	2 635	-335	1 082	1 947 182	548 990
	0	0	0	0	0	0	774	0	30 935	21 858	-2 891	392	-28	0	1 881 714	667 756
	0	0	0	0	0	17 815	264	5 485	106 009	93 189	-105	4 387	-394	7 317	1 871 826	676 885
	22 624	-50	0	0	0	14 339	1 816	1 422	129 492	9 537	-1 465	2 010	-126	98 347	1 764 472	93 740
	4 722	0	13 392	-19 146	0	0	88	0	61 048	30 176	-757	182 716	0	86 841	1 716 116	463 767
	22 469	0	0	0	0	0	322	1 980	38 988	2 161	-10	8 394	-72	2 722	1 652 765	265 892
	0	0	0	0	0	1 343	952	305	53 648	29 422	-317	2 211	-12	557	1 631 009	436 230
	220 531	0	0	0	0	0	121	179	88 897	158 579	-493	409	-23	0	1 613 232	287 151
	31 618	0	0	0	0	16 403	440	564	6 051	16	-79	7 276	-4	736	1 606 920	703 948
	4 746	0	0	0	0	17 649	212	162	48 000	10 271	-4	357	-3	5 811	1 542 126	526 972
	19 564	-300	0	0	0	9 946	392	1 293	19 869	1 177	-40	2 193	-63	23 013	1 457 622	237 031
	0	0	0	0	0	58 011	108	0	67 103	90 932	-166	3 279	-13	2 740	1 403 536	234 678
	373 684	0	0	0	0	17 355	828	1 943	5 099	7 448	-1 567	883	-56	46 008	1 396 535	864 279
	98 532	-17 365	0	0	0	24 218	1 648	102	48 855	8 141	-81	1 084	-93	0	1 391 350	574 260
	70 003	0	0	0	0	30 357	60	0	14 657	1 489	-55	9 899	-419	0	1 367 380	360 514
	26 219	-887	0	0	0	0	1 555	13	138 196	8 831	-725	2 323	-1 711	47 362	1 342 147	107 558
	56 426	-349	0	0	5 152	26 094	835	7 754	33 436	19 765	-369	20 153	-769	0	1 282 167	486 967
	61	-70	0	0	0	31 282	8	708	8 843	108 321	-1 998	447	-34	0	1 260 940	435 432
	36 689	-8 072	0	0	0	0	7 906	55 044	21 056	244 229	-2 448	3 456	-245	499 028	1 206 760	153 334
	0	0	0	0	0	0	2 278	7 659	62 417	17 656	-4 690	15 130	-1 386	0	1 161 547	81 278
	199	-6	11 518	0	0	9 659	429	303	24 688	4 530	-449	2 423	-615	49 904	1 159 262	529 851
	0	0	0	0	0	3 899	26	0	64 466	7 680	-64	11 801	0	11 414	1 152 462	677 109
	0	0	0	0	0	0	156	0	4 165	488 038	-41 294	239	0	0	1 118 686	1 003
	0	0	0	0	0	0	205	0	1 268	5 296	-798	158	0	0	1 103 606	10 972
	0	0	763	0	0	0	1 838	0	52 475	2 307	-32	39 639	-104	0	1 004 322	416 401
	10 836	0	0	0	0	0	525	4 534	12 876	702	-9	120 928	0	70 596	990 294	24 445
	10 038	0	0	0	0	30 981	1	2 493	66 141	1 535	0	22 645	-119	0	959 307	161 565
	199 460	0	0	0	0	0	53	520	95 561	1 390	-6	3 595	-486	0	921 489	366 177
	0	0	0	0	0	0	0	526	10 048	16 459	-9	5 424	-7	0	906 177	286 774
	0	0	0	0	0	0	0	13	29 823	38	-6	129	0	0	899 674	477 376
	3 410	-10	0	0	0	0	12	25	42 335	829	-427	984	-17	0	898 226	317 657
	101	-785	0	0	0	18 813	3 224	260 931	2 353	647	-809	3 852	-318	7 637	870 031	552 367
	0	0	0	0	0	0	0	3 509	18 448	9 618	-244	35 373	-4 826	0	865 380	113 497
	0	0	0	0	0	0	618	631	31 353	2 867	-338	784	0	0	856 456	237 782
	24 985	-1	0	0	0	11 426	134	2 793	5 460	58 470	-181	4 617	-44	22 037	809 531	191 562

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
116	"РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	564 962	0	56 404	0	-11 988	0	-11 988	0	0	0	0	0	0	0
117	ЗАХІДІНКОМБАНК	111 574	0	0	0	219	219	0	590 363	514 037	45 355	-31 239	76 325	54 271	-69 304
118	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	109 237	6 060	0	0	116 439	42 239	-13 528	69 671	30 384	27 530	-158	39 287	0	-5 125
119	МЕТАБАНК	60 119	1 885	0	478	5 445	5 449	-17	578 428	515 419	121 839	-11 627	63 009	16 899	-13 875
120	БАНК "КОНТРАКТ"	131 732	2 462	122 982	34 277	219	219	0	293 721	252 070	36 016	-29 853	41 651	39	-749
121	ЛЕГБАНК	161 070	2 532	0	0	22 687	20 702	0	338 238	302 970	154 621	-5 057	35 268	0	-4 236
122	АЛЕКС-БАНК	72 725	3 422	0	0	85 489	42 627	-4 783	460 120	391 321	186 039	-27 159	68 799	0	-359
123	"СТАНДАРТ"	152 668	1 680	0	5 208	46 512	16 433	-26	390 099	385 341	0	-1 523	4 758	0	-50
124	ЮНІОН СТАНДАРД БАНК	58 719	825	0	0	34 903	32 443	-475	535 962	534 502	0	-212 401	1 460	0	-818
125	БАНК "ТРАСТ"	22 157	1 603	0	0	70 159	70 159	0	469 221	164 319	163 972	-40	304 902	25 290	-41 611
126	АГРОКОМБАНК	83 431	1 674	48 718	0	97 719	96 113	-11	313 584	264 197	8 877	-1 563	49 387	2 737	-10 237
127	СТАРОКІЇВСЬКИЙ БАНК	99 936	1 265	0	0	20 269	3 769	-38	341 113	129 016	53 125	-2 108	212 097	31 677	-198
128	АКОРД БАНК	158 879	2 370	0	0	0	0	0	428 759	413 440	236 378	-1 797	15 319	5 587	-249
129	ІНТЕРБАНК	35 075	2 476	5 300	7 420	32 318	32 318	-1	280 545	278 431	152 521	-25 735	2 114	770	-7 237
130	ІНВЕСТБАНК	156 647	2 045	66	0	0	0	0	392 307	379 772	175 198	-8 682	12 536	36	-916
131	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	146 826	2 034	0	0	0	0	0	423 784	422 855	17 678	-28 622	929	0	-47
132	ПОЛІКОМБАНК	41 599	1 217	0	0	154 758	154 758	-2 850	312 197	308 237	4 148	-23 817	3 959	216	-1 321
133	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	197 521	2 847	0	0	931	931	-9	286 107	215 673	54 656	-1 012	70 435	20 760	-18 385
134	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	20 167	1 662	0	0	13 038	13 038	-528	517 729	515 119	127 275	-3 786	2 609	0	-89
135	"УКООПСІЛКА"	13 107	372	148 864	0	0	0	0	177 548	169 163	17 416	-7 177	8 385	2 261	-4 352
136	УКРКОМУНБАНК	101 224	2 002	0	0	8 298	4 457	0	296 069	217 571	30 119	-14 938	78 498	4 277	-14 351
137	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	146 790	22 107	0	0	0	0	0	265 222	265 222	0	-5 200	0	0	0
138	"СТОЛИЧНИЙ"	37 732	258	0	0	0	0	0	475 759	472 588	70 457	-67 402	3 170	0	-647
139	ВЕРНУМ БАНК	298 218	2 540	0	0	59 923	15 072	-4	93 100	85 097	0	-7 564	8 004	0	-40
140	БАНК "СІЧ"	38 284	2 252	0	0	125 316	12 421	-8 064	289 028	286 318	134 801	-2 473	2 710	0	-95
141	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	17 875	1 337	0	0	214 097	116 320	-587	156 642	110 995	30 420	-7 997	45 647	20 580	-13 280
142	БАНК "БОГУСЛАВ"	39 941	1 774	0	1 644	879	0	-36	359 292	323 793	30 013	-80 405	35 499	646	-1 038
143	БАНК "АЛЪЯНС"	266 409	34	0	27 690	0	0	0	181 392	179 320	8	-11 665	2 073	1 736	-3 237
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	64 009	2 122	0	0	28 506	6 612	-23	380 662	380 086	293 521	-4 614	575	137	-171
145	АСВІО БАНК	48 789	783	0	2	29 577	29 577	0	391 577	343 136	37 120	-9 545	48 441	0	-29 605
146	ПРОФІН БАНК	177 896	318	0	0	30 000	0	0	229 963	207 053	0	-90	22 910	6 985	-102
147	КЛАСИКБАНК	42 672	1 122	0	0	0	0	0	421 815	408 824	0	-128 703	12 991	0	-1 564
148	ОКСІ БАНК	86 656	1 975	26 650	0	19 917	19 917	0	310 281	273 326	141 923	-5 091	36 955	2 663	-545
149	АРТЕМ-БАНК	21 579	1 627	0	0	110 200	110 200	-431	267 997	234 167	74 067	-4 128	33 830	14 824	-4 255
150	РЕГІОН-БАНК	42 275	1 196	504	0	18 200	0	-158	310 819	284 096	63 434	-7 392	26 723	9 413	-14 701
151	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	39 947	758	0	0	64 452	14 976	-6 097	235 217	230 135	138 379	-7 561	5 082	198	-20 066
152	ПРАЙМ-БАНК	177 935	1 137	0	0	34 849	0	-3 171	195 224	188 853	0	-8 130	6 371	346	-6 365
153	УКРБУДІНВЕСТБАНК	76 449	915	0	0	0	0	0	268 056	205 492	1 107	-940	62 563	8 233	-8 177
154	МЕЛІОР БАНК	77 010	454	35 000	90	0	0	0	300 889	298 162	20 149	-45 077	2 726	0	-195
155	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	29 537	23	0	0	0	0	0	363 690	359 115	669	-88 106	4 575	0	-133
156	РАДАБАНК	145 845	1 002	0	0	36 326	36 326	0	197 044	191 490	44 415	-8 975	5 554	0	-132
157	ГРІН БАНК	101 730	73	0	0	207	207	-12	282 423	280 481	0	-34 070	1 941	0	-147
158	МОТОР-БАНК	97 437	1 742	0	0	21 466	21 466	-443	206 928	204 600	38 765	-5 454	2 329	0	-58
159	"ДАНІЕЛЬ"	1 937	0	168 791	0	0	0	0	27 706	1 428	10	-532 724	26 278	5 959	-135 549
160	КСГ БАНК	5 315	246	0	295	1 599	1 599	-102	312 466	266 926	1 039	-56 259	45 540	2 080	-1 691
161	АСТРА БАНК	272 282	316	0	0	549	548	0	2 522	2 254	0	-31	268	0	-9
162	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	9 651	92	0	0	2 410	2 410	0	212 648	203 866	12 645	-114	8 782	3 249	-498
163	ФІНАНС БАНК	25 387	37	0	0	5 011	0	-1	31 613	28 519	0	-7 857	3 094	0	-6 072
164	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	3 932	84	0	0	86 205	36 938	-6 143	140 327	92 684	711	-6 496	47 643	0	-11 733
165	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	31 483	293	0	0	837	837	-209	195 505	179 452	9 280	-22 815	16 052	0	-3 225
166	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	10 682	328	0	0	4 024	3 811	-172	200 269	199 914	5 368	-33 494	355	0	-753
167	ФІНЕКСБАНК	40 664	553	0	0	71 378	0	-145	73 259	61 090	0	-1 934	12 169	0	-5 808
168	"КОНКОРД"	5 459	13	2 541	0	548	548	-276	174 573	174 220	0	-25 965	353	0	-2 718
169	ІНВЕСТИЦІЙНО-ТРАСТОВИЙ БАНК	44 181	0	0	0	0	0	0	80 610	80 610	0	-205	0	0	0
170	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	55 285	239	0	0	42 638	1 095	-381	29 059	1	0	-123	29 059	20 034	-6 097
171	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	5 440	191	0	0	63 157	0	-2 064	23 561	22 974	17 994	-70	587	0	-3
172	БАНК "ВЕЛЕС"	17 163	1 320	0	0	163	163	-2	138 453	136 584	0	-60 329	1 870	0	-597
173	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	44 755	92	0	0	0	0	0	66 010	54 669	0	-572	11 342	1 266	-2 102
174	БАНК "АВАНГАРД"	16 431	496	0	0	80 097	7 340	-13 469	0	0	0	0	0	0	0
175	БАНК "ПОРТАЛ"	7 518	29	0	0	30 679	966	-300	116 513	112 339	0	-1 691	4 174	0	-404
176	"ЦЕНТР"	20 900	70	0	0	0	0	0	119 854	119 467	0	-3 462	387	0	-4
177	АЛЬПАРІ БАНК	3 048	43	0	0	0	0	0	27 908	27 908	0	-2 760	0	0	0
178	ДЕРЖЗЕМБАНК	118 460	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
179	"ГЕФЕСТ"	91 359	0	0	0	29 570	0	-9	0	0	0	0	0	0	0
180	ВЕКТОР БАНК	89 642	0	0	0	29 700	0	-300	500	0	0	0	500	0	0
181	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	4 025	0	0	0	20 780	0	-220	17 099	17 099	0	-41	0	0	0

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	5	0	0	0	56 265	0	1 938	29	97 890	1 258	-795	395	-11	0	767 158	30 172
	30 150	0	0	0	0	0	1 615	0	13 666	10 294	-318	2 573	-1 127	0	760 454	192 363
	388 161	0	0	0	0	0	0	34	47 187	279	0	992	-1	0	738 060	469 264
	1 273	-94	15 000	0	0	12 883	1 699	0	52 896	3 062	-725	2 461	-52	0	735 631	167 792
	0	0	0	0	0	1 645	132	293	43 276	23 056	-5 777	5 331	-3	50 912	710 038	113 040
	57 528	-5	0	0	0	0	304	0	35 795	19 403	-15	255	-30	68 480	706 292	234 833
	0	0	0	0	0	0	2 295	328	3 854	70 361	-7	3 410	-7	1 442	703 447	294 923
	78 869	0	0	0	0	0	569	929	5 732	406	-30	1 313	-34	0	683 985	30 906
	0	0	28 536	-35 163	0	209	48	4	2 584	4 657	-418	1 530	-160	0	667 977	68 730
	0	0	0	0	0	30 884	5	517	47 240	7 408	-44	1 189	-61	0	650 381	269 226
	60	0	0	0	0	0	532	38	90 986	2 804	-541	1 749	0	0	641 295	132 014
	1 222	-6	0	0	0	0	390	0	71 647	375	0	41 653	0	62 114	639 984	90 140
	39 908	0	0	0	0	0	55	357	5 957	2 364	-61	331	0	0	638 980	249 002
	222 936	0	0	0	0	0	252	0	1 280	17 813	-143	1 757	-455	0	607 173	185 784
	60	0	0	0	0	17 893	1 259	8	21 356	1 913	-60	1 132	-7	1 753	596 439	184 760
	0	0	0	0	0	0	0	331	4 437	51	-9	2 686	-1 107	0	580 149	49 712
	1 210	-1 983	0	0	0	9 062	15	0	55 025	504	-181	3 412	-21	537	579 534	177 401
	95	0	0	0	0	9 088	190	514	55 608	1 113	-132	823	-70	12 786	567 624	164 521
	0	0	0	0	0	0	0	0	8 130	3 058	-1	615	-36	0	564 399	146 664
	0	0	0	0	0	0	34	1 176	21 391	171 579	-2	266	-2	0	534 338	28 327
	0	0	0	0	0	15 646	368	2 385	77 591	14 347	-180	12 687	-28	0	530 617	42 675
	90 004	0	0	0	0	0	308	3 450	651	30	-7	247	-185	0	528 809	53 157
	2	-84	0	0	0	0	114	0	11 116	23	-249	424	0	0	525 427	79 621
	37 800	0	0	0	0	0	310	29	24 591	6 210	-2	689	0	0	523 411	256 802
	24 780	0	0	0	0	0	108	0	35 980	315	-1	4 661	-28	0	520 723	168 920
	18 154	0	0	0	0	31 810	30	487	59 414	6 063	-2	948	-49	6 623	513 482	173 161
	76 195	0	0	0	0	5 025	0	142	18 400	3 741	-9	1 387	-13	0	508 420	79 169
	21 282	0	0	0	0	0	100	0	4 898	1	-3	127	-5	0	501 934	8 368
	0	0	0	0	0	0	877	9	1 477	2 126	-22	426	-6	13 703	493 916	305 236
	0	0	0	0	0	0	402	11	8 391	9 837	-7	833	-6	0	490 202	118 319
	0	0	0	0	0	11 098	1 041	544	34 615	1 697	0	884	-19	0	488 054	15 801
	0	0	0	0	0	0	114	0	1 476	17	-56	247	-2	0	467 463	1 860
	0	0	0	0	0	0	0	0	4 617	336	-5	3 229	-2	2 961	456 620	226 717
	41 100	-104	0	0	0	0	74	16	1 234	49	-2	749	0	0	444 626	202 359
	0	0	0	0	0	24 837	316	127	17 040	18 141	-5	5 510	-30	1 484	440 451	85 375
	6 414	0	0	0	0	30 613	0	0	590	413	-42	48 847	-3	0	427 252	155 211
	0	0	0	0	0	0	265	0	12 889	15	0	362	-22	0	422 676	81 649
	59 976	0	0	0	0	6 527	75	26	9 918	11	-24	529	-3	0	422 482	55 587
	0	0	0	0	0	0	0	64	5 187	1 097	0	255	-2	0	420 045	40 787
	14 811	0	0	0	0	0	199	68	4 976	63	-2	1 845	-6	53	415 266	6 758
	6 218	0	0	0	0	4 454	140	146	15 554	3 215	-1	996	-146	56	410 997	99 718
	0	0	0	0	0	0	445	172	10 566	130	-40	1 551	0	0	397 297	18 710
	16 975	-386	0	0	0	59	7 717	195	33 295	3 261	-16	5 328	0	0	394 402	97 719
	17 856	-72 361	0	0	0	40 485	-73	2 128	4 072	64 111	-11 688	2 890	-854	41 890	371 793	6 973
	15	0	0	0	0	19 293	178	75	1 517	2 115	-133	224	-11	880	344 219	8 641
	0	0	0	0	0	0	737	2 158	56 688	30	-43	727	-6	0	336 008	5 188
	0	-23	0	-416	0	7 472	0	337	36 876	73	-16	129	0	39 851	309 539	23 484
	191 937	0	0	0	0	27 958	53	0	9 032	36	-7	610	0	0	291 675	3 349
	0	0	0	0	0	1 519	47	69	13 118	3	-9	175	0	1 210	246 689	39 956
	2	0	0	0	0	0	176	0	10 643	199	-42	2 910	-18	384	242 431	23 398
	0	0	0	0	0	0	21	98	21 023	546	-4	185	-158	0	237 175	14 961
	0	0	0	0	0	0	10	374	6 003	1 625	-9	219	-3	6 547	200 632	20 644
	3 409	-105	0	0	0	3 308	68	389	441	0	0	77	0	3 322	194 149	1 262
	62 412	0	0	0	0	0	0	0	2 223	0	0	85	0	0	189 511	0
	1	0	24 751	0	0	3 027	2	1	28 138	2 209	-855	336	-16	0	185 686	89 825
	60	0	0	0	0	0	550	142	11 571	1 684	0	279	-8	64 708	171 343	19 958
	5 949	-1 561	0	0	0	898	0	0	3 100	4	-21	174	-1	0	167 224	8 147
	0	0	0	0	0	0	264	35	51 354	2 364	-109	333	-7	158	165 366	11 962
	62 824	0	0	0	0	0	4	34	3 003	1	0	138	0	0	163 028	7 340
	0	0	0	0	0	0	0	79	4 787	1	0	200	0	0	159 805	5 421
	0	0	0	0	0	0	1 076	42	1 564	6	-2	568	0	1 770	145 851	9 953
	109 003	0	0	0	0	0	18	0	4 256	287	0	255	-11	0	144 818	1 862
	0	0	0	0	0	0	0	0	9 757	0	0	35	-22	0	128 252	0
	0	0	0	0	0	0	1	0	1 111	0	0	6	0	0	122 047	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	82	0	0	1 142	0	0	121 066	0
	0	0	14 392	0	0	24 674	216	1 240	29 832	34	0	1 030	-10	3 388	116 709	1 678

Структура зобов'язань банків України

Structure of liabilities of banks of

№ п/п	Назва банку	Кошти банків		Усього	Кошти клієнтів								
					У тому числі:								
		Усього	У тому числі в іноземній валюті		юридичних осіб				фізичних осіб				
				усього	із них в іноземній валюті	на вимогу	із них в іноземній валюті	усього	із них в іноземній валюті	на вимогу	із них в іноземній валюті		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Група I (кількість банків у групі – 15)													
1	ПРИВАТБАНК	16 320 583	3 382 819	138 577 936	29 744 872	17 254 560	18 308 754	9 845 434	108 833 063	55 904 215	16 264 440	5 103 760	
2	ОЩАДБАНК	31 346 907	3 975 976	42 292 274	8 891 014	2 672 247	6 032 680	1 473 760	33 401 260	8 407 250	9 002 128	487 297	
3	УКРЕКСІМБАНК	12 835 373	4 315 208	47 083 245	28 772 318	20 518 706	21 766 200	17 921 426	18 310 926	11 178 217	1 906 380	1 028 121	
4	ДЕЛЬТА БАНК	15 480 317	2 745 176	37 167 638	10 570 764	4 480 111	6 645 308	2 939 606	26 596 874	12 951 699	4 207 000	2 590 002	
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	24 102 006	21 214 004	13 935 179	5 999 095	3 367 722	3 240 730	1 301 057	7 936 084	3 928 801	1 214 562	250 102	
6	УКРСОЦБАНК	16 471 023	15 520 504	18 627 359	7 272 656	1 548 256	5 638 105	994 363	11 354 703	5 718 677	2 740 361	1 223 342	
7	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	9 307 025	8 115 362	23 850 838	10 360 514	2 608 752	9 196 667	2 445 299	13 490 324	4 957 555	5 642 334	1 445 331	
8	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	17 290 732	17 278 269	19 637 089	5 014 467	2 652 020	3 085 891	1 295 055	14 622 622	11 827 763	2 601 734	1 762 679	
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	3 209 483	1 244 860	24 351 052	12 752 921	5 084 938	9 290 893	3 375 641	11 598 131	7 099 234	3 257 373	1 640 906	
10	АЛЬФА-БАНК	4 785 086	3 949 139	18 136 828	8 866 117	4 550 721	3 183 888	985 889	9 270 711	5 278 575	1 397 570	712 482	
11	"НАДРА"	11 582 127	1 396 272	14 858 074	8 199 361	2 042 523	3 065 244	387 899	6 658 713	4 623 363	1 124 078	551 389	
12	ВТБ БАНК	12 967 322	12 245 952	9 302 175	3 638 865	1 618 660	1 702 405	373 262	5 663 310	3 232 187	954 398	502 031	
13	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	6 134 567	1 237 019	17 856 984	4 847 110	2 017 072	1 530 394	431 130	13 009 873	6 851 020	953 139	382 531	
14	УКРСИББАНК	117 234	17 233	15 766 299	7 541 413	2 354 570	4 654 289	1 492 450	8 224 886	4 348 327	4 061 940	2 161 970	
15	УКРГАЗБАНК	7 177 150	554 112	9 345 202	3 568 829	538 770	2 412 806	172 288	5 776 373	3 385 004	1 470 310	573 057	
Група II (кількість банків у групі – 20)													
16	ВІЕЙБІ БАНК	1 805 142	589 481	15 696 906	4 351 059	145 397	489 978	60 569	11 345 847	4 401 199	1 694 875	839 891	
17	ОТП БАНК	1 055 116	1 055 030	10 370 919	4 389 235	1 467 525	3 338 155	991 111	5 981 684	3 937 568	2 461 399	1 739 711	
18	КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК	987 930	987 861	13 076 365	9 032 214	3 146 173	5 088 877	2 120 322	4 044 151	1 647 884	703 793	212 494	
19	БРОКБІЗНЕСБАНК	4 340 830	54 915	10 026 354	5 751 604	1 556 633	763 249	163 284	4 274 750	1 806 533	1 242 677	626 605	
20	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	4 712 240	186 263	7 159 559	2 127 246	171 879	906 652	158 617	5 032 313	1 861 068	464 682	227 175	
21	"ПІВДЕННИЙ"	2 918 680	2 493 267	6 679 684	2 237 133	756 982	1 531 189	412 299	4 442 551	2 933 341	1 236 821	822 576	
22	ФІДОБАНК	2 198 548	686 563	6 606 192	4 410 920	1 520 232	1 368 823	933 853	2 195 272	1 532 788	404 369	185 359	
23	ІМЕКСБАНК	3 201 632	16	6 878 987	1 707 119	343 833	647 136	20 934	5 171 868	1 486 734	374 434	103 073	
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	6 688 084	6 688 084	2 369 153	2 349 655	1 197 918	2 136 860	1 023 829	19 498	10 903	19 498	10 903	
25	БАНК "ФОРУМ"	784 946	230 089	7 525 093	2 021 657	396 648	856 826	129 367	5 503 436	3 763 004	742 883	476 985	
26	РОДОВІД БАНК	4 917 330	56 742	211 828	171 964	39 435	171 731	39 413	39 863	17 698	39 858	17 694	
27	"ХРЕЩАТИК"	994 515	628 987	6 336 020	2 782 706	293 566	1 040 578	187 825	3 553 314	1 315 452	514 368	109 343	
28	БАНК "КІЇВСЬКА РУСЬ"	1 167 673	0	6 287 400	2 199 645	302 743	1 132 606	133 215	4 087 754	1 892 737	622 027	220 494	
29	ЗЛАТОБАНК	1 013 900	220 133	5 169 784	2 105 463	286 234	478 853	42 336	3 064 322	2 036 776	260 543	120 770	
30	УНІВЕРСАЛ БАНК	2 662 060	2 028 470	3 002 915	495 698	80 289	369 446	22 618	2 507 216	1 698 590	503 822	289 007	
31	УКРІНБАНК	612 858	400 033	5 158 341	2 080 682	213 200	335 548	55 459	3 077 660	1 444 835	221 146	64 904	
32	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	1 177 997	0	4 398 851	2 347 944	1 353 552	523 034	14 386	2 050 906	1 681 397	87 285	24 069	
33	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	338 540	790	4 686 658	1 315 899	640 514	721 371	300 343	3 370 760	2 135 619	577 367	312 970	
34	ПІВДЕНКОМБАНК	606 064	99 200	4 411 093	1 476 669	33 435	508 690	27 283	2 934 424	1 250 538	350 244	179 831	
35	БТА БАНК	1 007 933	451 177	1 146 022	91 008	33 230	66 772	15 976	1 055 013	742 870	99 278	61 817	
Група III (кількість банків у групі – 23)													
36	СІТБАНК	399 347	33	5 498 410	5 480 218	1 567 448	5 480 218	1 567 448	18 191	89	18 191	89	
37	АКТАБАНК	643 970	643 965	4 648 330	2 312 076	677 155	1 467 173	54 114	2 336 254	1 764 588	266 073	114 209	
38	МЕГАБАНК	262 989	262 916	3 555 662	1 817 829	944 419	989 215	354 702	1 737 833	857 034	156 425	39 221	
39	ПЛАТИНУМ БАНК	110 003	0	4 809 008	500 444	59 151	59 521	11 051	4 308 565	1 111 646	247 098	89 314	
40	ДІВІ БАНК	236 946	91 004	3 116 732	3 043 984	55 914	89 751	5 562	72 748	41 683	31 338	10 529	
41	УКРБІЗНЕСБАНК	317 189	0	3 883 656	2 416 514	1 414 614	428 447	218 289	1 467 142	579 017	123 875	42 938	
42	ДІАМАНТБАНК	1 236 035	587 219	2 819 989	1 173 414	120 193	492 186	44 925	1 646 575	701 839	219 409	90 369	
43	КРЕДОБАНК	838 842	734 929	2 807 043	1 012 943	252 228	732 935	224 976	1 794 101	581 238	335 200	114 390	
44	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	1 131 214	781 335	2 737 590	532 398	20 479	89 975	10 670	2 205 192	1 056 922	221 165	111 031	
45	ПРАВЕКС-БАНК	3 661	3 651	2 942 935	838 968	233 218	489 024	60 606	2 103 967	904 220	816 620	315 135	
46	"СОЮЗ"	894 333	174 382	1 663 480	1 088 564	245 948	667 202	103 441	574 916	201 194	144 315	133 604	
47	РЕАЛ БАНК	1 709 195	1	872 637	185 275	8 541	135 600	5 080	687 361	130 562	73 740	12 854	
48	ТЕРРА БАНК	750 348	467 932	2 863 336	941 605	11 011	158 208	9 215	1 921 731	842 857	189 786	79 085	
49	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	272 534	136 466	3 221 552	1 618 963	172 789	329 521	11 855	1 602 589	1 210 556	30 541	20 308	

станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)

Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)

Тис. грн.

	Боргові цінні папери, емітовані банком		Інші залучені кошти	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	Відстрочені податкові зобов'язання	Резерви за зобов'язаннями	Інші фінансові зобов'язання	Інші зобов'язання	Субординований борг	Зобов'язання групи вибуття	Загальні зобов'язання	
	Усього	У тому числі в іноземній валюті									Усього	У тому числі в іноземній валюті
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	7 990 573	0	4 235 094	0	130 619	57 910	3 238 781	716 809	4 069 165	0	175 337 470	84 016 977
	26	0	14 571 541	34 432	0	130 042	400 309	427 872	1 103 221	0	90 306 624	30 671 492
	0	0	22 284 923	17 800	18 914	21 191	1 101 373	123 256	4 094 212	0	87 580 287	62 783 788
	1 224 426	66 869	20 585	0	0	459	1 017 592	93 969	2 649 576	0	57 654 564	22 915 583
	3 108	0	688 303	0	22 896	22 331	485 263	210 747	3 174 637	0	42 644 469	32 442 928
	49 827	0	617 542	0	0	21 948	538 968	157 016	1 095 767	0	37 579 450	24 740 980
	0	0	0	218 115	80 432	62 536	1 120 747	300 823	3 257 206	0	38 197 722	19 256 555
	0	0	0	0	31 109	2 591	398 156	113 685	1 226 986	0	38 700 347	33 104 028
	113	0	2 788 712	8 925	0	8 707	956 580	110 550	486 235	0	31 920 357	16 469 175
	236 028	0	6 260 520	0	0	9 742	609 831	62 268	1 464 770	0	31 565 074	21 532 944
	323	235	2 459 345	2 090	0	4 004	898 654	58 144	1 682 037	0	31 544 798	11 122 571
	0	0	0	0	21 918	1 577	45 933	67 864	2 572 759	0	24 979 548	19 680 755
	0	0	168 452	0	11 751	2 814	223 267	50 622	1 385 534	0	25 833 991	11 549 712
	2 279	0	16 377	0	0	36 499	1 176 002	124 195	3 762 017	0	21 000 903	10 729 441
	0	0	52 573	0	36 283	4 064	469 737	71 168	0	0	17 156 177	4 563 268
	0	0	971 646	0	651	190	68 391	26 518	517 185	0	19 086 629	6 606 524
	7	0	3 666 261	0	0	187 640	829 776	193 454	2 164 781	0	18 467 953	12 449 938
	194 561	0	8 676	23 638	0	25 003	146 801	106 099	599 151	0	15 168 224	6 468 468
	0	0	0	393	15 286	45 747	177 975	23 805	0	0	14 630 391	3 534 859
	10 082	0	0	0	133	262	40 787	21 042	0	0	11 944 105	2 226 384
	0	0	814 089	1 000	1 149	2 342	621 445	33 338	274 783	0	11 346 510	7 668 757
	0	0	0	0	0	69	693 533	24 981	0	0	9 523 323	4 115 479
	0	0	0	2 297	0	0	43 923	30 377	142 410	0	10 299 627	1 978 982
	0	0	0	29 609	0	11 453	447 996	22 065	0	0	9 568 360	7 946 085
	1	0	50 564	0	0	8 713	55 000	34 952	1 031 706	0	9 490 974	5 517 698
	0	0	117 322	0	0	4 267	22 355	7 694	0	0	5 280 796	178 491
	0	0	21 734	0	0	292	158 601	19 695	388 170	0	7 919 027	2 527 907
	0	0	76 575	426	0	0	21 293	13 589	448 899	0	8 015 855	2 260 381
	0	0	35 337	73	0	853	202 978	2 373	477 344	0	6 902 643	3 054 431
	0	0	1 606	0	0	415	180 691	24 374	616 242	0	6 488 302	4 528 617
	0	0	79 521	0	0	416	43 374	5 147	133 338	0	6 032 995	2 178 955
	0	0	0	3 000	0	305	29 106	25 122	0	0	5 634 381	3 037 429
	516	0	20 331	0	0	389	314 648	21 689	393 270	0	5 776 041	3 260 665
	0	0	0	0	137	346	95 462	11 381	363 026	0	5 487 509	1 414 411
	0	0	0	0	3 049	1	13 866	25 185	0	0	2 196 056	1 229 763
	0	0	0	0	9 090	2 097	768 167	4 846	0	0	6 681 958	1 569 838
	0	0	0	0	4 012	1 071	113 986	7 702	109 779	0	5 528 848	3 211 274
	23 057	9 849	1 079 687	606	869	1 697	6 668	6 727	292 042	0	5 230 003	3 434 776
	0	0	102 351	0	0	679	113 110	42 703	152 483	0	5 330 337	1 426 712
	0	0	0	8 906	0	33 256	1 146 705	3 099	449 901	0	4 995 546	646 842
	0	0	2 709	3 758	0	6 252	26 407	10 821	245 514	0	4 496 305	2 168 066
	0	0	0	0	463	6 365	88 896	9 167	348 931	0	4 509 846	1 761 582
	0	0	26 958	0	3 458	2 531	127 688	10 988	389 994	0	4 207 502	2 000 131
	54 785	37 479	0	0	418	456	14 138	14 506	182 898	0	4 136 004	1 983 663
	1	0	0	0	4 995	2 678	117 963	59 185	155 189	0	3 286 607	1 321 504
	1 247 377	23 326	0	0	82	11 585	31 812	1 324	221 915	0	4 071 908	644 853
	0	0	184 838	6 462	2 277	7 873	17 382	988	60 522	0	2 862 173	140 363
	0	0	53 218	0	1 700	72	21 865	15 370	56 038	0	3 761 947	1 327 452
	3	0	0	0	0	213	34 187	28 961	202 167	0	3 759 616	1 542 852

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
50	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	392 799	256 379	2 640 869	2 119 744	100 780	234 059	66 665	521 126	320 267	118 841	70 310
51	АКТИВ-БАНК	742 788	261 193	2 363 781	602 191	300 491	130 156	34 930	1 761 589	870 636	216 922	101 712
52	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	637 619	207 454	2 325 976	799 575	220 516	137 228	15 278	1 526 401	722 060	115 039	45 734
53	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	1 073 109	912 426	1 335 144	82 485	1 271	42 885	1 271	1 252 659	98 524	156 935	31 151
54	ЕКСПОБАНК	1 285 899	149 333	1 317 189	609 447	14 460	400 442	9 940	707 741	414 986	42 693	9 202
55	ФІНБАНК	455 899	291	2 076 797	954 402	198 918	573 572	19 661	1 122 395	589 491	233 475	110 482
56	ЄВРОГАЗБАНК	442 244	333 292	2 187 597	399 779	27 416	141 810	11 289	1 787 818	950 835	205 626	147 237
57	АВАНТ-БАНК	226 101	107 325	1 358 691	382 534	9 893	149 691	2 699	976 157	433 515	129 522	28 938
58	БАНК "3/4"	592 950	428 829	400 561	25 421	10 548	20 821	10 548	375 140	235 711	56 346	53 858
Група IV (кількість банків у групі – 123)												
59	ФОРТУНА-БАНК	439 111	287 111	2 319 803	1 273 181	146 799	266 833	77 993	1 046 622	919 249	68 591	43 211
60	ТАСКОМБАНК	97 870	0	2 229 539	809 634	413 660	367 656	100 097	1 419 905	1 045 194	71 297	36 905
61	БАНК "ВОСТОК"	189 720	189 720	2 308 794	921 184	232 818	508 131	128 594	1 387 611	1 146 472	349 498	288 615
62	ПІРЕУС БАНК МКБ	818 937	799 937	1 238 483	299 114	84 227	247 584	75 848	939 369	494 116	268 971	175 228
63	БАНК КІПРУ	1 519 794	1 368 170	735 015	173 947	40 558	105 680	20 115	561 069	257 178	84 467	45 444
64	ІДЕЯ БАНК	451 211	327 706	1 806 543	372 719	37 731	85 773	19 715	1 433 825	386 262	111 656	33 819
65	БМ БАНК	728 378	683 395	1 567 458	609 366	126 319	126 529	20 389	958 092	600 806	117 326	81 910
66	ПРОКРЕДИТ БАНК	0	0	2 087 521	597 430	139 410	547 479	136 130	1 490 090	684 990	593 352	388 109
67	ІНДУСТІАЛБАНК	470 630	232 072	1 381 939	329 163	161 712	150 895	31 877	1 052 776	491 663	204 866	50 230
68	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	141 690	11 655	1 832 228	847 700	580 968	66 519	11 080	984 528	807 216	47 847	25 313
69	МАРФІН БАНК	0	0	1 851 716	773 975	297 710	653 131	240 773	1 077 741	691 416	417 780	277 775
70	БАНК "КАМБІО"	388 417	0	1 655 015	673 922	263 132	234 254	111 788	981 092	764 184	113 408	86 723
71	ЕКСПРЕС-БАНК	364 497	202 044	1 546 933	718 785	229 146	628 071	205 035	828 148	44 945	337 573	7 652
72	БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	260 239	201 234	1 846 049	810 719	9 700	273 407	7 419	1 035 330	550 579	105 158	29 158
73	"АРКАДА"	203 068	0	1 551 607	625 075	148	118 032	148	926 531	2 855	12 512	71
74	ВІЕС БАНК	728 380	715 573	865 826	294 502	30 273	156 911	24 794	571 324	308 120	137 407	75 845
75	БАНК "ДЕМАРК"	635 423	531 595	1 253 810	212 141	31 230	65 794	2 153	1 041 668	265 162	98 828	7 252
76	ЕНЕРГОБАНК	204 127	146 753	1 542 141	622 756	203 227	284 967	27 284	919 385	394 733	213 409	133 233
77	БАНК "ПЕРШИЙ"	357 713	28 572	1 164 868	562 149	278 600	397 897	260 968	602 719	351 353	94 636	50 097
78	"КІІВ"	794 264	0	446 374	59 222	2 276	36 147	1 756	387 153	128 460	37 952	11 160
79	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	30 053	24 720	1 602 363	874 920	537 525	540 933	289 309	727 443	483 283	129 260	81 199
80	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	807 236	807 236	177 276	157 455	11 077	80 847	11 077	19 821	17 289	8 449	6 760
81	ФІНРОСТБАНК	446 011	0	1 272 893	338 529	96 138	216 121	31 408	934 364	480 758	199 657	107 251
82	АКЦЕНТ-БАНК	4 244	192	1 597 025	106 307	999	45 999	973	1 490 717	739 014	95 248	27 567
83	МІСТО БАНК	6 214	2 231	1 203 246	380 772	116 782	327 499	102 621	822 474	591 729	128 478	113 522
84	БАНК "МЕРКУРІЙ"	9 057	0	1 441 141	388 712	2 079	10 770	977	1 052 429	267 014	139 515	8 380
85	"КАПІТАЛ"	473 473	114 853	822 866	106 874	12 259	63 623	8 424	715 992	286 579	51 765	22 986
86	ЮНЕКС БАНК	283	283	1 274 369	539 432	26 396	201 898	14 873	734 937	380 660	100 710	47 134
87	БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	27 954	0	1 310 266	486 186	33 062	203 668	17 271	824 080	416 887	89 475	32 258
88	ЄВРОБАНК	171 990	578	1 216 464	675 676	126 945	323 653	64 198	540 788	314 037	59 395	16 672
89	"ТК КРЕДИТ"	110 960	82 160	1 277 493	1 215 503	771 330	850 643	600 890	61 990	18 786	1 367	1 164
90	"ПОРТО-ФРАНКО"	634 965	39 987	720 175	127 386	24 531	26 358	7 606	592 790	487 002	129 907	122 737
91	АВТОКРАЗБАНК	111 126	20 944	939 932	298 161	57 004	124 821	1 259	641 770	152 141	141 006	25 373
92	"ГЛОБУС"	245 743	104 085	765 397	140 070	5 654	92 727	2 359	625 328	374 377	185 678	136 608
93	БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	428 801	384 995	645 261	233 657	23 030	204 443	14 804	411 604	334 348	94 339	73 534
94	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	44 955	27 387	1 141 314	238 057	11 921	58 280	11 921	903 256	592 775	31 694	20 337
95	РАДИКАЛ БАНК	0	0	1 074 197	681 693	78 363	604 999	74 483	392 505	131 174	70 008	18 904
96	ПОЛТАВА-БАНК	16 700	0	1 014 736	472 760	44 164	256 934	44 164	541 976	60 012	158 145	7 194
97	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	122 573	111 722	866 303	251 577	18 343	70 062	2 114	614 725	462 774	50 523	39 919
98	ІНТЕГРАЛ-БАНК	20 125	1 115	716 095	225 287	10 855	128 442	9 348	490 808	343 365	102 008	72 324
99	КРЕДИТПРОМБАНК	220 020	213 549	417 503	389 516	92 760	14 506	422	27 987	10 103	25 132	8 261
100	БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	656 465	0	127 114	1 476	0	1 476	0	125 638	10 241	110 534	8 334
101	УКРГАЗПРОМБАНК	217 645	193 671	701 733	191 435	35 978	93 743	6 148	510 298	271 688	48 981	17 016
102	КОМІНВЕСТБАНК	336 672	336 672	557 679	162 311	38 183	117 334	32 281	395 367	237 359	122 510	55 296
103	УНКОМБАНК	13 446	0	530 805	522 965	612	1 697	565	7 839	244	3 844	0
104	"АКСІОМА"	35 147	0	674 973	558 038	856	121 625	424	116 935	24 828	2 952	154
105	"ЛЬВІВ"	92 155	65 514	642 790	191 609	37 921	103 122	31 963	451 182	213 295	28 192	10 637
106	ПРОМЕКОНОМБАНК	25 601	31	741 536	56 828	255	43 860	255	684 708	88 782	178 899	10 334
107	БАНК "МОРСЬКИЙ"	157 045	377	626 598	142 848	27 968	58 390	10 800	483 750	176 546	112 625	49 158
108	БАНК "ЮНІСОН"	173 810	0	313 418	135 487	54 238	86 800	16 920	177 931	124 166	5 689	3 481
109	СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	469 183	469 183	121 858	118 768	44 302	118 768	44 302	3 089	0	3 089	0
110	ЄВРОПРОМБАНК	70 118	45 118	696 145	237 764	19 002	12 560	1 960	458 381	410 652	30 855	17 386
111	БАНК "ГРАНТ"	13 198	3 030	649 632	260 631	30 840	129 397	26 896	389 001	243 706	62 178	18 220
112	ОМЕГА БАНК	185 305	39	7 816	6 440	1 058	5 606	1 058	1 376	925	1 376	925
113	БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	42 001	0	330 814	94 018	1 569	18 810	1 569	236 795	146 307	25 965	18 344
114	"ПРЕМІУМ"	305	16	547 586	195 047	27 204	126 425	23 502	352 539	194 882	21 825	7 628
115	"НОВИЙ"	1 858	0	598 189	397 697	211 267	293 093	192 896	200 492	29 309	23 199	3 073
116	"РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	432 400	0	146 726	146 726	0	146 726	0	0	0	0	0

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	0	0	0	0	0	0	816	6611	86 628	0	3 127 724	2 628 389
	0	0	0	213	4 461	45	14 583	14 602	0	0	3 140 473	1 437 580
	1 997	0	5 521	0	1 904	1 671	35 280	9 398	0	0	3 019 366	1 169 952
	305 708	0	0	0	0	0	23 713	74 208	253 901	0	3 065 784	1 078 863
	33 497	33 496	0	0	8 909	7	85 681	3 948	142 455	0	2 877 585	740 112
	0	0	54 773	0	0	14	127 978	4 402	200 477	0	2 920 340	1 023 721
	5 195	0	0	0	0	1 383	24 094	7 205	75 722	0	2 743 441	1 312 125
	25 020	1 131	75 000	0	0	65	7 880	3 794	92 157	0	1 788 708	605 530
	164 203	164 203	0	0	26 757	267	128 156	1 826	0	0	1 314 719	861 276
	0	0	10	0	0	264	112 102	4 660	0	0	2 875 949	1 384 875
	187 109	0	110 474	2 926	0	3	177 881	8 877	55 234	0	2 869 914	1 574 986
	0	0	55 398	0	0	627	105 289	9 766	22 031	0	2 691 624	1 652 845
	0	0	3 312	0	0	7	19 433	9 910	585 808	0	2 675 891	1 970 905
	0	0	0	0	21 205	96	9 682	12 664	0	0	2 298 457	1 668 128
	134 118	0	16 215	2 576	3 073	89	83 544	5 446	67 177	0	2 569 993	834 230
	0	0	0	0	0	1 038	182	4 998	302 182	0	2 604 236	1 712 799
	21 034	0	260 799	0	0	459	87 011	10 467	74 327	0	2 541 618	1 184 318
	0	0	6 622	155	7 760	780	24 045	10 271	0	0	1 902 203	892 066
	0	0	22 552	0	0	37 729	342 462	3 208	0	0	2 379 870	1 422 096
	0	0	0	0	942	268	87 153	9 155	0	0	1 949 235	1 003 645
	71 929	59 854	13 000	0	1 218	1	8 339	2 998	69 694	0	2 210 611	1 103 531
	0	0	0	589	5 218	2 557	30 636	20 300	0	0	1 970 730	479 087
	0	0	3 792	0	0	93	27 331	4 527	41 000	0	2 183 030	766 015
	0	0	0	513	6 609	5 691	174 088	15 103	0	0	1 956 680	3 003
	0	0	1 027	0	6 320	16	21 192	9 714	107 249	0	1 739 725	1 165 616
	0	0	0	0	0	818	5 870	3 299	0	0	1 899 219	828 149
	0	0	34 009	0	1 507	1 123	21 278	6 988	0	0	1 811 173	750 357
	0	0	5 492	343	2 906	62	50 382	6 214	232 014	0	1 819 993	659 703
	0	0	573	0	75 267	3 346	2 867	5 073	0	0	1 327 765	131 781
	0	0	0	857	688	40	110 743	6 714	144 843	0	1 896 301	1 203 758
	0	0	74 542	0	384	17 517	584 387	3 231	0	0	1 664 572	1 457 411
	26	0	0	0	880	3 132	12 571	4 437	69 423	0	1 809 372	579 805
	0	0	0	0	715	1	38 390	4 597	50 384	0	1 695 355	750 582
	0	0	0	0	5 243	1 021	194 933	4 626	126 076	0	1 541 358	1 015 903
	0	0	54 374	15	13 314	6	9 272	4 467	65 543	0	1 597 191	269 093
	103 312	102 577	0	0	121	20	11 776	1 114	110 000	0	1 522 681	517 039
	0	0	25 638	367	0	0	1 997	5 672	0	0	1 308 325	407 389
	0	0	5 285	60	0	79	59 522	5 018	80 608	0	1 488 792	460 128
	0	0	22	0	0	216	22 736	2 795	69 923	0	1 484 146	443 270
	0	0	0	184	0	0	42 407	2 187	3 498	0	1 436 728	872 275
	0	0	0	0	0	57	10 623	2 681	29 103	0	1 397 604	561 268
	0	0	51 073	0	15	0	8 534	6 596	71 257	0	1 188 532	272 660
	0	0	0	0	140	4 012	96 977	2 784	60 412	0	1 175 464	485 611
	0	0	0	0	0	0	27 685	6 773	136 933	0	1 245 452	881 580
	0	0	0	0	24	66	4 390	2 593	0	0	1 193 341	632 156
	0	0	74 780	0	1 968	1 204	28 442	3 078	22 170	0	1 205 839	209 569
	0	0	0	3	18 850	0	12 911	2 329	10 042	0	1 075 571	104 200
	0	0	0	32	0	346	12 383	4 587	30 261	0	1 036 484	594 693
	0	0	0	296	0	0	270 865	3 044	50 435	0	1 060 861	543 752
	0	0	66 329	0	20	2	12 186	5 758	387 906	0	1 109 724	771 888
	0	0	0	2 970	0	0	9 039	11 919	72 195	0	879 701	82 483
	16 623	11 375	50 943	0	0	0	12 264	3 646	0	0	1 002 855	515 106
	88 777	66 651	0	0	0	94	25 388	693	0	0	1 009 302	679 354
	0	0	0	17	0	0	1 778	795	0	0	546 841	856
	3 383	3 383	0	0	549	446	10 818	714	50 421	0	776 452	29 068
	0	0	45 788	0	0	23	8 524	1 029	72 746	0	863 056	436 360
	0	0	16 494	0	0	0	15 733	3 267	76 136	0	878 767	89 316
	0	0	0	0	0	53	1 602	1 955	20 351	0	807 603	204 891
	0	0	249	0	342	211	2 598	5 181	55 295	0	551 103	233 730
	0	0	0	0	0	0	30 397	2 080	0	0	623 518	518 107
	0	0	0	0	0	417	791	2 415	0	0	769 886	475 010
	0	0	0	0	193	23	15 681	1 082	33 148	0	712 956	319 973
	0	0	0	0	0	235	1 094	1 050	579 004	0	774 505	581 621
	10	0	0	0	0	13	5 888	3 109	0	0	381 835	152 422
	0	0	0	0	0	750	41 608	1 178	0	0	591 427	222 221
	0	0	0	0	0	9	33 997	2 233	92 333	0	728 620	274 567
	7 255	0	0	0	0	0	843	3 358	0	0	590 583	0

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
117	ЗАХІДНКОМБАНК	299	219	514 776	147 582	89 973	20 146	6 914	367 194	169 797	33 031	13 986	
118	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	214 865	83 285	362 488	349 443	342 356	13 272	8 568	13 044	12 085	6 663	6 124	
119	МЕТАБАНК	3 633	3 633	562 652	114 502	2 650	70 748	2 284	448 150	134 617	54 282	12 139	
120	БАНК "КОНТРАКТ"	0	0	546 785	252 653	86 362	160 915	48 290	294 132	101 583	26 344	5 622	
121	ЛЕГБАНК	133 274	40 903	393 183	73 364	7 731	68 974	7 427	319 819	177 983	19 996	12 960	
122	АПЕКС-БАНК	109 892	108 012	286 333	96 656	23 195	94 410	23 195	189 677	160 423	30 956	14 229	
123	"СТАНДАРТ"	27 429	0	469 012	193 474	20 308	88 806	13 296	275 538	109 937	9 335	2 226	
124	ЮНІОН СТАНДАРД БАНК	31 232	10 563	267 337	161 041	153	49 381	153	106 295	79 624	32 024	10 184	
125	БАНК "ТРАСТ"	246 863	180 511	244 780	12 776	569	6 082	382	232 004	22 062	7 678	242	
126	АГРОКОМБАНК	153 189	36 397	300 070	121 101	9 441	92 567	3 177	178 969	105 075	23 339	19 662	
127	СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	91 500	0	417 066	107 330	3 623	70 889	2 897	309 736	89 583	50 874	15 370	
128	АКОРДБАНК	130 031	0	313 820	62 151	1 599	42 585	1 599	251 669	155 903	39 224	31 726	
129	ІНТЕРБАНК	195 474	0	234 180	113 763	69 519	45 147	23 774	120 417	81 928	36 397	19 376	
130	ІНВЕСТБАНК	160 000	0	287 174	39 351	2 957	36 035	2 957	247 823	150 634	36 447	15 043	
131	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	21 252	0	328 293	236 121	7 251	104 725	1 715	92 172	47 067	31 141	26 774	
132	ПОЛІКОМБАНК	167 257	103 728	257 405	58 872	5 545	44 785	4 400	198 533	65 636	51 495	14 567	
133	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	0	0	420 429	193 943	86 542	178 900	76 878	226 486	115 447	18 481	6 538	
134	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	16 138	3 045	364 580	140 322	13	23 839	13	224 258	142 789	9 062	4 358	
135	"УКООПСІЛКА"	8 400	0	134 812	70 973	569	18 447	569	63 839	24 690	5 870	2 652	
136	УКРКОМУНБАНК	0	0	352 176	155 420	3 114	136 103	3 114	196 757	35 786	77 339	2 224	
137	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	0	0	274 028	274 028	47 338	272 227	47 338	0	0	0	0	
138	"СТОЛИЧНИЙ"	118 421	71 373	193 822	54 087	1 678	20 599	1 678	139 735	11 233	16 100	5 451	
139	ВЕРНУМ БАНК	114 907	70 322	252 279	77 589	719	75 617	719	174 690	166 852	17 648	15 483	
140	БАНК "СІЧ"	50 214	21 093	328 479	105 595	10 974	85 113	10 974	222 884	135 089	14 649	6 402	
141	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	175 593	72 612	194 738	55 122	7 970	52 724	6 161	139 616	104 679	7 060	3 032	
142	БАНК "БОГУСЛАВ"	38 110	0	257 990	64 130	1 890	40 791	1 890	193 861	119 023	24 835	16 030	
143	БАНК "АЛЬЯНС"	0	0	346 942	287 421	9 328	118 796	9 328	59 521	41 623	8 199	75	
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	33 498	33 445	248 570	198 818	117 799	107 314	28 347	49 752	41 541	8 539	6 155	
145	АСВІО БАНК	59 048	59 048	301 791	75 198	14 574	38 112	6 897	226 593	56 035	484	423	
146	ПРОФІН БАНК	118 498	0	239 317	170 958	6 464	20 690	6 464	68 358	7 956	10 616	623	
147	КЛАСИКБАНК	99 656	43	136 292	133 986	84	129 791	84	2 306	716	1 259	716	
148	ОКСІ БАНК	63 837	63 837	258 293	56 114	3 468	34 324	1 157	202 179	147 602	8 910	4 625	
149	АРТЕМ-БАНК	71 612	29 759	195 076	47 459	1 888	21 461	1 888	147 617	102 768	7 500	4 010	
150	РЕГІОН-БАНК	34 917	2 192	255 844	80 399	4 440	67 027	4 332	175 445	72 722	21 010	5 776	
151	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	147 096	96 858	136 718	79 972	13 591	28 963	1 276	56 746	42 516	4 037	2 702	
152	ПРАЙМ-БАНК	46 577	6 577	156 681	78 174	2 795	78 174	2 795	78 508	70 750	9 135	4 811	
153	УКРБУДІНВЕСТБАНК	0	0	284 359	194 379	10 403	78 589	10 338	89 980	46 910	7 615	5 549	
154	МЕЛІОР БАНК	0	0	225 953	161 151	152	60 250	152	64 802	41 642	5 752	5 678	
155	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	42 859	0	43 730	42 323	0	42 323	0	1 407	0	226	0	
156	РАДАБАНК	55 984	29 752	210 027	61 325	5 146	53 145	1 472	148 702	77 756	10 647	1 805	
157	ГРІН БАНК	26 153	0	138 227	131 884	9 865	128 884	9 865	6 344	1 085	1 739	47	
158	МОТОР-БАНК	0	0	264 898	147 825	34 106	125 920	33 163	117 072	59 989	15 693	2 799	
159	"ДАНІЕЛЬ"	181 006	11 843	376 889	71 650	4 399	69 931	3 839	305 239	159 687	152 648	97 994	
160	КСГ БАНК	0	0	144 179	115 197	4 914	11 537	2 726	28 982	14 571	6 770	5 565	
161	АСТРА БАНК	152 648	7 716	8 130	3 577	10	2 938	10	4 554	452	682	206	
162	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	31 798	0	134 137	93 778	1 069	28 068	1 069	40 359	4 071	1 975	595	
163	ФІНАНС БАНК	46 607	0	43 515	40 866	1 596	37 726	1 596	2 649	598	520	370	
164	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	56 675	35 295	42 475	23 004	2	853	2	19 471	7 515	1 275	1 113	
165	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	0	0	104 957	64 422	2 799	49 704	2 799	40 535	19 587	8 684	2 300	
166	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	2 009	0	107 127	67 883	9 463	17 893	6 371	39 244	10 606	6 080	1 890	
167	ФІНЕКСБАНК	0	0	67 295	17 516	1 043	17 516	1 043	49 779	30 414	3 506	1 085	
168	"КОНКОРД"	0	0	55 908	31 578	0	3 190	0	24 330	626	1 247	352	
169	ІНВЕСТИЦІЙНО-ТРАСТОВИЙ БАНК	0	0	61 700	61 700	0	1 140	0	0	0	0	0	
170	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	11 268	10 981	23 427	18 308	9 320	10 747	1 776	5 119	3 808	2 913	1 602	
171	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	5 000	0	19 413	5 161	1 235	5 161	1 235	14 252	6 329	7 667	2 360	
172	БАНК "ВЕЛЕС"	1 212	0	26 705	2 963	68	2 963	68	23 742	9 368	15 543	9 368	
173	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	0	0	34 339	25 111	2 969	23 711	2 969	9 229	3 357	4 198	690	
174	БАНК "АВАНГАРД"	0	0	39 759	37 169	2 089	37 169	2 089	2 589	2 589	2 589	2 589	
175	БАНК "ПОРТАЛ"	30 000	0	4 670	1 809	0	1 809	0	2 861	2 442	355	187	
176	"ЦЕНТР"	0	0	11 362	4 944	7	4 035	7	6 417	5 478	770	153	
177	АЛЬПАРІ БАНК	0	0	7 432	5 819	2 400	5 749	2 400	1 613	4	641	4	
178	ДЕРЖЗЕМБАНК	0	0	994	994	0	994	0	0	0	0	0	
179	"ГЕФЕСТ"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
180	ВЕКТОР БАНК	0	0	507	507	0	7	0	0	0	0	0	
181	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	0	0	366	366	0	366	0	0	0	0	0	

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	0	0	0	0	0	0	4 963	11 797	0	0	531 836	270 134
	0	0	0	346	0	348	22 236	594	0	0	600 877	448 664
	0	0	0	0	254	6	9 214	16 619	16 963	0	609 341	172 080
	0	0	0	0	2 772	3 463	25 134	352	32 174	0	610 681	205 257
	0	0	0	0	1 527	346	8 971	2 602	23 115	0	563 018	238 344
	73 689	73 689	0	250	0	44	20 434	2 444	0	0	493 087	365 360
	0	0	194	461	26	396	26 545	19 030	12 107	0	555 199	130 246
	0	0	174	0	3	5 742	623	769	0	0	305 879	90 825
	0	0	0	0	1 155	84	1 138	390	73 389	0	567 798	276 532
	0	0	30 500	0	0	406	6 142	1 796	17 092	0	509 195	151 337
	0	0	0	0	0	94	8 978	641	20 554	0	538 833	94 189
	32 004	2 621	0	0	0	15	18 086	2 701	46 834	0	543 490	207 106
	0	0	0	210	81	0	23 907	513	81 188	0	535 553	224 708
	0	0	0	397	8	4	3 049	1 002	37 136	0	488 770	191 253
	0	0	0	0	0	19	98 422	392	1 510	0	449 888	54 318
	0	0	0	0	10 700	0	1 115	609	30 003	0	467 088	175 307
	0	0	0	0	0	56	5 337	762	40 142	0	466 726	215 177
	0	0	0	0	0	13	1 676	913	60 477	0	443 797	145 849
	0	0	0	0	307	46	2 838	647	0	0	147 050	26 047
	0	0	0	0	11 238	65	16 030	582	0	0	380 091	39 306
	0	0	0	0	0	1 493	21 690	7 463	0	0	304 673	54 451
	0	0	0	100	9	8 152	78 255	1 026	0	0	399 785	84 284
	0	0	0	0	0	0	2 119	1 032	14 122	0	384 459	237 897
	597	0	0	251	0	13	16 962	555	0	0	397 070	169 681
	0	0	0	0	0	0	18 775	1 142	5 039	0	395 287	185 422
	0	0	0	0	0	341	12 823	566	0	0	309 829	129 428
	0	0	0	0	19	13	956	129	60 557	0	408 617	50 951
	0	0	0	1 245	0	6	19 513	1 039	61 375	0	365 247	254 160
	0	0	0	231	2	0	198	950	0	0	362 221	129 657
	0	0	22	0	0	41	1 077	1 789	0	0	360 743	14 749
	0	0	0	0	14	5 286	678	186	0	0	242 112	844
	0	0	97	188	976	0	925	1 278	0	0	325 594	215 262
	0	0	7 139	0	22	1	5 063	495	67 716	0	347 123	209 892
	0	0	0	0	0	8	9 751	711	51 966	0	353 196	84 298
	0	0	0	0	5 328	53	1 435	510	43 117	0	334 257	186 039
	0	0	0	90	0	45	86 698	244	35 273	0	325 608	80 139
	0	0	0	75	53	380	10 660	969	0	0	296 496	57 312
	0	0	0	0	0	265	1 277	461	0	0	227 955	41 794
	0	0	0	0	0	0	123	318	0	0	87 030	0
	0	0	0	0	0	57	1 038	2 536	0	0	269 642	112 715
	0	0	0	0	23	1	188	1 127	38 029	0	203 748	14 875
	0	0	0	1 432	0	7	1 272	1 252	0	0	268 861	94 140
	0	0	270 611	0	0	12	1 610	2 867	61 120	0	894 114	176 369
	0	0	0	91	983	0	1 771	358	0	0	147 382	19 708
	0	0	0	0	0	2 292	16 898	53	0	0	180 021	10 555
	0	0	0	0	0	0	737	636	24 196	0	191 504	29 336
	0	0	0	45	152	0	35	184	0	0	90 537	2 196
	0	0	15 000	0	0	0	194	501	63 060	0	177 905	42 811
	0	0	0	665	93	60	2 245	946	0	0	108 966	22 386
	0	0	0	0	0	0	581	123	40 849	0	150 690	20 070
	0	0	0	0	0	0	891	1 680	11 484	0	81 350	31 505
	0	0	0	0	131	0	9	286	0	0	56 334	626
	0	0	0	0	0	0	3	37	0	0	61 740	0
	0	0	0	0	0	0	3 768	206	62 536	0	101 206	86 680
	0	0	0	0	0	8	332	208	21 832	0	46 793	29 400
	0	0	0	0	413	89	5 283	16	7 147	0	40 865	9 437
	0	0	0	0	0	119	2 618	275	19 600	0	56 952	8 246
	0	0	0	96	50	0	0	156	0	0	40 060	4 679
	0	0	0	0	0	46	0	264	0	0	34 979	2 442
	0	0	0	0	0	0	500	869	0	0	12 731	5 484
	0	0	0	0	163	0	1	466	0	0	8 061	2 405
	0	0	0	0	0	0	2	0	10 076	0	11 072	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	13	53	0	0	573	0
	0	0	0	0	0	0	0	814	34 240	0	35 421	0

Прибутки і збитки банків України

Profits and losses of banks of

№ п/п	Назва банку	Процентні доходи	Процентні витрати	Чистий процентний дохід / (чисті процентні витрати)	Комісійні доходи	Комісійні витрати	Результат від операцій із цінними паперами в торговельно-портфельному банку	Результат від операцій із хеджування справедливої вартості	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів ¹	Результат від продажу цінних паперів у портфель банку на продаж	Результат від операцій з іноземною валютою	Результат від переоцінки іноземної валюти	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Група I (кількість банків у групі – 15)													
1	ПРИВАТБАНК	7 019 271	-4 050 668	2 968 603	905 622	-238 673	4	0	0	700	1 133 346	-2 420 281	0
2	ОЩАДБАНК	3 302 886	-1 739 156	1 563 730	392 877	-79 371	0	0	0	1 010	-609 614	526 435	0
3	УКРЕКСІМБАНК	2 494 993	-1 526 382	968 611	151 351	-34 373	1 732 843	0	0	10 623	168 197	28 947	0
4	ДЕЛЬТА БАНК	1 550 587	-1 657 411	-106 824	1 108 704	-39 502	0	0	15 730	-21 350	-158 092	-14 820	6 839
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	1 029 384	-677 258	352 126	90 572	-9 707	0	0	-16 234	1	176 923	-81 409	0
6	УКРСОЦБАНК	1 101 781	-494 310	607 471	198 075	-45 321	814	0	547 992	6	38 026	-584 278	0
7	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	1 521 337	-367 806	1 153 531	417 192	-72 155	1 944	0	52 891	1	106 838	-1 012 893	0
8	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	1 088 038	-414 433	673 605	112 981	-41 527	0	0	0	-102 400	138 471	244 513	0
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	1 064 098	-491 049	573 048	190 245	-67 849	17 174	0	-118 201	0	-993	199 452	1 541
10	АЛЬФА-БАНК	1 063 256	-632 002	431 254	148 543	-14 758	419 732	0	468 103	0	-33 155	-370 327	0
11	"НАДРА"	538 466	-522 692	15 775	76 547	-15 317	0	0	0	0	-40 867	1 237 109	0
12	ВТБ БАНК	778 756	-424 389	354 367	152 824	-18 049	115 108	0	15 052	-625	15 060	42 532	0
13	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	696 199	-635 731	60 468	157 795	-17 284	-1 171	0	0	-30	72 856	90 821	0
14	УКРСИББАНК	616 171	-253 119	363 053	191 321	-40 180	0	0	229 095	356	16 206	-188 586	0
15	УКРГАЗБАНК	677 577	-357 848	319 729	49 681	-8 705	200 582	0	0	-57 994	272 790	127 935	0
Група II (кількість банків у групі – 20)													
16	ВІЕЙБІ БАНК	877 573	-687 694	189 879	36 636	-10 421	45	0	557	0	39 017	-206 173	0
17	ОТП БАНК	821 111	-211 215	609 896	100 890	-30 708	0	0	-2 510	-3 517	98 175	-29 734	0
18	КРЕДІ АГРОКОЛЬ БАНК	494 790	-189 759	305 031	93 850	-15 433	0	0	-3 921	0	112 918	87 242	0
19	БРОКБІЗНЕСБАНК	543 200	-341 369	201 832	30 290	-5 827	0	0	102 363	-2 469	-96 007	-400 828	0
20	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	847 623	-398 610	449 013	9 655	-2 078	0	0	5 125	0	-14 050	-22 801	0
21	"ПІВДЕННИЙ"	283 554	-182 557	100 997	62 353	-15 452	0	0	0	-884	-220 786	222 908	0
22	ФІДОБАНК	124 450	-135 593	-11 143	55 350	-7 771	0	0	-33 188	-188 749	-78 461	193 929	0
23	ІМЕКСБАНК	463 091	-326 241	136 850	48 305	-3 612	0	0	1 427	1	40 440	-104 290	0
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	164 897	-12 149	152 748	15 188	-44 925	-9 679	0	-67 006	0	72 173	75 059	0
25	БАНК "ФОРУМ"	209 376	-251 349	-41 973	26 637	-5 405	-1 698	0	-9 633	-924	-54 259	-442 645	0
26	РОДОВІД БАНК	22 279	-55 105	-32 826	1 826	-164	0	0	0	0	461	514 785	0
27	"ХРЕЩАТИК"	203 590	-199 809	3 780	29 708	-11 185	0	0	50 323	31 987	65 459	-76 343	0
28	БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ"	256 518	-239 321	17 197	20 960	-3 828	0	0	0	-1 532	45 048	-50 218	0
29	ЗЛАТОБАНК	248 572	-197 971	50 601	12 653	-3 677	0	0	-98 226	56	-48 504	261 872	0
30	УНІВЕРСАЛ БАНК	159 317	-90 536	68 781	10 956	-2 886	-489	0	22 139	726	82 505	-157 033	0
31	УКРІНБАНК	194 254	-161 247	33 007	18 492	-3 688	0	0	0	-4 699	14 687	-547	0
32	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	209 627	-109 304	100 323	16 520	-4 681	10	0	66 744	0	6 569	-64 254	0
33	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	161 517	-118 671	42 847	21 892	-5 806	0	0	-100 663	0	10 916	72 398	0
34	ПІВДЕНКОМБАНК	230 472	-156 164	74 308	7 443	-1 518	0	0	0	0	-172 822	172 175	0
35	БТА БАНК	51 072	-47 156	3 916	5 565	-1 161	0	0	0	-4 376	-9 127	10 239	0
Група III (кількість банків у групі – 23)													
36	СІТІБАНК	122 493	-14 133	108 360	10 966	-3 041	383 407	0	-43 090	5 932	135 666	91 531	0
37	АКТАБАНК	102 145	-76 929	25 216	41 749	-10 047	0	0	-16 655	14	22 941	180 009	0
38	МЕГАБАНК	146 544	-97 036	49 508	32 888	-2 322	0	0	0	0	12 305	1 784	0
39	ПЛАТИНУМ БАНК	570 838	-254 432	316 406	4 302	-5 478	0	0	-681	0	13 382	-4 941	0
40	ДІВІ БАНК	221 987	-147 584	74 403	1 936	-464	0	0	-228 142	0	138 210	94 110	0
41	УКРБІЗНЕСБАНК	161 296	-99 515	61 782	17 225	-2 877	0	0	7 972	535	1 142	12 856	0
42	ДІАМАНТБАНК	127 597	-97 411	30 186	22 219	-1 812	0	0	-18 182	52	-6 145	31 004	0
43	КРЕДОБАНК	115 997	-59 952	56 046	34 799	-3 415	0	0	856	992	12 298	-37 683	0
44	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	163 317	-121 057	42 261	29 596	-1 070	0	0	4 630	-571	54 210	-82 378	0
45	ПРАВЕКС-БАНК	91 238	-68 254	22 984	39 858	-3 644	0	0	97	0	22 277	-114 777	0
46	"СОЮЗ"	130 107	-90 084	40 022	11 056	-2 915	0	0	-20 171	-28	-26 438	20 747	0
47	РЕАЛ БАНК	212 401	-73 169	139 232	7 723	-1 158	0	0	0	0	-1 245	0	0
48	ТЕРРА БАНК	136 933	-124 910	12 023	29 218	-1 538	0	0	0	145	-17 361	23 487	0

¹ Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки.

станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)

Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)

Тис. грн.

Доходи / (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів ²	Витрати / (доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань ³	Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	Відрахування до резервів за зобов'язаннями	Інші операційні доходи	Адміністративні та інші операційні витрати	Частка в прибутку / (збитку) асоційованих компаній	Прибуток / (збиток) до оподаткування	Витрати на податок на прибуток	Прибуток / (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	Прибуток / (збиток)
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
0	0	-288 536	-25 294	0	0	-19 988	222 310	-1 883 034	0	354 778	-61 014	0	293 764
0	0	-758 552	-10 798	138 905	0	-123 130	60 948	-912 193	0	190 247	-34 472	0	155 775
0	0	-2 657 148	2 449	-5 937	21	-1 762	21 216	-303 464	0	81 575	-17 800	0	63 775
0	0	-289 932	536	0	0	-107 359	276 068	-604 959	0	65 038	7 528	0	72 566
0	0	292 813	-1 196	0	0	3 989	24 949	-283 489	0	549 340	0	240	549 580
0	0	-308 765	-7 101	2 567	0	9 155	78 385	-545 377	0	-8 354	31 583	0	23 229
0	0	-868 130	-10 218	1 000	0	7 851	53 415	-736 236	0	-904 969	-38 100	0	-943 069
0	0	-632 956	1 440	0	0	65 345	4 693	-343 393	0	120 771	-17 122	0	103 650
0	0	-383 984	-4 507	0	0	956	26 862	-262 521	0	171 223	-36 775	0	134 448
-34	0	-744 058	-1 019	-1	0	-3 868	94 286	-384 816	0	9 881	-7 508	0	2 373
0	0	-815 585	-9 269	0	0	-401	20 695	-434 945	0	33 741	-32 931	0	809
0	0	807 670	-8 466	0	0	1 648	38 733	-260 396	0	1 255 457	0	0	1 255 457
0	0	-211 811	-942	-202	-19	992	24 534	-230 753	0	-54 746	0	0	-54 746
0	0	-378 990	-4 777	-26 641	0	-3 737	48 690	-477 909	0	-272 098	-1 091	0	-273 190
0	0	-668 229	-7 143	-3 406	0	-1 878	32 574	-187 733	0	68 204	-3 670	0	64 534
0	0	27 007	-4 854	0	0	0	16 695	-88 054	0	335	-33	0	302
-924	0	-1 278 521	-10 732	-3 165	0	-21 537	81 808	-324 782	0	-815 359	136 912	0	-678 447
0	0	-85 924	-8	0	0	17 312	1 393	-171 626	0	340 836	-67 204	0	273 632
0	0	-2 231 181	-2 542	0	0	-45 730	94 282	-161 915	0	-2 517 733	0	0	-2 517 733
0	0	-387 569	-423	0	0	-262	6 672	-41 656	0	1 627	-1 451	0	176
-532	0	-40 969	-112	-38	0	2 414	6 694	-111 579	0	5 015	-1 000	0	4 015
0	0	-142 010	-13 380	-34	0	-7	378 178	-152 338	0	377	0	0	377
0	0	-49 861	-139	0	0	0	1 790	-62 798	0	8 112	-2 520	0	5 592
0	0	-1 167	0	0	0	-915	1 077	-32 334	0	160 218	-29 562	0	130 656
0	0	-42 856	576	-63 665	0	743	5 293	-151 661	0	-781 471	0	0	-781 471
0	0	-519 310	-834	-17	0	-1 153	2 275	-20 071	0	-55 028	0	0	-55 028
0	0	-14 423	-24	0	0	98	881	-78 106	0	2 156	0	0	2 156
0	0	13 055	-143	0	0	0	3 907	-59 391	0	-14 944	0	0	-14 944
0	0	-72 201	-104	0	0	235	538	-47 099	0	56 143	-73	0	56 071
0	0	8 519	38	0	0	-1	3 728	-96 731	0	-59 749	0	0	-59 749
0	0	927	49	0	0	-224	2 560	-45 534	0	15 032	0	0	15 032
0	0	-37 614	-1 213	0	0	-259	1 786	-77 537	0	6 394	-3 000	0	3 394
0	-1 374	94 217	-843	0	0	39	1 519	-73 136	0	62 006	0	0	62 006
0	0	21	-16 484	455	0	463	3 460	-61 692	0	5 808	-3 416	0	2 392
0	0	14 546	-480	0	0	1	29 859	-48 487	0	496	-3	0	493
0	0	-7 714	-176	0	0	5	1 002	-23 693	0	659 157	-39 975	0	619 182
0	0	-36 908	41	0	0	-583	5 284	-57 353	0	153 709	-101	0	153 608
0	0	-35 936	-146	-3	0	31	4 453	-54 219	0	8 343	-1 806	0	6 537
0	0	-295 598	-634	0	0	371	105 233	-201 298	0	-68 937	0	0	-68 937
0	0	-46 206	-301	0	0	-15 179	55	-17 139	0	1 284	0	0	1 284
0	0	-40 371	1 645	0	0	-1 494	5 559	-44 169	0	19 805	-3 232	0	16 573
0	0	-5 864	-579	-214	0	-1 499	831	-48 476	0	1 522	0	0	1 522
0	0	87 872	-2 098	-1 692	0	-98	60 397	-156 409	0	51 864	-396	0	51 468
0	0	3 646	-405	0	0	202	16 874	-59 738	0	7 257	-6 103	0	1 154
-2 117	-148	269 097	-565	156	0	-116	2 570	-131 952	0	103 721	982	0	104 702
0	0	-22 017	-2	0	0	5 676	6 342	-10 348	0	1 924	-1 389	0	536
0	0	-536 432	-44	746	0	3 825	3 147	-22 510	0	-406 716	-5 152	0	-411 868
0	0	-6 056	-3 062	-18	0	2	5 246	-41 975	0	110	214	0	323

² Доходи / (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова.³ Витрати / (доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
49 БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	119 994	-108 193	11 801	4 591	-362	0	0	76 453	40	8 843	-102 357	0
50 "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	81 950	-28 521	53 429	8 059	-440	0	0	942	0	-47 791	49 860	0
51 АКТИВ-БАНК	113 302	-91 912	21 390	3 489	-1 417	0	0	3 846	0	4 478	-2 993	0
52 УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	104 519	-77 569	26 951	5 352	-946	0	0	130 497	-159	-6 561	-110 370	0
53 БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	313 082	-121 659	191 423	63 034	-6 452	0	0	139 287	0	-17 155	-132 722	0
54 ЕКСПОБАНК	66 226	-73 182	-6 956	5 723	-1 290	0	0	-128 471	-8 890	19 855	284 551	0
55 ФІНБАНК	88 132	-77 431	10 702	7 966	-3 140	0	0	-12 114	0	-32 769	72 021	0
56 ЄВРОГАЗБАНК	113 114	-86 160	26 954	3 743	-855	140	0	21 008	0	-30 244	21 672	0
57 АВАНТ-БАНК	61 716	-49 467	12 249	5 492	-1 709	0	0	56 176	0	-110 200	65 397	0
58 БАНК "3/4"	26 571	-8 983	17 588	1 364	-551	0	0	9 776	-574	-40 767	-5 532	0
Група IV (кількість банків у групі – 123)												
59 ФОРТУНА-БАНК	122 329	-73 100	49 228	2 284	-797	0	0	0	0	4 177	-17 384	0
60 ТАСКОМБАНК	92 577	-58 724	33 853	6 957	-2 247	0	0	744	-1 287	5 396	7 453	0
61 БАНК "ВОСТОК"	77 646	-50 826	26 820	13 122	-3 499	0	0	-820	0	19 520	-77	0
62 ПІРЕУС БАНК МКБ	50 944	-27 770	23 174	8 227	-1 548	80	0	32 476	0	608	-36 794	0
63 БАНК КІПРУ	60 077	-25 103	34 974	5 623	-606	0	0	0	0	21 473	-27 913	0
64 ІДЕЯ БАНК	165 908	-99 949	65 959	37 421	-1 143	0	0	0	-4 784	3 143	-7 903	0
65 БМ БАНК	62 307	-55 395	6 911	7 176	-698	682	0	28 589	0	15 834	-50 186	0
66 ПРОКРЕДИТ БАНК	97 895	-32 951	64 943	21 453	-2 625	5 074	0	0	0	14 163	-14 114	0
67 ІНДУСТРІАЛБАНК	76 207	-41 423	34 785	5 487	-2 005	0	0	-6 163	0	-1 438	8 561	0
68 БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	75 144	-48 790	26 354	5 226	-530	0	0	-11 490	0	-39 947	55 168	0
69 МАРФІН БАНК	51 176	-29 166	22 010	20 243	-7 126	-43	0	-355	-5 554	-4 677	-14 167	0
70 БАНК "КАМБІО"	67 013	-51 298	15 715	3 125	-657	5 002	0	12 898	0	2 289	-10 390	0
71 ЕКСПРЕС-БАНК	77 281	-39 139	38 142	32 532	-2 705	673	0	0	0	-21 323	26 526	0
72 БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	59 181	-56 857	2 323	45 229	-2 504	-291	0	-19 290	0	6 120	21 881	0
73 "АРКАДА"	62 532	-56 302	6 230	15 542	-21	0	0	0	8 002	1 242	1 229	0
74 ВІЕС БАНК	69 233	-26 395	42 838	8 448	-722	0	0	0	0	5 517	-35 853	0
75 БАНК "ДЕМАРК"	61 131	-44 485	16 646	3 490	-145	0	0	-671	0	-8 082	-5 415	0
76 ЕНЕРГОБАНК	54 549	-45 778	8 771	7 763	-1 055	0	0	33 336	0	-909	-37 023	21 383
77 БАНК "ПЕРШИЙ"	66 582	-43 365	23 217	4 782	-1 233	0	0	31 474	-6 516	-212	-34 135	0
78 "КІІВ"	45 272	-27 708	17 565	2 247	-814	0	0	-2 892	0	-29	171 425	0
79 МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	50 156	-30 198	19 958	5 972	-1 167	-7 284	0	-32 347	0	-14 623	53 811	0
80 КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	48 309	-12 537	35 772	2 577	-730	0	0	-12 820	0	33 211	-23 006	0
81 ФІНРОСТБАНК	49 092	-46 258	2 834	17 854	-5 922	624	0	0	-338	1 834	-9 907	0
82 АКЦЕНТ-БАНК	99 619	-53 420	46 199	22 025	-1 948	784	0	0	0	3 391	-23 641	0
83 МІСТО БАНК	53 020	-24 615	28 406	3 466	-279	0	0	88 283	0	-2 921	-83 550	0
84 БАНК "МЕРКУРІЙ"	57 050	-58 338	-1 288	1 573	-8 644	0	0	-1 351	0	-9 331	-22 269	0
85 "КАПІТАЛ"	30 715	-38 779	-8 063	10 082	-2 334	-9 268	0	13 784	20	17 755	-4 809	0
86 ЮНЕКС БАНК	62 037	-51 103	10 934	3 597	-1 153	0	0	12 197	0	31 230	-39 947	0
87 БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	40 722	-37 877	2 845	7 825	-1 023	0	0	0	5	831	-161	0
88 ЄВРОБАНК	20 373	-32 127	-11 755	4 944	-589	0	0	15 880	9 993	-12 459	-298	0
89 "ТК КРЕДИТ"	31 050	-24 191	6 859	1 622	-830	0	0	23 398	0	15 233	-43 372	0
90 "ПОРТО-ФРАНКО"	25 573	-21 450	4 123	2 213	-499	0	0	565	0	5 677	-4 840	0
91 АВТОКРАЗБАНК	62 712	-41 512	21 201	1 996	-1 511	-7 809	0	0	-48	1 138	-7 288	0
92 "ГЛОБУС"	45 813	-25 356	20 457	2 786	-956	-7 932	0	35 602	0	66 326	-90 927	0
93 БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	27 390	-15 358	12 032	9 291	-1 125	0	0	0	-225	-6 026	13 479	0
94 "УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	44 275	-37 963	6 312	3 692	-446	0	0	0	0	560	-14 979	0
95 РАДИКАЛ БАНК	53 154	-35 294	17 860	6 589	-1 366	-5 897	0	-15 988	-7	-6 947	30 408	18 899
96 ПОЛТАВА-БАНК	36 448	-25 009	11 439	11 346	-894	0	0	0	0	12 739	-2 620	0
97 ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	35 991	-26 792	9 198	7 307	-1 233	0	0	17 927	199	3 712	-18 945	0
98 ІНТЕГРАЛ-БАНК	29 419	-17 763	11 656	6 266	-1 740	-1 898	0	-1 759	0	-42 611	57 749	0
99 КРЕДИТПРОМБАНК	5 053	-15 436	-10 383	624	-787	0	0	676	953	163 013	-164 953	0
100 БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	52 354	-22 912	29 442	76 774	-4 752	0	0	0	0	55	401	0
101 УКРГАЗПРОМБАНК	29 452	-22 930	6 523	4 219	-530	3 281	0	-4 721	0	-3 020	11 505	0
102 КОМІНВЕСТБАНК	18 478	-15 472	3 005	8 263	-645	0	0	0	0	6 434	1 128	0
103 УНІКОМБАНК	35 325	-16 850	18 474	1 870	-44	0	0	0	0	3 177	53	0
104 "АКСІОМА"	34 900	-12 564	22 336	4 331	-1 052	95	0	7 992	0	-1 725	-3 813	0
105 "ЛЬВІВ"	26 854	-18 483	8 370	4 229	-293	-47	0	0	0	564	-4 142	0
106 ПРОМЕКОНОМБАНК	54 448	-37 302	17 147	519	-170	0	0	0	0	471	-13 338	0
107 БАНК "МОРСЬКИЙ"	24 022	-22 546	1 476	2 607	-155	0	0	0	0	3 944	-1 462	0
108 БАНК "ЮНІСОН"	18 871	-8 482	10 389	6 121	-418	0	0	23 737	-813	11 410	20 807	0
109 СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	23 196	-1 049	22 147	1 685	-69	0	0	14 487	0	66 000	-85 463	0
110 ЄВРОПРОМБАНК	34 840	-22 054	12 786	651	-165	0	0	1 039	0	580	-262	0
111 БАНК "ГРАНТ"	28 995	-23 862	5 133	4 471	-229	0	0	0	0	294	1 330	0
112 ОМЕГА БАНК	0	-7 418	-7 417	200	-17	0	0	0	6	-61 658	54 543	0
113 БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	21 178	-9 711	11 467	7 558	-967	0	0	137	0	11 584	-10 011	0
114 "ПРЕМІУМ"	28 654	-14 409	14 245	6 312	-232	0	0	-4 518	0	-7	8 390	0
115 "НОВИЙ"	11 352	-12 266	-913	3 069	-476	0	0	323	0	20 872	-20 343	0

	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
	0	0	17 298	0	-7	0	-92	48	-15 441	0	813	0	0	813
	0	0	-21 574	29	0	0	146	153	-16 058	0	26 754	0	0	26 754
	0	0	-21 021	-107	0	0	92	2 465	-24 413	0	-14 192	26 447	0	12 255
	0	0	-17 405	-309	-468	0	-1 271	4 811	-29 367	0	755	-290	0	465
	0	0	-124 379	-3 957	0	0	0	37 926	-140 101	0	6 903	-3 342	0	3 561
	0	0	-247 719	14 913	0	0	1 348	95 667	-27 785	0	947	0	0	947
	0	0	-2 455	-49	-58	0	0	3 055	-20 746	0	22 414	-27	0	22 387
	0	0	-17 664	-4	0	0	354	80	-24 432	0	752	-434	0	318
	0	0	-5 298	-1 103	0	0	40	318	-21 300	0	60	0	0	60
	0	0	10 482	-5 943	0	0	-211	14	-6 845	0	-21 198	35 234	0	14 036
	0	0	-3 440	0	0	0	-251	710	-10 801	0	23 727	5	0	23 731
	0	0	-854	-394	-10 928	0	0	2 230	-30 396	0	10 526	-2 926	0	7 600
	0	20	-6 108	-21	0	0	35	963	-38 287	0	11 666	0	0	11 666
	0	0	-89 108	-412	0	0	46	76 429	-59 988	0	-46 809	6 000	0	-40 809
	0	0	-40 967	8 950	0	0	-157	2 599	-38 890	0	-34 913	0	0	-34 913
	0	0	-27 400	-1 095	113	0	357	3 581	-58 727	0	9 521	-2 017	0	7 504
	0	84	-71 864	-4 510	0	0	-25	437	-34 606	0	-102 175	141 598	0	39 423
	0	0	-7 376	-2 859	0	0	522	2 289	-65 439	0	16 031	-2 679	0	13 352
	0	0	-13 493	98	8 331	0	-239	4 299	-37 358	0	864	-155	0	708
	0	0	-16 744	44 078	0	0	-37 476	299	-24 268	0	668	0	0	668
	-135	0	-65 751	-44	0	0	-37	2 287	-45 042	0	-98 390	1 100	0	-97 290
	0	0	5 625	-20	0	0	0	359	-24 217	0	9 728	0	0	9 728
	0	0	-17 876	-286	2	0	10 806	1 381	-69 414	0	-1 544	1 683	0	139
	0	0	-8 479	-11	0	0	2 729	15 922	-63 279	0	351	0	0	351
	0	0	1 413	130	0	0	-55	1 112	-32 063	0	2 760	-1 649	0	1 111
	0	0	-16 406	-363	0	0	43	2 663	-28 961	0	-22 795	0	0	-22 795
	0	0	-2 995	-168	0	0	-493	214	-11 139	0	-8 758	0	0	-8 758
	0	0	-11 113	-151	0	0	-411	11 949	-28 838	0	3 701	0	0	3 701
	0	0	991	1 325	0	0	246	3 810	-24 453	0	-703	771	0	68
	0	0	-168 090	11	0	0	-320	1 976	-20 060	0	1 018	0	0	1 018
	0	0	-14 452	1	0	0	-5	14 449	-19 848	0	4 463	-850	0	3 613
	0	0	33 706	0	12 509	0	4 221	289	-10 208	0	75 523	0	0	75 523
	0	0	4 057	97	377	0	-90	159	-15 108	0	-3 529	107	0	-3 422
	0	0	-1 808	-49	0	0	0	531	-57 301	0	-11 817	-195	0	-12 012
	0	0	-9 963	-6	0	0	3	286	-12 030	0	11 695	-1 371	0	10 323
	0	0	-18 102	-156	0	0	-2	13 888	-21 163	0	-66 843	0	0	-66 843
	0	0	-7 401	-43	0	1	-11	314	-9 204	0	821	-489	0	332
	0	0	632	-22	0	0	0	2 814	-19 892	0	392	-152	0	240
	0	0	-6 449	-17	0	0	4	3 242	-15 275	0	-8 172	0	0	-8 172
	0	1 367	-2 961	14	5 230	0	-55	2 309	-11 512	0	107	0	0	107
	0	0	3 660	-6	0	0	40	37	-6 050	0	593	-177	0	417
	0	0	-6 487	-2	0	0	49	21 844	-7 534	0	15 109	-106	0	15 003
	0	0	342	-10	-4	0	0	669	-16 677	0	-8 000	0	0	-8 000
	0	0	-13 231	-36	0	0	-1 402	804	-10 342	0	1 148	0	0	1 148
	0	0	-7 306	-1 463	0	0	0	1 068	-18 851	0	872	-83	0	790
	0	0	-8 957	-43	-1 629	0	-25	184	-10 029	0	-25 360	0	0	-25 360
	0	0	-3 784	-163	0	0	194	350	-22 576	0	17 572	0	0	17 572
	0	0	-9 717	-16	28	0	3	263	-18 065	0	4 507	-250	0	4 257
	0	0	-9 196	-453	0	0	-49	904	-17 366	0	-7 994	0	0	-7 994
	0	0	-4 962	-2 549	0	0	0	43	-11 415	0	8 780	244	0	9 024
	0	0	-1 376	497	-415	0	-2	1 159	-20 267	0	-31 259	0	0	-31 259
	0	0	-30 418	-3 075	0	0	0	60 155	-119 993	0	8 588	-1 708	0	6 881
	0	0	-4 650	-241	0	0	0	889	-14 233	0	-979	0	0	-979
	0	0	-304	10	0	0	3	326	-13 641	0	4 580	-80	0	4 500
	0	0	7 065	61 075	0	0	0	2	-2 245	0	89 426	0	0	89 426
	0	0	-24 519	-2	0	0	58	140	-2 936	0	906	0	0	906
	0	0	978	1	0	0	-23	139	-11 098	0	-1 322	0	0	-1 322
	0	0	-6 398	0	0	0	0	9 249	-8 311	0	-832	0	0	-832
	0	0	968	-29	0	0	-15	793	-8 073	0	52	0	0	52
	0	148	-6 665	-316	0	0	98	3 494	-32 196	0	35 796	0	0	35 796
	0	0	-70	-11	0	0	0	8	-10 251	0	8 463	-1 840	0	6 623
	0	0	-6 326	0	0	0	-4	59	-7 650	0	710	-223	0	487
	0	0	-68	-67	0	0	15	164	-10 609	0	435	-292	0	142
	0	0	4 498	30	1	0	0	4 205	-6 384	0	-11 992	0	0	-11 992
	0	0	3 568	-4 519	0	0	23	730	-19 219	0	351	0	0	351
	0	0	-17 443	-63	0	0	-120	278	-6 302	0	539	-7	0	532
	0	0	-481	0	0	0	-1	540	-8 943	0	-6 353	0	0	-6 353

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
116 "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	3 789	-395	3 394	397	-19	10 684	0	0	31	-821	1 111	0
117 ЗАХІДНОМБАНК	26 363	-10 529	15 834	1 034	-36	0	0	0	0	21	-16 308	0
118 "ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	14 721	-5 913	8 808	457	-151	0	0	4 555	-3 533	211	-186	0
119 МЕТАБАНК	23 415	-15 759	7 656	6 666	-176	0	0	60	0	1 976	900	0
120 БАНК "КОНТРАКТ"	14 146	-18 763	-4 617	5 487	-769	157	0	18 876	0	-2 231	-18 232	0
121 ЛЕГБАНК	13 925	-13 892	33	1 911	-268	0	0	0	0	2 122	-4 446	0
122 АЛЕКС-БАНК	22 475	-12 718	9 756	1 652	-113	0	0	0	0	23 648	-30 374	0
123 "СТАНДАРТ"	23 506	-19 767	3 739	15 223	-99	0	0	16 713	46	-734	-19 620	0
124 ЮНІОН СТАНДАРТ БАНК	33 016	-7 815	25 201	1 302	-141	0	0	0	0	1 215	-643	0
125 БАНК "ТРАСТ"	9 675	-15 679	-6 005	21 336	-289	0	0	837	0	130	452	2 375
126 АГРОКОМБАНК	10 872	-8 830	2 042	2 631	-423	4 318	0	14 794	0	3 237	-17 293	0
127 СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	8 156	-4 833	3 322	3 121	-284	0	0	0	0	-1 234	0	0
128 АКОРДБАНК	17 625	-10 354	7 271	2 033	-331	0	0	-10 157	0	58	12 113	0
129 ІНТЕРБАНК	7 966	-12 488	-4 522	4 384	-5	0	0	2 650	0	0	-1 655	0
130 ІНВЕСТБАНК	14 726	-9 172	5 554	1 494	-168	8	0	0	0	333	799	0
131 ІНТЕРКРЕДИТБАНК	18 320	-8 778	9 542	3 389	-2 945	0	0	-32	0	1 228	-621	0
132 ПОЛІКОМБАНК	12 859	-9 418	3 441	1 676	-78	0	0	-164	0	1 027	1 509	0
133 ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	15 833	-11 855	3 979	4 040	-413	0	0	0	0	1 428	-10 045	0
134 БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	18 514	-13 155	5 359	606	-77	0	0	0	0	548	887	0
135 "УКООПСЛКА"	8 427	-5 026	3 401	808	-44	615	0	-421	0	192	2 082	0
136 УКРКОМУНБАНК	8 218	-5 281	2 937	7 232	-1 865	0	0	0	0	1 372	726	0
137 ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	10 417	-896	9 521	4 222	-801	0	0	0	0	1 658	314	0
138 "СТОЛИЧНИЙ"	23 560	-15 252	8 308	1 985	-482	0	0	0	0	2 950	-614	0
139 ВЕРНУМ БАНК	7 119	-3 103	4 016	2 215	-284	0	0	-10 931	0	5 135	5 311	0
140 БАНК "СІЧ"	16 281	-9 435	6 846	1 030	-206	0	0	0	0	2 461	105	0
141 БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	5 606	-4 317	1 289	1 329	-202	39	0	0	0	10 011	-4 137	0
142 БАНК "БОГУСЛАВ"	19 448	-8 752	10 696	2 102	-323	0	0	3 372	7	-6 543	0	0
143 БАНК "АЛЬЯНС"	6 035	-3 040	2 995	55	-3	2 938	0	50	0	136	542	0
144 КРЕДИТВЕСТ БАНК	11 055	-4 715	6 339	3 188	-205	0	0	124	0	3 201	1 420	0
145 АСВІО БАНК	16 692	-9 985	6 707	136	-39	0	0	2	0	155	-3 175	0
146 ПРОФІН БАНК	16 323	-10 242	6 081	582	-146	0	0	0	0	189	212	0
147 КЛАСИКБАНК	22 401	-1 144	21 257	14 230	-843	0	0	0	0	-25 492	14 597	0
148 ОКСІ БАНК	13 185	-6 476	6 709	1 448	-321	67	0	-2 118	0	810	3 024	0
149 АРТЕМ-БАНК	12 265	-7 526	4 739	1 301	-258	0	0	0	0	1 300	-1 913	0
150 РЕГІОН-БАНК	12 962	-8 111	4 851	1 936	-70	0	0	0	405	669	1 239	0
151 "ТРАСТ-КАПІТАЛ"	9 670	-7 380	2 290	502	-157	0	0	0	0	-10 932	2 111	0
152 ПРАЙМ-БАНК	9 213	-3 278	5 934	2 522	-2 639	0	0	0	0	-205	47	0
153 УКРБУДІНВЕСТБАНК	12 057	-7 463	4 594	2 615	-21	0	0	1 401	0	358	-1 097	0
154 МЕЛЮР БАНК	13 646	-6 424	7 222	3 505	-1 200	-307	0	531	0	158	1 781	0
155 БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	21 836	-1 799	20 038	3 184	-561	0	0	0	0	-6 552	9 078	0
156 РАДАБАНК	9 601	-4 794	4 807	3 341	-1 238	0	0	0	0	1 474	190	0
157 ГРІН БАНК	14 168	-1 659	12 509	9 665	-3 906	0	0	0	0	222	918	0
158 МОТОР-БАНК	11 088	-5 188	5 900	3 507	-4 432	0	0	0	0	3 290	1 326	0
159 "ДАНІЕЛЬ"	30 361	-25 828	4 533	294	-3	-726	0	0	0	179	-18 248	0
160 КСГ БАНК	11 863	-4 220	7 642	363	-188	-47	0	3 361	0	-89	-2 826	0
161 АСТРА БАНК	15 667	-11 041	4 626	834	-98	0	0	0	-17	117	382	0
162 "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	6 618	-5 039	1 579	1 559	-608	0	0	0	0	105	-1 572	0
163 ФІНАНС БАНК	5 946	-1 500	4 446	208	-17	0	0	-69	13	50	424	0
164 КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	7 265	-4 406	2 859	179	-11	0	0	1	0	31	1 060	0
165 ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	9 843	-1 670	8 173	846	-956	21	0	0	0	489	919	0
166 БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	12 479	-5 778	6 701	596	-108	0	0	291	0	1 055	71	0
167 ФІНЕКСБАНК	6 432	-1 412	5 020	754	-73	0	0	0	0	-1 175	-706	0
168 "КОНКОРД"	7 520	-2 051	5 470	247	-66	0	0	0	0	-13	447	0
169 ІНВЕСТИЦІЙНО-ТРАСТОВИЙ БАНК	3 142	-1 704	1 438	4	-1	0	0	0	0	0	0	0
170 БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	2 516	-1 321	1 195	2 654	-2 018	0	0	0	0	6	1 208	0
171 КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	2 626	-911	1 715	1 342	-390	0	0	0	0	1 531	-2 490	0
172 БАНК "ВЕЛЕС"	5 150	-479	4 670	1 801	-1 399	0	0	0	0	-77	-140	0
173 СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	2 876	-647	2 229	1 453	-66	0	0	0	0	312	1 188	0
174 БАНК "АВАНГАРД"	7 084	-673	6 411	118	-12	0	0	0	-5 977	15 341	0	0
175 БАНК "ПОРТАЛ"	6 122	-1 159	4 963	100	-6	0	0	0	0	-105	853	0
176 "ЦЕНТР"	6 511	-208	6 303	236	-40	0	0	-6	0	76	1 389	0
177 АЛЬПАРИ БАНК	5 120	-82	5 038	16	-8	0	0	0	-50	16	-174	0
178 ДЕРЖЗЕМБАНК	5 612	-787	4 825	1	-5	0	0	0	0	0	0	0
179 "ГЕФЕСТ"	2 172	0	2 172	0	0	0	0	0	0	0	0	0
180 ВЕКТОР БАНК	256	0	256	4	0	0	0	0	0	0	0	0
181 УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	1 913	-316	1 597	40	-8	0	0	0	0	17	415	0

	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
	0	0	-11 588	-157	0	0	0	3 304	-5 612	0	723	0	0	723
	0	0	-3 258	0	0	0	0	3 421	-6 488	0	-5 779	0	0	-5 779
	0	0	-3 143	0	0	0	-347	54	-5 928	0	797	-568	0	228
	0	0	-1 719	-485	0	0	0	443	-14 787	0	535	0	0	535
	0	0	-132	1	0	0	-39	75	-20 119	0	-21 542	0	0	-21 542
	0	0	7 028	7	0	0	-322	311	-6 922	0	-547	-646	0	-1 192
	0	0	12 562	-2	0	0	-14	50	-6 889	0	10 276	-250	0	10 026
	0	0	-1 286	-27	0	0	-83	25	-13 799	0	97	0	0	97
	-2 410	0	79 614	7	0	-15 992	-1 610	1 141	-7 336	0	80 349	0	0	80 349
	1 521	0	-9 746	2	0	0	26	4 209	-14 555	0	294	-112	0	183
	0	0	-1 572	-53	0	0	683	542	-8 886	0	21	0	0	21
	0	0	102	0	0	0	0	64	-5 065	0	28	0	0	28
	0	0	-11	-24	0	0	-1	80	-8 676	0	2 355	0	0	2 355
	0	0	1 183	2 662	0	0	0	0	-4 250	0	448	0	0	448
	0	0	-2 179	3	0	0	-1	286	-5 023	0	1 107	-410	0	697
	0	0	-4 732	-1 113	0	0	-11	84	-4 620	0	168	-78	0	90
	0	0	-1 586	-50	0	0	0	435	-6 086	0	123	-18	0	105
	0	0	3 366	-5	0	0	247	533	-7 292	0	-4 163	0	0	-4 163
	0	0	-1 533	-33	0	0	-2	3	-5 636	0	123	-14	0	109
	0	0	-1 764	-4	0	0	-11	6	-4 600	0	259	-220	0	39
	0	0	48	-1	0	0	-63	210	-10 588	0	8	-5	0	3
	0	0	389	-38	0	0	372	0	-9 718	0	5 918	-791	0	5 127
	0	0	1 339	-45	0	0	-8 152	8	-4 935	0	361	-211	0	150
	0	0	-660	0	0	0	86	349	-4 557	0	680	0	0	680
	0	0	-1 810	-25	0	0	-3	54	-7 268	0	1 185	-251	0	934
	0	0	-6 153	6	0	0	0	461	-6 420	0	-3 776	0	0	-3 776
	0	0	2 765	-5	0	0	0	35	-6 816	0	5 291	-90	0	5 201
	0	0	-2 369	12	0	0	1	112	-1 407	0	3 062	0	0	3 062
	0	0	-1 162	-3	0	0	15	36	-6 631	0	6 322	-1 245	0	5 077
	-138	0	881	-7	0	0	0	126	-4 183	0	464	-200	0	264
	0	0	-70	1	0	0	-10	634	-7 313	0	161	0	0	161
	0	0	-21 147	-8	0	0	-916	622	-2 098	0	203	0	0	203
	0	0	-1 189	0	0	0	0	415	-6 920	0	1 924	-1 526	0	398
	0	0	4 691	-2	0	0	0	23	-7 750	0	2 131	0	0	2 131
	0	0	-2 788	-4	0	0	0	232	-5 989	0	482	-65	0	417
	0	0	8 615	-34	0	0	-24	1 103	-3 346	0	129	-57	0	72
	0	0	-98	-19	0	0	107	47	-3 915	0	1 780	-528	0	1 253
	0	0	766	-3	0	0	263	9	-8 502	0	384	-348	0	37
	0	0	-8 200	-2	0	0	-199	92	-3 032	0	348	-49	0	299
	0	0	-1 847	0	0	0	5 399	28	-3 625	0	25 141	57	0	25 198
	0	0	-2 136	74	0	0	-16	343	-6 199	0	640	-150	0	490
	0	0	52 444	-8	0	0	39 599	59	-7 103	0	104 399	-489	0	103 910
	0	0	-2 384	-11	343	252	1	194	-5 421	0	2 564	-1 432	0	1 132
	0	0	-586 558	-10 587	-69 836	0	112	54	-6 014	0	-686 800	0	0	-686 800
	0	0	-5 744	-11	69	0	0	368	-2 503	0	396	-87	0	309
	0	0	245	0	0	0	155	262	-12 061	0	-5 557	-85	0	-5 642
	0	0	848	-1	0	0	0	6	-2 788	0	-873	-50	0	-923
	0	0	-2 059	35	0	0	563	675	-4 081	0	189	-118	0	71
	0	0	-1 708	-2	0	0	0	36	-2 334	0	111	0	0	111
	-27	0	-2 108	-4	0	0	140	76	-5 543	0	2 026	-704	0	1 322
	0	0	-4 083	0	0	0	96	0	-2 372	0	2 246	-183	0	2 063
	0	0	78	-5	0	0	0	19	-5 584	0	-1 671	0	0	-1 671
	0	0	-4 165	0	-2	0	0	24	-1 907	0	36	0	0	36
	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 056	0	384	0	0	384
	0	0	294	1	0	0	0	791	-4 113	0	18	-12	0	6
	0	0	1 478	-3	0	0	4	1 156	-4 038	0	305	-189	0	115
	0	0	935	-1	0	0	40	7	-1 533	0	4 305	-111	0	4 194
	0	0	-117	-6	0	0	55	108	-3 739	0	1 418	-274	0	1 144
	0	0	-13 115	0	0	0	0	0	-2 357	0	409	-77	0	332
	0	0	-1 951	5	0	0	-46	0	-2 860	0	954	0	0	954
	0	0	-862	0	0	0	3	39	-3 877	0	3 260	0	0	3 260
	0	0	-5	-11	0	0	0	0	-3 721	0	1 101	0	0	1 101
	0	0	0	5	0	0	0	0	-4 735	0	92	0	0	92
	0	0	-9	0	0	0	0	0	-1 180	0	983	0	0	983
	0	0	-300	0	0	0	0	1	-468	0	-507	0	0	-507
	0	0	252	-4	0	0	0	84	-2 248	0	146	0	0	146

Структура власного капіталу банків України станом на 01.04.2014 р. (у розрізі банків)

Structure of equity capital of banks of Ukraine as of 1 April 2014 (by banks)

Тис. грн.

№ п/п	Назва банку	Статутний капітал ¹	Емісійні різниці	Незарєстровані внески до статутного капіталу	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Резервні та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Усього власного капіталу	Усього зобов'язань та власного капіталу
1		2	3	4	5	6	7	8	9
Група I (кількість банків у групі – 15)									
1	ПРИВАТБАНК	16 352 079	19 709	0	2 221 386	1 326 567	871 318	20 791 059	196 128 529
2	ОЩАДБАНК	15 829 632	0	1 399 944	1 556 645	157 187	1 506 518	20 449 927	110 756 551
3	УКРЕКСІМБАНК	16 514 051	0	0	482 167	151 203	1 011 633	18 159 054	105 739 342
4	ДЕЛЬТА БАНК	2 327 000	0	988 485	375 267	665 497	107 124	4 463 373	62 117 937
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	8 217 092	5 300	0	–4 030 386	0	2 108 426	6 300 432	48 944 901
6	УКРСОЦБАНК	2 456 937	1 647 557	0	149 243	2 332 221	1 958 298	8 544 256	46 123 706
7	РАЙФФАЙЗЕН БАНК "АВАЛЬ"	3 002 775	3 033 306	0	–1 025 241	280 318	1 497 819	6 788 978	44 986 700
8	ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	3 392 461	270 558	0	–802 231	768 862	201 935	3 831 585	42 531 932
9	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	3 294 492	101 660	0	30 252	663 481	666 326	4 756 211	36 676 569
10	АЛЬФА-БАНК	4 639 121	6	0	–901 225	280 934	189 120	4 207 956	35 773 030
11	"НАДРА"	3 890 363	638 910	0	–685 722	201	189 358	4 033 109	35 577 907
12	ВТБ БАНК	5 415 784	0	0	–1 102 063	15 791	151 359	4 480 872	29 460 420
13	БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	2 300 000	0	500 000	–298 653	0	37 527	2 538 875	28 372 866
14	УКРСИББАНК	1 774 333	811 260	0	–248 107	33 009	1 139	2 371 634	23 372 537
15	УКРГАЗБАНК	9 619 481	135 942	0	–5 542 262	125 616	234 712	4 573 489	21 729 666
Група II (кількість банків у групі – 20)									
16	ВІЕЙБІ БАНК	3 048 619	430 119	867 781	–1 657 205	16 129	85 358	2 790 802	21 877 431
17	ОТП БАНК	2 868 191	2 754	0	–561 154	395 063	1 632	2 706 486	21 174 439
18	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	1 222 929	0	0	455 026	261 341	0	1 939 296	17 107 520
19	БРОКБІЗНЕСБАНК	2 524 140	0	0	–2 558 754	58 712	302 610	326 708	14 957 098
20	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	2 000 000	0	0	1 323	58 961	0	2 060 283	14 004 388
21	"ПІВДЕННИЙ"	956 894	335 564	0	151 254	130 516	133 997	1 708 225	13 054 735
22	ФІДОБАНК	2 316 189	1 390 002	0	–1 513 154	8 388	350 993	2 552 419	12 075 742
23	ІМЕКСБАНК	1 290 000	0	150 000	25 945	88 347	3 795	1 558 088	11 857 714
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	731 298	0	0	648 987	394 955	0	1 775 241	11 343 601
25	БАНК "ФОРУМ"	5 934 619	0	800 381	–6 350 880	38 638	113 096	535 854	10 026 828
26	РОДОВІД БАНК	12 359 299	535 524	0	–10 015 142	573 038	123 974	3 576 694	8 857 490
27	"ХРЕЩАТИК"	828 828	0	0	–199 010	51 655	22 947	704 421	8 623 448
28	БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ"	516 080	0	53 000	–138 272	28 955	99 848	559 610	8 575 466
29	ЗЛАТОБАНК	452 500	0	0	60 586	3 617	–5	516 699	7 419 341
30	УНІВЕРСАЛ БАНК	1 162 672	887 485	0	–1 587 414	27 986	3 415	494 144	6 982 446
31	УКРІНБАНК	305 000	12	17 588	29 419	30 281	229 384	611 683	6 644 678
32	ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	722 000	0	0	83 653	4 481	0	810 134	6 444 514
33	БАНК "КРЕДИТ ДНІПРО"	315 000	0	0	38 994	189 968	92 009	635 970	6 412 011
34	ПІВДЕНКОМБАНК	300 000	0	250 000	10 714	71 951	10 709	643 374	6 130 883
35	БТА БАНК	1 500 000	3	0	28 141	0	42 071	1 570 215	3 766 271
Група III (кількість банків у групі – 23)									
36	СІТІБАНК	66 500	253 091	0	1 102 555	119 334	–16 007	1 525 473	8 207 431
37	АКТАБАНК	400 000	12	0	154 143	17 746	0	571 902	6 100 750
38	МЕГАБАНК	500 000	138	0	26 632	105 321	50 549	682 641	5 912 644
39	ПЛАТИНУМ БАНК	380 567	0	0	–40 905	9 092	0	348 755	5 679 092
40	ДІВІ БАНК	590 000	0	0	34 351	235	0	624 586	5 620 132
41	УКРБІЗНЕСБАНК	284 160	11 436	0	58 314	82 459	46 505	482 875	4 979 180
42	ДІАМАНТБАНК	210 000	0	0	6 350	64 627	0	280 977	4 790 823
43	КРЕДОБАНК	1 918 969	38	0	–1 594 924	40 176	153 683	517 942	4 725 445
44	МІСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	400 000	0	0	27 411	7 201	3 995	438 607	4 574 610
45	ПРАВЕКС-БАНК	949 170	1 521 161	0	–1 543 659	1 332	247 686	1 175 690	4 462 296
46	"СОЮЗ"	336 000	0	0	3 937	7 171	369	347 476	4 419 385
47	РЕАЛ БАНК	800 000	1 120 000	0	–394 805	22 676	2 058	1 549 930	4 412 103
48	ТЕРРА БАНК	557 141	0	0	2 007	9 386	16 412	584 946	4 346 893
49	БАНК "НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	161 000	0	0	10 983	52 783	–65	224 701	3 984 317

¹ Суму статутного капіталу вказано з урахуванням власних акцій (часток, паїв), які викуплені в акціонерів (учасників).

1	2	3	4	5	6	7	8	9
50 "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	439 693	0	0	58 782	83 346	50 993	632 813	3 760 537
51 АКТИВ-БАНК	312 750	0	0	138 467	107 245	20 751	579 213	3 719 686
52 УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	500 000	9 540	0	68 735	46 652	4 470	629 397	3 648 762
53 БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	283 000	0	0	-551	2 756	0	285 206	3 350 990
54 ЕКСПОБАНК	404 231	0	0	-123 846	9 185	90 329	379 899	3 257 484
55 ФІНБАНК	185 050	44	0	17 097	13 770	37 427	253 389	3 173 728
56 ЄВРОГАЗБАНК	270 000	0	18 003	2 223	9 763	0	299 989	3 043 430
57 АВАНТ-БАНК	320 000	0	0	1 518	1 100	705	323 323	2 112 032
58 БАНК "3/4"	350 000	0	0	83 084	88 164	10 505	531 753	1 846 472
Група IV (кількість банків у групі – 123)								
59 ФОРТУНА-БАНК	265 000	0	0	29 315	43 901	158 743	496 959	3 372 908
60 ТАСКОМБАНК	220 000	11	0	88 645	3 373	19 134	331 163	3 201 076
61 БАНК "ВОСТОК"	307 350	0	0	74 661	2 703	0	384 713	3 076 338
62 ПІРЕУС БАНК МКБ	1 627 792	0	0	-1 333 002	50 285	15 667	360 742	3 036 633
63 БАНК КІПРУ	700 644	41	0	-63 058	52 738	11 991	702 354	3 000 811
64 ІДЕЯ БАНК	180 500	44 890	13 294	17 615	55 544	33 731	345 573	2 915 566
65 БМ БАНК	776 397	0	0	-474 441	5 383	-3	307 337	2 911 572
66 ПРОКРЕДИТ БАНК	298 333	778	0	47 711	0	0	346 822	2 888 440
67 ІНДУСТІАЛБАНК	607 798	8 022	0	48 543	138 890	6 766	810 018	2 712 220
68 БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	250 000	0	0	3 117	34 388	0	287 505	2 667 375
69 МАРФІН БАНК	435 000	80 212	0	-96 290	81 381	29 365	529 668	2 478 903
70 БАНК "КАМБІО"	174 428	0	0	10 388	696	33 910	219 422	2 430 033
71 ЕКСПРЕС-БАНК	248 768	0	0	77 540	82 976	47 878	457 162	2 427 892
72 БАНК "НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	169 824	54 132	0	-111 798	39 233	0	151 390	2 334 420
73 "АРКАДА"	220 445	13	0	45 228	46 155	0	311 841	2 268 521
74 ВІЕС БАНК	420 000	42 864	0	-56 252	28 757	81 806	517 174	2 256 899
75 БАНК "ДЕМАРК"	206 000	393	0	-7 610	32 851	5 849	237 484	2 136 703
76 ЕНЕРГОБАНК	359 037	33	0	-104 156	28 209	25 395	308 517	2 119 691
77 БАНК "ПЕРШИЙ"	265 000	0	0	1 171	15 811	16 239	298 222	2 118 215
78 "КІІВ"	3 567 544	847	0	-3 460 776	370 413	311 415	789 443	2 117 208
79 МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	110 080	0	0	15 709	1 148	0	126 937	2 023 237
80 КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	252 500	0	0	75 523	5 231	473	333 726	1 998 289
81 ФІНРОСТБАНК	127 000	0	0	-812	11 622	0	137 810	1 947 182
82 АКЦЕНТ-БАНК	125 560	41	0	28 153	30 602	2 004	186 359	1 881 714
83 МІСТО БАНК	299 980	1 056	0	-65 243	31 057	63 618	330 468	1 871 826
84 БАНК "МЕРКУРІЙ"	141 500	0	11 006	-60 391	13 224	61 942	167 281	1 764 472
85 "КАПІТАЛ"	194 079	1 049	0	-8 775	6 718	363	193 434	1 716 116
86 ЮНЕКС БАНК	292 000	4 161	0	14 074	1 305	32 901	344 440	1 652 765
87 БАНК "ЗОЛОТІ ВОРОТА"	131 768	0	0	-44 005	40 367	14 087	142 217	1 631 009
88 ЄВРОБАНК	126 670	0	0	1 486	82	848	129 086	1 613 232
89 "ТК КРЕДИТ"	151 829	5	0	1 064	17 237	56	170 191	1 606 920
90 "ПОРТО-ФРАНКО"	120 054	0	0	16 497	7 885	86	144 522	1 542 126
91 АВТОКРАЗБАНК	185 000	1 525	80 000	-9 716	23	12 258	269 091	1 457 622
92 "ГЛОБУС"	160 000	0	0	62 515	5 556	0	228 071	1 403 536
93 БАНК "ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА"	319 475	124	0	-214 689	42 727	3 446	151 083	1 396 535
94 "УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	143 000	0	0	-35 227	90 236	0	198 009	1 391 350
95 РАДИКАЛ БАНК	120 000	0	0	41 091	109	342	161 542	1 367 380
96 ПОЛТАВА-БАНК	70 500	60	0	34 407	81 589	80 021	266 576	1 342 147
97 ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	230 000	17 924	0	-7 522	4 243	1 037	245 683	1 282 167
98 ІНТЕГРАЛ-БАНК	160 000	14	0	10 387	29 678	0	200 079	1 260 940
99 КРЕДИТПРОМБАНК	2 635 938	200 462	0	-2 729 831	0	-9 534	97 036	1 206 760
100 БАНК "РЕНЕСАНС КАПІТАЛ"	201 400	0	0	75 232	5 214	0	281 846	1 161 547
101 УКРГАЗПРОМБАНК	124 200	0	0	3 938	19 256	9 013	156 407	1 159 262
102 КОМІНВЕСТБАНК	115 000	0	10 000	4 579	10 118	3 463	143 160	1 152 462
103 УНІКОМБАНК	460 564	0	0	107 299	3 982	0	571 845	1 118 686
104 "АКСІОМА"	316 000	0	0	2 459	8 696	0	327 155	1 103 606
105 "ЛЬВІВ"	245 405	230	0	-152 442	9 936	38 137	141 267	1 004 322
106 ПРОМЕКОНОМБАНК	122 395	0	0	-11 934	70	997	111 528	990 294
107 БАНК "МОРСЬКИЙ"	145 962	12 510	0	-23 754	629	16 356	151 703	959 307
108 БАНК "ЮНІСОН"	335 146	0	0	36 068	0	-828	370 386	921 489
109 СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК	250 000	0	0	31 959	700	0	282 659	906 177
110 ЄВРОПРОМБАНК	120 000	0	0	3 139	6 649	0	129 788	899 674
111 БАНК "ГРАНТ"	130 000	0	0	1 356	18 626	35 288	185 270	898 226
112 ОМЕГА БАНК	5 750 928	0	0	-5 660 265	4 800	64	95 527	870 031
113 БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	500 000	0	0	-16 455	0	0	483 545	865 380
114 "ПРЕМІУМ"	260 000	0	0	-2 865	7 895	0	265 030	856 456
115 "НОВИЙ"	150 000	0	0	-71 407	0	2 318	80 911	809 531
116 "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	153 100	0	0	5 182	576	17 717	176 575	767 158

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
117	ЗАХІДІНКОМБАНК	174 319	0	0	-101 495	138 109	17 685	228 618	760 454
118	"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	125 000	0	0	680	28	11 475	137 184	738 060
119	МЕТАБАНК	107 349	1 612	0	3 616	7 312	6 401	126 290	735 631
120	БАНК "КОНТРАКТ"	86 000	0	0	-21 332	10 991	23 698	99 357	710 038
121	ЛЕГБАНК	111 500	0	0	-1 082	26 237	6 617	143 273	706 292
122	АПЕКС-БАНК	190 000	0	0	18 307	2 053	0	210 360	703 447
123	"СТАНДАРТ"	125 000	0	0	3 555	149	82	128 786	683 985
124	ЮНІОН СТАНДАРД БАНК	247 526	7 000	0	81 083	26 478	12	362 098	667 977
125	БАНК "ТРАСТ"	69 000	0	0	707	426	12 450	82 583	650 381
126	АГРОКОМБАНК	102 454	1	0	1 743	9 813	18 090	132 100	641 295
127	СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	51 356	0	0	997	11 541	37 257	101 151	639 984
128	АКОРДБАНК	91 753	0	0	2 356	1 446	-64	95 490	638 980
129	ІНТЕРБАНК	36 050	0	0	2 116	33 145	309	71 620	607 173
130	ІНВЕСТБАНК	74 130	0	0	12 106	13 657	7 777	107 670	596 439
131	ІНТЕРКРЕДИТБАНК	130 000	0	0	230	31	0	130 261	580 149
132	ПОЛІКОМБАНК	49 500	0	0	3 012	18 950	40 984	112 446	579 534
133	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	63 407	0	0	-3 773	8 870	32 394	100 898	567 624
134	БАНК "СОФІЙСЬКИЙ"	120 000	0	0	498	104	0	120 603	564 399
135	"УКООПСІЛКА"	72 626	0	249 097	39 164	8 188	18 211	387 287	534 338
136	УКРКОМУНБАНК	105 800	0	0	16	7 943	36 766	150 526	530 617
137	ДОЙЧЕ БАНК ДБУ	228 666	0	0	-8 212	3 682	0	224 136	528 809
138	"СТОЛИЧНИЙ"	121 335	91	0	717	3 494	5	125 643	525 427
139	ВЕРНУМ БАНК	131 000	0	0	2 613	5 218	120	138 951	523 411
140	БАНК "СІЧ"	120 000	0	0	3 420	79	154	123 653	520 723
141	БАНК "УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	85 320	0	0	24 782	7 940	153	118 194	513 482
142	БАНК "БОГУСЛАВ"	180 000	0	0	12 461	5 630	499	198 590	508 420
143	БАНК "АЛЪЯНС"	64 779	0	0	20 064	7 430	1 044	93 317	501 934
144	КРЕДИТВЕСТ БАНК	88 045	2 902	0	21 095	16 626	0	128 669	493 916
145	АСВІО БАНК	104 000	27	0	3 797	20 156	0	127 981	490 202
146	ПРОФІН БАНК	121 442	5 535	0	-19 925	13 361	6 898	127 311	488 054
147	КЛАСИКБАНК	220 000	0	0	625	4 727	0	225 351	467 463
148	ОКСІ БАНК	120 000	0	0	5 687	5 339	0	131 026	456 620
149	АРТЕМ-БАНК	86 000	0	0	3 081	8 343	78	97 502	444 626
150	РЕГІОН-БАНК	56 481	12	0	7 926	15 653	7 182	87 255	440 451
151	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	53 250	0	0	10 521	23 002	6 223	92 995	427 252
152	ПРАЙМ-БАНК	61 100	3 920	0	5 103	16 109	10 836	97 068	422 676
153	УКРБУДІНВЕСТБАНК	120 005	0	0	4 048	1 660	273	125 986	422 482
154	МЕЛІОР БАНК	190 000	0	0	1 861	229	0	192 090	420 045
155	БАНК "РИНКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ"	300 000	0	0	27 181	1 483	-428	328 236	415 266
156	РАДАБАНК	120 000	0	0	2 572	17 720	1 064	141 355	410 997
157	ГРІН БАНК	76 650	7	0	104 843	12 048	0	193 548	397 297
158	МОТОР-БАНК	120 000	0	0	3 021	2 546	-26	125 541	394 402
159	"ДАНІЕЛЬ"	120 412	0	0	-686 800	44 067	0	-522 321	371 793
160	КСГ БАНК	153 000	0	0	21 784	7 744	14 309	196 837	344 219
161	АСТРА БАНК	150 105	0	0	-927	6 810	0	155 988	336 008
162	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	106 221	0	0	-841	5 193	7 464	118 035	309 539
163	ФІНАНС БАНК	176 000	5 765	0	-741	20 795	-681	201 138	291 675
164	КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	63 000	0	0	318	5 466	0	68 784	246 689
165	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	113 208	609	0	5 608	14 040	0	133 465	242 431
166	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	80 056	0	0	3 149	3 281	0	86 486	237 175
167	ФІНЕКСБАНК	122 474	0	0	-3 192	0	0	119 282	200 632
168	"КОНКОРД"	130 000	0	0	1 304	6 510	0	137 814	194 149
169	ІНВЕСТИЦІЙНО-ТРАСТОВИЙ БАНК	129 000	0	0	-1 229	0	0	127 771	189 511
170	БАНК "ФАМІЛЬНИЙ"	66 600	0	0	35	3 545	14 299	84 480	185 686
171	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	112 417	0	0	2 924	3 375	5 834	124 550	171 343
172	БАНК "ВЕЛЕС"	105 000	5 247	0	4 586	8 297	3 229	126 358	167 224
173	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	95 544	0	0	7 871	4 999	0	108 414	165 366
174	БАНК "АВАНГАРД"	122 000	0	0	520	0	448	122 968	163 028
175	БАНК "ПОРТАЛ"	125 000	0	0	-175	0	0	124 825	159 805
176	"ЦЕНТР"	120 000	0	0	12 248	872	0	133 120	145 851
177	АЛЬПАРІ БАНК	122 000	0	0	1 456	0	13 300	136 756	144 818
178	ДЕРЖЗЕМБАНК	120 000	0	0	-2 820	0	0	117 180	128 252
179	"ГЕФЕСТ"	121 000	0	0	1 047	0	0	122 047	122 047
180	ВЕКТОР БАНК	121 000	0	0	-507	0	0	120 493	121 066
181	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	118 000	0	0	-40 692	3 981	0	81 288	116 700

*Матеріали підготовлено працівниками управління аналізу діяльності системи банків департаменту
нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду Національного банку України.*

ЕКСКЛЮЗИВ/

Основні показники діяльності банків України на 1 травня 2014 року

Basic indices of banks of Ukraine activities as of the 1 May 2014

№ п/п	Назва показника	01.01. 2008 р.	01.01. 2009 р.	01.01. 2010 р.	01.01. 2011 р.	01.01. 2012 р.	01.01. 2013 р.	01.01. 2014 р.	01.05. 2014 р.
1	Кількість банків, що мають банківську ліцензію	175	184	182	176	176	176*	180*	180*
1.1	Із них: з іноземним капіталом;	47	53	51	55	53	53	49	51
1.1.1	у тому числі зі 100-відсотковим іноземним капіталом	17	17	18	20	22	22	19	19
2	Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків, %	35.0	36.7	35.8	40.6	41.9	39.5	34.0	33.5
Активи, млн. грн.									
1	Активи, всього	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192	1 278 095	1 329 789
1.1	Загальні активи (не скориговані на резерви під активні операції)	619 004	973 332	1 001 626	1 090 248	1 211 540	1 267 892	1 408 688	1 481 625
2	Готівкові кошти та банківські метали	18 313	20 668	21 725	26 749	27 008	30 346	36 390	34 948
3	Кошти в Національному банку України	19 120	18 768	23 337	26 190	31 310	33 740	47 222	37 970
4	Кореспондентські рахунки, відкриті в інших банках	26 293	40 406	51 323	67 596	78 395	99 472	78 106	74 514
5	Кредити надані	485 368	792 244	747 348	755 030	825 320	815 327	911 402	1 020 514
5.1	У тому числі: кредити, надані суб'єктам господарювання;	276 184	472 584	474 991	508 288	580 907	609 202	698 777	778 319
5.2	кредити, надані фізичним особам	153 633	268 857	222 538	186 540	174 650	161 775	167 773	182 281
6	Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів, %	1.3	2.3	9.4	11.2	9.6	8.9	7.7	9.9
7	Вкладення в цінні папери	28 693	40 610	39 335	83 559	87 719	96 340	138 287	150 927
8	Резерви за активними операціями банків	20 188	48 409	122 433	148 839	157 907	141 319	131 252	152 477
Пасиви, млн. грн.									
1	Пасиви, всього	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192	1 278 095	1 329 789
2	Капітал	69 578	119 263	115 175	137 725	155 487	169 320	192 599	178 500
2.1	У тому числі: статутний капітал	42 873	82 454	119 189	145 857	171 865	175 204	185 239	187 386
3	Зобов'язання банків	529 818	806 823	765 127	804 363	898 793	957 872	1 085 496	1 151 289
3.1	У тому числі кошти суб'єктів господарювання;	111 995	143 928	115 204	144 038	186 213	202 550	234 948	241 937
3.1.1	із них строкові кошти суб'єктів господарювання	54 189	73 352	50 511	55 276	74 239	92 786	104 722	103 448
3.2	Кошти фізичних осіб;	163 482	213 219	210 006	270 733	306 205	364 003	433 726	433 895
3.2.1	із них строкові кошти фізичних осіб	125 625	175 142	155 201	206 630	237 438	289 129	350 779	348 715
Довідково									
1	Регулятивний капітал, млн. грн.	72 265	123 066	135 802	160 897	178 454	178 909	204 976	186 206
2	Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (H2), %	13.92	14.01	18.08	20.83	18.90	18.06	18.26	15.17
3	Доходи, млн. грн.	68 185	122 580	142 995	136 848	142 778	150 449	168 888	69 998
4	Витрати, млн. грн.	61 565	115 276	181 445	149 875	150 486	145 550	167 452	74 450
5	Результат діяльності, млн. грн.	6 620	7 304	-38 450	-13 027	-7 708	4 899	1 436	-4 452
6	Рентабельність активів, %	1.50	1.03	-4.38	-1.45	-0.76	0.45	0.12	-1.04
7	Рентабельність капіталу, %	12.67	8.51	-32.52	-10.19	-5.27	3.03	0.81	-7.17

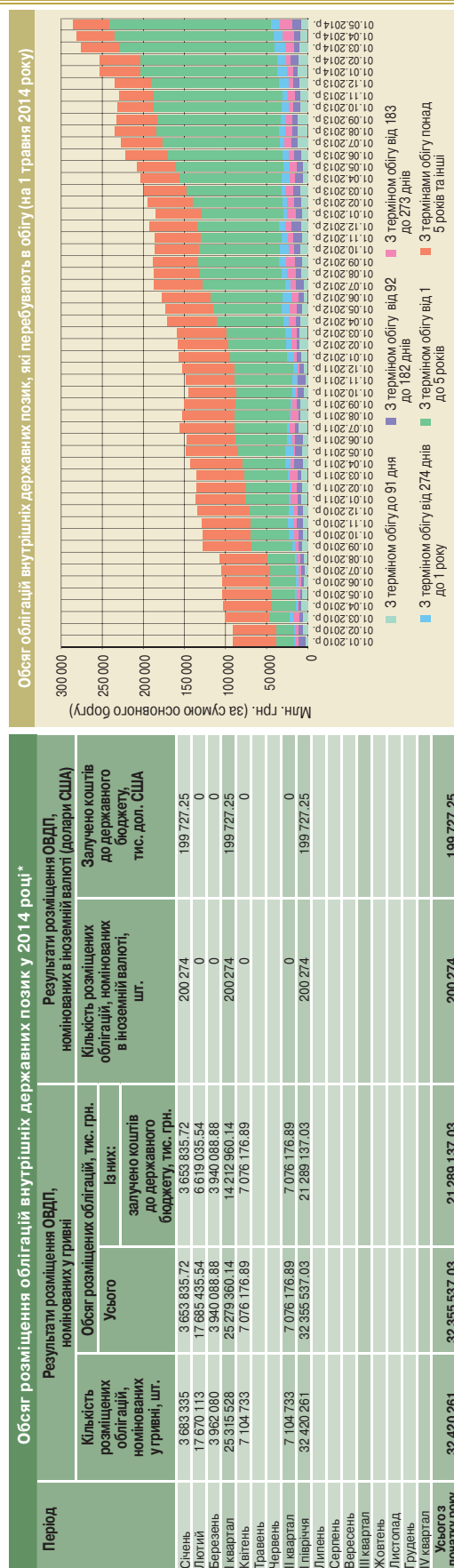
* Із них один банк має ліцензію санаційного банку.

Матеріал підготовлено працівниками управління аналізу діяльності системи банків департаменту нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду Національного банку України.

Ринок державних цінних паперів України у квітні 2014 року Government securities of Ukraine market in April 2014

Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик, номінованих у національній валюті, у квітні 2014 року									
Номер розміщення	Дата проведення розрахунку за придбані облігації	Пропозиція			Результати розміщення				
		Встановлені обмеження на загальну кількість розміщення облігацій, шт.	Номинал облігацій, грн.	Розмір купона на одну облігацію, грн.	Термін погашення облігацій	Кількість розміщених облігацій, шт.	Загальна сума розміщення ОВДП, тис. грн.		Середньозважений рівень доходності облігацій, %
							Усього	Залучено коштів до державного бюджету від розміщення облігацій, тис. грн.	
64	02.04.2014 р.	300 000	1 000	-	01.10.2014 р.	300 000	282 066.00	282 066.00	12.75
65	02.04.2014 р.	-	1 000	-	30.03.2016 р.	-	-	-	-
67	09.04.2014 р.	-	1 000	-	02.07.2014 р.	-	-	-	-
68	09.04.2014 р.	110 000	1 000	-	01.10.2014 р.	110 000	103 662.90	103 662.90	12.75
70	09.04.2014 р.	400 000	1 000	-	02.07.2014 р.	400 000	391 044.00	391 044.00	9.95
71	16.04.2014 р.	600 000	1 000	-	02.07.2014 р.	600 000	587 664.00	587 664.00	9.95
72	16.04.2014 р.	-	1 000	-	14.01.2015 р.	-	-	-	-
74	23.04.2014 р.	-	1 000	-	16.07.2014 р.	-	-	-	-
75	23.04.2014 р.	-	1 000	-	15.04.2015 р.	-	-	-	-
76	23.04.2014 р.	4 000 000	1 000	75.00	19.04.2017 р.	4 000 000	4 000 000.00	4 000 000.00	15.00
77	24.04.2014 р.	74 733	1 000	71.50	10.04.2019 р.	74 733	74 960.19	74 960.19	14.30
78	30.04.2014 р.	20 000	1 000	-	30.07.2014 р.	20 000	19 515.80	19 515.80	9.95
79	30.04.2014 р.	-	1 000	-	26.04.2017 р.	-	-	-	-
81	29.04.2014 р.	1 600 000	1 000	75.00	29.03.2017 р.	1 600 000	1 617 264.00	1 617 264.00	15.00
Разом						7 104 733	7 076 176.89	7 076 176.89	

Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик, номінованих в іноземній валюті (долари США), у квітні 2014 року									
Номер розміщення	Дата проведення розрахунку за придбані облігації	Пропозиція			Результати розміщення				
		Встановлені обмеження на загальну кількість розміщення облігацій, шт.	Номинал облігацій, дол. США	Розмір купона на одну облігацію, дол. США	Термін погашення облігацій	Кількість розміщених облігацій, шт.	Залучено коштів до державного бюджету від розміщення облігацій, тис. дол. США	Встановлений рівень доходності облігацій, %	Середньозважений рівень доходності облігацій, %
66	02.04.2014 р.	-	1 000	-	02.07.2014 р.	-	-	-	-
69	09.04.2014 р.	-	1 000	-	06.08.2014 р.	-	-	-	-
73	16.04.2014 р.	-	1 000	-	16.07.2014 р.	-	-	-	-
80	30.04.2014 р.	-	1 000	-	27.08.2014 р.	-	-	-	-
Разом						-	-	-	-

Матеріал підготовлено працівниками Генерального департаменту грошово-кредитної політики Національного банку України.

*Станом на 01.05.2014 р.

Хроніка найважливіших подій і рішень. Квітень 2014 року

Chronicle of the most important events and resolutions. April 2014

1 квітня

Верховною Радою України прийнято постанову № 4616 “Про призначення членів Ради Національного банку України”.

Членами Ради Національного банку України призначено Олександра Біланенка, Станіслава Буковинського, Ольгу Кандибку, Трохима Ковальчука, Віталія Ломаковича, Ігоря Лютого.

2 квітня

Відбулася зустріч керівництва Національного банку України з представниками Федерального уряду Німеччини на чолі зі статс-секретарем Міністерства фінансів Федеративної Республіки Німеччина Томасом Штеффеном.

Під час зустрічі сторони розглянули питання швидкої реалізації фінансової підтримки від Європейського Союзу та розвитку структурних змін у банківському секторі України. Зокрема, обговорювалися питання переходу до гнучкого курсоутворення, усунення корупційних механізмів у банківській сфері, зміцнення системи захисту вкладників банків, вирішення проблем, пов'язаних зі зростанням інвестиційної привабливості банківського сектору України тощо.

7 квітня

Рада Національного банку України (далі – Рада) провела позачергове засідання в оновленому складі.

На засіданні було обрано нового Голову Ради, яким став Станіслав Буковинський, а також було погоджено призначення Володимира Кротюка на посаду першого заступника Голови Національного банку України.

Крім того, було прийнято рішення щодо створення Аудиторського комітету Ради Національного банку України, який здійснюватиме в Національному банку нагляд за системою внутрішнього контролю, фінансовою звітністю, аудитом, процесами управління ризиками, дотриманням законодавства України.

7 квітня

Голова Національного банку України провів робочу зустріч із директором Європейського банку реконструкції та розвитку (далі – ЄБРР) в Україні Шевкі Аджунером та старшим банкіром, керівником фінансового сектору ЄБРР в Україні Александром Павловим.

Метою зустрічі було представлення потенційних пріоритетів діяльності ЄБРР у банківському секторі України, зокрема щодо підтримки, яку ЄБРР може надати своїм клієнтам, Національному банку України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

8 квітня

Набула чинності Постанова Правління Національного банку України від 07 квітня 2014 року № 202 “Про окремі питання діяльності банків”.

Постановою тимчасово заборонено проведення ряду операцій банків, що порушили економічні нормативи. Зокрема до таких операцій належать: надання кредитів без забезпечення, дострокове погашення боргових цінних паперів власної емісії; викуповування власних акцій; придбання недержавних цінних паперів від свого імені; виплачування дивідендів акціонерам; дострокове повернення вкладів (депозитів) інсайдерам; виплата бонусів та премій керівництву банків; збільшення обсягів капітальних інвестицій за основними засобами та нематеріальними активами; здійснення витрат на консультативні послуги фінансового характеру та відкриття нових відділень тощо.

Заборона була введена з метою створення умов для забезпечення стабільної діяльності банків України та діяла до 7 травня 2014 року.

9 квітня

Набула чинності Постанова Правління Національного банку України від 03 квітня 2014 року № 194 “Про затвердження Змін до Положення про надання Національним банком України кредитів банкам України для збереження їх ліквідності”.

Постановою визначено, що Національний банк прийматиме рішення про надання кредиту банку для збереження його ліквідності за умови, що рівень концентрації кредитної заборгованості за десятьма найбільшими позичальниками банку не перевищує 40%. Національний банк на період користування банком кредитом має право запровадити процедуру особливого режиму контролю за діяльністю банку та призначити куратора.

10 квітня

У структурі Національного банку України створено Департамент стратегії та реформування банківської системи.

Метою створення нового структурного підрозділу є вдосконалення стратегічного планування діяльності Національного банку України, розвитку та реформування банківської системи держави, а також більш ефективного управління і контролю за виконанням стратегічних проєктів у Національному банку України.

11 квітня

Національний банк України ввів в обіг пам'ятну монету “Володимир Сергєєв” номіналом 2 гривні. Випуск монети присвячений 100-річчю від дня на-

родження Володимира Григоровича Сергеева – академіка Національної академії наук України, головного конструктора систем управління ракет і космічних апаратів, двічі Героя Соціалістичної Праці. Монета продовжує серію “Видатні особистості України”.

14 квітня

Правління Національного банку України прийняло постанову № 212 “Про регулювання грошово-кредитного ринку”, якою змінено облікову ставку.

З метою стримування інфляційних процесів та збалансування ситуації на грошово-кредитному ринку з 15 квітня облікову ставку Національного банку України збільшено з 6,5% до 9,5% річних. Також було встановлено процентну ставку за кредитом рефінансування на рівні подвійної облікової ставки Національного банку України.

14 квітня

Призначено керівника Служби фінансового моніторингу Національного банку України.

Ним став Олексій Бережний, який має багаторічний досвід роботи в центральному банку України – до 2012 року очолював підрозділ Національного банку, відповідальний за здійснення фінансового моніторингу.

17 квітня

Правління Національного банку України прийняло постанову № 221 “Про внесення зміни до Положення про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України”.

Відповідно до постанови розмір процентної ставки за стабілізаційним кредитом визначається в річних процентах на рівні подвійної облікової ставки НБУ та протягом дії кредитного договору не підлягає коригуванню.

18 квітня

Національний банк України ввів в обіг срібну пам'ятну монету “Телятко”. Монета номіналом 2 гривні продовжила серію “Дитячий Зодіак” та присвячена дітям, які народилися під сузір'ям Тельця.

24 квітня

Національний банк України завершив проведення першого етапу конкурсу “Краща монета року України” (далі – конкурс) за 2013 рік, що тривав з 20 січня до 24 квітня 2014 року.

Конкурс проводиться у два етапи в номінаціях “Краща монета року”, “Унікальне ідейне рішення” та “Найкраще художнє рішення” серед пам'ятних монет України, що офіційно введені в обіг Національним банком України з 1 січня до 31 грудня 2013 року. У першому етапі конкурсу взяли участь більше дев'яти тисяч осіб, що свідчить про зростання інтересу громадськості до українських пам'ятних монет.

25 квітня

Призначено заступника Голови Національного банку України.

Огляд підготовлено департаментом офіційних публікацій та інформаційного забезпечення Національного банку України.

Ним став Яків Смолій. До компетенції новопризначеного заступника Голови Національного банку України, зокрема, належать розроблення та реалізація стратегії і політики Національного банку України щодо розвитку інформаційної інфраструктури, визначення політики у сфері регулювання діяльності платіжних систем і безготівкових розрахунків, а також здійснення нагляду за платіжними системами та системами розрахунків.

25 квітня

Призначено директора Генерального департаменту банківського нагляду Національного банку України.

Очолила структурний підрозділ Алла Шульга. До її компетенції належить здійснення ефективного банківського нагляду за банками 1 та 2 груп, 3 та 4 груп у м. Києві і Київській області та філіями іноземних банків в Україні, застосування до банків адекватних заходів впливу відповідно до законодавства України, а також забезпечення моніторингу за поверненням банками стабілізаційних кредитів, отриманих від Національного банку України.

29 квітня

Правління Національного банку України прийняло постанову № 244 “Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 06 лютого 2014 року № 48”.

Нормами Постанови передбачено можливість часткового вивільнення Національним банком України предмета застави, наданого банком як забезпечення за кредитом рефінансування.

29 квітня

Правління Національного банку України прийняло постанову № 245 “Про врегулювання діяльності фінансових установ та проведення валютних операцій”.

Нормами постанови оптимізовано заходи, спрямовані на забезпечення рівноваги на грошово-кредитному ринку. Зокрема, скасовано ряд обмежень на операції з іноземною валютою.

Разом з тим продовжено термін дії окремих заходів, що були запроваджені Постановою Правління Національного банку України від 28 березня 2014 р. № 172 “Про врегулювання діяльності фінансових установ та проведення валютних операцій”.

Постанова набула чинності з 1 травня 2014 року та діяла до 1 червня 2014 року.

30 квітня

Правління Національного банку України прийняло рішення про призначення за узгодженням сторін представника Національного банку в кожен із банків, що отримали кредити Національного банку.

Цим рішенням Національний банк продовжує здійснювати заходи, спрямовані на забезпечення прозорості доступу та використання банками рефінансування.

Вимоги до авторів щодо оформлення та подання творів

Requirements to authors concerning materials presentation

I. Вимоги до текстових матеріалів

1. Стаття повинна відповідати тематичному спрямуванню журналу.

2. Рукописи для публікації подаються:

а) електронною поштою за адресою litvinova@bank.gov.ua або на електронному носії у текстовому редакторі Microsoft Office Word та у двох роздрукованих екземплярах (шрифт Times New Roman, Arial);

б) паперовий варіант статті має бути надрукований на одній стороні стандартного аркуша формату А4 12 або 14 кеґлем через півтора інтервалу (ширина полів: ліве, верхнє і нижнє – 2.5 см, праве – 1.5 см, сторінки мають бути пронумеровані).

3. Максимальний обсяг статті – 30–35 тисяч знаків із пробілами, рекомендований обсяг – 20–25 тисяч знаків із пробілами.

4. Статті надсилаються українською мовою. Основний текст починається зі вступу, в якому має бути розкрито суть проблеми, що розглядається, основні підходи до її вирішення, запропоновані авторами, а також обґрунтовані висновки і пропозиції. Прізвища іноземних авторів, назви банків, установ та організацій, наукових праць, терміни тощо після викладу українською мовою подаються в дужках мовою оригіналу.

5. Наукові статті мають бути викладені й оформлені відповідно до вимог Постанови Президії Вищої атестаційної комісії України “Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліку ВАК України” від 15.01.2003 р. № 7-05/1. На початку статті обов’язково вказується код за Універсальною десятиковою класифікацією (УДК), а також додаються анотації і ключові слова українською та англійською мовами. В анотаціях необхідно стисло і чітко сформулювати основну тему, ціль і методи дослідження, його практичні результати, пропозиції і перспективи подальших досліджень на цю тему.

6. Цитати, таблиці, статистичні дані, цифрові показники подаються з посиланням на друковані або електронні джерела (для друкованих джерел вказуються назва, місто, видавництво, рік, том, сторінка). Список використаних джерел подається наприкінці статті мовою оригіналу після слова “Література” (це також стосується назв праць, посилання на які є у тексті статті). Посилання в тексті на ту чи іншу працю позначається її порядковим номером за списком використаних джерел. Оформляти список використаних джерел необхідно відповідно до державного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

7. Статті подаються в структурованому вигляді: розділи, підрозділи мають бути виділені, з назвами (особливо для великих статей); головні думки автора та висновок виділяються в тексті напівжирним шрифтом, курсивом або підкресленнями.

8. Формули та розрахунки, наведені для обґрунтування та підтвердження результатів дослідження, мають бути подані у тексті статті не як вставлене зображення, а як текст, до якого можуть бути внесені правки. Тобто формули, рівняння та інші математичні обчислення необхідно набирати за допомогою текстового редактора Microsoft Office Word – функції “Формула” Microsoft Equation.

9. До рукопису додається заява з підписом (підписами) автора (авторів) про те, що надіслана праця не друкувалася і не подана для публікації до інших видань.

10. Скорочення, крім загальноприйнятих (скорочення мір, термінів, математичних величин), не допускаються.

II. Вимоги до ілюстративних матеріалів

1. До статті додаються якісна кольорова фотокартка автора або слайд, а також інші ілюстрації, придатні для сканування (непошкоджені, чіткі й якісні).

2. Якщо фотографія надається в електронному форматі, то вона повинна мати роздільну здатність не менш як 300 dpi (Photoshop – формат *.tif чи *.eps).

3. Графіки подаються окремим файлом у Microsoft Office Excel.

4. До кожного графіка обов’язково подається окрема таблиця даних, на основі якої він збудований, та його паперова роздруковка в кольорі. Зведені таблиці даних не бажані.

5. Таблиці, графіки, схеми повинні бути пронумеровані і мати назву.

6. Подаючи весь матеріал у цілісному вигляді, схеми і таблиці слід додатково подавати ще й окремим файлом.

III. Персональні дані

1. До статті обов’язково додаються такі персональні дані автора (авторів): прізвище, ім’я та по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь та вчене звання; службова та домашня адреси, службовий, а також мобільний або домашній телефони, адреса електронної пошти (E-mail); копія (копії) довідки (довідок) про присвоєння контролюючим органом реєстраційного номера облікової картки платника податків (ідентифікаційного номера), а для осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган, – копію відмітки у паспорті про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта; копії 1, 2, 3 і 12 сторінок паспорта. Крім того, всі автори подають реквізити рахунку, відкритого в одному з банків України, для зарахування авторської винагороди; копію договору про розподіл авторської винагороди між співавторами (за наявності). Необхідно також обов’язково поставити підпис під твором.

2. На окремому аркуші автор (автори) дає (дають) письмову згоду на обробку персональних даних Редакцією періодичних видань Національного банку України відповідно до Закону України “Про захист персональних даних”.

IV. Авторська винагорода

1. При наданні матеріалів на розгляд автор (автори) на окремому аркуші має (мають) повідомити Редакцію періодичних видань Національного банку України щодо згоди (відмови) на виплату авторської винагороди за використання твору відповідно до Закону України “Про авторське право і суміжні права”.

V. Статті, оформлені з порушенням зазначених вище вимог, а також рукописні матеріали до розгляду не приймаються

VI. Відповідальність за точність викладених фактів несуть автори

VII. Національний банк України не несе відповідальності за відправлений автором (авторами) твір, який не був отриманий Редакцією періодичних видань Національного банку України